

seyir defteri

Taş Devri İnternette Üstün

Ufuk Yamankılıçoğlu,
Genel Yayın Yönetmeni
uyaman@chip.com.tr

İlkçağlarda bilgisayar kullanılıyor olsaydı; bugün o dönemlere ait elimizde hiçbir bilgi olmayacaktı; zira dijital verilerin kayalara, hatta kağıtlara yapılan çizimler kadar dayanıklı olması mümkün değil.

21. yüzyılda bilişim teknolojisinde geline nokta ilk bakışta hayranlık uyandırıcı. Bugün, taş devrine göre çok daha fazla şey biliyoruz, ancak düşündürücü olan değerli verilerimize gerekli özeni göstermememiz. Dijital çağda önemli veriler bir daha kurtarılamamak üzere kaybolabiliyor. Bu bağlamda taş devrinden kalma mağara resimlerinin günümüze kadar bozulmadan gelmesi bir anlamda bilişim teknolojisinin örnek alması gereken bir olay. İlkçağlarda bilgisayar kullanılıyor olsaydı; bugün o dönemlere ait elimizde hiçbir bilgi olmayacaktı; zira dijital verilerin kayalara, hatta kağıtlara yapılan çizimler kadar dayanıklı olması mümkün değil.

Yapılan araştırmalar gösteriyor ki bir CD-ROM en iyi koşullarda saklandığında en fazla 100 yıl, disketler ise 10 yıl dayanabiliyor. Konuyla ilgili en çarpıcı örnek, NASA'nın başına geldi: Kutularda paketlenen ve ihmal edilip oralarda unutulmuş milyonlarca manyetik bant yüzünden en azından 30 yıllık Amerikan Uzaycılık arşivi yok olmuş durumda. Bununla ilgili bir anekdotu da sizlerle paylaşmak istiyorum:

“Hoş geldin John! Yanında ne getirdin?

– Mike, çok özel bir şey var yanımda. Dünya uzun süredir böyle bir şeyi bekliyordu.

İnanılmaz, söyle çabuk, nedir bu?

– Beyaz, dört köşeli bir materyal ve bir de tahta parçası var burada.

Gerçekten heyecan verici John, hadi bizi daha fazla merakta bırakma, anlat...

– Bu tahta parçasını beyaz materyal üzerinde hareket ettirdiğimde, tam olarak temas ettiği yerleri renklendiriyor.

İnanılmaz bir şey bu...

– Evet, ama hepsi bu kadar değil Mike. Bu tahta parçasıyla, bu arada buna kalem deniliyor, bir harfi, normalde bilgisayar ekranında gördüğümüz gibi, materyal üzerine çizdiğimizde...

İnanılmaz, yavaş yavaş anlamaya başladım bunu. Yani birçok harfi yanyana çizdiğinde, monitör olmadan da okuyabiliyorsun.

– Evet Mike, gerçekten de öyle, kavramaya başladın. Bu materyale kağıt deniliyor.

İnanılmaz. Ve bunun için elektrige de ihtiyaç duyulmuyor, öyle değil mi?

– Hayır, hayır Mike, fantastik değil mi? Pil ya da aküye bile ihtiyacın yok.

İnanılmaz John. Hey John, onu katladın. Notebook'umla da yapabilirim ben bunu.

– Hayır Mike, bu başka, bunu istediğin boyuta gelene kadar katlayabilirsin.

Hey, giderek küçülüyor bu. Şimdi hatta cebime sığacak kadar küçüldü. Bu gerçekten inanılmaz, şimdi bunu hep yanımda taşıyabilirim. Şuna bir dokunabilir miyim?

– Elbette Mike. Dokun bak.

Bu gerçekten inanılmaz John, bunun hiçbir ağırlığı yok nerdeyse.

– Doğru Mike. Bu en küçük Notebook'tan 100 kat daha hafif.

Aküsü yok, 100 kat daha hafif, inanılmaz, hayal görüyorum galiba.

– Hayır, hayır Mike, hayal görmüyorsun. Bak şimdi ne yapacağım.

Ama John, ne yaptın, ortadan ikiye ayırdın onu.

– Bu materyal o kadar fantastik ki, bak Mike. İki parçayı yanyana tutuyorum ve halen okunabiliyor.

İnanılmaz, bunu bir de diskette denemeli, ha ha ha.

– Bu kadarla da kalmıyor Mike, bu kağıt çok daha dayanıklı, onu istediğin yere götürebilirsin, çok düşük ve çok yüksek sıcaklıklarda kullanabilirsin. Ve ona artık ihtiyaç duymazsan, onunla burnunu silebilir veya tuvalette..., anlıyorsun ya Mike.

Evet John, inanılmaz... Söylesene, bu demek olmuyor mu ki, bir gün bilgisayar ve notebooklara hiç ihtiyacımız olmayacak. Yani John, çok etkilendim...

Daha Hızlı Bir Sistemim Oldu...

"PC'nizi Hızlandırın"
CHIP 4/2002

Merhaba CHIP, Nisan sayınızdaki "Sisteminize Doping" yazısından sonra sistemimde belirgin bir hızlanma kaydettim. Verdiğiniz yararlı bilgilerden ötürü teşekkür etmek isterim. Bu tür faydalı pratik yazıları daha görmek istiyoruz. Ayrıca haber sayfalarınız da bilişim dünyasındaki gelişmelere hızlıca bir göz atmamıza çok yardımcı oluyor. Haber sayfalarınızın sayısını arttırmanızı öneririm.

Yücel Nazım Kurtel

Poster istiyorum

Sevgili Chip yetkilileri, derginizi büyük bir ilgi ile okuyorum. Gerçekten çok başarılısınız. İçeriğiniz beni oldukça tatmin ediyor ama benim gibi bilgisayar hastalarının ufak bir sıkıntısı var. Bundan sonra derginizde bir tane bile olsa bilgisayar veya onunla ilgili posterler vermenizi istiyorum. Önerimi dikkate almanız dileğiyle.

Abdülkadir Bayrak

Fiyat eleştirisi

Derginizi 2 yıldan beri takip ediyorum. Tartışmasız Türkiye'nin en iyi dergisi, o kadar ki, en yakın takipçisi yarınız kadar satıyor. Buraya kadar her şey iyi güzel de her sayınız mesela Kasım 2001 kadar kaliteli olabiliyor mu? Eski dergilerinizi önceden yarı fiyatına yakın bir değerde satarken, şu anda hemen hemen normal satış fiyatı kadar, böyle olması gerekiyor muydu? Acaba bu rakipsiz kalmanın verdiği bir rahatlık mı?

Kaldı ki sizin sloganınız "en yüksekten uçan, en uzağı görendir" gibi yüksekten uçarken uzağı görmenin yan etkileri mi var? Türkiye'nin içinde olduğu bu kriz ortamında biraz daha sağ duyulu olmak gerekmez mi? Türkiye'nin en iyi dergisine saygılarımla, başarınızın devamını dilerim...

Murat Ahmetbeyoğlu

CHIP: Çok eski dergilerimizi daha ucuz bir fiyattan satıyoruz, ancak daha yeni olan dergileri normal fiyatının biraz altında satmayı daha doğru buluyoruz.

Hatalar kitapçığı

Sayın CHIP çalışanları, derginizi iki yıldır takip ediyorum. Gerçekten birçok dergiden kapsamlı ve bol içerikli, ama fiyatının yüksek olması sürekli takibimizi zorlaştırıyor. Ben sizden bir ricada bulunacağım; dergide yayınlanan bilgi hatalarını (donanım, yazılım) küçük bir kitapçık olarak yayınlasanız ya da sitede yeni bir link oluştursanız memnun olurum. Bir de bu konuyu (bolca karşılaşılan hatalar) bulabileceğim eski sayılarınıza internet ortamında nasıl ulaşırm? Yardımcı olursanız sevinirim.

Eda Narlı

CHIP: Bu yazılara maalesef internet üzerinden ulaşma şansınız yok, eCHIP CD'lerindeki bir yıl öncesinin sayılarını PDF formatında okuyabilirsiniz.

Word, Excel eğitimleri

Merhaba, derginizi yaklaşık 6 ay önce okumaya başladım. Altı aydır okuduklarımdan bayağı bir bilgi edindiğimi fark ettim. Bir ricam olacak: Photoshop, Flash, World, Excel gibi programların her ay dergide 1-2 sayfa eğitimini verirsiniz sevinirim. Başarılar dilerim.

Burak Uçan

CHIP: Sayfalarımızda her ay mümkün olduğunca Office programlarıyla ilgili eğitici yazılara yer vermeye çalışıyoruz. Pratik sayfalarımızdaki *Tipps&Tricks* bölümümüzde de işinize yarayacak ipuçları bulabilirsiniz.

Sayfa sayınız düştü

Derginizi 1999'dan beri takip eden gerçek bir fanatik CHIP'çiyim. CHIP'in yıllardır kalitesinden ödün vermediği açıkça ortada ve bence de bu nedenle ona bağlanan okurlar gün geçtikçe artıyor. CHIP insanlara bir bilgisayar kültürü sağladığı gibi, onlara her konuda destek çıkmayı da unutmuyor. Ben herhangi bir cihaz almadan önce mutlaka Top 10 listelerini ve arşivimi inceliyor ve her an bilgisayarım hakkında CHIP'e danışarak hareket ediyorum. 3 yıldır bana kazandırdıklarınız için çok teşekkürler; ancak tabii ki benim de bir ricam olacak: Derginin sayfa sayısı geçen yıllara göre bir hayli düştü (gene dopdolu olmasına rağmen); örneğin eskiden en az 240 olan bu sayı, şimdilerde 190'ı geçmiyor. Bence bu boşluğu doldurmak için yeni köşeler açabilirsiniz, donanımlar hakkında daha detaylı bilgi vs. gibi. Başarılarınızın devamını diliyorum ve benim gibi bir çok fanatiğinizin olduğunu tahmin ediyorum!

Tuna Pehlivanoglu

Masaüstü yayıncılık

Merhaba, 1997 yılından beri çok samimi bir okuyucunuzum. Mükemmel bir çizginiz ve seviyesi yüksek bir yayıncılık anlayışınız var. Bu yüzden sizleri kutlarım. Benim naçizane katılım sebebim, masaüstü yayıncılık ile ilgili yazı çıkmaması ve çok

DÜZELTME

2002 Nisan sayılı dergimizin 46. sayfasında yer alan Donanım Testi bölümünde Samsung SP8004H sabitdiski tanıtımında vermiş olduğumuz firma bilgileri hatalıdır. Düzeltir, özür dileriz... Yer alması gereken firmalar Armada, Koyuncu, Kont, Ufotek'tir. Firmaların telefonları sırasıyla; (212) 230 89 80, (216) 522 99 00, (216) 499 62 99 ve (212) 336 61 00... Ayrıca aynı sayfada TOP 10 testimizde doğru olmasına rağmen, CHIP PUAN ve Fiyat/Performans değerleri de yanlış girilmiştir. Doğrusu için TOP 10 testimize bakabilirsiniz.

Bu hatalardan dolayı okurlarımız ve ilgili firmalardan özür dileriz.

okuryorum

bilinen programların dışında kalan programların tanıtılmaması üzerine... Masaüstü yayıncılık ülkemizde bilgisayar kullanıcıları arasında oldukça ileri bir düzeyde. Bu konuda okuyucu sorularına rastlamıyorum ve bu bana oldukça ilginç geliyor. Siz niçin mesela QuarkXpress, In design, Page Maker vs. programlar ve genel olarak grafik ve masaüstü yayıncılığın püfleri konusuyla ilgilenmiyorsunuz? Bu programlar oldukça pahalı. Hangisi daha iyi, hangisi kullanışlı, aralarındaki farklar nedir? Bilgisayarın kullanım alanlarına baktığımız zaman masaüstü yayıncılık ülkemizde hiç de öyle yabana atılacak bir seviyede değil. Sizden mümkünse bunu rica ediyorum. Ve bunların demo veya shareware sürümlerini vermenizi rica ediyorum. Ayrıca şu çok tanınan Photoshop, Macromedia, Norton vs. programlarının dışında kalan programları geniş bir biçimde (yalnız freeware programları değil, fiyatları çeşitli olabilir. Zira herkesin alım gücü ve ihtiyacı farklı.) anlatamaz mısınız? Çok büyük bir ihtiyaç olduğu kanaatindeyim. Şunu da unutmamdan söyleyeyim, CD içinde verdiğiniz shareware seçiminiz bir harika. Gerçekten bu konuda (diğer konularda olduğu gibi) 1 numarasınız ve profesyonelsiniz. Yalnız bu verdiğiniz programların bir çoğunu çalıştırıp kullanmak oldukça zor. Eminim ki bu genel bir problemdir. Bu programları tanıtırmanız memnun olurum. Sizlere başarılar diliyorum.

Doç. Dr. Osman Sani Geliş

CHIP: Öneriniz için teşekkür ederiz, önümüzdeki sayılarda bu programlarla ilgili bir karşılaştırmalı testimiz olabilir. Yazılım İnceleme sayfalarımızda mümkün olduğunca değişik programları incelemeye çalışıyoruz.

İngilizce Internet Explorer

Merhabalar, CHIP dergisinin CD'sinde İngilizce versiyon Internet Explorer verilmesini istiyorum. Biraz dilekçe gibi oldu, ama kullandığım İngilizce Windows ve ben Türkçe Explorer kullanmak istemiyorum. Saygılar...

Harun Çağlayan

CHIP: Okurlarımızın büyük bir çoğunluğu

Türkçe işletim sistemleri kullandığı için biz de Türkçe Internet Explorer vermeyi uygun buluyoruz.

A'dan Z'ye Network sayısı

Merhaba CHIP çalışanları, derginizi yaklaşık 1 yıldır çok beğenerek takip ediyorum ve bundan sonra da imkanım oldukça takip etmeye çalışacağım. Derginiz sayesinde bilgisayar konusunda kendimi aştığıma

inanıyorum. PC sorunlarına artık daha uzmanca yaklaşmaya başladım. Geçen ay çıkarttığınız A'dan Z'ye network özel sayısını aldım ve çok beğendim. Bu konuda büyük bir eksikliği doldurduğunuza inanıyorum. Sizden isteğim, ister böyle bir özel sayı olsun ister dergi eki olsun, A'dan Z'ye donanım sorunları ve çözümleri ile ilgili bir ek çıkartmanızdır. Eğer böyle bir sayı çıkartmayı düşünürseniz, içine birkaç reklam koyup dergi ücretini biraz düşürürseniz biz okurları çok memnun edersiniz.

Adnan Kayıkçı

Seminerler ve sertifikalar

Sayın CHIP Dergisi; son zamanlarda, sertifika eğitimleri ve sınavları oldukça pahalı olmaya başladı. Benim istediğim CHIP CD'lerinde bu seminerlerin derslerinin verilmesi. Şu ana kadar MCP, MCSE, MCD-

BA ve Macro Media sertifikalarını alabilirim. İleride MCT sertifikasını almak istiyorum. İşlerimin yoğunluğu nedeniyle ancak akşamları boş olduğum için CD'lerden çalışmanın ya da derginizden takip etmenin, bir nebze de olsa daha kolay olacağına inanıyorum.

Dünyanın sahip olduğu devasa bilgi birikimini, bu zamana kadar elde edilmiş tüm kişisel deneyimlerin bir bütünü olarak görmemiz mümkündür. Çünkü deneyim, yaşam biçimini şekillendiren bir eylemdir. Sadece BT olarak baktığımızda, arkamızda bıraktığımız çeyrek asırlık deneyimin tüm dünyayı etkileyen sonuçlarını açık olarak görüyoruz. Yaşam biçimimiz, çalışma yöntemlerimiz artan deneyimle birlikte sürekli değişiyor, gelişiyor ve yeniden şekilleniyor. Bu nedenle derginizi çok yakından takip ediyorum.

Ayhan Ergün

Winamp Skin'leri

İyi günler, derginizi iki yıldan beri takip etmekteyim. Derginizi çok başarılı buluyorum. Sizden ricam, derginizde ya da CHIP CD'sinde winamp skinini yapmayı anlatabilir misiniz? Bunu birçok arkadaşım da istiyor... Yardımcı olursanız çok seviniriz.

Hasan Çelik

Aygıt Sürücüler

Saygıdeğer CHIP Dergisi yetkilisi/yetkilileri, satırlarıma bir teşekkür ile başlamak istiyorum. 2001 yılının Aralık ayında tarafınıza gönderdiğim ve Aralık sayısında yayınladığınız, konusu aygıt sürücülerine dair pek fazla bilgi de verilmemiş. Eğer mümkünse, Gelecek A.Ş. (www.gelecek.com.tr) ile temasa geçip Gelecek Linux işletim sisteminin en son sürümüne ait kurulum paketini verirseniz, Linux ve Gelecek Linux işletim sisteminin tanınmasına önemli ölçüde yardımcı olursunuz. Bu öneriyi, Gelecek A.Ş.'den Sayın Görkem

okuryorum

Çetin'e de gönderdim. Değerlendirmenizi ve gereğini yapmanızı rica ederim. Saygılarımla...

Haluk Polat

Film Fragmanları

Bu kadar güzel ve kaliteli dergi çıkardığı için öncelikle CHIP dergisine teşekkür ederim. Bu pahalılıkta içerik olarak dolgun bir dergi hazırlıyorsunuz. Derginizde vizyondaki filmlerin fragmanlarını daha geniş içerikle verseniz daha güzel olur diye düşünüyorum. Ayrıca tavsiye ettiğiniz web sitelerini çoğaltmanızı ve içerikleri hakkında bilgi vermenizi diliyoruz. Yayın hayatınızda başarılar dilerim.

Aziz Muslukçu

Gereksiz yazılar

Merhabalar, ben derginizi Şubat 1996'dan beri severek okuyan, bilgisayar konusunda uzman olan bir okuyucunuzum. Yani derginizi çok iyi tanıyorum. Şubat derginizdeki DVD yazıcı testi, aşırı gereksizdi. Size soruyorum. Türkiye'de DVD yazıcı alabilecek kaç kişi var sizce? Daha CD yazıcısı bile olmayan birçok insan var, ben dahil. Şu anda çok gereksiz, aşırı gereksiz bir sayfa işgali. Madem sayfanız kısıtlı niye daha ipe sapa gelir konulara yönelmiyorsunuz? Daha ekonomik ve piyasada rahat bulunabilen konulara yönelirseniz daha iyi olur. Son olarak hatırlatmak istediğim bir şey var, iletişimle ilgili, yani cep telefonlarıyla ilgili bölümlerinize daha az, bilgisayar konusuna daha fazla önem verirsiniz sevinirim, çünkü derginizi çoğu okuyucu cep telefonları için almıyor, bilgisayar kültürü için alıyor. Gelecek ay, daha iyi bir dergi ve CD'siyle görüşmek üzere hoşçakalın...

Arda Başaran

Donanım incelemeleri

2 senedir her ay severek okuduğum dergilerden biri olan CHIP için yaptığınız çalışmalarla teşekkür ederim. Gerek mesleki yaşamımda gerekse bilgisayarlılık hayatımda sizin yorumlarınızdan ve derginizden çok şeyler öğrendim. Yalnız dergimizde daha çok donanıma ve incelemesine girerseniz memnun olurum. Artık CD'lerde oyun için pek yer ayırmaz oldunuz, eğer ufak

çaplı oyunlara yer verirsiniz ben ve benim gibi CHIP okurları için hiç de fena olmaz sanırım. Sizlere CHIP hayatınızda başarılar dilerim. Saygılar sunuyorum... Uğur Gürel

Programlama...

Merhaba sevgili CHIP, sizi yaklaşık üç yıldan beri takip ediyorum ve okuyucularınıza çok kaliteli bilgiler verdiğinizine inanıyorum. Yalnız eskisi gibi programlamaya pek önem vermiyorsunuz, bence programlamaya biraz daha önem verirsiniz daha iyi olacak.

Sezer Mansur

Upgrade rehberi

Merhaba, ben 14 yaşında bir okuruzum... Derginizi 5 senedir alıyorum. Gerek içeriği, gerekse CD-ROM'u çok güzel. Sizden bir ricam olacak. Önümüzdeki sayılarda eski bir bilgisayarı olanlar için "upgrade" konulu bir yazı yazarsanız sevinirim... İyi çalışmalar

Ahmet Barış

Elektronik kursu

CHIP dergisini uzun süredir izlemekteyim. Beğenerek okuyorum dergiyi. Aynı zamanda CD'leri de oldukça beğeniyorum. Tüm ekibe teşekkür ederim.

Dergideki yazıların yanı sıra CD'deki e-dergiler de oldukça ilgi çekici. Birkaç ay önce Computer Easy'de yayımlamaya başladığınız elektronik ve bilgisayar konuları ile ilgili yazılar oldukça ilgimi çekti... Bu köşeyi hazırlayan ve yayınlayan herkese teşekkür ediyorum. Bilgisayarı oluşturan temel konuların sürmesini diliyorum. Gerçekten teknik olarak çok şey katıyor bilgilerimize ve hiç bilmeyenlerin de anlayabileceği bir dille yazılıyor. Diğer tüm konu ve köşelerden ayrı bir içeriğe sahip olması ve diğer bilgisayar dergilerinde bu tür konuların olmaması da cabası. İyi çalışmalar.

Levent Altın

Hukuki hata...

Derginizin bu ay ki sayısında Yazı İşleri Müdürünüz Sayın Mahmut Karşlıoğlu'nun yazısındaki hukukla ilgili hatalar dikkatimi çekti. Derginin pek çok kişi tarafından okunması nedeniyle bence önemli olan bu yanlışların düzeltilmesi gerektiği

kanısındaayım.

Yazıda; "...Microsoft... mahkemeyi kaybetmeleri halinde..." denilmektedir. Halen süren mahkeme değil davadır, dolayısıyla mahkeme kaybedilmez, dava kaybedilir. Zira mahkeme, davanın görüldüğü mercidir. Bu durumda doğru ifadenin; "...dava-yı kaybetmeleri halinde..." olması gerekir. Bir diğer yanlış;

"Kendisine dava açan mahkemeler de olmak üzere..." şeklinde başlayan cümlede mahkemenin dava açtığı gibi bir anlam yaratılmaktadır. Oysa bunun da doğrusu, "kendisi aleyhine açılan davaların görüldüğü mahkemeler de dahil olmak üzere..." olmalıdır.

Hukuk davalarında davayı kişiler, ceza davalarında kamu adına savcı açar. Mahkemenin dava açması gibi bir durum söz konusu olamaz.

Bu nedenle bu hataların düzeltilmesi gerektiğini, ayrıca uzmanlık gerektiren bir dal olduğu için hukukla ilgili bir yazı yazılacak ise bunun derginin avukatına danışılarak yazılması gerektiğini düşünüyorum.

Av. Buket SARAN

CHIP: Düzeltmeleriniz için teşekkür ederiz.

Yeni Linux sürümü

Derginizin sürekli takipçisiyim. Öncelikle böyle bir dergi hazırladığınız için size minnettarım. Bu ayın kapak konusu her zamanki gibi mükemmel... emin olun birçok sorularıma yanıt buldum. Bir de, iki CD verdiğiniz ayların birinde Linux'un yeni sürümünü de verirsiniz sevinirim.

Mehmet Ali CANAL

YORUM VE YARDIM

- Dergideki yazılarla ve genel olarak dergiyle ilgili görüşlerinizi yorum@chip.com.tr adresine gönderebilirsiniz.
- Lütfen bilgisayarla ilgili sorularınızı yardim@chip.com.tr adresine iletin.
- Ayrıca yorum@chip.com.tr adresine göndereceğiniz e-mail'lerde isminizi yazmayı unutmayın.

İÇİNDEKİLER

- 16 **Nokia'dan yeni modeller**
8910, MatriksII'de oynar mı?
- 16 **IBM'den Microdrive**
Mini sabitdisk ceplerde
- 16 **Sony Clie Pef-N770C**
Sony'den yeni avuçiçi
- 18 **Arabada Dolby Kalite**
Hareketli sinema keyfi
- 18 **Yeni Intel İşlemciler**
Mobil işlemcilere 6 saat ömür
- 19 **Mikroişlemci Pazarında İttifak**
Intel'e savaş açtılar
- 19 **Yeni Teknoloji**
DVD yerine Blu-Ray

AB Telif Hakları Direktifleri

Kopya Yüzünden Hapse Girilebilir mi?

Yasa koyucular, kişisel CD kopyalama kavgasına müdahale ederek, kullanıcıların haklarını dramatik şekilde sınırlandırdılar. CHIP, karşılaşılabilecek sonuçları açıklıyor.

■ Madonna'nın yeni CD'sini arabanızdaki CD çalıcıda dinlemek için kopyaladınız mı? Peki ya Brosis'in? Veya Heather Nova? DVD'leriniz veya Office paketleriniz için hazırladığınız yedek kopyalarınız var mı? Eğer bu sorulara cevabınız "Hayır"sa artık zamanı geldi demektir. Bir an önce dışarı çıkın ve yeteri kadar boş CD temin etmeye çalışın. Daha sonra CHIP arşivinizdeki film ve müzik kopyalama tekniklerini uygulayarak özel kullanım amacıyla taşınabilir ortamlardaki tüm bilgilerinizi yedekleyin. Çünkü Avrupa Birliği yaz ayları içerisinde işinize çomak sokabilir.

Bu uyarıların nedeni ise "Telif hakları ve benzeri koruma kanunlarının belirli noktalar da harmanlanarak bilişim alanında uygulanması" direktifi ve söz konusu direktif bu sene içerisinde Almanya kanunlarında uygulamaya başlanacak. Türkiye'ye yansımada uzun sürmez.

Gfk tarafından yapılan pazar analizine göre, 2002 yılında yaklaşık olarak 247 milyon CD yazılmış ve bunların yaklaşık olarak yarısı müzik CD'siymiş. Bu rakamlar müzik endüstrisinin yeni kanunlar çıkartılması yolunda Brüksel'de lobi faaliyetlerine başlaması için yeterli nedeni teşkil ediyor. Buradaki problem ise, Avrupa Birliği'nin kendisinin telif haklarını nasıl koruyacağını kesin olarak bilememesi ve müzik veya yazılım korsanlarına karşı gösterilecek tepkiyi (sert veya yumuşak) ulusal yasa koyuculara bırakması.

Sert numara: Kopyalama yasak

En kötü durumda, tüm imkanlar ortaya serilerek müzik ve yazılım endüstrisi, çalışmalarını dijital olarak kopyalamaya karşı koruyacak ve söz konusu koruma kesinlikle atlatılamayacaktır. Örneğin Clone CD gibi kopyalama araçları kanun dışı olacak ve bazı firmalar iflas edecek. Şu ana kadar gri bölge olarak adlandırılan işlemler bir anda kara pazara dönüşecekler. Sevdiği CD'leri arabasında veya bürosun-

daki bilgisayarında dinlemek için kopyalayanlar hapse atılma tehlikesi yaşayacaklar.

Üretici birliği Business Software Alliance (BSA), kopyacıları orada görmekten memnun kalacak ve adaleti göreve çağırarak. BSA, Avrupa Merkez Bölge Yöneticisi Georg Herrnleben düşüncelerini "Yazılım korsanlarına karşı yapılan harcamalar, savcılar yazılım korsanlığını önemsiz bir suç olarak gördükleri için çok daha fazla" sözleriyle dile getiriyor. Yazılım korsanlığı ciddi bir suç olduğu için BSA, habersiz ev baskınları yapabilmeyi isterdi. Bu durumda çocuk hapishaneleri oldukça kalabalıklaşabilirdi.

Bir başka tedbir ise değişim borsalarının başka bir formu olan internetteki paylaşım araçlarından oluşuyor. Bu noktada Phono endüstri birliği (IFPI) karşı atağa geçmiş durumda. IFPI sözcüsü Hartmut Spiesecke, internetteki download sunucularını aradıklarını ve bulduklarını, hedeflerinin özel kullanıcılar değil, üreticiler ve sunucular olduğu yönünde bir açıklama yaptı. Peki borsa olmadan nasıl pay-

NE YASAKLANACAK?

Almanya'daki kullanıcılar şu ana kadar özel amaçlarla maksimum yedi tane kopya çıkartabiliyorlardı. Ancak yeni kanunla beraber büyük değişiklikler olacak:

- Söz konusu donanım ve yazılıma sahip arkadaşınızın üçüncü şahıslar için kopya oluşturmaya **yasaklanacak!**
- Pahalı orijinal CD'leri korumak için, kopya korumalı yazılım ve müzik CD'lerinin özel güvenlik kopyalarının çıkartılması **yasaklanacak!**
- Kopya korumasını kırabilen Clone CD gibi kopyalama yazılımları **yasaklanacak!**
- CD kopyalamak ve hediye etmek ağır bir şekilde cezalandırılabilir.

güncel

SADECE KORUMALI: Alternative Moments CD'sini arabadaki CD çalıcınızda dinleyemezsiniz.

laşabiliriz? Bu durumda çok büyük bir kesim kanun dışı yollara başvuracak.

Yumuşak çözüm: Yazmak pahalılaşacak

Şayet ikinci kanun varyasyonu uygulanacak olursa kullanıcılar hapis tehlikesinden kurtulacaklar. AB, bu durumda, GEMA tarafından senelerdir dile getirilen bir yöntem olarak katılımcı ülkelere yazıcı ve diskler üzerindeki vergi ile zararın toptan tahsil edilmesi imkanını sunacak. IFPI ve BSA'nın kişisel kopyalamaya hak tanımak istememesine karşılık GEMA sözcüsü Elfriede Oberhofer; "Kişisel çoğaltma sorunun değil" açıklamasını yaptı. Bu yöntem ile yazıcı ve disk fiyatları şu ana kadar olduğundan çok daha fazla artacak ve kullanıcılar böylece özel kopyalarının lisans hakkını ödemiş olacaklar.

Ancak bu durumda endüstri, VHS kasetlerinden farklı olarak kopya korumalarının centilmence vazgeçmek zorunda kalacak. Ayrıca, son derece masum olarak, yeni bir sistem kurarken veya hatalara karşı sabit disklerini düzenli yedekleyerek CD'lere kaydeden kullanıcılar da büyük zararlar edebilecekler.

Yollar, kopya turistleri için açık

Eğer Avrupa Birliği ülkeleri tek bir kanun üzerinde uzlaşamazlarsa ne tür bir durumla karşılaşılabilir? Böylece yurt dışına çıkan turistlerden artık yerel bir hatıranın yanında Madonna CD'sinin kopyası da istenebilir. Bu durumda ülkemizdeki ünlü halı mağazaları da kopya mağazalarına dönüşebilir. Tabii ki bu tür bir sonuca karşı da tedbir alınacaktır.

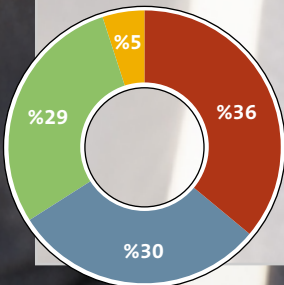
Dijital ortam sınır tanımaz ve güncel müzik elde etmek isteyen, internetten bir şekilde temin edebilir. Şu anda komple CD imajlarının download edilebildiğini düşünürsek, kalite kaybı da bir sorun teşkil etmeyecektir. Peki ne zaman uygulanmaya başlanacak? Top, müzik endüstrisi ile dinleyiciler arasında gidip geliyor. Şayet bu oyunu dinleyiciler kaybedecek olursa, karşılaşma yer altında kaldığı yerden devam edecek.

AYIN ARAŞTIRMASI

Müzik CD'lerindeki kopya koruması ile nasıl başa çıkabiliyorsunuz?

CHIP Online okuyucularının sadece yüzde beşi, kopya korumalı Müzik CD'lerini tüm çalıcılarda çalıştırabiliyor.

- Bazılarını dinliyorum, diğerleri çalmıyorum
- Tüm CD'leri kırıyorum
- CD'ler hiçbir çalıcılarım/ sürücülerimde çalışmıyor
- CD'ler tüm çalıcılarım/ sürücülerimde çalışıyor

KISA... KISA...

► Telekom Konferansı

Caspian Telecoms Conference, 22-24 Mayıs tarihleri arasında İstanbul Hilton'da düzenleniyor. Konferansta uydu iletişimi ve teknolojileri, haberleşme sistemleri, fiber optik kablo, mobil üretimi ve internet teknolojileri, network'ün dijitalleştirilmesi, GSM kapasitesinin yayılması konuları başta olmak üzere tüm telekomünikasyon endüstrisini ilgilendirecek başlıklarda görüşler sunulacak, konferanslar yapılacak. Hazar ülkelerinin iletişim bakanlarının da katılacağı toplantıları ITECA düzenliyor.

Bilgi için: (212) 246 17 08

► Profilo Internet TV'si

Profilo hem televizyon olarak kullanılan hem de internet bağlantısı sağlayan ve bilgisayara gerek bırakmayan yeni ürünü Web Box'u tanıttı. Bir klavye ve internet alıcısı ile gelen televizyonun özellikleri şöyle: E-mail okuma, e-mail gönderme, sanal market düzenlemelerine uygun olarak elektronik alışveriş, interaktif yarışma, anket ve oylamalara katılma, elektronik bankacılık sitelerine erişim, internette sörf, e-mailler'e ses ve görüntü ekleyebilme.

Bilgi için: www.profilo.com

► Müşteri Daima Haklıdır

HP Türkiye, karizmatik Genel Müdürü Şahin Tulga'nın tanıtımında rol aldığı yeni portalı Hepbizz'i tanıttı. Bir iş platformu olarak tanımlanan Hepbizz ile HP, müşterilerinden gerifikir almayı umut ederken, portalın herkese açık olan bir düşünce platformu gibi çalışmasını, yeni iş çözümlerinin, yeni tasarımların, yeni fikirlerin ve yeni ekonominin hayat bulmasını planlıyor.

Bilgi için: www.hepbizz.com

YENİ MODELLER:
Nokia'nın yeni modelleri görüntüleriyle de cezbediyor.

Nokia Yeni Modellerini Tanıttı

8910 ve MatrixII

■ Nokia Türkiye, en üst yöneticisinin değiştiği ve Çağla Şikel ile Beyaz'ın sık sık mesajlaştığı yolundaki "televole" haberlerine konu olan gecesinde ünlü mankenler ve konuklarla yeni çıkan ürünlerini tanıttı. 3410, 3510, 6310, 7610, 8910 ve 9210i modelleri, 10'un önündeki çift haneli sayı büyüdükçe fiyatın ve hitap ettiği yaşın büyüdüğü ürünler olarak dikkat çekerken, 8910

modeli de ayrı bir ilgi gördü. Ünlü Matrix filminde, filmin kahramanları Nokia'nın efsanevi 8110 modelini kullanarak gündeme oturmuşlardı. Nokia'nın üretimini çoktan durdurduğu 8110 modelinin yeni versiyonu kabul edilebilecek 8910 modeli ise yakında kullanıcıları ile buluşmaya hazırlanırken merak edilen soru, bu modelin Matrix 2 filminde boy gösterip göstermeyeceği...

Bilgi için: www.nokia.com

Avrupa Birliği Umutları
Bilimsel Ortaklık
Süreci Başlıyor

Avrupa Birliği'ne girmekte zorlanan ve görüşme tarihleri devamlı ertelenen Türkiye, Avrupa Birliği ile siyasi entegrasyondan önce bilim ve teknoloji birliğine girme kararı aldı. Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nun son toplantısında Avrupa Birliği Araştırma ve Teknoloji Geliştirme Altıncı Çerçeve Programı'na katılma kararı çıktı. Böylece Avrupa ile teknolojik entegrasyon sağlanması ümit ediliyor ve hazırlıkların Haziran ayına kadar tamamlanması hedefleniyor. Tüm katılımcıların belirli bir bütçe desteğinde bulunması gereken teknolojik işbirliği projesine Türkiye'nin katılım payı olarak ödemesi öngörülen miktar ise 375 milyon euro.

Bilgi için: ww.tubitak.gov.tr

IBM'den Microdrive

Mini Sabitdisk Ceplerde

IBM, taşınabilir cihazlar için ürettiği mini sabit diski Microdrive'ı şimdi de otomobillerde kullanılacak biçimde şekillendirildiğini açıkladı. Microdrive üç buçuk santimlik boyutları ile otomobil sahiplerinin müzik CD'lerini ve yol haritalarını artık yanlarında taşımaktan kurtarmaya hazırlanıyor.

Daha çok dizüstü bilgisayarlar, avuçiçi bilgisayarlar, MP3 çalarlar, dijital fotoğraf makinesi ve kameralar için tasarlanan üç buçuk santimlik boyutu ve 16 gram ağırlığıyla bir devrim niteliği taşıyan mini sabit disk Microdrive; Blaupunkt, Clarion, Cassio ve Navman gibi dev isimlerle ortaklık içine giren IBM'in çalışmaları ile, otomobiller için

yüksek kalite ve kapasiteli müzik dinleme olanağı sağlıyor. Yaklaşık 18 saat kesintisiz müzik din-

l e m e y i mümkün hale getiren Microdrive elektronik firmalarının otomobiller için ürettiği cihazlara yerleştirilecek ve tak ve kullan mantığı ile çalışacak cihazlar portatif microdrive'ları tanıyacak. Böylece sadece müzik dinlemek değil, GPS sistemine yeni bir harita yüklemek de mümkün olacak.

Bilgi için: www.ibm.com

Sony Clie PEF-N770C

Sony'den Yeni Avuçiçi Bilgisayar

Sony'nin yeni avuçiçi bilgisayar Clie PEG-N770C hem üstün avuçiçi bilgisayar özellikleri, hem şık ve ince tasarımı hem de MP3 çalara dönüşebilmesi özel-

liği ile kullanıcıların beğenisini kazanıyor. Özel Bilgi İşlem'in Türkiye'ye getirdiği renkli ekranlı cihaz 11 saat aralıksız müzik dinleme imkanı tanı-

yor. Cihazla birlikte standart olarak özel kulaklığı ve uzaktan kumandası geliyor. Cihaz, şarj istasyonu üzerindeyken uygun ses çıkışına bağlandığında da minik bir müzik setine de dönüşebiliyor.

Bilgi için: www.ozel.com

KISA... KISA...

► Yeni Bir Emlak Sitesi

Dünya çapında 7200 ofisinde 120 binden fazla çalışanı bulunan emlak firması Century 21'in Türkiye pazarına yönelik web sitesi yayına girdi. Site emlak arayan veya satmak isteyenlere hizmet vereceği gibi, Century 21 sisteminde yer alarak yatırım yapmak isteyenler için de bilgi içeriyor.

Bilgi için:

www.century21.com.tr

► Ödüllü Hacker Yarışması

Bilgisayar güvenliği konusunda faaliyet gösteren bir Kore şirketi, yeni ürününün tanıtımı için 100 bin dolar ödül koydu. Ancak ödülü kazanmanın şartı, 48 içinde siteye girecek ilk hacker'ın ismini bırakması olarak açıklandı. Dolayısıyla firma ürünün güvenliğini kanıtlamak için hacking yarışması düzenlemiş oldu.

Bilgi için: www.woksdome.org

► StarOffice Artık Paralı

Sun Microsystems, müşterilerinin ve iş ortaklarının yaptığı geri dönüşler çerçevesinde ünlü yazılımı Star Office'i ücretlendirmeye karar verdi. Bugüne dek internet üzerinden bedava indirilebilen ve kullanılabilen yazılım, Microsoft'un Office paketi karşısındaki en ciddi rakip kabul ediliyordu. Sun'ın son Star Office paketi üç ay içinde bir milyon kez download edilmişti.

Bilgi için: www.sun.com

► Casio "e-data bank"

Casio'nun yeni saati, dünyada 27 ayrı bölgenin saatini hafızasında tutabilirken, 20 e-data giriş hafızası (@, url) ile her zaman yanında bulunmasını isteyebileceğiniz önemli e-mail ve web adreslerini yanınızda taşımanıza olanak veriyor. Saati, Ersal ithalat getiriyor.

Bilgi için: www.ersa.com.tr

Arabada Dolby Kalite

Hareketli Sinema Keyfi

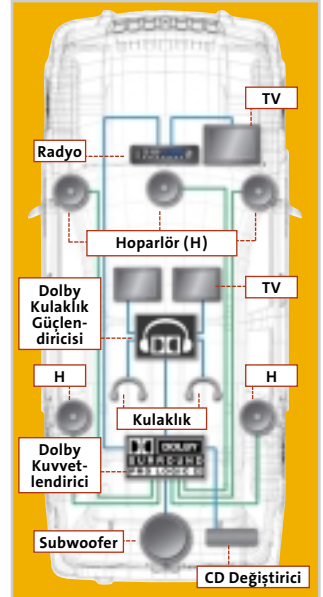
Volvo'nun yeni modeli XC90 Sport Utility Vehicle (SUV) Dolbys Surround Teknik Prologic II ses teknolojisini entegre edildiği seri olarak üretilen ilk oto-

mobil. Bu eğlence sisteminde 13 kuvvetli hoparlör ve 20 cm büyüklüğünde, 140 watt gücünde güçlü bas çıkışı garanti eden bir subwoofer mevcut. Şoför yanındaki ve arka taraftaki yolcuların seyahat esnasında 5.1 ses çıkışına sahip filmleri zevkle izleyebilmeleri için bir audio/video donanımı bulunacak.

Prologic II'nin yeni Surround algoritmaları sayesinde radyo, kaset veya CD'den elde edilen her türlü stereo sinyal çok kanallı hale dönüştürülebilir.

Lisans sahibi Dolby laboratuvarlarından yapılan açıklamaya göre çok kanallı sesi tüm arabalarda mümkün kılacak ek paketler kısa bir süre içerisinde piyasaya sunulacak. Ancak bu paketin fiyatı henüz belli değil.

Bilgi için: www.volvo.com

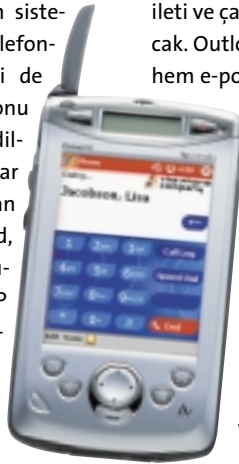

ARABA SİNEMASI: Volvo'nun yeni modeli XC90 ses çıkışı için Dolby teknolojisini kullanıyor.

Pocket-PC Phone Edition

PDA, Lütfen Cevapla!

Microsoft telefon pazarını keşfetti. MS işletim sistemine sahip akıllı telefonlardan sonra şimdi de telefon fonksiyonu PDA'lara entegre edildi. "Mobility" anahtar kelimesini kullanan Hewlett Packard, Microsoft ile ortaklığını ilerleterek HP Jornada 900 modelini cep telefonu fonksiyonu ile donattı. Pocket PC

2002 ile hareketliken bile hiçbir iletici ve çağrı gözden kaçırılmayacak. Outlook entegrasyonu ile de hem e-posta hem de SMS iletileri

tek bir çatı altında toplanmış. Tabii ki internette de gezinmek mümkün. UMTS aygıtları multimedya özellikleri kazanırken Phone Edition ile de iletişim ön plana çıkıyor.

Bilgi için:

www.microsoft.com

Yurt Çapında ve Dış Temsilciliklerde

İnternet Bayramı Kutlandı

Türkiye'de İnternet haftası nedeniyle yapılan etkinliklerle birlikte, Türkiye'de internetin 10. yaş günü Tübitak merkezinde, Ulaştırma Bakanı ile birlikte kutlandı. Bakan Vural, mecliste bekleyen RTÜK Yasası'na internetin

de katılması hakkındaki sorular üzerine internetle ilgili yeni bir yasadan yana olduğunu söyledi. Vural'ın açıklaması şöyleydi: "Dijital haklarla ve siber suçlarla ilgili yeni bir düzenleme yapılması gerekiyor."

Yeni Intel İşlemciler

Mobil İşlemcilere 6 Saat Ömür

Intel, 2 kg'dan hafif ve 2.5 cm' den ince 'mini-notebook' ve 'sub-notebook'lar için çok düşük voltajlı beş adet yeni işlemcisi tanıttı. Yeni M serisi işlemciler bu, hafif ve ince dizüstülerin performansını artırmanın yanında, düşük güç harcayarak pil ömrünü de büyük oranda uzatıyor. Bazı dizüstü bilgisayar modelleri bu işlemcilerle 6 saat süreyle şarj edilmeden çalışabiliyor. Ayrıca düşük ısıda çalışmaları da fan kullanımını ortadan kaldırarak enerji tasarrufunu ve sessiz çalışma ortamını sağlıyor.

Bilgi için: www.intel.com

Mikroişlemci Pazarında Üçlü İttifak Intel'e Savaş Açtılar

Motorola, Philips ve STMicroelectronics bir araya gelerek Intel'in hakimiyeti altındaki mikroişlemci pazarına ucuz ve yüksek teknoloji ürünü işlemciler üretme kararı aldılar. Motorola, Philips ve STMicroelectronics firmaları birlikte 1.4 milyar doların üzerinde bir yatırım yapacaklarını açıklayarak dört yıl içerisinde geleceğin hafif elektronik araçlarında (cep telefonu, cep bilgisayarı) kullanılacak ucuz ve yüksek teknoloji ürünü mikroişlemciler üreteceklerini ve ihtiyaç duydukları çok sayıda işlemciyi başka üreticilerden yüksek fiyatla almak zorunda kalmayacaklarını belirttiler.

Philips ve STMicroelectronics arasında var olan işbirliği ne Motorola'nın da katılımı ile yankı bulan ittifak, Motorola'nın projeye katılmasının 300 milimetre silikon wafer tekno-

lojisiyle tasarlanan yeni chiplerin üretim aşamasına geçilmesini hızlandıracağını belirttiler.

Üç şirket, beş sene içinde şu anda 90 nanometre olan devre genişliklerinin 32 nanometreye düşmesini planlıyor.

Bilgi için: www.motorola.com

Yeni Teknoloji

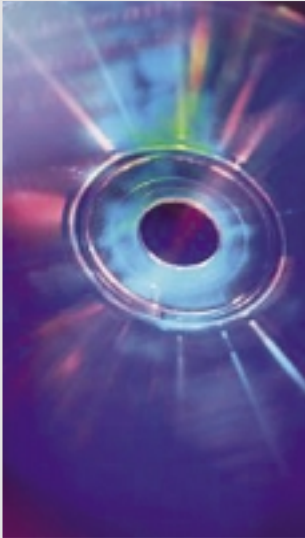
DVD Yerine Blu-Ray

Dokuz büyük elektronik şirketi artık halka yayılan ve her köşe başında satılmaya başlanan DVD'nin halefini belirlediler. Sadece üst düzey gelir grubu için üretilecek yeni teknolojiyle CD'ler 27GB veri depolayabilecek. Blu-Ray adı verilen teknolo-

ji, DVD veya VCD gibi yaygınlaşana kadar yüksek fiyat isteyecek olsa da kullanıcı açısından olumlu bir gelişme kabul ediliyor ancak yeni yeni ucuzlamaya başlayan DVD kayıt sistemlerine yatırım yapan kuruluşları da zor durumda bırakma olasılığı taşıyor. Hitachi, LG, Matsushita (Panasonic), Pioneer, Samsung, Sharp, Sony ve Thomson tarafından desteklenecek olan Blu-Ray'e soğuk bakan ise DVD'nin ana mucidi olan Toshiba ve VHS sistemlerine büyük yatırım yapan JVC.

Yeni formattaki CD'ler 27 GB büyüklüğünde bilgisayar verisi depolayabilecekken, 13 saatlik TV yayını veya 2 saatlik çok yüksek çözünürlüklü video görüntüsü de saklayabilecekler. Yeni teknoloji ile üretilen ürünlerin 2003 başından itibaren piyasada olması bekleniyor.

Bilgi için: www.panasonic.com

Zaman Tasarrufu Sağlayan İpuçları

Her Saniye

Daha Hızlı Windows ve Office

Değerli

Bilgisayarınızın aslında daha hızlı çalışması gerektiğini düşündüğünüz oldu mu hiç? Sabırsızlanmakta haklısınız, zira her bilgisayarda daha hızlı çalışmak konusunda bir potansiyel vardır. CHIP, profesyonel kullanıcıların sistemlerini hızlandırmak için uyguladıkları en iyi ipuçlarını açıklıyor.

Windows Trick'leri

Microsoft'un işletim sistemlerinde aslında daha çok konfigürasyon seçenekleri mevcut. Gizli fonksiyonlarla ve registry kayıtlarıyla Windows altında değerli zamanınızdan tasarruf edebilirsiniz.

1 Windows NT/2000/XP

Dr. Watson'u emekliye ayırın

%60 daha hızlı

Windows NT piyasaya çıktığından bu yana onu birçokları tanıyor. Ancak kimse daha onu işbaşında görmüş değil ve beyaz önlüğü de herhalde sadece bir efsane: Dr. Watson'dan bahsediyoruz! Windows NT, 2000 veya XP altında bir program kilitlendiğinde Watson ortaya çıkıyor ve o anki bellek içeriğini bir dosyaya yedekliyor.

Bu sadece çok uzun sürmekle kalmıyor, aynı zamanda kullanıcının sınırlarını da bozabiliyor. RAM içeriklerini kaydeden dosyalar da sabitdisk üzerinde hiç de azımsanmayacak kadar gereksiz disk alanı işgal ediyorlar.

Windows XP altında ise, Bay Watson'un kendisi bir güvenlik açığı teşkil ediyor. Zira bir kilitlenmeden sonra Windows, kullanıcıya hata raporunu Microsoft'a göndermek isteyip istemediğini soruyor. Hata raporunda elbette bellek içeriği de mevcut. Diyelim ki, kilitlenme sı-

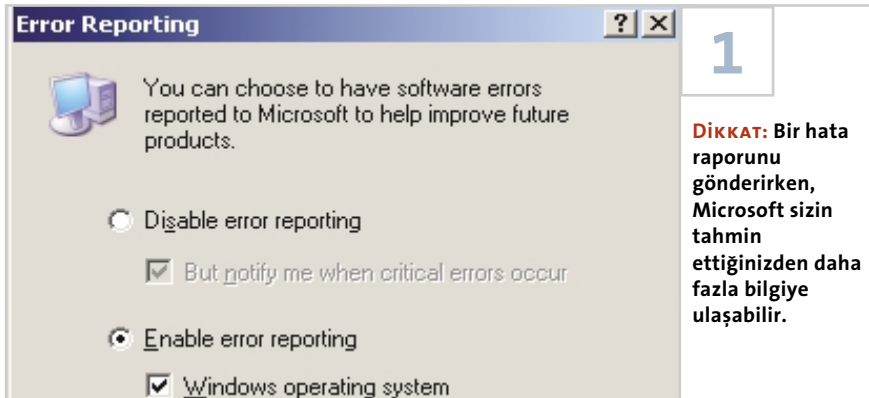
rasında Word programı açıldı ve çok önemli bir içeriğe sahip bir doküman üzerinde çalışıyordunuz. Bu bilgileri Bill Gates'e sızdırmayı herhalde kimse istemez. Kısaca Dr. Watson'a güvenmemek için iyi sebepleriniz olabilir. "Watson" hizmetini iptal etmek için *Start* menüsünden *Run* ile *regedit* girin. Açılan pencerede *HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\WindowsNT\CurrentVersion* anahtarına girin. *AeDebug*'ı işaretleyin ve *[Delete]* tuşuna basın. Çıkan soruya *Yes* cevabını verin. İlerde herhangi bir nedenden dolayı Dr. Watson'u özleyecek olursanız, onu tekrar göreve çağırabilirsiniz. *Start/Run* altında *drwtsn32-i* girmeniz yeter!

2 Windows 98/Me/NT/2000/XP

Ağ bağlantısını hızlandırmak

%70 daha hızlı

Bilgisayarınızı ağdaki diğer bilgisayarlarla bağladıysanız, bazı problemler size yabancı olmayacaktır. Çoğunlukla ağdaki belli bir kaynağa erişmeniz gerekir. Ağdaki bu sürücü kaynağına bir kısayol oluşturmanız, bekleme sürelerini oldukça kısaltacaktır. Böylece çift tıklamayla ilgili verilere hemen erişebilirsiniz. Ancak bu fonksiyonun da bir dezavantajı var: Ağdaki bu kaynak, kullanıma hazır olmadığı bir anda bilgisayarınızı açarsanız ya da kısayol adı mevcut olmayan bir link'e işaret ediyorsa, açılış çok uzun sürebilir. Bunun nedeni ise Windows'un login sırasında bu →

1

Dikkat: Bir hata raporunu gönderirken, Microsoft sizin tahmin ettiğinizden daha fazla bilgiye ulaşabilir.

Daha Hızlı Windows ve Office

bağlantıları kontrol etmesidir.

Bu yüzden en iyisi kısayollarınızı masaüstünde (desktop) oluşturun. Windows açılışta bunları kontrol etmez. İlgili ağ dizinini sağ fare tuşu ile masaüstünüze sürükleyip bırakın ve bağlam (kısayol) menüsünden *Burada kısayol oluştur* (Create shortcut) seçeneğini seçin.

3 Windows 98

Açılıştaki beklemeyi geçmek

%80 daha hızlı

Eski bir monitörünüz varsa Windows altında problemler çıkabilir. Windows DDC (Data Display Channel) üzerinden monitörün aygıt türünü okumaya çalışır. Monitör bu fonksiyonu desteklemiyorsa boot işlemi çok uzun sürebilir. Ancak bu fonksiyonu Registry'den iptal edebilirsiniz. "HKEY_LOCAL_MACHINE\System\CurrentControlSet\Services\Class\Display\0000\Default" anahtarında DDC için "0" değerini girin.

4 Windows 98/Me/NT/2000/XP

"Gönder" ile dosya açmak

%50 daha hızlı

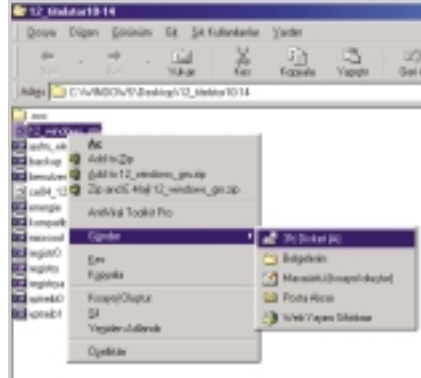
Bilinmeyen dosyalar çoğunlukla Notepad gibi bir text editörü ile açılmaya çalışılır. Dosyayı *Birlikte aç* menüsünden izlemek ise oldukça zahmetli olabilir. Bunun daha basit bir yolu var: Kullandığınız editör için *Gönder* menüsüne bir kısayol ekleyin.

10 WINDOWS 98/ME/NT/2000

» Powertoy: En önemli ayarlar

Windows 98/Me/NT/2000 için Microsoft'un "Powertoy" adında faydalı bir in-ce ayar programı mevcut. Bu aracı bu ayki eCHIP'te Freeware bölümünde veya www.microsoft.com/networkstation/downloads/powertoy/networking/NettweakUI.asp adresinde bulabilirsiniz. Kurulumdan sonra programı *Denetim Masası*'ndaki *Tweak UI* simgesinden çalıştırın. Programın *General* bölümünde şu ayarların önündeki işaretleri kaldırın:

- Combo box animation
- Menu animation
- Smooth scrolling
- Tooltip animation
- Window animation

4 KOLAYCA: Bir kısayolla dosyalarınızı doğrudan *Gönder* komutuyla açabilirsiniz.

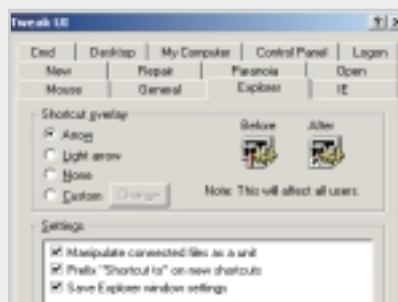
Windows'un arama fonksiyonunu [F3] tuşu ile açın. Ad olarak *Sendto* girin. Bulunan dizine çift tıklayın. Şimdi de *Başlat* menüsünü açın ve *Programlar/Donatılar*'a girin. Editörü (Notepad veya Wordpad) sağ fare tuşu ile "Sendto" dizinine sürükleyip bırakın ve *Burada kısayol oluştur*'u seçin. Şimdi dosyaları hemen ilgili editörle açabilirsiniz.

5 Windows 98/Me/NT/2000/XP

Takas dosyasına defrag

%20 daha hızlı

Normalde Windows'un *Disk Birleştiricisi* (Defrag) programı takas dosyasını optimize etmez. Ancak küçük bir hile ile bu büyük dosyanın da birleştirilmesini sağlayabilirsiniz. Takas dosyasını *Denetim Masası*'nda *Sistem/Başarım/Sanal Bellek* simgelerine tıklayıp geçici olarak iptal edin.

Defrag ile diskinizi birleştirdikten sonra sanal bellek ayarlarınızı tekrar eski haline getirin.

6 Windows 98/Me/NT/2000/XP

[Shift] tuşuyla Startup iptali

%40 daha hızlı

Windows'un Startup (Başlangıçta) grubu, işletim sisteminin açılış sırasında otomatik olarak yüklediği programları içerir. Ancak bazen bu programlara hiç ihtiyaç duyulmaz ve bu araçlar olmaksızın sisteminizi başlatmayı ve bir sonraki açılışta ise yine her şeyin eskisi gibi olmasını istersiniz.

Küçük bir ipucuyla bu mümkün. Siste-mi yeniden başlattığınızda [Shift] tuşuna basılı tutun. Windows böylece açılacak, ancak Startup dizinini dikkate almaya-caktır.

7 Windows 98

Daha hızlı yeniden başlatma

%60 daha hızlı

Windows'u arada bir yeniden başlatma-nız gerektiğinde bunu normalde *Başlat/Bilgisayarı kapat/Yeniden başlat* ile yaparsınız. Ancak bilgisayar bu durumda komple yeniden başlar. [Shift] tuşuna basılı tutarsanız, Windows hemen yeniden başlar, BIOS'tan geçen dolambaçlı yollara gerek kalmaz.

8 Windows 98

Açılış mesajlarını kapatmak

%10 daha hızlı

Boot sırasında her defasında "Windows başlatılıyor" mesajı görüntülenir. Bu gereksiz mesajı iptal etmek için sabitdiskin kök dizinindeki MSDOS.SYS dosyasında değişiklik yapmanız gerekiyor. "BootDelay=2"de "2" değeri yerine "0" girin.

9 Windows 98

Takas dosyasını ön bellekleme

%20 daha hızlı

Sisteme tam olarak yüklenilmemesine rağmen Windows, verileri sabitdiske takas eder, bu da performansın düşmesine neden olur. Bunu önlemek için C:\WIN-

Daha Hızlı Windows ve Office

DOWS dizininde SYSTEM.INI dosyasını açın. [386Enh] bölümüne "ConservativeSwapfileUsage=1" satırını ekleyin.

11 Windows 98

Açılış hızlandırmak

%50 daha hızlı

Windows 98 boot sırasında standart olarak WINSTART.BAT dosyasını arar. Bu dosya yoksa sistemin açılış normalden daha uzun sürer. Bu yüzden bu dosyayı C:\WINDOWS dizini altında arayın. Bu dizin altında bu dosya mevcut değilse sağ fare tuşu ile yeni bir metin dosyası oluşturun: *Yeni/Metin dosyası*. Dosya adı olarak da "winstart.bat" girmeniz gerekiyor.

12 Windows XP

Başlangıç dosyalarına defrag

%20 daha hızlı

Windows XP'deki hoş özelliklerden biri de açılış dosyalarını sabitdiskin başlangıcına yerleştirme imkanı. Bu sayede sistem açılış daha hızlı gerçekleşebiliyor. Start menüsünden *Run* ile *regedit* girin. HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Dfrg\BootOptimizeFunction anahtarına girin. Burada *Enable*'a çift tıklayın. Değer olarak "Y" girin.

13 Windows XP

Cache ayarlarını değiştirmek

%20 daha hızlı

Microsoft, NT teknolojisini temel alan işletim sistemlerinde, yani XP'de de, cache (önbellek) parametrelerini değiştirmiş. Bu sayede bilgisayar, Windows 98 veya Me kurulu haline göre biraz daha hızlı çalışıyor. Ancak bu parametrelerle oynayarak sisteminizden biraz daha yüksek bir performans elde etmeniz mümkün. *Start* menüsünden *Run*'a girin. *regedit* ile registry editörünü (kayıt düzenleyicisi) çalıştırın. HKEY_LOCAL_MACHINE\SYSTEM\CurrentControlSet\Control\SessionManager\MemoryManagement anahtarında *DisablePagingExecutive*'e çift tıklayın ve değer olarak "1" girin. Aynı şeyi *LargeSystemCache* için de yapın. Windows, bu değişiklikle daha büyük bir dosya önbelleği oluşturacak ve Kernel'in bazı parçalarını sabitdiske kaydetmeyecektir.

14 Windows XP

Takas dosyası optimizasyonu

%20 daha hızlı

Windows normalde takas dosyasının özelliklerini yönetir. Ancak bu her zaman iyi bir şey değildir. En iyisi takas dosyasının boyutunu kendiniz sabit bir değere ayarlayın. Bunun için de şunları yapın: Sağ fare tuşu ile *My Computer*'a ve *Properties*'e tıklayın. *Advanced* altında *Performance* için *Settings* düğmesine tıklayın. Daha sonra *Advanced Change*'e basın. *Custom size* seçeneğini etkinleştirin ve her iki durumda yeni değer olarak "300" girin.

15 Windows XP

Disk önbelleğini ayarlamak

%20 daha hızlı

Microsoft, Windows işletim sistemini önbellek değerleri için standart değerlere ayarlayıp öyle sunar. Sisteminizden maksimum verim almak için bu değerleri sisteminize göre kendiniz ayarlayabilirsiniz.

Start menüsünden *Run* ile *regedit*'i çalıştırın. HKEY_LOCAL_MACHINE\System\CurrentControlSet\Control\SessionManager\Memory Management anahtarına girin. *IoPageLockLimit* 'e çift tıklayın ve yandaki listeden uygun değeri buraya girin. OK ile onaylayın.

16 Windows 98/Me

Explorer web sitilini iptal etmek

%20 daha hızlı

Windows, Microsoft'a göre giderek daha çok internetle ilişkilendiriliyor. Windows 98'te bile bu stratejinin ilk belirtilerini görmek mümkündür, mesela Explorer pencerelerindeki web içeriklerinde. Bu yeni içerikler bilgisayarı yavaşlatabiliyorlar, özellikle de eski sayılabilecek sistemleri. Bunları iptal etmek için Windows Explorer'da *Araçlar/Klasör Seçenekleri/Genel* simgelerine ve *Windows klasik klasörlerini kullan*'a tıklayın.

RAM Bellek büyüklüğü (MByte)	Registry'deki optimum değer
64	1.000
128	4.000
256	10.000
512 veya üstü	40.000

18 Windows 98/Me

Registry'yi sıkıştırmak

%20 daha hızlı

Windows 98 ve Me altında, Registry'yi otomatik olarak küçültmek için bir olanak var. Böylece bilgisayar bu dosyaya daha çabuk erişebilir. Bu özelliği etkinleştirmek için *My Computer*'ı açın ve C:\WINDOWS dizinine girin. Burada SCANREG.INI dosyasına çift tıklayın. "Optimize=" seçeneğini arayın ve "=" ifadesinin yanına "1" değerini girin. Windows dosyası 500 KB'tan daha fazla sıkıştırılacaktır. →

17 WINDOWS XP

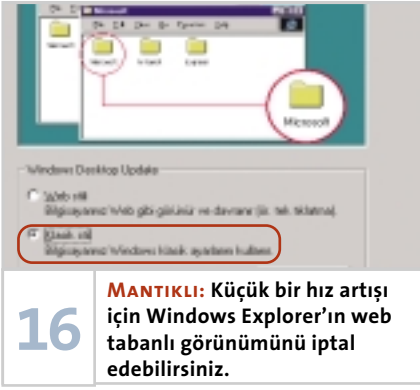
» İhtiyacınız olmayanları kapatın

NT4'ten beri NT tabanlı işletim sistemlerinde sistem hizmetleri (services) bulunuyor. Bunlar mesela ClipBook veya Network DDE gibi ne olduğu belirsiz programları çalıştırıyorlar. Mutlaka ihtiyaç duyacağınız servislerin listesini burada bulabilirsiniz. Diğer tüm servisleri deneme amaçlı olarak bir kereliğine iptal edebilirsiniz.

- **Com+:** Login servisinin bir parçası
- **Print Spooler:** Yazdırılan veriler için arabellek
- **Event log:** Protokol hizmeti
- **IPSEC:** IP transferlerindeki güvenlikten sorumlu
- **Plug and Play:** Donanımların otomatik olarak tanınmasından sorumlu
- **Remote Access Connection Manager:** Çevirmeli ağ bağlantılarını yönetir
- **Remote Procedure Call:** Çeşitli RPC hizmetleri için önemli
- **Security Accounts Manager:** Kullanıcı hesapları için güvenlik bilgilerini yönetir
- **Speed Disk Service:** XP'nin önbellek ayarlarını sağlar
- **Windows Audio:** Windows'ta ses çalınmasından sorumlu
- **Windows Management Instrumentation:** Çoğu Windows programı bu servisi kullanır.

Diğer tüm sistem hizmetlerini iptal etmeyi deneyebilirsiniz. Bunun için *Start* menüsünden *Control Panel*'e girin. *Administrative Tools*'dan *Services* bölümüne girin. İlgili servise çift tıklayın, *Startup type*'i *Manual* olarak ayarlayın. **Dikkat!** Bilgisayarınızı işyerinizde kullanıyorsanız, ek servislere de ihtiyacınız olabilir. Bu durumda sistem yöneticinizle temas kurun.

Daha Hızlı Windows ve Office

16

MANTIKLI: Küçük bir hız artışı için Windows Explorer'ın web tabanlı görünümünü iptal edebilirsiniz.

19 Windows 2000/XP

Programları kaldırmak

%20 daha hızlı

Programlar ve uygulamalar, az ya da çok diskinizde yer işgal ederler. Bu problem değil gibi görünür, zira programı beğenmezseniz istediğiniz anda hemen silebilirsiniz. Ancak Windows 2000 veya XP altında bu olay geçerli değil. Microsoft burada kullanıcıların özgürlüğünü kısmen ellerinden almış. Microsoft Messenger gibi sistem araçlarını kolayca silmek maalesef mümkün değil. Elbette birkaç küçük ipucu ile istemediğiniz bu tip programlardan da sonsuza dek kurtulma şansınız var.

My Computer'a ve C:\WINDOWS\INF dizinine girin. Burada SYSOC.INF dosyasını bir text editörü ile açın, mesela Wordpad. Dosyadan tüm „hide” ifadelerini silin. Bunun da en kolay yolu *Edit* menüsünden

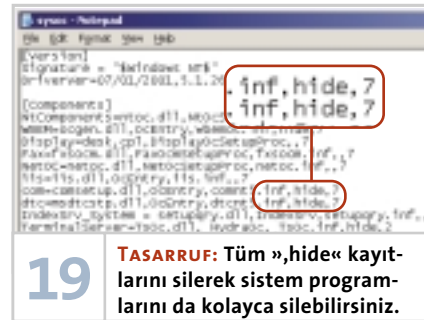
Replace komutu ile *Find what:* alanında „hide” aramak. *Replace with* alanını boş bırakabilirsiniz. *Replace All* düğmesine tıklayarak dosyanın içindeki tüm „hide” ifadelerini silmiş olursunuz. SYSOC.INF dosyasını kaydedin, şimdi istediğiniz programları silebilirsiniz. Bu programların listesini *Start/Settings/Control Panel/Add or Remove Programs/Add/Remove Windows Components* altında bulabilirsiniz.

20 Windows 2000/XP

IRQ'lere öncelikler vermek

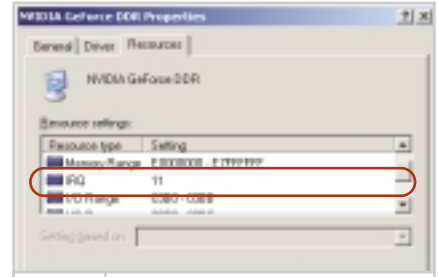
%30 daha hızlı

Yeni bilgisayarlar da ses kartı veya modem gibi donanımları halen IRQ'lerle (kesme istekleri) yönetiyorlar. Windows bunların hepsini aynı öncelikte kullanır. Ancak mesela ekran kartına öncelik hakkı olan bir IRQ atamak mantıklı bir davranış olacaktır. Bunun için de şunları yapmanız gere-

19

TASARRUF: Tüm „hide» kayıtlarını silerek sistem programlarını da kolayca silebilirsiniz.

20

FARKLI: Hangi aygıtın, hangi IRQ'yu kullandığını Aygıt Yöneticisi'nde de görebilirsiniz.

kiyor: Öncelikle ilgili bileşenin hangi IRQ'yu kullandığını öğrenmeniz gerekiyor. Start menüsünden *Run* ile „msinfo32” girin. Açılan pencerede *Hardware Resources/IRQs*'i seçin. Sağ tarafta güncel IRQ yerleşimini görebilirsiniz. *Registry Editor*'u açıp HKEY_LOCAL_MACHINE\System\CurrentControlSet\Control\PriorityControl anahtarına girin. Pencerenin sağ tarafında sağ fare tuşu ile boş bir yere tıklayın ve *New/DWORD Value* simgelerine tıklayın. Yeni değere ad olarak „IRQ[IRQ'nun numarası]Priority” girin. Anahtara çift tıklayın ve „1” değeri girin.

22 Windows 2000/XP

PC “Hibernate” modunda

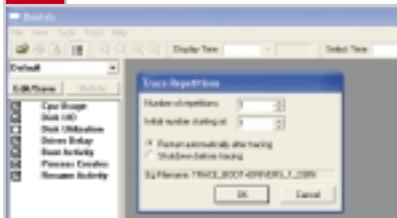
%60 daha hızlı

Çoğu bilgisayar stand-by modunu destekler. Ancak bu moda geçince sisteminizin

21 WINDOWS XP: MİNİ ATÖLYE

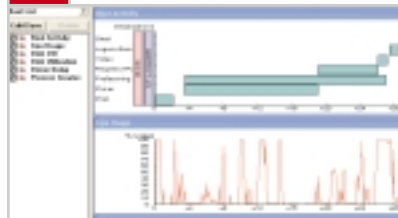
» Bootvis ile sistem açılışını hızlandırmak

1 Bilgi toplama

Bootvis programı (bu ayki eCHIP'te Windows Tuning bölümünde) boot işlemi sırasında bilgisayarın tüm bileşenlerini analiz eder. Her yükleme işlemi için gereken süreyi ve bu esnada işlemciye ne kadar yük bindiğini gösterir. Açılıştan sonra *Trace* menüsünde *Next Boot + Driver Delays*'e tıklayıp sistemi yeniden başlatın.

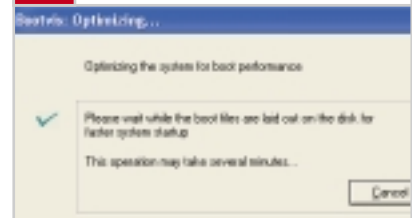
2 Gözetlenen bilgisayar

Sistem yeniden başladıktan sonra Bootvis otomatik olarak açılacaktır. *Boot Activity* altında değişik bileşenleri, mesela ekran kartı veya sabitdisk ve Windows'un açılış sırasında bunların kullanımını görebilirsiniz.

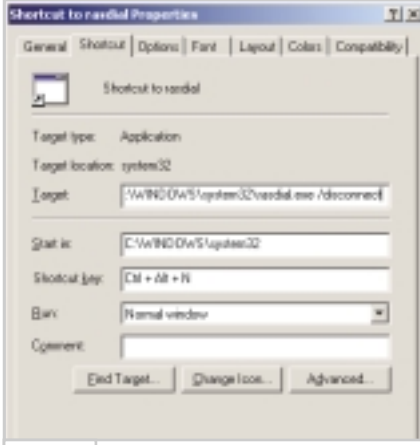
Şimdi *Trace* menüsünde *Optimize System*'e tıklayıp sistemi optimize edin.

3 Sistem optimizasyonu

Yeni bir boot işleminden sonra bir pencere açılacak ve optimizasyonun ilerleyişini görebileceksiniz.

Tuning'den sonra kendinizi Windows masaüstünde bulacaksınız. Şimdi Bootvis'i açabilir ve değişikliklere bakabilirsiniz. Bilgisayar çoğunlukla yüzde 50 daha hızlı açılacaktır.

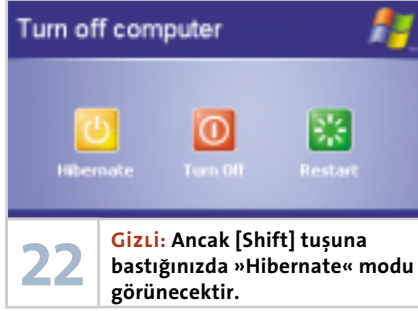

24

Hızlı: Basit bir kısayolla menü üzerinden geçen dolambaçlı yollara girmenize gerek yok.

gücünü kesmemeniz gerekir. Windows 2000'den itibaren güç seçeneklerinde bir alternatif daha var: Hibernate (hazırda beklet) modu. Windows bu modda bellek içeriğini sabitdiske kaydeder.

Daha sonra bilgisayarı komple kapatabilirsiniz. Bir sonraki açılışta bilgisayar daha hızlı açılacaktır, son olarak çalıştığınız programların tekrar yüklenmelerine gerek yoktur. Start menüsünden *Control Panel/Power Options*'a girin. *Hibernate* altında *Enable hibernate* seçeneğini işaretleyin. Windows XP'de bilgisayarı Hibernate moduna geçirmek için *Start/Turn Off Com-*

22

Gizli: Ancak [Shift] tuşuna bastığınızda »Hibernate« modu görünecektir.

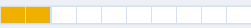
puter simgelerine tıklayın. Daha sonra [Shift] tuşuna basılı tutun. Şimdi *Stand By* düğmesinin yerini *Hibernate* düğmesi almaktadır. Windows 2000'de *Start/Shut down*'a tıkladıktan sonra, listeden *Hibernate*'i seçin.

23

Windows 2000/XP

İndeks sunucusunu kapatmak

%20 daha hızlı

Microsoft işletim sistemi altında bir dosya araması başlattığınız zaman, Windows dosya yapısını kaydeder. Bu fonksiyonu iptal etmek için *My Computer*'a girin. Sağ fare tuşuyla sabitdiskinizin simgesine tıklayın, bağlam menüsünden *Properties*'i seçin. *Allow Indexing Service to index this disk for fast file searching* seçeneğini iptal edin ve OK ile onaylayın.

25 WINDOWS XP

» Tweak-XP: En önemli ayarlar

Sisteminize ince ayar yapmak istiyorsunuz, ancak her şeyi kendi elinizle yapmaya üşeniyorsanız, alternatifler var. En önemli temel ayarları sizin için yapan Tweak XP gibi ince ayar programları da var. Tweak XP'yi çalıştırdıktan sonra sol tarafta çeşitli bölüm başlıkları çıkacak. Hangi seçeneklerin önemli olduğunu burada açıklıyoruz.

- Önce *Memory Optimization*'a tıklayın ve burada *Clear the clipboard on every optimization of the RAM* seçeneğini işaretleyin.
- *Force Windows to unload DLL's from memory* seçeneğini de işaretleyin. Ayarları *Optimize RAM!* düğmesine tıklayarak etkin hale getirebilirsiniz.

- Daha sonra *Cache Optimization* bölümüne girin ve *Cache optimization...* altında ilgili ayarları kendi sisteminize göre seçin.

- *Hardware Tweaks* altında sisteminizin biraz daha hızlı çalışmasını sağlayacak bazı ayarlar bulabilirsiniz. Bunlar ekran kartı, işlemci ve sürücülerle ilgili özel ayarlar.

Tweak XP'nin deneme sürümünü bu ayki CD'de Windows Tuning bölümünde bulabilirsiniz.

Daha Hızlı Windows ve Office

24 Windows 2000/XP

Bağlantıyı tuşla kesmek

%80 daha hızlı

İnternet bağlantılarını normalde Windows altında dolambaçlı fare tıklamalarıyla kesmeniz gerekir. Ancak bunun daha hızlı bir yolu var. Bir tuş kombinasyonu sayesinde internet bağlantınızı kolayca kesebilirsiniz. *My Computer*'a ve sonra da *C:\WINDOWS\SYSTEM32* dizinine girin. Sağ fare tuşu ile *RASDIAL.EXE* dosyasına tıklayın. Listedeki *Create Shortcut*'ı seçin. Oluşturulan dosyaya yine sağ tıklayın ve *Properties*'i seçin. *Target:* alanında komut satırına */disconnect* ifadesini ekleyin. *Shortcut key:* alanına da istediğiniz bir kısayol tuş kombinasyonunu girin.

26 Windows 2000/XP

System Restore'u iptal etmek

%20 daha hızlı

Yeni bir sürücünün kurulumundan sonra Windows artık açılmıyor. Bu durumda XP'nin System Restore'u (Sistem Geri Yükleme) imdadınıza yetişebilir. Bu fonksiyon önemli tüm dosyaları yedekler. Aslında iyi düşünülmüş bir fonksiyon bu, ancak yedekleme işlemi uzun sürer ve alı-

nan yedekler disk üzerinde çok fazla yer işgal eder. Zamandan tasarruf etmek istiyorsanız System Restore'u iptal edebilirsiniz. Start menüsünden *Control Panel*'e girin ve *System*'i seçin. *System Restore* sekmesi altında *Turn off System Restore* seçeneğini etkinleştirin.

DİKKAT! Bu değişiklikle, önemli verilerinizi kaybettiğinizde kurtaramama riskini göze almış olursunuz.

27 Windows 2000/XP

Windows'u hızlı kapatmak

%40 daha hızlı

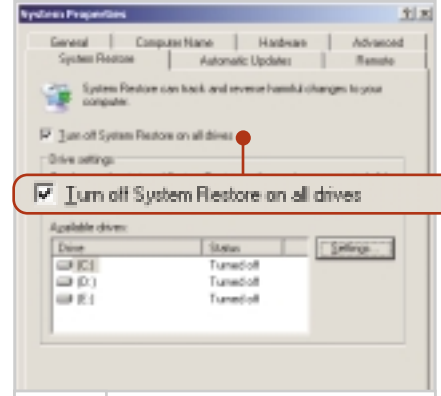
Bilgisayarınızı daha hızlı mı kapatmak istiyorsunuz? Problem değil. PC'nizin güç düğmesine basın. Korkmanıza gerek yok, bilgisayarınız normal bir şekilde kendi kendine kapanacaktır.

28 Windows 2000

Ağ erişimini iyileştirmek

%20 daha hızlı

Network çoğu sistemde performansı frenleyen darboğaz olarak karşımıza çıkar. Donanım bileşeni üreticileri giderek daha hızlı ve daha yüksek kapasiteli diskleri piyasaya sürüyorlar. Ancak network kartlarının

26

BELLEK CANAVARI: XP altında System Restore'u iptal ederek disk alanınızdan önemli ölçüde tasarruf edebilirsiniz.

hızı 10 veya 100 Mbit/s'de kalıyor. Bu yüzden transfer hızını mümkün olduğunca verimli kullanmak gerekiyor. Windows 2000'de bunu kolayca gerçekleştirebilirsiniz: Registry Editor'u *Start/Run* altında *regedit* girerek çalıştırın. *HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer\RemoteComputer\NameSpace* anahtarına girin. Burada *{D6277990-4C6A-11CF-8D87-00AA 0060F5BF}* anahtarını bulacaksınız. Farenin sol tuşuyla bu anahtarı işaretleyin ve [Delete] tuşuna basıp silin. Anahtarı gerçekten silmek isteyip istemediğinizle ilgili soruya *Yes* cevabını verin.

Office Trick'leri

Sadece Windows'ta zaman tasarrufu sağlanabildiğini düşünenler yanılıyorlar. Word, Excel gibi Office programlarında da daha verimli ve hızlı çalışmak için ipuçları var.

29 Office 2000

Frontpage Debugger'ı silmek

20% daha hızlı

Frontpage web tasarım programı Office 2000'de tek başına yolunu bulamıyor. Debug (hata ayıklama) yazılımının bir parçası olan MDM (Machine Debug Manager) tarafından eşlik ediliyor ve bu sadece programcılar için ilginç bir özellik. Frontpage ile hata ayıklayan ve bu yüzden bu araca ihtiyacı olan pek az kişi vardır. Diğer tüm kullanıcılar için bu araç sadece kay-

nak tüketen bir fazlalıktır. MDM'e ihtiyacınız olmadığını düşünüyorsanız Registry Editor'u *Start/Run* ile "regedit" komutunu girerek çalıştırın. *HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\RunServices* anahtarını arayın. MDM.EXE kaydını sol fare tuşu ile işaretleyerek ve [Delete] tuşuna basarak silin. Ayrıca çalıştırılabilir dosyanın adını değiştirmeniz gerekiyor. *My Computer (Bilgisayarım)*'a ve *C:\WINDOWS\SYSTEM* dizinine girin ve MDM.EXE dosyasının adını MDM.EX_ olarak değiştirin.

30 Office 2000/XP

Boşlukları tab'larla değiştirmek

40% daha hızlı

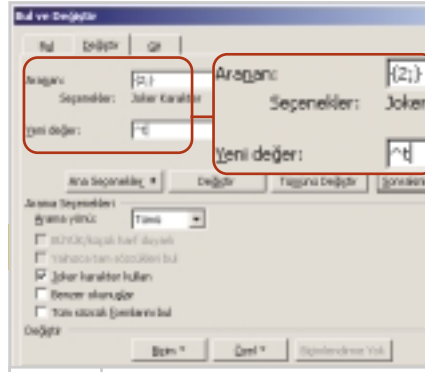
Bazı metinler tab'sız (imlecin bir satırda belirli bir yere kaydırılması) biçimlendirilmiştir. Tab'ların yerine çoğunlukla bu tip metinlerde boşluklar kullanılır. Bu metinler üzerinde bazı değişiklikler yapmak isterseniz, bu boşluk işaretleri yüzünden gereksiz yere zaman kaybına uğrayacaksınız. Bu yüzden bu boşluk işaretlerini tab'larla değiştirmek daha mantıklı olacaktır. Bunun için dokümanı açın ve *Düzen* menüsünden *Değiştir* komutunu seçin. "Aranan:" alanına {2;} girin. "Yeni değer:" alanına da "^t" girin. Daha sonra *Tüm Seçenekler*'e tıklayın. *Joker karakter kullan* seçeneğini işaretleyin. *Tümünü Değiştir* düğmesine tıkladığınızda Word, iki veya daha fazla arka arkaya boşluk karakteri içeren paragraflardaki boşluk işaretlerini bir tab'la değiştirecektir.

31 Office XP

Outlook'u daha hızlı başlatmak

%50 daha hızlı

Bilgisayarınızda Windows XP ile beraber Outlook 2002 çalıştırıyorsunuz. Elektronik postalarınızı almak için Outlook'u her açtığınızda, programın açılışı 30 saniyeden fazla sürüyor. Bunun nedeni, Windows XP ile birlikte gelen Messenger'ı iptal etmiş olmanızdır. Outlook düzgün olarak açılabilmesi için Messenger'a ihtiyaç duyar. Messenger'ı etkinleştirdiğinizde Outlook tek-rar sorunsuz olarak çalışmaya başlar.

30

AZI KARAR, ÇOĞU ZARAR: Bir fonksiyonla boşluk karakterlerini tab'larla değiştirebilirsiniz.

32 Office XP

“Özelleştir” menüsünü açmak

%80 daha hızlı

Araç çubuklarınız için *Özelleştir* komutunu sıkça kullanıyorsanız, bu komutu menü seçenekleri üzerinden dolambaçlı bir şekilde çalıştırmanıza gerek yok. Araç çubuklarının yanındaki alana çift tıklama-nız yeterli.

tıklamaktan daha hızlı gerçekleşiyor. An-cak fare ile birlikte klavye tuşları kullanıl-dığında bu işlemler daha hızlı gerçekleşe-biliyor. İstedığınız metin pasajını işaretle-yin. Şimdi bu metin bloğunu fare ile sü-rüklediğinizde bunu taşımış olursunuz. Aynı anda [Ctrl] tuşuna basarsanız kop-yalamış olursunuz.

33 Office XP

Metinleri hızlı kaydetmek

%50 daha hızlı

Klavye ile kopyalama, kesme ve yapıştırma işlemleri menü seçeneklerine fare ile

34 Office 97/2000/XP

“Hızlı Bul”u iptal etmek

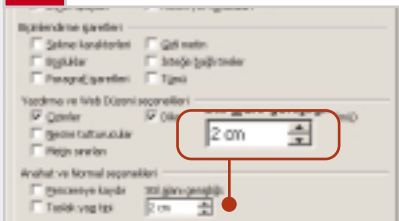
%20 daha hızlı

Office paketiyle birlikte “Hızlı Bul” arama fonksiyonu da bilgisayarınıza yüklenir. Bu fonksiyon, dokümanların indekslenme-sinden sorumludur. Bu işlemde sabitdiske bilinen dosyalar aranılır. Hızlı Bul bu

36 MINİ ATÖLYE: OFFICE 97/2000/XP

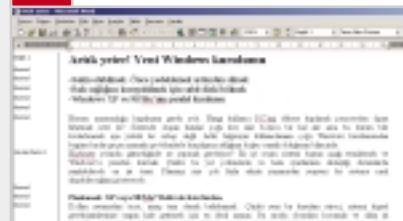
» Biçim şablonları elinizin altında

1 Görünümü etkinleştirmek

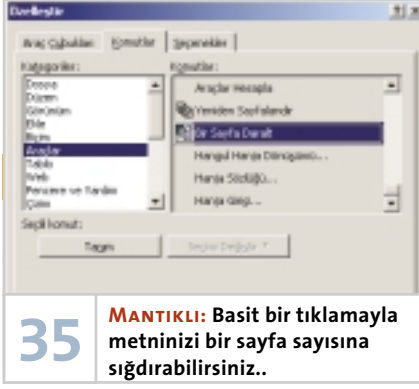

Biçim şablonlarının yardımıyla eski Word sürümlerinde ilgili metin pasajının güncel formatı görüntüleniyordu. Office 97'den beri bir biçim şablonunu normal görü-nümde göstermek için daha iyi bir seçe-nek mevcut. Bu özelliği etkinleştirmek için *Araçlar* menüsünden *Seçenekler'e* tık-layın ve burada da *Görünüm* sekmesine girin. *Stil alanı genişliği*'nde “2” değerini girin.

2 Büyüklüğü ayarlamak

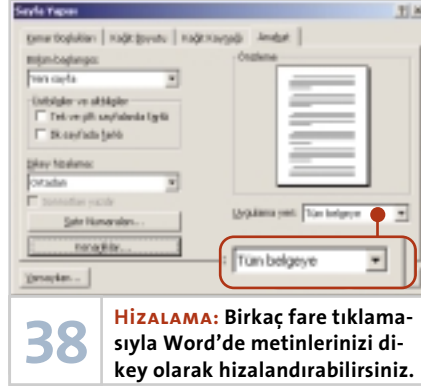

Şimdi ilgili biçimler gösterilecektir. Gö-s-terilen büyüklük size uymuyorsa, bunu da kolayca kendinize göre özelleştirebilir-siniz. Bunun için fare imlecini format görünümü ile metin penceresi arasındaki dikey ayırma çizgisi üzerine getirip iki ok haline gelmesini bekleyin. Şimdi sol fare tuşunu basılı tutup sütunu istediğiniz gibi hareket ettirebilirsiniz. Fonksiyonu iptal etmek için genişliği “0” cm. yapın.

35

MANTIKLI: Basit bir tıklamayla metnizi bir sayfa sayısına sığdırabilirsiniz..

38

HIZALAMA: Birkaç fare tıklamıyla Word'de metinlerinizi dikey olarak hizalandırabilirsiniz.

dosyaların nerede kayıtlı olduklarını kaydeder ve böylece bir sonraki Office açılışında dosyaları daha hızlı bulup yükleyebilir. Ancak bu servis sistem performansını önemli ölçüde düşürebilir. Bu yüzden bu hizmeti iptal etmek daha mantıklı olacaktır. *Başlat/Ayarlar* ile *Denetim Masa'sı*'na girin ve "Hızlı Bul" a çift tıklayın.

Bir sonraki pencerede *dizin* menüsünden sabit diskinizi seçin ve *Dizin Sil* komutunu çalıştırın. Daha sonra da iki defa *Tamam* düğmesine tıklamalısınız.

37 Office 97/2000/XP

Simgeleri hızlı yönetmek

%60 daha hızlı

Bazen araç çubuğunu yeniden düzenlemek mantıklı bir işlemdir. Ancak bu iş sırasında da bazen değişik simgeleri taşımak, kopyalamak veya tamamen silmek istediğiniz durumlar olabilir. Normalde bu değişiklikleri zahmetli bir şekilde *Özelleştir* menüsü üzerinden yapmanız gerekir. Ancak bunun başka bir yolu da var. Problemsiz bir şekilde tüm bunları klavye ve fare yardımıyla da yapabilirsiniz. Bir simgeye tıklarken [Alt] tuşuna basılı tutarsanız, bu simgeyi başka bir araç çubuğuna taşıyabilirsiniz. [Ctrl]+[Alt] tuşlarına birlikte basarak da bu simgeyi kopyalamış olursunuz. Simgeyi tamamen silmeye karar verdiyseniz [Alt] tuşuna basılı tutarak simgeye tıklayın ve Word'ün metin alanına simgeyi taşıyın.

35 Office 97/2000/XP

Otomatik sayfa biçimlendirme

%80 daha hızlı

Şu durum size çok tanıdık gelecektir, değil mi? Bir metin yazdınız ve işiniz neredeyse bitti, sadece bir iki satır eksik kaldı.

Ancak son kelimeleri yazarken Word yeni bir sayfadan başlıyor. Neyin bu kadar yer tuttuğunu aradınız ama bulamadınız. Sorunun çözümü çok daha basit olabilir! Word, bir metni otomatik olarak belirli bir sayfa sayısına göre biçimlendirebilir.

Bu fonksiyondan faydalanmak için bunu simge olarak araç çubuğuna eklemelisiniz. Bunun için de şunları yapın: *Araçlar* menüsünden *Özelleştir* simgesine tıklayın ve *Komutlar* sekmesine girin. Kategoriler altında *Araçlar*'ı seçin. Komutlar altında *Bir Sayfa Daralt* komutunu bulacaksınız. Bu komutu sol fare tuşuyla herhangi bir araç çubuğuna sürükleyip bırakın. Şimdi bir sonraki sayfaya birazcık olsun taşan bir metniniz varsa, yeni yerleştirdiğiniz bu simgeye tıklayarak sorunun çok çabuk bir şekilde nasıl çözüldüğüne şaşıracaksınız.

39 Office 97/2000/XP

Sayfa Yapısı'nı çağırarak

%90 daha hızlı

Özellikle uzun metinlerde sıkça dokümanın her bir sayfasını ayrı ayrı ayarlamak istediğiniz durumlar olabilir. Normalde bunun için *Dosya* menüsünden *Sayfa Yapısı*'nı seçmeniz gerekir. Çok aceleciler için daha hızlı bir alternatif de var: Sol taraftaki cetvele çift tıklayın.

38 Office 97/2000/XP

Metinleri dikey ortalamak

%60 daha hızlı

Word'deki belirli bazı metin türleri, metnin sayfaya tam olarak ortalanmasını gerektirir. Yani yazılar sadece yatay olarak değil, aynı zamanda dikey olarak da sayfaya ortalanmalıdır. Çoğu kullanıcı bu işi çözmek için üst kenara birçok boş satır

ekler. Ancak Word'deki bir fonksiyon bu işi daha iyi, hızlı ve kesin çözebilir. *Dosya* menüsünden *Sayfa Yapısı*'na ve sonra da *Anahat* sekmesine girin. *Dikey hizalama*: alanında *Ortadan* seçeneğini seçin. Değişiklikleri *Tamam* düğmesine tıklayarak onaylayın. Şimdi metni hizalandırma aracının yardımıyla düzenlemelisiniz. Bu araç araç çubuğunda *Sola Hizala* düğmesinin yanında bulabilirsiniz.

40 Office 97/2000/XP

Metinleri hızlı işaretlemek

%50 daha hızlı

Word metin işaretlendirmeleri için bazı kısayolları hazırda sunuyor. Fare ile bir satırın soluna tıklarsanız tüm satırı işaretlemiş olursunuz. Satır başına çift tıklarsanız Word tüm paragrafı işaretler. Üç defa tıkladığınızdaysa, tüm doküman işaretlenmiş olur. Bir metin içinde hareket edip bir kelimeye çift tıklarsanız o kelime işaretlenir. Tüm paragrafı işaretlemek için üç tıklama gerekecektir. [Ctrl] tuşuna basılı tutup kelimeye tıklarsanız tüm satır işaretlenecektir.

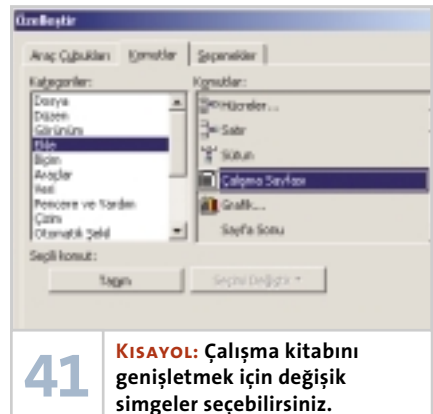
41 Office 97/2000/XP

Yeni tablo oluşturmak

%80 daha hızlı

Excel'de bir çalışma kitabına yeni bir tablo eklemek istiyorsunuz. Normalde bunu *Ekle* menüsü üzerinden yapmanız gerekir. Çalışma kitabını genişletmenin daha hızlı ve kolay yolu fare tuşlarıyla tıklamak.

Sağ fare tuşu ile *Standart* araç çubuğuna tıklayın ve *Özelleştir* kısayol menüsünü açın. *Ekle* kategorisinin simgelerine göz attığınızda, sağ tarafta tabloları çalışma kitabına eklemek için kullanabileceğiniz

41

KISAYOL: Çalışma kitabını genişletmek için değişik simgeler seçebilirsiniz.

Daha Hızlı Windows ve Office

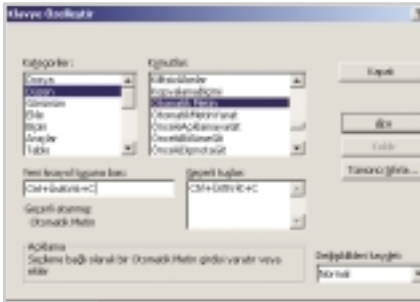
bir simge göreceksiniz: *Çalışma Sayfası*. Bu simgeyi farenin sol tuşunu basılı tutarak araç çubuğuna taşıyın. Daha sonra *Özelleştir* penceresinden *Kapat* düğmesiyle çıkın. İlerde ilgili simgeye tıklayarak çalışma kitabınıza yeni bir tabloyu kolayca ekleyebilirsiniz.

42 Office 97/2000/XP

Kendi kısayol tuşlarınız

%80 daha hızlı

Office'in menü yapıları biraz karışık ve bazen istediğiniz fonksiyona menü seçeneklerinin karışıklığında ulaşabilmek hayli uzun sürebilir. Kısayol tuş kombinasyonlarını kullanmak daha kolay bir çözüm olacaktır. Ancak istediğiniz her fonksiyonun da bir kısayol tuşu olmayabilir. Yine de endişelenmenize gerek yok: Hemen her

42

PRATİK: Office'de hemen her fonksiyona bir kısayol tuşu atayabilirsiniz.

fonksiyonu bir kısayol tuşuna atayabilirsiniz. *Araçlar* menüsünden *Özelleştir*'e tıklayın. *Komutlar* sekmesinde *Klavye* düğmesine tıklayın. *Komutlar* alanlarından istediğiniz fonksiyonu seçin. *Yeni kısayol tuşuna bas:* alanına tıklayın ve istediğiniz kısayolu bu alanda girin. Şimdi sadece *Ata* düğmesine tıklamanız gerekiyor. Yeni tuş kombinasyonunuzu artık kullanabilirsiniz.

43 Office 97/2000/XP

Şablonları genişletmek

%50 daha hızlı

Windows NT/2000/XP altında Office şablonlarınızı (templates) genel görünümde kullanmak istiyorsanız bunları şu dizine kopyalamalısınız: C:\DOCUMENTS AND SETTINGS\<Kullanıcı Adı>\APPLICATION DATA\MICROSOFT\TEMPLATES.

FK / Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

44 EN ÖNEMLİ WINDOWS KISAYOL TUŞLARI

Kopyala	Ctrl + C	Açık pencereyi güncelle	F5
Kes	Ctrl + X	Bir üst dizin seviyesine geç	←
Yapıştır	Ctrl + V	CD'yi otomatik olarak açma	↑ Sürücüye CD yerleştirirken
Geri al	Ctrl + Z	Sekmeler arasında ilerle	Ctrl + ⇨
Sil	Del	Sekmeler arasında geri git	Ctrl + ⇧ + ⇨
Seçili nesneyi kalıcı olarak sil	⇧ + Del	Seçenekler arasında ilerle	⇨
Seçili nesnenin adını değiştir	F2	Seçenekler arasında geri git	⇧ + ⇨
Nesnenin özelliklerini göster	Alt + ⇧	Kontrol kutusunu etkinleştir / iptal et	Space
Açık programı kapat	Alt + F4	Açık pencereden ekran görüntüsü al	Alt + Print
Açık pencere için bağlam menüsü	Alt + Space	Başlat menüsü aç / kapa	⇧
Açık programlar arasında geçiş	Alt + ⇨	Sistem Özellikleri penceresini aç	⇧ + Pause
Açık pencereler arasında geçiş	Alt + Esc	Tüm pencereleri küçült (minimize)	⇧ + M
Bilgisayarım'da adres çubuğunu göster	F4	Küçültülen pencereleri büyüt (restore)	⇧ + ⇧ + F4
Nesne için bağlam menüsünü göster	⇧ + F10	Bilgisayarım'ı aç	⇧ + E
Açık pencere için sistem menüsünü göster	Alt + Space	Dosya veya dizin ara	⇧ + F
Başlat menüsünü göster	Ctrl + Esc	Çalıştır penceresini aç	⇧ + R
İlgili komutu çalıştır	Alt + altı çizili harf	Win XP: Kullanıcılar arasında geçiş	⇧ + Q

45 EN ÖNEMLİ OFFICE KISAYOL TUŞLARI

Yeni doküman	Ctrl + N	Normal görünüm	Ctrl + Alt + N
Doküman aç	Ctrl + O	Yazdırılmayan karakterleri aç/kapa	Ctrl + ⇧ + +
Dokümanı kapat	Ctrl + F4	Sayfa görünümü	Ctrl + F2
Yeni sayfa ekle	Ctrl + ⇧	Kaydet	Ctrl + S
Soldan girintiyi arttır	Ctrl + M	Farklı kaydet	F12
Soldan girintiyi azalt	Ctrl + ⇧ + M	Dur	Esc
Blok cümle	Ctrl + B	Paragraf sonuna/başına kadar işaretle	⇧ + Ctrl + ⇩ ⇧
Sola dayalı	Ctrl + L	Kelime sonuna/başına kadar işaretle	⇧ + Ctrl + ⇐ ⇨
Sağa dayalı	Ctrl + R	Tüm dokümanı işaretle	Ctrl + A
Ortala	Ctrl + E	Paragrafı yukarı/aşağı taşı	⇧ + Alt + ⇩ ⇧
Yazdır	Ctrl + P	Bul ve değiştir	Ctrl + H
Sayfa düzeni (layout) görünümü	Ctrl + Alt + L	Word'ü kapat	Alt + F4

İÇİNDEKİLER

- 40 **Yeni Donanımlar Testte:**
Ürün incelemeleri ve testleri
- 50 **SIS 336 ve AMD Hammer:**
Donanım dünyasına yeni soluk
- 54 **Network Kurulumu:**
Yeni bir ağın kolay kurulumu
- 62 **Arri Lazer Teknolojisi:**
Teknoloji Oscar'ını alan buluş
- 64 **Serial ATA Arabirimi:**
Yeni arabirimin sundukları
- 68 **Ekran Kartları Testi:**
Dünyanın en hızlı ekran kartı
- 82 **Veri Giriş Aygıtları:**
Delikli karttan lazer klavyeye
- 86 **Donanım Günlüğü:**
CHIP Test Merkezi'nden...
- 90 **CHIP TOP 10:**
Mayıs ayının en iyi ürünleri

Açılış: Henüz yazıcıları olmasa da, CHIP, bir test filmi ile DVD+R standardının sürücü uyumluluğunu test etme imkanı buldu.

Rakip DVD Standartları

Plus Yarışı Bitirdi

DVD üzerine yazmak da artık mümkün. Ancak kullanıcılar hangi standardı kullanacaklarından emin değiller. Endüstri, her yenilikte olduğu gibi aday standartlar arasında yarış yaşıyor.

■ Bilgisayar endüstrisi, daha önce de olduğu gibi, DVD yazma biçimi konusunda da tek bir standart üzerinde karara varamamıştı. Şimdi, yeni diskler üzerinde DVD+R ifadesi bulunuyor.

Tüm sinema severlerin en büyük hayali, kolay ve hesaplı bir şekilde, DVD kopyalar hazırlamak... Tabii ki bu kopyaların tüm oynatıcılar ile uyumlu olması gerek! DVD oynatıcınız söz konusu standardı desteklemiyorsa, televizyonunuzun karşısındaki koltuğunuza yaslanıp film seyredeemezsiniz. Böyle bir durumda, DVD yazıcının ne anlamı olabilir ki?

Pazara giren DVD yazıcısı sayısı devamlı artıyor ve yakın bir zaman içerisinde de aygıt ve yazılabilir DVD fiyatlarının uygun fiyatlara düşmesi kesin görünüyor. Ancak, şu sıralar, hangi standardın kullanılacağı konusu çok daha önemli. DVD Council ve geliştirdikleri Minus standardı (DVD-R, DVD-RW) bu yarışta birinci sırada yer alıyorlar. Bu birlik içerisinde Hitachi, JVC, Panasonic, Samsung ve Toshiba gibi dünya devleri yer alıyor.

Karşı köşede ise benzer şekilde, Fujitsu, Siemens, Hewlett-Packard, Philips, Ricoh, Sony ve Yamaha gibi çok etkili bir dizi isme sahip

olan DVD+RW (DVD+R, DVD+RW) birliği yer alıyor.

Ancak burada, Sony'nin aslında Minus grubuna dahil olmasına rağmen bir DVD+RW yazıcı hazırlamaya karar vermiş olması gibi ilginç bir durum söz konusu.

Standartlar konusundaki en önemli kriter olan uyumluluk ise, CHIP Test Merkezinde test edildi. Bunun için, yukarıda söz edilen standartlara sahip yazılabilir DVD medyalar farklı DVD sürücüler ve sabit oynatıcılar ile denendi. Test sonrasında ilginç sonuçlar ile karşılaştık. DVD-R ve DVD+R diskler tüm oynatıcıların yaklaşık yüzde doksanında sorunsuz olarak çalıştılar. DVD+RW iyi bir değer sayılabilecek yüzde yetmiş, DVD-RW ise sadece yüzde kırk olumlu sonuçlar verebildi. Sonuç olarak Plus disklerinin daha uyumlu oldukları ortaya çıktı.

DVD+RW birliği söz konusu standardı geliştirmek için daha çok zaman ve emek harcadı. Bunun sonucunda teknik olarak daha yüksek ve geleceği daha parlak bir disk ortaya çıktı. Eğer düşüncelerimizi tek bir cümle ile özetlememiz gerekirse, yazılabilir DVD standartları yarışı sona erdi ve galip olan Plus!

EasyShare DX4900

Kodak'tan 4 Milyon Piksel

Hızla gelişen ve klasik fotoğraf makinelerinin satış adedini 2001'de geride bırakan dijital kamera pazarının önemli markalarından Kodak'ın yeni ürünü EasyShare DX4900 modeli Türkiye'de de satışa sunuldu. 4,1 megapixel çözünürlük, 6x zum (2x optik ve 3x dijital), CFC slot, Kodak EasyShare Camera dock'a takılabilir olan bu ürünün son kullanıcı

fiyatı 528 dolar olarak açıklandı. Bilgi için: www.ufotek.com.tr

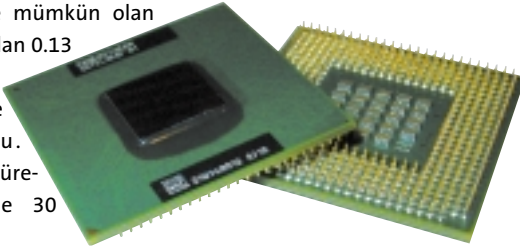
P4 2.4 GHz

Masaüstünde Hız Sınırı

Intel'in yeni Pentium 4 işlemcisi, saniyede 2.4 milyar döngü hızına sahip olarak ve 30 mm yonga plakası kullanılarak üretiliyor. Pentium 4 işlemci, bu özellikleri ile dünyadaki en yüksek saat hızına sahip masaüstü işlemcisi unvanını kazanıyor. Pentium 4, Intel'in yüksek miktarlardaki üretimlerinde mümkün olan en son sınır olan 0.13 mikron teknoloji ile üretiliyordu. Ancak şimdi üretim tekniğine 30

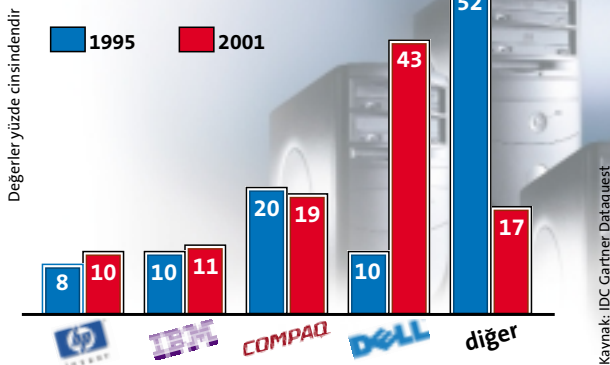
mm'lik yonga plakası kullanımı eklenince, Pentium 4 işlemcisi yüzde 10 daha küçük kalıp alanında üretilmeye başlanmış oldu. Daha büyük yonga plakası ve daha küçük kalıp boyutu, üretim masraflarını azaltarak, verimin artmasını sağlıyor.

Bilgi için: www.intel.com

DONANIMLAR NEREDEN ALINIYOR?

Büyük ABD firmalarının pazar payları

DELL ÜSTÜN: Dell pazar payını yüzde 43'e yükselterek sabit duran diğer büyük Amerikan donanım sunucuları arasından sıyrılmayı başarmış. Şimdi sıra Avrupa Dell'de.

KISA... KISA...

► AMD Türkiye Ofis'ini Kapattı

AMD, dünya çapındaki yeniden yapılanma sürecinde, 1 Eylül 1999'den beri faaliyet gösteren Türkiye ofisini kapattığını açıkladı. AMD Türkiye Genel Müdürlüğü görevini sürdüren Zehra Erem, tek cümlelik kapatma haberini e-postayla aldığını belirtti. AMD ürünlerinin ise bundan böyle, Türkiye pazarına distribütörler vasıtasıyla dağıtılacağı da gelen haberler arasında yer alıyor. **Bilgi için:** www.amd.com

EDİTÖR'DEN NOTLAR

Cem Şancı,
CHIP Haber Editörü

Ev Sineması

Üretici firmaların, alışlagelmiş, geniş ekranlı, plazma televizyonlarla kurulan ev sineması sistemlerine alternatif olarak projeksiyon cihazlarının tercih edildiği seçenekler sunmaya başladığına tanık oluyoruz. Kullanıcıya, "ekran" karşısına geçmektense, "perde" karşısına geçme imkanı tanıyan ve gerçek sinema hissi yaratan bu sistemler, fiyat açısından da cazip olabiliyor ancak tüketicilerin de iyi görüntü alabilmek için evlerinin yapısına uygun, doğru projeksiyon cihazını seçmeleri, sistemlerini kurarken bilinçli davranmaları gerekiyor. Şu anda piyasada özellikle ev sineması amacıyla pazarlanan değişik projeksiyon seçenekleri mevcut.

! IN & OUT

Ergonomi

Klavyeden fareye, PDA'dan monitöre, tüm donanım ürünlerinde, ergonomiye uygunluk ön plana çıkıyor.

Paralel Kablolar

Yazıcı gibi dış donanımları bir dönemler bilgisayarlara bağlayan paralel kablolar, USB gibi bağlantıların yaygınlaşmasıyla demode oldular

Fujitsu Siemens AmiloM

Mobil Pentium4'lü Dizüstü

Fujitsu Siemens Computers Intel'in ilk mobil Pentium4 işlemcisi kullanan dizüstü bilgisayarları Türkiye pazarına sundu.

■ Fujitsu Siemens Computers, Amilo M dizüstü bilgisayar serisinin, hem ev hem de profesyonel multimedya kullanıcılarına yeni bir esneklik ve performans düzeyi sunacak şekilde yeniden tasarladığını açıkladı. Amilo M dizüstü bilgisayar serisi, çok sayıda dijital depolama aygıtını destekleyen bir Multimedya yuvası içeriyor. Amilo M, Fujitsu Siemens Computers tarafından üretilen ve en son Mobil Intel Pentium 4 işlemci-M kullanılan ilk tüketici dizüstü bilgisayarı olma özelliğine de sahip.

Mayıs ayında ülkemizde piyasaya sürülecek Amilo M ile kullanıcılar, 1.2 GHz'a kadar hızlara sahip Intel Mobil Celeron işlemci ve Mayıs 2002'de piyasaya sunulacak olan 1.8 GHz hızlara çıkabilen, en son geliştirilen Mobil Intel Pentium 4-M işlemci arasından seçim yapabilecekler. Yeni kuşak Pentium 4 işlemciler, Intel Mobil Pentium III-M sürümüne kıyasla yüzde 68 daha iyi bir 3D performansı ve yüzde 40 daha yüksek bir görüntü performansı sunuyor. Ancak, bu işlemcilerin farkları, sadece daha yüksek performans sunuyor olmalarında değil! Intel'in 0.13 mikron işlemci teknolojisi, yüksek performansı daha ince ve daha hafif sistemlerde sunabilmek üzere mümkün olan en küçük transistörleri kullanıyor. Yeni işlemci, Gelişmiş Intel SpeedStep teknolojisi ile bir araya geldiğinde, kullanıcılara daha uzun bir pil ömrü de garanti ediliyor.

Bilgi için: www.fujitsu-siemens.com.tr

MOBİL PENTIUM4:
Pentium4'ün gücünü dizüstüne taşıyan özel tasarımı mobil chip bu kasanın içinde.

Cep (Telefon+Bilgisayar)= Treo
Treo Türkiye'de

Daha önceki Handspring modellerinde PDA'ya bir modül eklenerek GSM özelliği kazandırılıyordu. Handspring'in yeni modeli Treo ise tümleşik cihaz özelliğine sahip olarak, hem el bilgisayarı hem de GSM telefonu olarak kullanılabilir. Cihazın Handspringtürk tarafından Türkiye'ye ithal edilmesi sayesinde, yerli telefon operatörlerinin kullanımına açılan Handspring Treo'ları kullanıcılar KVK bayilerinden elde edebilecekler. Üzerinde bir klavye bulunan Treo, isteyenler için grafiti (el yazısını tanıyan ekran) seçeneği ile geliyor. 12 MB hafıza,

tam web erişimi, en hızlı Palm OS, iki buçuk saat konuşma, 60 saat bekleme süresi ve titreşim özelliklerini avuç içinden küçük bir communicator formunda sunan cihazın Türkiye satış fiyatı ise KDV hariç 699 dolar.

Bilgi için: www.kvk.com.tr

Terratec HomeArena 5.1
5+1 Surround
Hoparlör

Kendisine ait bir Dolby Decoder'ı bulunmayan kompakt 5.1 hoparlör seti Dolby Digital ses için gerekli tüm bileşenlere sahip: Bir subwoofer, bir merkez ve ön ve arka taraflar için de ikişer tane hoparlör. Full Range Satellite'lar, sahip oldukları tahta kasalar sayesinde tüm oturma odalarında rahatlıkla kullanılabilir.

Ayrıca duvar montajı veya sabit kullanım için uygun olan Terratec HomeArena 5.1'in ses kontrolü ise, her bir hoparlörün ses durumuna uygun olarak detetlenmesine izin veren bir kablolu kumanda yardımıyla yerine getirilebilir.

Bilgi için: www.terratec.com

Waitec HipHop Küçük Diskler İçin Küçük Oynatıcı

Waitec'in ultra mobil CD oynatıcısı HipHop'un büyüklüğü, çaldığı 8 cm'lik diskler (CD Audio ve MP3) ile aynı ve ağırlığı ise sadece 150 gram. Tekrar şarj edilebilir iki pili ile toplam 7 saatlik müzik keyfi sunan HipHop, sahip olduğu entegre ara hafızasında 480 saniye MP3 ve 160 saniyelik CD Audio bilgilerini saklayarak, müziğin koşarken bile kesilmesini engelliyor. Aygıtın kutusunda uzaktan kumandası, şarj aleti, ses kabloları ve el kitabı bulunuyor.

Bilgi için: www.waitec.com

dnt CamStick

1.2 Megapiksellik Mini Kamera

CamStick, 8.5 cm'lik uzunluğuna rağmen ulaştığı 1.2 milyon piksel değeri ile tam anlamıyla bir dijital kamera. Sahip olduğu Flash hafızasında 640x480'lik 160, 1.248x960'lık, yaklaşık 50 resim tutabilen Camstick uzak/yakın seçenekleri sayesinde motife yakınlaşıp uzaklaşabiliyor. USB kablosu ile beraber sunulan CamStick sabit ayağı sayesinde web kamerası olarak da kullanılabilir.

Bilgi için: www.dnt.de/english/index.html

Plextor PlexCombo 20/10/40-12A

DVD Okunur, CD Yazılır

Yazıcı uzmanı Plextor kısa bir bekleme süresinin sonunda, ilk Combo sürücüsünü piyasaya sundu. Belçikalı üreticinin E-IDE yazıcısı, CD'leri 20x ve CD-RW'leri 10x hızlarında yazabilirken 40x okuyabiliyor. Ulaşabildiği maksimum DVD okuma hızı 12x. Hızlı Audio Extraction'a sahip olan sürücü, Burn Proof özelliği sayesinde

de CD yazma işlemini daha güvenli hale getiriyor. Siyah çekmece, yazma kalitesini daha da yükseltmek için lazer ışığının bir kısmını emiyor. Ürün kutusunda ise bir CD-R ve CD-RW haricinde çok dilli bir el kitabı, kablo, Nero Burning ROM ve Power DVD gibi yazılım araçları bulunuyor.

Bilgi için: www.plextor.be

Itronix GoBook MAX

Her Şartın Bilgisayarı!

Polis, itfaiyeci, asker ve uçak firmalarının ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekilde sağlam olarak geliştirilen GoBook'u her tür zor du-

rumda kullanmak mümkün. Üretici, bu notebook'un Amerikan askeri standardı MILSPEC 810E çerçevesinde çarpışma, düşme, vibrasyon, toz, su ve yüksek sıcaklıklara karşı dayanıklı olduğunu duyurdu. Gücünü bir Pentium III 700 işlemciden alan GoBook, 128 MByte RAM, 20 GByte sabit-disk ve bir kablolu ağa sahip.

Bilgi için: www.itronix.co.uk

KISA... KISA...

► Philips Teknik Destek Veriyor

Türk Philips, yeni başlattığı uygulama ile multimedya ürünlerinin servis hizmetlerini artık kendisi vermeye başladı... Philips, Multimedya Ürün Grubu'nda bulunan dahili CD yazıcılar, harici CD yazıcı ve MP3 çalarlar, DVD yazıcılar, hoparlörler, PC kameralar ve ses kartlarında müşterilerine yerel teknik servis noktalarıyla hizmet veriyor. Uygulama ile Philips, Türkiye çapındaki mevcut 200 servis noktasında söz konusu ürünlerin her türlü teknik desteğini kendisi üstlenmiş durumda.

Bilgi için: www.philips.com.tr

► IBM'den Elektronik İş Zirvesi

IBM, Mayıs ayında düzenleyeceği Futurebusiness Summit 2002 etkinliği ile uçtan uca e-business çözümlerini, yeni trendleri ve en son teknolojileri, çözüm ortakları ile birlikte iş dünyasıyla paylaşmayı planlıyor. 13 Mayıs 2002'de Lutfi Kırdar Kongre Sarayı'nda tüm gün sürecek Futurebusiness Zirvesi'nin, iş ve eğlencenin buluştuğu, Türkiye'nin bu alanda yapılan en kapsamlı etkinliği olması bekleniyor.

Bilgi için: www.ibm.com.tr

► Yeni Bir CD Writer

Optik depolama pazarının önemli isimlerinden LG, yeni ürünü, 40-12-40 CD yazıcısını piyasaya sundu. 40(cd-r'a yazma), 12(cd-rw'a yazma), 40(okuma) hızındaki yeni cd-writer Türkiye'de ise LG'nin Türkiye temsilcisi UFOTEK tarafından pazara sunulacak.

Bilgi için: www.Ufotek.com.tr

► Philips Projektör

Philips, en zorlu toplantı odası gereksinimlerinin yanı sıra büyük konferans salonları ve amfilerde yapılan sunumlar için yeni projektörü PXG2 ile iddialı. Uzak mesafeli yansımalarla canlı renkler ve parlaklık vaad eden cihaz, yüksek kontrastta dahi netlik sağlamak için 3000 lümen çıktı yansıtıyor... 200W'lık Philips UHPTM lambası ise PXG20'ye tam gün ışığının rahatsız edici etkisini tamamıyla gidermesi avantajını sağlıyor.

Bilgi için: www.Philips.com.tr

Philips TV Monitör Yeni Teknolojili Düz Ekran

Philips 150MT, sahip olduğu entegre tuner sayesinde normal bilgisayar monitörü fonksiyonları haricinde, tam anlamıyla bir televizyon olarak kullanılabilir. 500:1 oranındaki yüksek kontrast, 310 cd/m²'lik aydınlık değerleri ve panelin 25 milisaniye'den daha kısa sürede kullanılabilir hale gelmesi sayesinde, her iki kullanım amacı için de yeterli resim kalitesi elde edilebiliyor. Te-

levizyon ekranı monitörün normal kullanımı esnasında ekstra bir pencere içerisinde görüntülenebilirken 150 MT, sahip olduğu tuner sayesinde bilgisayar kapalı dahi olsa televizyon olarak da çalıştırılabilir. Tam fonksiyonlu uzaktan kumanda ise kanallar arasında dolaşmayı sevenleri mutlu edecek bir ayrıntı.

Bilgi için: www.philips.com

Disk On Module IDE Portu İçin Flash Hafıza

Transced, sürücü veya özel bir yazılıma ihtiyaç duymadan direkt olarak IDE portuna takılabilen bir Flash Disk sunuyor. Hareketli bir parçaya sahip olmadığı için ömür boyu garantiye sahip olan diskin hafıza seçenekleri 16 MByte ile 512 MByte arasında değişiklik gösteriyor.

Bilgi için: www.transcendusa.com

JVC GY-DV300

DV ve MPEG-4 Destekli Özel Video Kamera

Şu ana kadar piyasaya çıkan dijital kameralarda, DV veya MPEG-4 kaydı arasında seçim yapmak zorunda kalınıyordu. Yeni JVC kamera ilk defa her iki seçeneği de tek bir aygıt üzerinde kullanıma sunuyor. Görüntüler bir mini DVD kaset içerisine kaydedilirken aynı zamanda MPEG-4 biçimindeki görüntü, bir web sayfasında kullanılmak veya

e-posta ile gönderilmek üzere bir Compact Flash kart üzerinde saklanıyor. Söz konusu MPEG-4 Stream, kablosuz ağ ile donatılmış bir notebook veya masaüstü bilgisayarına kamera üzerinden

direkt olarak aktarılabilir. Yüksek kalitede bozulmamış net görüntü elde etmek için, optimum kayıt şartlarının mutlaka yerine getirilmesi gerekiyor.

JVC sözcüsü, model ajanslarını, sigorta ve turistik firmaları ve tabii ki hobi kullanıcılarını hedef kitle olarak göz önünde bulunduklarını dile getiriyor.

Bilgi için: www.jvcpro.com

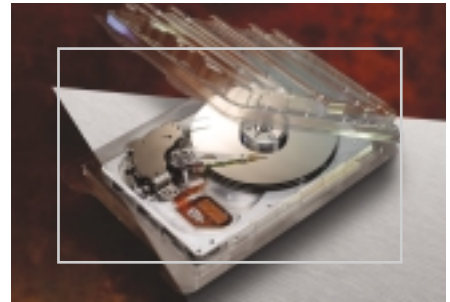
Native Serial ATA

Seagate Demosu Etkiledi!

Seagate, gelecekte çıkaracağı ürünlerine entegre olmaya hazır bulunan, sektörün ilk tam süratte sahip (full speed) sabit sürücü teknolojisini tanıtırken, daha basit, esnek ve daha güçlü PC'ler, konut network hub'ları, ve tüketici elektroniği (CE/Consumer Electronics) araçlarına olarak tanıyacak Serial ATA ürünlerini bu yılın sonuna doğru pazara süreceğini açıkladı. Seagate'in yeni tasarımı, gelen

Serial ATA sinyallerini Paralel ATA protokollerine çevirmeye gerek duymayan native Serial ATA teknolojisini board'un içinde ilk kullanan tasarım konusunda bulunuyor. Bu ise, tasarımın saniyede 150 Mbyte'lık Serial ATA transfer oranını ilave bir maliyet veya performans ek-

sikliği olmadan sağlamasına imkan tanıyor. Seagate ayrıca daha önce fiziksel kademeli chip, link ve taşıma kademeli chip ve ATA kontrolcü chip gerektiren fonksiyonları tek bir chip'te top-

layan bir tasarımı da gerçekleştirmiş oldu. Intel Developer Forum'da yapılan demo daha süratli, daha basit, daha fazla maliyet verimliliği sunan ATA disk sürücü teknolojisi yönünde atılan önemli bir adım olarak kabul ediliyor.

Bilgi için: www.seagate.com.tr

İÇİNDEKİLER

İşlemci
Intel Pentium 2,4 GHz
Anakart
Asus A7V333
Taşınabilir Bellek
Easy Disk

DVD, VCD, CD Player
Mustek DVD-V560
Anakart
Abit NV7-133R
Taşınabilir Bellek
Netac Bootable OnlyDisk

19" Monitör
Sony Multiscan G420
Lazer Yazıcı
Xerox Phaser 3400
Kart Okuyucusu
KAAN Twin

PDA Modülü
Lifeview FlyJacket
IDE Sabitdisk
Samsung SP80A4H
Anakart
ChainTech CT-7VJDA

All in One
Xerox WorkCentre M940
SCSI Sabitdisk
SeagateE Cheetah 73LP
Ethernet Kartı
Billionton Compact Flash 10 Base Ethernet

Yeni Donanım TESTLERİ

Bilgisayar piyasasına her ay yeni ürünler katılıyor. CHIP Test Merkezi olarak, bu ürünleri mümkün olduğunca tanıtmayı hedefliyoruz. Her ay bu sayfalarda yeni ve ilginç donanım ürünlerinin incelemelerini bulabilirsiniz.

■ Mayıs sayımızda yine birbirinden ilginç ürünlerle karşınıza çıkıyoruz. CeBIT fuarının bitişiyle birlikte, ülkemizdeki distribütör firmalar da fuarda görüp ülkemize getirmeyi düşündükleri yeni ürünlerini bize yolladılar. Bu ürünlerden öncelikle bahsetmeyi düşündüğümüz, tarayıcılarıyla tanıştığımız Mustek firmasının televizyona bağlanan DVD player'ı... Cihazın en ayırt edici özelliği, DVD, SVCD, audio CD ve MP3 CD'leri oynatabilmesi. 5.1 analog ve dijital girişe sahip olan cihaz uygun fiyatı ile de göze çarpıyor. Anakart alanında yine hareketlilik yaşanıyor: Okuyucularımız, her ay olduğu gibi bu ay da, çeşitli firmalara ait anakart incelemelerini bulabilirler. Bu incelemelerden biri Asus'un yeni nesil AMD işlemciler için ürettiği A7V333'e ait. Via KT333 chipsetine sahip olan anakart, DDR-333 bellek modülleri ile birlikte çalışabilmesi sayesinde göze çarpıyor. RAID özelliğini de destekleyen anakart,

çok iyi bir performans sergiliyor.

Diğer bir anakart incelemesi ise Abit'in yeni nForce chipsetli anakartı olan NV7-133R'ye ait. Adından da anlaşılacağı gibi NV7-133R, Ultra DMA 133 ve RAID teknolojisini destekliyor. Kısaca bu anakartta neredeyse yok yok. Bu ayın ilginç ürünlerinden bir diğeri de, Lifeview'un iPAQ PDA'lar için geliştirdiği FlyJacket modeli. FlyJacket, iPAQ ürünlerine entegre edildiği zaman onlara ek özellikler kazandıran bir cihaz. Cihazı monitöre veya bir projeksiyon cihazına bağlayarak görüntü aktarabilirsiniz. Son olarak ilginç bulduğumuz bir diğer ürün den bahsetmek istiyoruz. Netac Bootable Onlydisk adını taşıyan bu ürün, 128 MB kapasitesi ve Dual Boot özelliğine sahip olan bir taşınabilir bellek modülü. Yani bu ürün istendiğinde bir açılış disketi ya da bir sabitdisk gibi davranabiliyor...

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr, (MCP+MCSE)

DEĞERLENDİRME

Donanım test sayfalarında, ürünler hakkında detaylı bilgi ve ürünleri puanlandıran bir not sistemi bulabilirsiniz. Puanlama sisteminin karmaşık olmaması için iki kategori oluşturduk. Bunlar "CHIP Puanı" ve satın almada önemli bir rol oynayan "Fiyat/Performans Oranı". Tüm ürünleri daha önce belirlediğimiz test platformu ve test kriterlerine uygun olarak inceleyip değerlendiriyoruz. Böylece önceki aylarda yer alan benzer ürünleri de birbirleri ile karşılaştırma fırsatını yakalayabilirsiniz. Bu yeni puan sistemini ürünleri daha kolay değerlendirip sıralandırmak

için uygun gördük. Böylece puanlandığımız ürünleri başka ürünler ile kıyaslayıp size göre bir alternatif oluşturup oluşturmadığını belirleyebilirsiniz. Ürünlerin teknik verilerini ayrıca bir kutu halinde vermemizin sebebi ise, ürünler arasında karşılaştırmayı kolaylaştırmak. Burada test edilen ürünler, eğer puanları tutarsa her ay güncellediğimiz TOP 10 listelerimizde yer alabilecekler. Bu sayede piyasada bulunan en iyi 10 ürünü bir bakışta görebilirsiniz. Top 10 listelerinin tamamına www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz.

CHIP ONLINE

Ayın ürünü hakkında daha fazla bilgiyi ve geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/donanim adresinde bulabilirsiniz.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

Donanım Testi

AYIN ÜRÜNÜ
CHIP
05/2002

İşlemci

**INTEL
PENTIUM4 2,4 GHZ**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Datagate, Armada
BİLGİ İÇİN (212) 282 98 80,
(212) 230 84 80FİYAT **600 \$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

İşlemci frekansı	2,4 GHz
FSB	400 MHz
L2 ön bellek	512 KB
Yapı	Socket 478
Teknoloji	0.13-µm

Intel'in son bombası: Intel Pentium4 2.4 GHz, northwood çekirdeğine sahip olup, masaüstü bilgisayarlar için tasarlanmış son teknoloji ürünü bir işlemci. 512K'lık level-two cache'e sahip olan bu işlemci, üzerinde 55 milyonun üzerinde transistor barındırıyor ve 142 adet gelişmiş SSE2 komutlarını içeriyor. Bu işlemcinin önemli bir özelliği, 200 mm wafer yerine 300 mm wafer kullanması. Bu sayede yüksek performanslı bir işlemci düşük maliyetle elde edilebiliyor. Diğer bir önemli özellik de, Pentium III sistemler ile birlikte P6 mimarisinin sonuna gelen Intel'in yeni işlemcilerde Intel NetBurst mimarisini kullanması. SSE-2 optimizasyonunu kullanan bu işlemci, office uygulamalarında çok iyi bir performans sergiliyor. Güç tüketimi de işlemcide oldukça iyi. Oyun uygulamalarında ise rakiplerine göre geride kaldığını söylemeliyiz. Buna karşın SSE2 uyumlu uygulamalarda Pentium 4 2.4 GHz fark atmayı başarıyor. Aynı başarıyı dijital video işleme uygulamalarında da görebildik.

SONUÇ: Bu işlemci stabil çalışma, düşük güç tüketimi ve yüksek performansı ile oldukça başarılı bir çizgi izliyor.

- + 0.13-µm teknolojisini destekliyor
- + Multimedya uygulamalarında yüksek performans
- Düşük güç tüketimi

Anakart

**ASUS
A7V333**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Boğaziçi, Çizgi Elektronik
BİLGİ İÇİN (212) 217 29 29,
(212) 356 70 70FİYAT **180 \$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Form faktörü	ATX
Chipseti	VIA KT333
İşlemci yuvası	Socket A
FSB hızı	266 MHz
Slot sayısı	5 PCI, 1 AGP

VIA'dan yeni bir chipset: KT333 chipsetinin piyasaya çıkmasının en önemli nedenlerinden biri, daha yüksek bir performansta çalışan DDR-333 bellek modüllerini desteklemesi. Durum böyle olunca, anakart üreticileri de kollarını sıvadılar. Bu ay inceleme fırsatı bulduğumuz Asus'un A7V333 modeli de, bu chipsetini destekleyen ilk ürünler arasında yer alıyor. Asus A7V333, bu yeni chipset ile kullanıcıya bir çok özelliği beraberinde getiriyor. Bunlardan biri kuzey köprüsünün 166 MHz DDR belleklerle çalışabilmesi. Diğer bir özellik ise, güney köprüsünün de ATA-133 arabirimini desteklemesi. A7V333'ün üzerinde bulunan chipset 133 MHz değeri ve FSB hızı ile senkron çalışabilmesinin yanı sıra asynchron modunda 166 MHz'e ulaşabiliyor. Bu anakarttan çok iyi bir performans alabilmek için, FSB hızını 166 MHz'e yükselterek senkron çalışmaya geçmek gerek. Yalnız bu işlem profesyonellik gerektiriyor, çünkü AMD işlemcilerin resmi olarak 166 MHz FSB'yi desteklemedikleri unutulmamalı!

SONUÇ: Asus entegre ettiği Q-Fan özelliği sayesinde, işlemcinin ısınma durumuna göre soğutma işlemi yapıyor.

- + Çok iyi bir performans sergiliyor
- + RAID özelliği ile yüksek hız
- + 6 kanal audio ses destekliyor

Taşınabilir Bellek

EASY DISK

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Mikrobeta
BİLGİ İÇİN (312) 467 75 04
FİYAT **52 \$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Arabirim	USB 1.1
Bellek	32 MB
Güç ihtiyacı	USB'den
Boyutu	81 x 23 x 12.5 mm
Diğer	Taşıma çantası ve USB kablo veriliyor
İşletim S.	Win98/ME/2000/XP, Mac OSX

Taşınabilir belleklerde yeni bir standart: EasyDisk, USB arabiriminden bağlanan ve üzerinde bir flash bellek barındıran bir mini elektronik yedekleme ünitesi. Oldukça hafif ve gömlek cebine sığacak kadar ergonomik olan bu cihaz, hiçbir kablo, güç kaynağı ve pile ihtiyaç duymadan çalışıyor. Yapmanız gereken tek şey, cihazı sisteminizin USB portuna bağlamak ve otomatik kurulumunun bitmesini beklemek. EasyDisk, işletim sisteminde çıkartılabilir disk olarak tanınır ve aynen bir sabitdisk gibi işlemleri gerçekleştirir. Yani, EasyDisk için ayrıca bir yazılıma ihtiyaç yoktur. Günümüzde bu tür ürünlerin çok yaygınlaşması ve birbirine çok benzemesinden dolayı, hangisinin daha uygun olduğuna karar vermek oldukça zor. Bu yüzden ergonomi ve birlikte gelenler puanlandırma ağır basıyor. EasyDisk'in, bir taşıma çantası ve uzun bir USB kablosu ile gelmesi bir avantaj. Fakat EasyDisk'in yazma ve silme korumasına sahip olmaması ise önemli bir dezavantaj.

SONUÇ: Kolay kurulabilen ve tıpkı bir sabitdisk gibi davranan EasyDisk, güvenle yanınızda taşıyabileceğiniz yedekleme ünitelerinin en başında geliyor.

- + Ergonomik yapısı
- + USB kablo ve taşıma çantası ile geliyor
- Yazma ve silme koruması yok

Donanım Testi

DVD, VCD, CD Player**MUSTEK
DVD-V560**

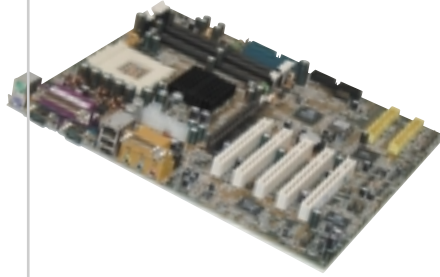
CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Mascom
BİLGİ İÇİN (212) 321 17 00
FİYAT 180 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Video giriş S-Video/Scart/Composite
Ses girişi Audio stereo/5.1-analog/digital
optik/digital coaxial
Video formatları VCD/S-VCD/DVD/DVD-R
Boyutu 430x90x302 mm
Bölge kodu 2

Anakart**ABIT
NV7-133R**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Okyanus
BİLGİ İÇİN (212) 356 70 70
FİYAT 140 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü ATX
Chipset nForce 415-D
İşlemci yuvası Socket A
FSB hızı 266 MHz
Bellek yuvası 3x184 pin DDR-SDRAM
Slot sayısı 5 PCI, 1 AGP

Taşınabilir Bellek**NETAC BOOTABLE
ONLYDISK**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Evren Dış Ticaret
BİLGİ İÇİN (212) 546 46 94
FİYAT 205 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim USB 1.1
Bellek 128 MB
Güç ihtiyacı USB'den
Boyutu 80x24x11 mm
Diğer Yazma ve silme korumasına sahip
İşletim S. Win98/ME/2000/XP, Mac OS

DVD, video CD ve MP3 desteği bir arada: DVD-V560 olarak adlandırılan bu yeni ürün, bir DVD player cihazı. Fakat, Mustek DVD V560'ı sadece bir DVD oynatıcısı olarak adlandırmak yanlış olur. Çünkü bu cihaz DVD filmlerinin yanı sıra SVCD, Audio CD ve MP3 CD'leri de okuyabiliyor. MPEG 2 ve MPEG 1 sıkıştırmasını kullanan Mustek, aynı zamanda DTS ve Dolby Digital ses teknolojilerini de destekliyor. Ürünün resim ve ses kalitesine baktığımızda, piyasadaki markalı DVD ve Hi-Fi cihazlarından geride olduğunu söyleyebiliriz. Ama bu kullanıcıların film ve müzik keyfini bozacağı anlamına gelmez. Cihazın üzerinde birçok bağlantının olması ve özellikle AC3 decoder'ın entegre olması, büyük bir avantaj. Kopya CD'leri rahatlıkla okuyabilen Mustek, DVD bölge koduna (Regionalcode 2) sahip. Ama bu sizi endişelendirmesin, çünkü internette yapacağınız küçük bir araştırma ile bu bölge kodunun üstesinden rahatlıkla gelebilirsiniz.

SONUÇ: Çok işlevli bir cihaz olan Mustek DVD V560, benzer ürünler ile karşılaştırıldığında, kalitesi ve uygun fiyatı ile kaçırılmaması gereken ürünlerden biri.

- + 5.1 decoder'ı var
- + MP3 CD'leri çalıştırıyor
- + Uygun fiyat

Tam teşekküllü nForce: Abit yeni nForce modeli olan NV7-133R ile piyasaya çok iddialı olarak girmeye hazırlanıyor. İddialı olması çok normal, çünkü bu anakartta neredeyse yok yok... Yeni nesil Athlon XP işlemcilerini destekleyen NV7-133R, üzerinde bulunan üç adet DIMM yuvası ile toplam 1.5 GB'lık bir bellek büyüklüğüne çıkabiliyor. Üzerinde bulunan HPT 372 kontrolörü ile Ultra DMA 33/66/100/133 desteğini sunan Abit, sabitdiskleri RAID 0, 1 ve 0+1 seviyelerinde çalıştırabiliyor. Bu özellik sayesinde anakarta istendiğinde toplam 8 adet IDE cihazı bağlanabiliyor. Anakartın özellikleri bununla bitmiyor. 10/100 LAN chip'inin yanı sıra NV7-133R, dört adet USB 2.0 ve dört adet USB 1.1 portuna sahip. Chipsetinin içinde entegre edilen MCP-D chip'i sayesinde 6 kanal ses çıkışına da sahip olabiliyor. Dolayısıyla NV7-133R, AC3 ve gerçek zamanlı Dolby Digital desteği ile DVD tutkunlarına iyi bir ses deneyimi sunmayı hedefliyor.

SONUÇ: NV7-133R, sahip olduğu ek özellikler sayesinde bir çok alandaki uygulamalara rahatlıkla cevap verebilmekle kalmıyor, yüksek de bir performans sergiliyor.

- + Ultra DMA133 ve RAID desteği
- + Entegre 10/100 LAN chip'i var
- + Entegre ses chip'i ile DolbyDigital uyumu

Açılış ve yedekleme ünitesi bir arada: Taşınabilir bellek modüllerini önceki aylarda incelemiştik. Bu bellek modülleri ergonomik yapıları ve dış etkenlerden etkilenmemeleri sayesinde, kullanıcılara güvenli ve hızlı bir veri taşıma sağlıyordu. Bu ay inceleme fırsatı bulduğumuz Netac Bootable OnlyDisk de yukarıda bahsettiğimiz ürünler gibi bir taşınabilir bellek modülü. Yalnız bu ürün kendisini bazı özelliklerden dolayı diğerlerine göre farklılaştırıyor. USB arabirimini kullanan Netac istendiğinde bir açılış disketine dönüşebiliyor. Yani cihaz hem bir disket sürücüsü hem de bir sabitdisk gibi davranabiliyor. Üzerinde bulunan küçük bir mandal sayesinde Netac'ı bir disket sürücüsü gibi gösterip sistemi bu sürücüden açabiliyorsunuz. Bu sayede sisteminizi bir hataya karşı test işleminden de geçirebiliyorsunuz. Ürün Windows Me/XP ve Windows 2000 işletim sistemlerinde kendisini otomatik olarak kurabiliyor.

SONUÇ: Netac'ın hem bir açılış disketi hem de bir yedekleme ünitesi gibi kullanılabilmesinin, birçok profesyonel kullanıcıya büyük bir avantaj sağlayacağını düşünüyoruz.

- + Boot edilebilme özelliği
- + Kolay kurulum ve kullanım
- Yüksek fiyat

Donanım Testi

CHIP TOP 10 7.Sıra

19" Monitör

**SONY MULTISCAN
G420**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Empa, Arena
BİLGİ İÇİN www.empa.com.tr
(212) 239 32 00

FİYAT **600 \$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Ekran FD Trinitron
Görüntü alanı 19 inç
Nokta aralığı 0.24
Maksimum çözünürlük 1600x1200 piksel
Ağırlık 25.5 kg

CHIP TOP 10 6.Sıra

Lazer Yazıcı

XEROX PHASER 3400

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Albim, Arena
BİLGİ İÇİN (216) 349 33 51
(212) 360 07 07

FİYAT **849 \$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Arabirim Paralel, USB
Baskı hızı 16 sayfa/dak
Baskı çözünürlüğü 600x600 dpi
Belleği 16 MB
Boyutu 362x299x409 mm

Kart Okuyucusu

KAAN TWIN

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Kobil Data
BİLGİ İÇİN (216) 274 82 38
FİYAT **30 \$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Arabirim Seri
Protokol T=1, T=0, T=14, 2-wire, 3-wire, I2C
HBCI Class 1
Standart EMV 3.1.1, ISO 7816
Güç ihtiyacı PS/2'den
İşletim sistemi Windows, Linux ve Solaris

Ergonomide Sony farkı: Günümüzde 19 inç monitörlere baktığımızda, fiyatlarının indiğini ve böylece artık ev kullanıcıları tarafından da tercih edildiklerini görüyoruz. Fakat ev kullanıcıları için bu monitörlerin boyutları epey büyük. Bu yüzden bu tür bir monitör seçerken, masanızın üstünde geniş bir alana sahip olmalısınız. Bu ay sizin için Sony'nin yeni 19 inç ürünü olan G420 serisini inceledik. 45.6 cm'lik görülebilir bir alana sahip olan Sony G420, 1 USB giriş ve 4 USB çıkışı ile kullanıcıya iyi bir ergonomi sunuyor.

Ayrıca, yatayda ulaşabildiği 170 Hz ve düşeyde ulaşabildiği 110 KHz değerleri ile parlak ve canlı görüntüler verebiliyor. Onscreen menünün kullanım kolaylığı ve kontrast ayarının rahatlıkla yapılabilmesi, kullanıcı için bir avantaj. Fakat, 130 watt maksimum güç tüketimi ve ürünün geometrisinde bazı zaafırlıkların olmasıyla ürünün dezavantajlarını oluşturuyor. Convergence ise orta değerlerde seyrediyor.

SONUÇ: Geometrisinde çeşitli zaafırlıkları olan monitör, iyi bir ergonomi ve görüntü kalitesi ile bu açığını kapatmaya çalışıyor.

- + USB hub'u var
- + İki adet VGA girişi var
- Geometrisi zayıf

Office uygulamalarının yeni yardımcısı: Lazer yazıcıların kullanımı geçtiğimiz yıllarda önemli ölçüde arttı. Bu gelişmenin en önemli nedeniyse, üreticilerin bu ürünleri çok uygun fiyatlarla piyasaya sürmesi. Çünkü küçük ve orta boy işletmeler, genellikle büyük network yazıcıları tercih etmiyorlar. Piyasadaki bu ihtiyacı kapamak için de Xerox kollarını sıvayarak, Phaser 3400 ürünü ile karşımıza çıktı. Phaser 3400, her tür işletmede rahatlıkla kullanılabilecek şekilde tasarlanmış bir lazer yazıcı. Windows işletim sistemlerini destekleyen yazıcı, ayrıca Mac Os 8.6 ve Red Hat linux 6.0 işletim sistemleri ile de uyumlu çalışabiliyor. Xerox Phaser 3400'ün metin baskı hızı oldukça iyi. Ama sıra grafikleri basmaya geldiğinde, yazıcının hızı belirgin bir şekilde düşüyor. Baskı kalitesinde Xerox ortalama değerlerde. Resimli baskıda çıktının çok iyi olmadığını gördük. Metin baskıda ise, cihazın özelliklerinde yapılabilen bir ayar sayesinde oldukça kaliteli çıktılar alabildik.

SONUÇ: Kurulumu ve kullanımı oldukça basit olan Phaser 3400, özellikle office uygulamalarında iyi bir performans sergiliyor.

- + Office uygulamalarında yüksek baskı hızı
- + Birçok işletim sistemine uyumlu
- Grafik baskıda zayıf

Güvenli alışveriş için yeni çözümler: KAN Twin hem SIM kartlarını hem de kredi kartı formatındaki chip kartlarını okuyabilen bir cihaz. Bu sayede SIM kartınızı bu cihaza takarak, adres defterinizi bilgisayar vasıtasıyla değiştirebiliyorsunuz. Ya da gün geçtikçe yaygınlaşan ev ya da internet bankacılık işlemlerini chip kart yardımı ile gerçekleştirebiliyorsunuz. Yani bu yöntem ile alışverişlerinizi güvenli bir şekilde yapabiliyorsunuz.

Örneğin Verisign'dan alacağınız bir sertifika ile cihaza takılı olan chip kartına güvenlik kodunuzu yükleyebilirsiniz. Bu yüklemeyi sonra Verisign'ı destekleyen alışveriş sitelerinden, internet üzerinden alışverişlerinizi yapabilirsiniz. KAN Twin, seri port üzerinden bilgisayara bağlanıyor. Güç ihtiyacını ise PS/2 bağlantısı üzerinden gideriyor. Tüm bu bağlantılar dallandırılmış tek bir kablo ile yapılıyor. Cihazın sorunsuzca çalışabilmesi içinse, birlikte verilen yazılımları yüklemeniz gerekiyor.

SONUÇ: Cihaz ile SIM kartlarındaki bilgilerinizi yedeklemenizin yanı sıra internet üzerinden güvenli alışveriş yapabilmemiz mümkün.

- + Ergonomik yapısı
- + Hem SIM hem de chip kartları okuyor
- + Yazılım desteği ve kolay kullanımı

PDA Modülü**LIFEVIEW
FLYJACKET**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Turanlı
BİLGİ İÇİN (212) 216 05 20
FİYAT 240 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Boyutu 12.8x8.6x1.7 cm
Ağırlığı 159.4
Pil Şarj edilebilir 1400mAh, 3.6V
Bağlantılar VGA çıkışı, Video In/Out
Diğer Kızılötesi alıcısı ve Laser Pointer var
Maksimum Çöz. XVGA 1024x768 / 256 renk

IDE Sabitdisk**SAMSUNG
SP80A4H**

CHIP PUANI

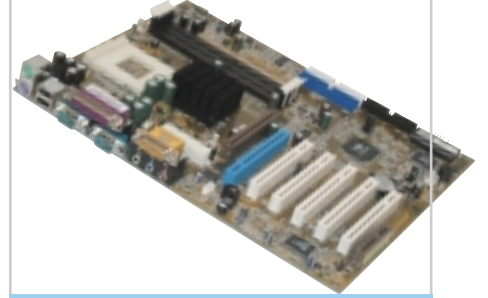
FİYAT/PERFOR.

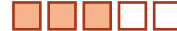
FİRMA Koyuncu, Kont, Ufotek, Armada
BİLGİ İÇİN (212) 522 99 00,
(216) 499 62 99, (212) 336 61 00,
(212) 230 89 80
FİYAT 175 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim Ultra ATA/100
Kapasite 80 GB
Bellek 2 MB
Dönüş hızı 7200 rpm

Anakart**CHAINTECH
CT-7VJDA**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Evren Dış Ticaret
BİLGİ İÇİN (212) 546 46 94
FİYAT 105 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü ATX
Chipset Via KT 266A
İşlemci yuvası Socket A
FSB hızı 266 MHz
Bellek yuvası 3 x 184 pin DDR-SDRAM
Slot sayısı 5 PCI, 1 AGP, 1 CNR, 1 ACR

iPAQ'inize ek özellikler kazandırın: Life-view, yeni ürünü olan FlyJacket ile, iPAQ'in 36xx, 37xx ve 38xx modellerine çok kullanışlı bir aksesuar sunuyor. Bu ürün, adından da anlaşılacağı gibi, iPAQ'e bir ceket gibi giydiriliyor ve bu sayede iPAQ'lere üstün özellikler kazandırıyor. Örneğin FlyJacket'in üzerinde bulunan VGA çıkışı sayesinde 24 bit renk ve 800x600 dpi'lık bir çözünürlükte bağlı olan bir monitöre görüntüleri aktarabilirsiniz. Ayrıca, cihazın üzerinde bulunan Video In/Out girişi sayesinde de görüntüler kayıtlı edebilirsiniz ya da sunumlarınızı bir projeksiyon cihazı üzerinden çalıştırabilirsiniz. Compact Flash Slot (Type I and II) ve kızılötesi bağlantıya da sahip olan bu cihaz, kullanımını daha da zevkli hale getirebiliyor. Çünkü birlikte verilen Laser Pointer ürünü aynı zamanda bir kızılötesi modülüne de sahip. Böylece bu Pointer ile sunumları hem kontrol edebilirsiniz hem de lazer ile önemli noktaları işaretleyebilirsiniz.

SONUÇ: Kullanıcıya birçok üstün özellikler sunan bu ürünün bir dezavantajı, sadece iPAQ ürünlerle birlikte çalışması.

- + Karmaşık olmayan sunumlar için uygun
- + Yazılım desteği yeterli
- VGA ve video çıkışı sayesinde sistem performansı düşüyor

Mekanik gürültüye son: Bir sabitdisk sürücüsü, üzerinde kafalar hareket eden ve çeşitli verileri track ve sektörler kayıtlı eden birden çok sert ve disk şeklinde plakalardan oluşur. Kafalar, dönen disk üzerinde merkez noktasından içe veya dışa doğru hareket ederler. Bu hareket esnasında veriler kayıtlı edilir ya da okunur. Plakaların yüksek dönüş hızları, daha hızlı bir kafa yerleştirme düzeneği ve bundan dolayı track başına daha fazla sektör birleştirdiğinden, bir sabitdiskin hızını belirler. Gördüğünüz gibi sabitdisklerin iç yapısı çeşitli mekanik aksamardan oluşuyor. Bundan dolayı da sabitdisklerin yüksek dönüş hızlarından dolayı bir gürültü oranı da oluşuyor. Samsung yeni modeli olan SP80A4H ile bu gürültüden rahatsız olan kullanıcılar için bir çözüm geliştirdi. Samsung bu sorunun derinine inerek ürünlerinde Fluid Dynamic Bearing Spindle motorunu kullanmaya başladı. Bu sayede 9.6 ms'lik veri erişim hızı ve ortalamanın üzerindeki veri transfer hızı ile oldukça sessiz çalıştığını gördük.

SONUÇ: Samsung yeni nesil sabitdiskleri ile sessiz çalışmanın yanı sıra yüksek bir performans da yakalamayı başarmış.

- + Ortalama veri transfer hızı yüksek
- + Veri erişim hızı iyi
- + FDB motoru sayesinde sessiz çalışma

KT266A ile AMD XP desteği: Birçok anakart üreticisinin Via'nın KT266A chipsetine yöneldiğini görüyoruz. Geçen aylarda da bu chipsetine sahip değişik anakart modellerini inceledik. Bu ay ise Chaintech'in yeni ürünü olan ve CT-7VJDA olarak adlandırılan anakartını incelemeye aldık. Ultra DMA-100 destekli olan anakart, PC1600/PC2100 uyumlu 3 adet DIMM yuvasına sahip olmasına rağmen, diğer ürünlerle kıyaslandığında ilk görüşte bir avantaj sağlamıyor. Ama Chaintech CT-7VJDA'ya dikkatlice baktığımızda, üzerinde CNR slotunun yanı sıra Asus tarafından geliştirilen ACR slotuna da sahip olduğunu gördük. Ayrıca yeni nesil AMD XP işlemcileri desteklemesi de bir avantaj. Overclock tutkunlarını düşünen Chaintech'in anakart üzerinde bir jumper takımı mevcut. Bu jumper takımı sayesinde işlemci frekansı artırılabilir. Fakat değişik bileşenlerinin farklı bir yerleşimde olması, performans değişimini olumsuz yönde etkileyebiliyor.

SONUÇ: Chaintech CT-7VJDA, kullanıcıya sunduğu farklı slot seçenekleri ve 6 kanal ses çıkışı ile eksiklerini kapatmasını iyi biliyor.

- + 6 kanal onboard ses çıkışı
- + Farklı slot seçeneklerine sahip
- Anakartın yapısındaki bileşenlerin yeri

All in One

**XEROX
WORKCENTRE M940**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Albim, Arena
BİLGİ İÇİN (216) 349 33 51,
(212) 360 07 07

FİYAT **249 \$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Arabirim	USB ve IEEE 1284 paralel
Baskı çözünürlüğü	1200x1200 dpi
Tarama çözünürlüğü	300x600 dpi
Boyutu	480x404x285 mm
Ağırlığı	12 kg

Hepsi bir arada: Ofis içi kullanımda baskı ve tarama işlemlerini sıkça yapan kullanıcılar için Xerox, yeni bir cihaz geliştirdi. WorkCentre M940 olarak adlandırılan bu cihaz, birçok cihazın yapabildiği işi tek başına yapabiliyor. Bu cihazı özel kulan ise, baskı, kopyalama ve tarama gibi fonksiyonlara sahip olması. Mürekkep püskürtmeli yazıcı özelliğine sahip olan M940, 1200x1200 dpi çözünürlükte baskı yapabiliyor. Ekonomik olsun diye birleşik yerine tek renkte mürekkep kullanan cihaz, ayrıca dakikada 12 sayfa renkli ve dakikada 7 sayfa siyah beyaz çıktı alabiliyor. Kopyalama işlemi baskı işleminin özelliklerine çok benziyor. Burada önemli bir unsur ise yüzde 24 ile yüzde 400 arasında küçültmeli veya büyütmeli çıktılar verilebilmesi. Bu ürünün diğer bir marifeti de, resim veya metin belgelerini 30 bit renk derinliğinde tarayıp, direkt e-mail yolu ile gönderebilmemizi sağlaması.

SONUÇ: Genel olarak ortalamanın üstünde bir performans sergileyen cihaz, ev kullanımı ve küçük boy işletmeler için uygun. Fakat, profesyonel kullanıcıların isteklerine cevap verebildiğini söyleyemeyeceğiz.

- + Bir çok işi aynı anda yapabiliyor
- + Yazılım desteği
- Tarama kalitesi zayıf

CHIP TOP 10 1.Sıra

SCSI Sabitdisk

**SEAGATE
CHEETAH 73LP**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Datagate
BİLGİ İÇİN (212) 282 98 80
FİYAT **759 \$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Arabirim	Ultra 160 SCSI
Kapasite	73.4 GB
Bellek	4 MB
Dönüş hızı	10000 rpm
Disk sayısı	4
Kafa sayısı	8

O bir performans canavarı: Seagate Cheetah 73LP (ST373405LW), yüksek kapasite ve dakikada 10 bin dönüşlük hızı ile sunucular için düşünülmüş olan SCSI arabirimli bir sabitdisk. Bu diskin adından da anlaşılacağı gibi LP, Low Profile anlamına geliyor. Yani daha önce testlerimize katılan yüksek kapasiteli diskler, yükseklikleri ile göze çarpıyordu. Bu yeni nesil disk ise, normal bildiğimiz diskler ile aynı yükseklikte. Seagate Cheetah 73LP, saniyede 53,3 Mbyte'lık veri transfer oranı ile dakikada 10 bin dönüm yapan diskler arasında iyi bir performans sergiliyor. Ayrıca okuma, yazma ve veri kopyalama testlerinde de iyi sonuçlar verebiliyor. Veri erişmesi için geçen zamanda 6,8 milisaniye olan bu disk, haklı olarak Top10 tablomuzda üst sıralarda kendisine bir yer ediniyor. ST373405LW'de dikkat etmeniz gereken bir konu ise, sistem soğutmasını iyi yapmış olmanız. Çünkü bu disk çok fazla ısınabiliyor.

SONUÇ: Cheetah 73LP SCSI diskler arasında kendisine iyi bir yer edindi. Çünkü bu disk, yüksek bir kapasitenin yanı sıra yüksek de bir performans sergilemeyi başarıyor.

- + Yüksek bir performansa sahip
- + Veri erişim hızı iyi
- Çok fazla ısınıyor

Ethernet Kartı

**BILLIONTON COMPACT
FLASH 10 BASE ETHERNET**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Turanlı
BİLGİ İÇİN (212) 216 05 20
FİYAT **90 \$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Arabirim	CF+ ve PCMCIA
Ethernet standartı	IEEE 802.3 10 Base
Hız	10 MBps
Boyutu	88 mmx42.89 mmx3.3/6.6/15.3 mm
Diğer	Çevirici adaptör var
İşletim S.	Win95/98/NT.40, 2000, CE 2.0, 3.0,

Handheld ve notebook'a uyumlu ethernet: Billionton Compact Flash 10 Base Ethernet, CF+ ve PCMCIA arabirimini kullanan ve plug and play özelliğine sahip olmasından dolayı Windows'a tanıtılması çok kolay olan 10 MBps'lik bir ethernet adaptörü. Billionton'un en önemli özelliği Compact Flash I/O ya da CF+ diye adlandırılan arabirimi sayesinde Windows CE işletim sistemini destekleyen handheld PC'lerle uyumlu olması. Tabii bu ürünün önemli özellikleri bununla bitmiyor: Handheld PC'nin yanı sıra bir notebook'a da sahip olan kullanıcılar bu ürün ile ağ bağlantılarını gerçekleştirebilirler. Çünkü 50 pin'i 68 pin'e çeviren bir adaptör yardımı ile bu cihazı dizüstü bilgisayarınızın PCMCIA yuvasına rahatlıkla entegre edebiliyorsunuz. 10MBps'lik hız, dizüstü bilgisayarlar için yeterli olmaya bilir ama handheld PC'ler için bu değer gayet yeterli.

SONUÇ: Billionton'un hem notebook hem de handheld PC'lerde çalışıp, 10 MBps'lik hıza rağmen, oldukça başarılı bir performans sergilediğini söyleyebiliriz.

- + CF ve PCMCIA arabirimlerini destekliyor
- + Birçok işletim sistemini destekliyor
- + Ağ bağlantı durumunu gösteren ikili led takımına sahip

SIS 3D Pazarına da El Attı!

GeForce4 Katili: Sis 336

Tayvanlı chip üreticisi SIS, yeni grafik chip'i SIS336 ile 3D pazarının altını üstüne getirmeye kararlı. CHIP, CeBIT'te ilk grafik kartlarının prototiplerini mercek altına aldı.

SIS, CeBIT fuarında yeni grafik chip ailesini tanıttı. Tayvanlı üretici, SIS 332, SIS 334 ve SIS 336 olmak üzere toplam 3 adet yeni grafik denetleyicisini (controller) yakın zamanda piyasaya sürmeyi planlıyor.

SIS 33x serisinin 3D özellikleri:

- AGP 8x (AGP 3.0 uyumu)
- SIS Pixelizer (Hardware-Pixelshader)
- DirectX-8.1 uyumu (Volume Texture, Bump Mapping, Cubic Mapping, Shadow Mapping)
- Hyper FSAA (Full-Scene Anti-Aliasing)
- De-Interlacing ve MPEG-hızlandırıcısı
- Maksimum 128 Mbyte DDR bellek
- Dual Display (SIS 301B Video Bridge)

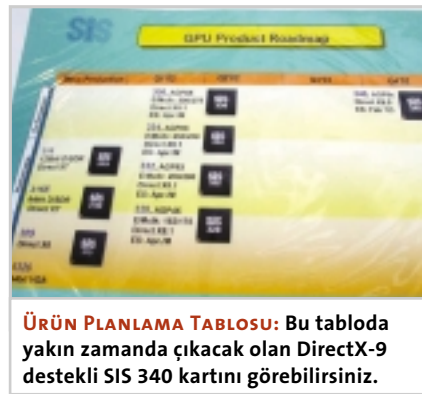
Kart, model ve GPU özelliği: SIS, bu üç yeni 3D Turbo modeli ile öncelikle mainstream alanında etkili olmayı hedefliyor. Bu hedefin etkili olması için, 33x ürünlerinin birçok ek özellik ile donatılması ihmal edilmemiş...

Bu üçlü çetenin en etkili elemanı SIS336 modeli. AGP 8X GPU (Graphic Processing Unit) desteği sayesinde bu kartlar, anakartın üzerinde yer alan kuzey köprüsü ile saniyede 2.1 Gbyte'lık bir veri transfer oranına ulaşıyorlar. Kartlar, ayrıca, 300 MHz altında çalışıyorlar. Grafik denetleyici, bu sayede toplam 128 Mbyte

DDR-SDRAM belleği destekleyebiliyor. Örneğin bizim gördüğümüz modelde 3.3 nanosaniye hızında ve 275 MHz'lık (efektif 550 MHz) bir bellek frekansına sahip olan video bellekler kullanılmıştı. SIS 325 gibi daha önceki modellerde de rastladığımız T&L ünitesinin yanı sıra, yeni SIS 3D hızlandırıcısında Pixelizer adını verilen bir Pixelshader fonksiyonu da dahil edilmiş.

Harici chip ile Dual Display desteği: ATI ve nVidia'ya engel

SIS, harici opsiyonlar ile de атаға geçmiş durumda. Her üç modele entegre edilen harici video bridge chip sayesinde dual display özelliği etkin hale getirilebiliyor. Yani SIS301B adını taşıyan bu chip ile dijital düz kare ekranlara bile görüntüler aktarılabilir. SIS, Video Bridge 301B'ye bu işlemleri gerçekleştirmek için TMDS-Transmitter'in yanı sıra TV çıkışı için PAL ve NTSC uyumlu video encoder ile ikinci analog çıkış için digital analog converter

ÜRÜN PLANLAMA TABLOSU: Bu tabloda yakın zamanda çıkacak olan DirectX-9 destekli SIS 340 kartını görebilirsiniz.

da (DAC) entegre etmiş.

CHIP bu yeni grafik kartının modellerini ve özelliklerini sizin için sıraladı...

SIS'in gelecekle ilgili planı: Yeni katılımcılar yolda

Sis saldırıya geçti: Tayvanlı üretici SIS, chipsetlerinde (SIS 735 ve SIS 745) yaptığı gibi bir fiyat politikası izlerse rakiplerini çok zor durumda bırakacağı benziyor.

Tabii bunun tutması için en önemli etken 2D/3D performans değerinin söylenildiği gibi olması. Kendi chip fabrikasına sahip olan SIS, diğer üreticilere göre büyük bir avantaj yakalayabilir. Çünkü bir chip geliştiricisi olan nVidia, fabrikasyon işlemini yine

Tayvanlı chip üreticisi TMSC'de yapıyor. Bu chip'lerin üretiminin, gerçekten 0.15 mikron teknolojisiyle yapılmalarda durumunda, tüm SIS 33x ailesi çok uygun bir fiyat/performans oranı ile 3D piyasasına sürülür.

SIS GPU: Fiyat politikası ile göze çarpar

SIS, bu üç grafik ürünü ile daha çok yeni başlayanlar, normal ve yarı profesyonel bilgisayar kullanıcılarını hedefliyor. Bunun nedeni ise bu alanda bu tür ürünlerinin çok fazla bir talebe sahip olması. SIS'in ürün seçenekleri hakkında bilgi edinebilmeniz için 2002'nin sonuna kadar olan planlama tablosunu resimde gösterdik. SIS'in grafik kartlarındaki para politikasını biz de merakla izliyoruz. Çünkü bu sayede ATI ve nVidia da ürünlerinde bir fiyat indirme politikası izleyebilirler. Bu tabii en çok bu kartları kullanacak olan kişilerin işine yarayacak.

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr, (MCP+MCSE)

GRAFİK CHIP'LERİN VE ÖZELLİKLERİN KARŞILAŞTIRMASI

Chip	Mimari	AGP tipi/veri transfer hızı	Maksimum bellek	Chip/bellek frekansı	Bellek bant genişliği
SIS332	0.15 mikron	8x/2.1 Gbyte/saniye	128 Mbyte DD-RAM	200/200 MHz	6.4 Gbyte/saniye
SIS334	0.15 mikron	8x/2.1 Gbyte/saniye	128 Mbyte DD-RAM	250/250 MHz	8 Gbyte/saniye
SIS336	0.15 mikron	8x/2.1 Gbyte/saniye	128 Mbyte DD-RAM	300/275 MHz	8.8 Gbyte/saniye

AMD Hammer, Athlon XP'den Yüzde 25 Daha Hızlı

AMD'den 64 Bit'lik Balyoz!

AMD, yeni işlemcisi Hammer'i CeBIT'te gün ışığına çıkardı. Bu işlemci, AMD'nin 64 bit işlemci ailesini temsil ediyor. 32 bit yazılımlarla da çalışabilen işlemci, CeBIT'te ilgi odağı olmayı başardı.

Hammer'ı iki adet işletim sisteminde görme fırsatımız oldu. Bunlar, Windows XP (32 bit) ve 64 bit'lik bir sürümde çalışan bir Linux sistemi idi. Hammer, bu işletim sistemlerinde sorun-suzca çalışıyordu ve herhangi bir takılma meydana gelmiyordu. Bize tanıtılan Hammer ise, kod adı Clawhammer olan işlemciydi. Bu Hammer'ların bir seviye düşük işlemcisinin en önemli özelliği, üzerindeki 754 adet pin sayesinde Socket 754 yuvalı bir sistem ile birlikte çalışabilirdi.

Platform olarak, HyperTransport özelliğini destekleyen AMD 8000 chipseti kullanıldı. Bu chipset, AMD'nin kendi geliştirdiği ve Solo olarak adlandırdığı anakart üzerinde yer alıyordu. AGP 3.0 portunda, Intel Developer Forum'da gösterilen PCI grafik kartlı 64 bit sistemin aksine Radeon 8500 ekran kartı yer alıyordu ve Clawhammer sisteminde basit bir Office Script çalışıyordu.

İlk performans değerlendirmesi:

Athlon XP işlemcisine yüzde 25 fark

AMD, Hammer işlemcilerinin sistem frekansları hakkında bir yorumda bulunmuyor. Ama bu iki sistemle gerçekleştirilen tanıtımlarda, işlemcinin önemli bir performans artışı sergilediğini gördük.

AMD, işlemcinin sistem frekansıyla da ilgili bir açıklama yapmıyor. Ama 32 bit ve 64 bit uygulamalarda iyi bir performans artışı olacağını da söylemeden edemiyor. Sistem frekansları aynı olan Clawhammer işlemcisi ile bir Athlon XP işlemcisi karşılaştırıldığında, Clawhammer'in yüzde

25 daha hızlı olduğu belirtiliyor.

Performans artışının etkili olması için, Hammer işlemcilere saniyedeki tekrar sayısı başına daha çok komut (instruction) entgre edilmiş. Yani AMD burada farklı bir strateji izliyor: Amaç, yüksek performans sistem frekansını artırmak yerine iyi yapılandırmış ve daha düzgün çalışan bir mimari ile elde etmek.

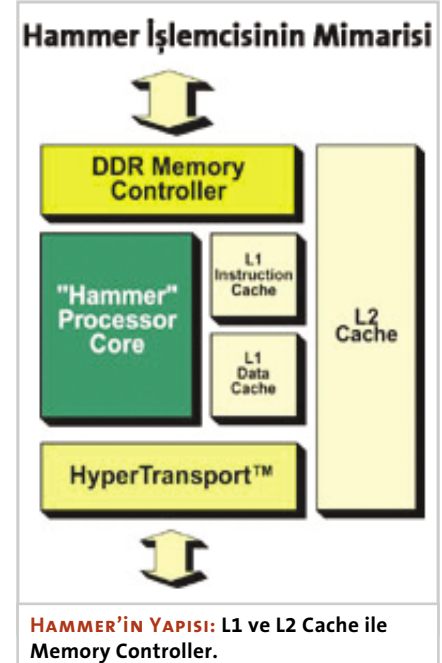
Buna ek olarak Sledgehammer olarak adlandırılan büyük kardeşin ilk örneklerini de görme fırsatımız oldu. Bu işlemci ilk olarak üzerinde bulunan 940 pin ile gözümüze çarptı. Sledgehammer küçük kardeşine kıyasla fazladan iki adet HyperTransport bağlantısına sahip ve 128 bit DDR-RAM belleklerini destekliyor. Clawhammer ise, sadece 64 bit RAM belleklerini destekleyebiliyor. Hammer işlemciler Dresden'deki fabrikada SOI (Silicon on Insulator) tekniği ve 0.13 mikron teknoloji altında üretiliyor.

Söylenenlere göre AMD bu işlemcileri 2002'nin sonlarına doğru piyasaya sürecekti.

Hammer: 32 ve 64 bit uygulamaların İngiliz anahtarı

Register yazılımları desteklediği sürece, 64 bit programları rahatlıkla çalıştırabilen Hammer işlemciler, 32 bit uygulamaları

çalıştırmak için de uyumlu hale gelecekler. Bu sayede bu yeni AMD işlemcisi, tıpkı bir İngiliz anahtarı gibi davranarak, güncel yazılımlarla gelecekte çıkacak yazılımları rahatlıkla çalıştırabilecek. Hammer işlemciler kendilerini günümüzdeki işlemcilere kıyasla x86/64 genişlemesi ile farklılaştırıyorlar. Yani AMD kendisine, Intel'in 32 bit Pentium ve 64 bit Itanium

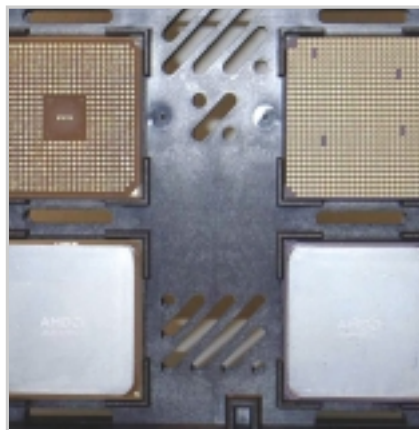

ailesinden farklı bir yol çiziyor.

AMD işlemcilerinin en önemli avantajı uyumluluklarında gizli. Yani Hammer işlemci kullanacak olan kullanıcılar, günümüz uygulamaları çalıştırabilmekle kalmayacaklar, gelecekte çıkacak olan 64 bit uyumlu yazılımların da işlemci tarafından desteklenip desteklenmeyeceği konusunda endişelenmeyecekler.

Söylentilere göre Intel, AMD'nin bu konseptine sessiz kalmayarak Yamhill kod adını taşıyan 32/64 bit'lik bir işlemci geliştirmiş. Ayrıca bu işlemcide, Intel'in SSE2 genişlemesinin lisansına karşılık AMD'nin x86/64 genişlemesinin yer aldığı söylentiler arasında.

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr, (MCP+MCSE)

KÜÇÜK VE BÜYÜK KARDEŞ BİR ARADA:
Soldaki Clawhammer, sağdaki Sledgehammer.

İÇİNDEKİLER

55	Dosya Alışverişi: Ağda dosya transferi
56	Veri Senkronizasyonu: PC-Organizer iletişimi
58	Ortak Altyapı: Donanımların paylaşımı
60	Çalışma Grupları: Ağda ortak çalışma

İki Bilgisayar Bir Ağda

Bilgisayarların Ortaklığı

Bilgisayarları birbirleriyle bağlamak ve veri transferinde bulunmak, artık her kullanıcının ihtiyaç duyacağı işlemlerden. CHIP, basit bir ağın nasıl kurulacağını açıklıyor.

Eğer evinizde birden fazla bilgisayar varsa, her seferinde ya aynı bilgisayarı kullanmalısınız ya da farklı çözümler bulmalısınız: Örneğin A PC'sinden B PC'sine veriler nasıl transfer edilir?

Eğer bilgisayarlardan biri dizüstü bilgisayarı ise, bu durumda veri kaynaklarının senkronizasyonu da gündeme gelir. Kısacası bir ağ bağlantısının kurulması zorunluluk halini alır. Ancak kurulacak ağın altyapısını belirlemek oldukça önemlidir. Bir odadaki iki bilgisayarı birbirine bağlamak için kullanılan veri kablosu da, bir ağ bağlantısı sayılabilir mi?

Yoksa sadece büyük işletmelere yüzlerce PC'yi birbirine bağlayabilecek sistemler mi ağ olarak kabul ediliyor? Bir ağ kurulumunun ardından mutlaka bir de ağ yöneticisi belirlemeniz gerekir mi?

Veri okyanusundaki balıklar: Hangi sularda hangi ağlar kullanılır?

Öncelikle kişisel kullanım amaçlı olarak bir mini ağ üzerinde bilgisayarları iki veya üç adet ile sınırlasanız da, ağların sayısı sonsuza kadar arttırılabilir. Bu işlem iki bilgisayar arasında 10 dolarlık bir kablo lama ve Windows ayarlarında birkaç deği-

şiklikle başlayıp birçok bilgisayar arasında 500 doları aşan kablosuz çözümler ve yüksek yönetim ihtiyaçlarına kadar uzanabilir. Hangi durumda hangi çözümün tercih edilmesi gerektiğini ilerideki sayfalarda göreceksiniz. Burada tanımlanan problemler için, iki farklı çözüm öneriyoruz. İster iki bilgisayar arasında dosyaların orda oraya iletilmesi, ister veri senkronizasyonu veya birçok bilgisayardan oluşan bir sistem kurulması hedeflesin, kuşkusuz bir ağ ortamı yaratılması ve burada verileri akışının sağlanması gerekecektir.

Murat Karslıoğlu, muratk@chip.com.tr

Dosya Alışverişi

Eğer zamanınız varsa iki bilgisayar arasında dosyaları disket aracılığıyla da taşıyabilirsiniz. Diğer taraftan az bir masrafla bir mini ağ ya da daha fazla yatırımla konforlu çözümler üretilebilir.

Yapmak istedikleriniz: İki bilgisayarınız var ve biri üzerinden diğerindeki dosyalara erişmek ya da verileri değiş tokuş edebilmek istiyorsunuz. Bu işlemlerin oldukça basit bir biçimde ve olabildiğince kısa sürede tamamlanması gerekiyor.

1. Çözüm: Paralel kablo ile veri iletişimi (Maliyet yaklaşık 10 dolar)

İki bilgisayar arasındaki en basit çözüm, paralel bağlantı kablosuyla sağlanır. Ancak bu durumda kablo uzunluğunun ne kadar olacağını önceden bilmelisiniz. Öyleyse, karar almadan önce bilgisayarlarınızı kullanmak istediğiniz yere yerleştirin.

Kabloyu bilgisayarınızın hemen arkasında yer alan paralel port'a takın. Hemen bu işlemin ardından her iki bilgisayarda da *Doğrudan Kablo Bağlantısı*'ni kurun. Bu ucuz çözümün en büyük dezavantajı, her seferinde sadece bir bilgisayarın diğerindeki kaynaklara erişimine izin verilmesidir. Bu yüzden her iki bilgisayarın da rollerinin belirlenmesi gerekir. Bunlardan biri "Konuk" diğeri ise "Ana" bilgisayar olarak tanımlanır. Konuk bilgisayarın her iki bilgisayara erişimine olanak tanınırken ana bilgisayar kendi kaynaklarına erişebilir.

Bu mini ağın maliyetini kablounun uzunluğu belirler. Örneğin üç metre uzunluğundaki bir paralel kablo, 10 dolar civarında satılır. Bu bağlantı tipinde bilgisayarların rolleri değiştirilerek birbirine erişim sağlanabilir. **DIKKAT!** Paralel doğrudan kablo bağlantısı yerine seri kablo ile

de bağlantı kurulabilir. Ancak bu durumda iletişim hızı onda bir oranına düşer ve transfer yaklaşık saniyede 90 kilobyte olarak ölçülür. Yani kısacası 1 Megabyte boyutundaki dosya 11 saniyede iletebilir.

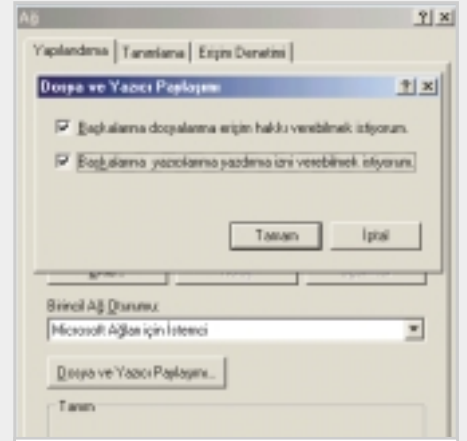
2. Çözüm: Bluetooth teknolojisi ile kablosuz ağ (Maliyet yaklaşık 400 dolar)

Eğer yerel ağ için daha fazla masraf yapmayı göze alabiliyorsanız, yeni alternatifinizin adı Bluetooth. Bu teknoloji PC'ler ve çevre donanımları arasında kablosuz veri transferini sağlayan bir tekniktir. Eğer bağlantı kurulacak bilgisayarlardan birisi bir dizüstü bilgisayarı ise Bluetooth tercih edilebilir. Masaüstü PC'niz için ise bir Bluetooth adaptörüne ihtiyaç duyulur. Örneğin Sphinx firmasının Pico Plug modeli 200 dolar civarında satılıyor. Eğer dosyalarınızı masaüstünü PC ve dizüstü bilgisayar arasında paylaşacaksanız dizüstü bilgisayarınız için de Sphinx firmasının Pico Card modeli benzeri bir PC-Card modülüne ihtiyaç duyulur.

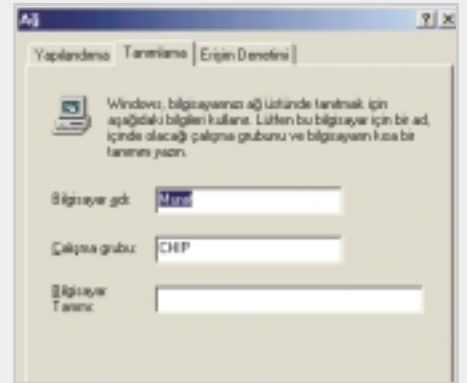
Bluetooth teknolojisinin sağladığı en önemli avantajlardan birisi, ileride ağınıza sorunsuz olarak yeni katılımcıların (örneğin sekiz farklı PC, yazıcı, tarayıcı ve benzeri donanımlar) eklenebilmesi olanağını sağlamasıdır. Ayrıca, Bluetooth sayesinde, ağ kurulumu sırasında en büyük sorun olan kablo karmaşasına da son verilebilir. Bağlantı kablosuz gerçekleştirildiği için, bilgisayarların özgürce yer değiştirilmesine ve hareketine de olanak tanınır. Kablosuz bağlantıya alternatif olarak kızılötesi bağlantı tipi de önerilebilir (56'da "Veri senkronizasyonu"na bakın).

Kablolamak ya da kablolamamak?
İki bilgisayar arasında en kolay bağlantı, paralel kablo ile kurulur. Üstelik oldukça ucuz bu çözümün hızı sizin için yeterli değilse pahalı ve hızlı bir teknik olan Bluetooth tercih edilebilir.

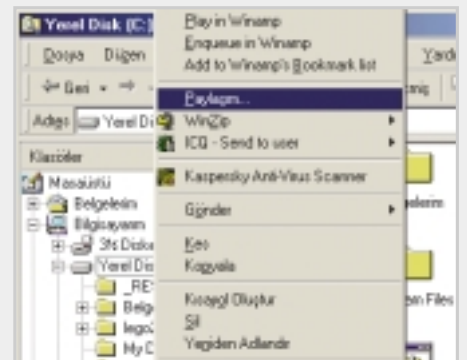
TEMEL AYARLAR

PAYLAŞIM: Ağ bağlantı ile diğer kullanıcıların bilgisayarınızdaki kaynaklara ulaşabilmeleri için öncelikle bunları paylaşım açmanız gerekir. Bunun için *Denetim Masası*'ndaki Ağ simgesine ve açılan pencerede *Dosya ve Yazıcı Paylaşımı* tuşuna tıklayın.

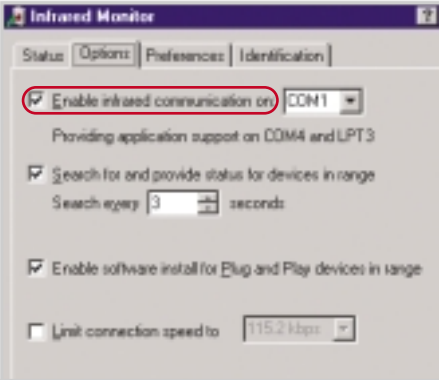

ORTAK ÇALIŞMA: Ağ üzerinde tüm kullanıcıların kusursuz tanımlanması gerekir. Bunun için her bilgisayar için bir ad ve çalışma grubu belirlenmelidir. Küçük bir ağda çalışma gruplarının ortak olması erişim açısından önemlidir. Bu tanımları Ağ simgesine tıkladıktan sonra *Tanımlama* kartından gerçekleştirebilirsiniz.

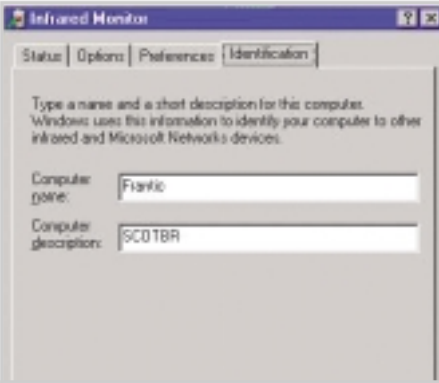

İLETİŞİM: Temel ayarların son adımında sürücülerinizi veya klasörlerinizi paylaşım açabilirsiniz. Bunun için *Windows Gezgini*'nde bir sürücü üzerine sağ tuşla tıklayın. *Paylaşım seçeneği* üzerine tıklayarak, kaynaklarınızı diğer kullanıcıların erişimine açabilirsiniz.

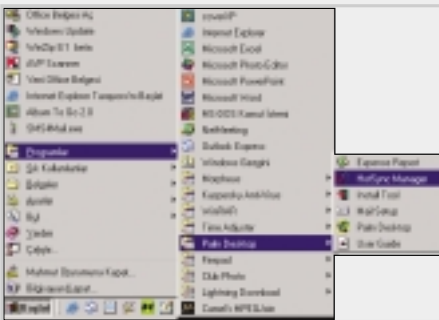
DOSYA SENKRONİZASYONU

ETKİLEŞTİRME: Kızılötesi bağlantı otomatik olarak çalışmaz. Donanımın kurulmasının ardından aktif hale getirilmesi gerekir. *Denetim Masası*'nda bu işlem için *Infrared* simgesi yer alır. Bu pencerede *Options* kartına geçin ve *Enable infrared communication* seçeneğini işaretleyin.

TANIMLAMA: İki ya da daha fazla bilgisayarın iletişimi için katılımcıların birbirlerini tanımlamaları gerekir. *Infrared Monitor*'de *Identifaction* kartı altında iletişim partneriniz için bir isim belirleyin. Büyük ofislerde karışıklığı önlemek için *Computer Description* satırına kısa bir açıklama yazabilirsiniz.

SENKRONİZASYON: Masaüstü ve el bilgisayarınız arasında verilerin senkronizasyonu için el bilgisayarınızla birlikte verilen yazılıma ihtiyaç duyulur. Bu tip programlar arasında en popülerleri Hot Sync aracıdır. Programlar menüsünden çalıştırıldığında verileriniz otomatik olarak güncellenir.

Veri Senkronizasyonu

Seyahatlerinizde dizüstü bilgisayarınızı kullanıyor musunuz? Vakit nakittir! Peki ama evinize döndüğünüzde tüm bu çalışmalarınız masaüstü PC'nize nasıl aktarılacak? Ajandanızdaki planların da eşitlenmesi gerekir.

Yapmak istedikleriniz: Adresler, telefon numaraları, görev listeleri, notlar ve takvim planları gibi dosyalar olmadan, bir dizüstü bilgisayar veya organizör sahibi, seyahat sırasında dosyalar arasında kaybolabilir. Bu durumda veri kaynaklarının zaman zaman masaüstü PC'niz ile eşitlenmesi gerekir. Burada eşitlemek, örneğin Outlook'taki adres defteri üzerinde çalışmak için hem masaüstü PC'nizde hem de dizüstü bilgisayarınızda zaman zaman ayı konuma getirilmesi anlamında kullanılıyor. Bu işlem kızılötesi bağlantı ile en kolay ve hızlı biçimde gerçekleştirilir.

1. Çözüm: Notebook ve Organizör kızılötesi ile bağlanabilir

Tüm yeni mobil donanımlarda, artık kızılötesi bağlantı arabirimine yer veriliyor. Yani bu durumda ek donanımlara ve kablo bağlantısı kurulmasına ihtiyaç duyulmaz. Dizüstü bilgisayarınızda kızılötesi arabirimini aktif hale getirmeniz yeterli olacaktır. Bunun için gerekli olan kızılötesi simgesini *Denetim Masası*'nda bulabilirsiniz. Bu işlemin ardından *Bilgisayarım* klasöründe PC'nizin veri senkronizasyonuna hazır olduğunu belirten kızılötesi alıcı simgesi belirir.

2. Çözüm: PC'nize kızılötesi modülü (Maliyet yaklaşık 65 dolar)

Genelde PC'lerde kızılötesi arabirime standart olarak yer verilmiyor. Ancak korkmanıza gerek yok, çünkü kurulum basit bir biçimde tamamlanıyor. Kızılötesi adaptörleri artık USB port'undan da bilgisayarınıza bağlanabiliyor. Kuşkusuz seri bağlantı için de piyasada farklı modellere rastlamak mümkün. Her iki durumda da yaklaşık 65 dolara kızılötesi bağlantıya sahip olabilirsiniz (örneğin Tekram'ın IRMate IR410U modeli).

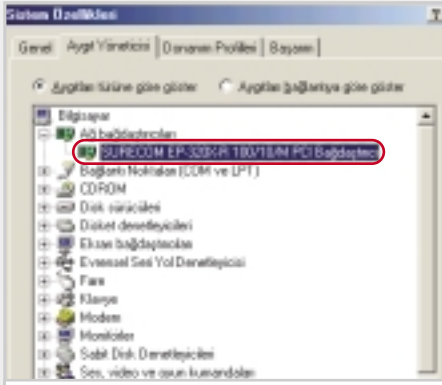
Eğer sürücülerin kurulumu sorunsuz bir biçimde tamamlanırsa, adaptör kulla-

nıma hazır hale gelir. Dosya senkronizasyonu için Windows masaüstünde yer alan "Evrak Çantası"nı kullanabilirsiniz. Bu simgeye tıkladığınızda, içerisinde dizüstü bilgisayarınızla eşitlenmesini istediğiniz dosyaları saklayabileceğiniz Windows Gezini benzeri bir klasör göreceksiniz. Kızılötesi bağlantıda iletişim, seri bağlantı kadar yavaş gerçekleştirilir (maksimum 14,4 kilobyte). Ancak örneğin adresler ve ajanda verileri çok fazla yer kaplamadığından senkronizasyon için iletişim hızı yeterli olacaktır. Kuşkusuz bu bağlantı biçiminde alıcı ve göndericinin bağlantı noktalarının birbirini direkt olarak görmesi gerekir. Bu yüzden her iki bilgisayar da birbirine yakın yerleştirilir. Bazı donanımlarda kızılötesi arabirimin tanıtılmasında zorluklar yaşanabilir. Bu durumda kullanımlar kılavuzlarından yardım alabilirsiniz. PC kızılötesi arabirim ile donatıldıktan sonra, artık el bilgisayarlarıyla da iletişim kurulabilir. Örneğin Visor Prism cihazıyla (Handspring, yaklaşık 400 dolar) birlikte sisteminize Hot Sync yazılımı kurulur. Böylelikle sadece bir tuşa basarak, tüm adres veritabanını eşitleyebilirsiniz.

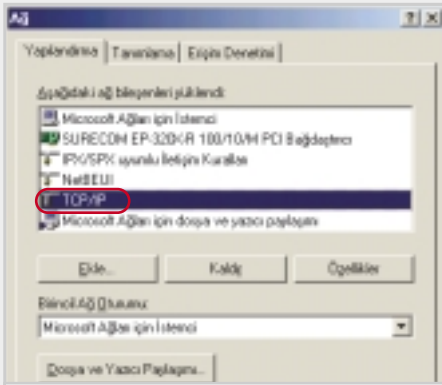

HAVADAN ERİŞİM: Tüm bilgisayarlarda bir kızılötesi adaptörü ile kablosuz iletişim gerçekleştirilebilir. USB veya seri modeller arasındaki seçim ise size kalmış.

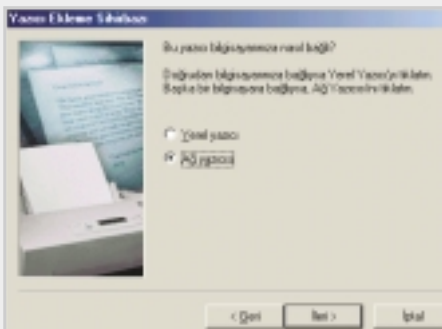
AĞ KURULUMU

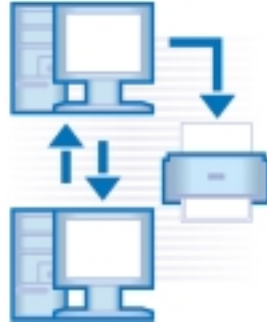
KURULUM: Kartların bilgisayara takılmasının ardından Windows sürücü kurulumu yapılabılır. Windows veya sürücü CD'nize ihtiyaç duyulabilir. Kurulum doğruluğunu *Aygıt Yöneticisi*'nden kontrol edebilirsiniz. Eğer ağ kartı görünüyorsa her şey yolunda anlamına gelir.

İLETİŞİM KURALLARI: Kartlar, kablolar ve sürücüler doğru biçimde kurulduktan sonra *Denetim Masası/Ağ* üzerinden TCP/IP iletişim kuralını kontrol edin. Eğer burada görünmüyorsa *Ekle/İletişim Kuralı/Ekle/Microsoft/TCPIP*yi işaretledikten sonra *Tamam*'a tıklayın. Bilgisayarınız yeniden başlatıldıktan sonra TCP/IP iletişimine hazır hale gelir.

YENİ YAZICI: Eğer bir bilgisayar üzerindeki kaynaklar paylaşımına açılmışsa (55'teki *Temel Ayarlar*'a bakın) diğerlerinin yazıcı sürücülerini kurmaları gerekir. Ağ yazıcısından faydalanabilmek için *Başlat/Ayarlar/Yazıcılar* üzerinden *Yazıcı Ekle* simgesine tıklayın.

Ortak Altyapı

Kısacası “Birimiz hepimiz için...” iyi donatılmış bir büro aynı zamanda performansı yükseltir. Ancak iki bilgisayar için iki yazıcı veya iki tarayıcı gerekli mi? Kuşkusuz küçük bir ağ aynı zamanda tasarruf sağlar.

Yapmak istedikleriniz: Eğer evinizdeki iki bilgisayar farklı kişiler tarafından kullanılıyorsa, her iki bilgisayarda da yazıcı veya tarayıcı gibi donanımlara ihtiyaç duyulabilir. Bu donanımlardan iki tane almak yerine bilgisayarları birbirine bağlayabilirsiniz. Kurulan altyapı her iki bilgisayar tarafından da kullanılabilir.

1. Çözüm: PC'leri ağ bileşenleriyle bağlamak (Maliyet yaklaşık 40 dolar)

İki bilgisayarın birbirine bağlanması sırasında kullanılabilecek en uygun çözümlerden birisi de ağ kartlarıyla sağlanır (Cat 5 Corss-Over kablo). Büyük elektronik marketlerinde ihtiyacınız olabilecek tüm parçalara sahip komple setler bulabilirsiniz.

Kartların kurulumu diğer tüm ek kartların kurulumuna benzer biçimde gerçekleştirilir. Her iki bilgisayarın anakartı üzerindeki boş bir slot'a ağ kartını yerleştirdikten sonra kasayı kapatın, ağ kablosunu ağ kartı üzerine takın ve her iki bilgisayarı da başlatın. Windows gerekli ayarların tamamlanmasında size yardımcı olacaktır. Ağ kartları kutusundan çıkan disket ya da CD üzerinden donanım sürücülerini kurmanız gerekir. Her iki PC üzerinde de sadece sürücünün kurulması yeterli olur. İki bilgisayar için bir komple paketi 40 dolara satın alabilirsiniz, örneğin Vobis Highscreen Fast Ethernet. Örneğin 3Com gibi kaliteli bir markanın tek başına ağ kartını ise yaklaşık 20 dolara edinebilirsiniz. Kablo-nun maliyeti ise 7 ile 15 dolar arasında değişir. Bu sayede ağ üzerinde çok kolay ve hız-

lı bir biçimde çalışma grupları oluşturulabilir. Bu konuyla ilgili ayrıntılı bilgiyi 60'da “Çalışma Grupları” bölümünde bulabilirsiniz.

Kablo uzunluğu ve dış etkenlere bağlı olarak, dosyalarınızı saniyede 3 ile 7 megabyte arasında değişen hızlarla transfer edebilirsiniz. Bunun haricinde yazıcı ve tarayıcılar da ortak kullanılarak ek tasarruf sağlanır. Üstelik bu çözüm ile sağlanan iletişim hızı ağ oyunlarının oynanması için de yeterli olur. Örneğin Empire Earth veya Civilization3 gibi oyunlar ruhsuz bilgisayarlar yerine canlı rakiplere karşı çok daha büyük bir zevkle oynanabilir. Bunun için TCP/IP gibi bir ağ iletişim kuralı temel alınır. Bu standart, veri alışverişinde bulunan tarafların anlaşmasını sağlar.

2. Çözüm: PC'lerin USB arabirimiyle bağlanması (Maliyet yaklaşık 65 dolar)

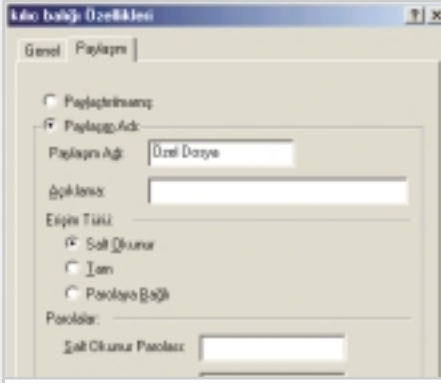
Bir USB ağının kurulumu oldukça basit gerçekleştirilir, ancak iletişim beklediğiniz kadar hızlı olmayabilir. Lindy firmasının USB Netlink modeli (yaklaşık 60 dolar) ve ek bir USB kablosuyla (yaklaşık 5 dolar) iki PC'yi birbirine bağlayabilir ve kaynaklarınızı paylaşabilirsiniz (55'e bakın). Böylelikle kullanıcıların bilgisayar kasasını açması ve anakart üzerine ağ kartlarını yerleştirmek için vakit kaybetmeleri gerekmez. Üstelik bu tip bir mini USB ağı basit bir biçimde yeni katılımcılarla genişletilebilir. Ancak bu tip bir bağlantı tabii ki diğerlerine göre daha masraflı olacaktır. Örneğin üç PC'yi birbirine bağlamak için 60 doları gözden çıkararak, üç adet USB Netlinks satın almanız gerekir. Üstelik USB ağları ağ kartlarıyla erişilebilen iletişim hızını sağlayamazlar ve saniyede maks. 1 megabyte veri transferi gerçekleştirilebilir.

DOĞRUDAN BAĞLANTI:

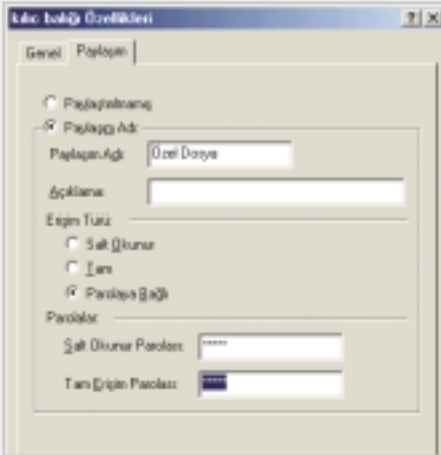
İki PC'yi birbirine bağlamak için ağ kartı ve bir kablo yeterli olur. Ancak bu yöntemle ikiden fazla bilgisayar bağlanamaz.

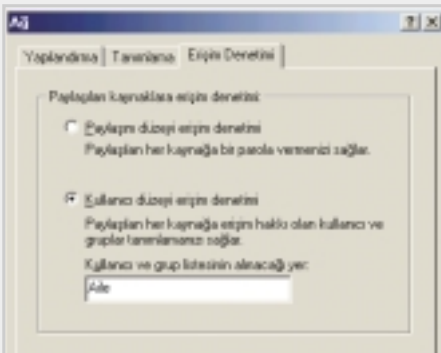
GÜVENLİK ÖNLEMLERİ

YAZMA KORUMASI: Paylaşım açılan klasörlerinizdeki dosyaların değiştirilmesini veya silinmesini önleyebilirsiniz. Örneğin bu durumda sürücülerinizin veya klasörlerinizin salt okunur hale getirilmesi mümkün olur. Böylelikle dosyalarınız açılabilir ancak kimse tarafından değiştirilemez.

PAROLA: Erişim kontrolü parola ile de sağlanabilir. Paylaşım kartında *Parola ile Bağlı* seçeneğini işaretleyin. Pencerenin altındaki alana tam erişim ve salt okunur durumları için farklı parolalar belirleyin.

SINIRLAMA: Erişimi engellemek için "Kullanıcı düzeyi erişim denetimi" de kullanılabilir. *Denetim Masası*'ndaki *Ağ* seçeneklerinden *Erişim Denetimi* kartına geçin ve burada kullanıcı ve grup listelerinin alınacağı sunucuyu belirtin.

Çalışma Grupları

Özellikle de profesyonel kullanıcılar üç ve daha fazla PC ile bir ağ kurmak isteyebilirler. Teknik olarak bu altyapı da oldukça basittir, ancak önceden planlanması gerekir.

Yapmak istedikleriniz: Evinizdeki bilgisayar ve kullanıcı sayısı zamanla artıyor. Ailenin yeni fertleri de artık bilgisayar sahibi oldu ve tüm bilgisayarların birbirine bağlanarak dosya paylaşımına imkan sağlanması istiyorsunuz.

1. Çözüm: PC'leri klasik bir ağ ile bağlayın (Maliyet yaklaşık 100 dolar)

Hub merkezi dosya dağıtımı için kullanılır ve tüm bilgisayarlar kablo ile bu cihaza bağlanırlar. Hub gönderilen paketlerin doğru alıcıya ulaştırılmasını sağlar. ÖNERİ: Birçok bilgisayarın (altı veya daha fazla) veya yüksek veri alışverişinin bulunduğu durumlarda switch satın almanız önerilir. Bu cihaz hub'ların zeki ve biraz daha gelişmiş bir türüdür.

Her bilgisayarın konumunu ve kabloların izleyeceği yolu belirleyin. Elektronik cihazlar ya da elektrik kabloları ağ kabloları üzerinden iletişimi olumsuz etkiler. Önceki bölümdeki gibi bileşenleri anakarta yerleştirip sürücülerini kurarak, her bilgisayarda donanım kurulumunu tamamlayın. Ardından temel ayarları düzenleyin (§ 55'e bakın). Ek olarak güvenlik amaçlı bazı düzenlemeler yapabilirsiniz (soldaki kutucuğa bakın).

İhtiyacınız olan ağ donanımlarına, yaklaşık 70 dolar karşılığında sahip olabilirsiniz. Her bir ek ağ kartı içinse, yaklaşık 20 dolar ödemeniz gerekir. Eğer hub üzerinde mevcut bağlantı noktalarından daha fazla sayıda PC'yi birbirine bağlamak istiyorsanız, yaklaşık 50 dolar civarında satılan ekstra bir hub daha satın almanız gerekir. Switch içinse 15 dolar daha fazlasını gözden çıkarmanız gerekir. Bu yatırım ile birlikte örneğin saniyede

750 kilobyte ile 1 megabyte arasında veri transferi ile 10 megabyte'lık bir dosya, yaklaşık on saniyede ağ üzerinden iletilir.

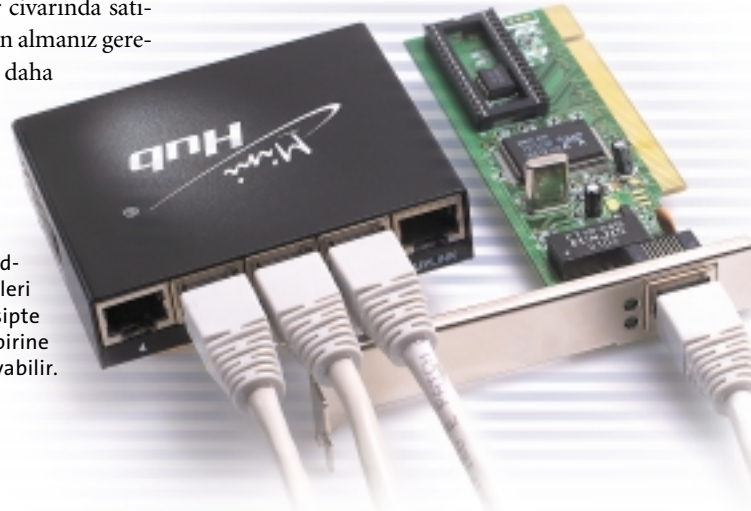
Eğer çok sayıda küçük dosya transfer ediliyorsa, iletişim hızı orantılı olarak düşer. Örneğin 500 megabyte'ın üzerinde dosya bulunan bir klasörün, ağ üzerinden kopyalanması 15 dakika kadar sürebilir.

2. Çözüm: Birçok PC arasında kablolu bağlantı (Maliyet yaklaşık 1500 dolar)

Eğer siz de evin dört bir yanını saran kablo karmaşasından nefret edenlerdenseniz, Wireless LAN ile bilgisayarlarınızı birbirine bağlayabilirsiniz. WLAN, kablo temelli ağlar ile aynı fonksiyonları sunar, ancak kurulumu ve yönetimi çok daha pratiktir. Ağın kapsama alanı, bironun yapısına ve bilgisayarlar arasındaki duvarlara bağlı olarak onlarca metreye kadar çıkabilir. Böylelikle ağınıza bir bina içerisinde farklı katlara da paylaştırabilirsiniz. Bu işlem kuşkusuz kablo ağları ile de gerçekleştirilebilir, ancak çok daha zahmetli olacağını kabul etmek gerekir.

WLAN'da veri iletişim hızının klasik ağlarla karşılaştırıldığında düşük olduğu görülür (saniyede 300 ile 600 Kilobyte). Üstelik maliyeti oldukça yüksektir. Bazı istasyonu için yaklaşık 700 dolar ve her bir bilgisayara takılacak olan adaptörler için ise 200-300 dolar masraf yapmanız gerekebilir. 3Com, Cisco, Compaq ve Intel gibi firmaların kablolu ağlar için geliştirdikleri çözümlerden faydalanabilirsiniz.

KOMPLE AĞ: Hub olarak adlandırılan dağıtım merkezleri ile bir ağ sistemi prensipte birçok bilgisayarı birbirine bağlayabilir.

Teknoloji Oscar'ları

...and the winner is: Arri-Laser

Münihli Johannes Steurer ve ekibi, film endüstrisi için devrimci bir ışıklandırma lazeri geliştirdiler. Ardından da ödülleri aldılar: Yılın teknoloji alanındaki Oscar'ı onların oldu...

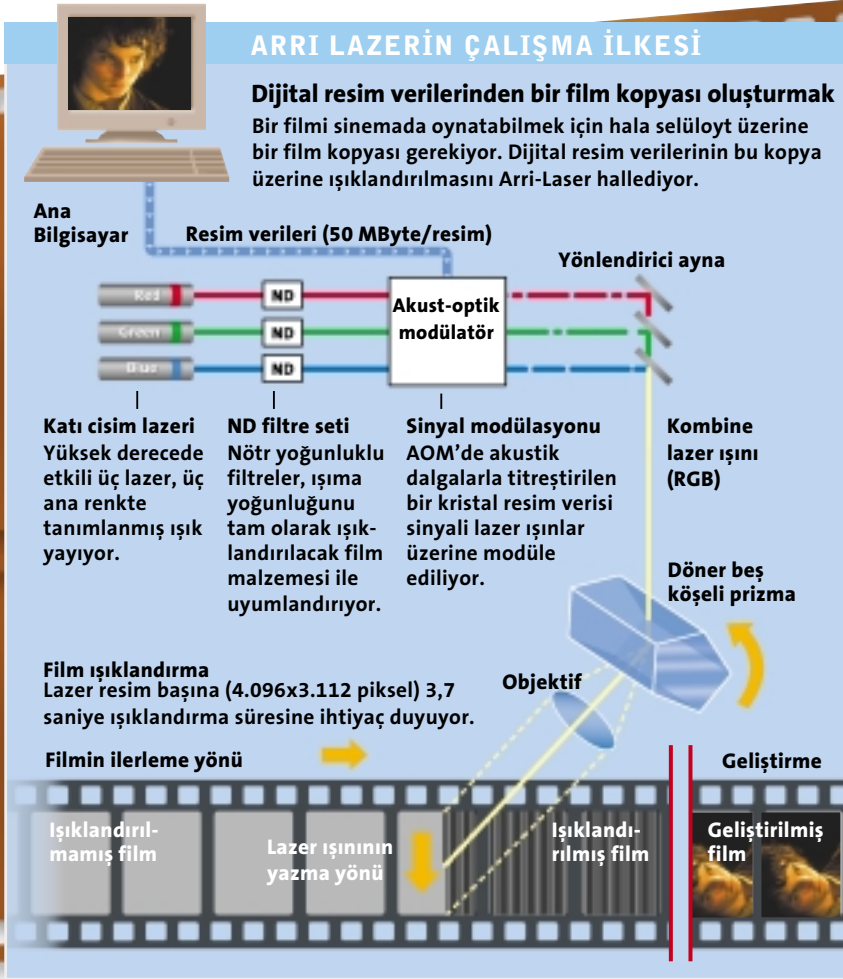
Münih-Schwabing'te, ara yolların birinde, ikinci katta, iki uzun koridorun sonundayız. Karşımızda hiç de çekici olmayan bir büro. Burada günler çoğunlukla “nasıl?” sorusuyla başlıyor. Bunu nasıl yaparız? Bunu nasıl başarırız? Bunlar dünyanın tüm geliştirme laboratuvarlarındaki mühendislerin kendilerine sordukları sorular. Ama bu büroda, en arkada sağda, kahve makinesini geçtikten sonra, bir adamın tüm bilgisi, tüm hırsı, belirleyici ve aynı zamanda esrarengiz ve banal bir “nasıl?” sorusu üzerinde yoğunlaşıyor: “Nasıl bir Oscar kazanırız?” Orada, elinde bir klasör, en aşağıda kurşun kalemle yapılmış eskizler, daha yukarıda planlar, sonra temize çekilmiş çizimler, nihayet Los Angeles'a bir uçak bileti ile Johannes Steurer oturuyor. Bun-

ların altında Frank Pierson adlı bir kişinin teknoloji dalındaki Oscar'ın kazanılmasına ilişkin tebrik mektubu bulunuyor. Pierson ünlü Academy of Motion Picture Arts and Sciences başkanı... Pierson, Johannes Steurer'ı Oscar ödülünün verilmesi için davet etme şerefine nail oluyor. “Başka bir şey de beklemiyorduk zaten” diyor bilgin.

Arri kameralardan sonra Arri lazeri...

İki yıl boyunca o, meslektaşları Franz Kraus ve ekibin öteki üyeleri, sabahları Münih'teki geleneksel firma Arri'deki (www.arri.com) bürolarına geliyor ve akşamları Los Angeles'ta yaşanacak görkemli bir akşama bir parça daha yakınlaşmış oldukları umutlarıyla bürolarını terk ediyorlardı. Ar-

Teknoloji Oscar'ları

ri film kameraları alanında dünya piyasasında lider ve 1917 yılında kurulmuş işletmede üretilen ürünler dünyanın dört bir yanındaki kameramanların gözünde bir efsane, bir şaheser oluşturuyor. Şimdiye kadar bunun için 10 Oscar kazanılmış. Bu tümüyle olağan bir durum.

11. Oscar, film tekelinin üretim sonrası alanı için ilk buluşu olan Arri-Laser'a veriliyor. Bu ilk bakışta bir derin dondurucu izlenimi uyandıran cihaz, kapağı açılır açılmaz "Harry Potter" ya da "Yüzüklerin Efendisi" gibi filmlerin harika bir kalitede beyazperdeye yansımaları sağlayan bir teknik içerdiğini gözler önüne seriyor. Johannes Steurer bu kutuyla ve şimdiden parça başına 400 bin euro'luk fiyatıyla 75 kez satılmış olmasıyla gurur duyuyor. "Film branşında üretim yapanlar Arri-Laser'ı görmezden gelemmez" diyor bilgin, "bu kadar basit."

Hollywood'a destek: Hızlı Arri-Laser

Neredeyse tüm filmler bugün de, yani sözde dijital çağda bile 35 mm'lik film üzerine çekiliyor. Bunları çekildikten sonra işlemek, efektler eklemek için resimler taranıyor. Saniyede 25 adet, 90 dakikalık bir film için 135 bin adet olmak üzere her bir resim tek tek taranıyor. Film bittiğinde tüm kayıtlar sabitdiskten 35 mm'lik malzeme üzerine geri ışıklandırılıyor, çünkü sinemalar hala bu eski, analog ama emektar teknik ile çalışıyor. Şimdiye kadar, bu geriye transfer, bir film için yedi haftaya ihtiyaç duyan ve kalite kaybından dolayı

her bir kameramanın sinirini bozan, enerji canavarı Gas-Laser'lar ile gerçekleştiriliyordu.

"Filmler ruhunu kaybetmemeli"

Buna karşılık Arri-Laser, ana renkler olan kırmızı, yeşil ve mavi için katı çizim lazerleri ile çalışıyor. Bu durum resim başına 12 milyon piksel, hemen hemen hiçbir kalite kaybı olmaması ve kayıt başına üç saniyelik işleme süresi anlamına geliyor. Yani birbuçuk saatlik bir film için beş günden daha az bir zamana ihtiyaç duyuluyor. "Bu rakamlarla her bir üreticiyi mutlu kılmanın olanaklı olduğunu" biliyor mühendis, elektroteknik doktoru ve sinema tutkunu Johannes Steurer. Steurer bir filmin Arri-Laser kökenli olup olmadığını teşhis edebiliyor. "Tabii ki bunu görmek olanaklı." Arri buluşunu Los Angeles'ta sunduğunda, 12 rejisör bir kere Arri-Laser tekniği ile bir kere de Arri-Laser tekniği olmaksızın işlenmiş bir sahneyi birbiriyle karşılaştırmış. Schwabing'ten gelen buluş 12'ye 0 üstün gelmiş. Akşamdan sabaha derin dondurucu büyüğü kutu halini almış bulunuyor. Düşünür Steurer "Filmlerin ruhunu kaybetmemesi için dikkatli olmalıyız," diyor. Dijital tekniğin sunduğu olanaklar, resimlerin çok mükemmel bir hal alması, cazibesini yitirmesi tehlikesini içinde barındırıyor. Steurer düşünüyor, masasının üzerindeki klasöre parmaklarıyla dokunuyor. Yeni proje de gizli ve tabii ki Oscar adayı. Her zaman olduğu gibi.

PH / Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

İÇİNDEKİLER

65

Serial ATA'ya Geçiş:
Paralel ATA gelişimi...

66

Serial ATA II:
Ağ uygulamalarında ek güç

67

Sonuç:
Serial ATA'ya geçiş hazırlıkları

Serial ATA Teknolojisi

Teknolojinin Dünü, Bugünü

Paralel ATA, teknolojik gelişiminin son noktasına gelmiş gibi görünüyor. Durum böyle olunca da, daha hızlı bir arabirim gerekiyor. Geliştiricilerden oluşan büyük bir grup, bu ihtiyacı Serial ATA arabirimi ile çözme başardı. CHIP, teknolojiye bu son değişiklikleri sizler için araştırdı ve yorumladı.

Sabitdiskler veya optik cihazlar, diğer bilgisayar donanımları ile iletişim kurmak için arabirimleri kullanırlar. İlk arabirim IBM bilgisayarlarda bulunuyor ve ST-506 olarak adlandırılıyordu. Bu arabirim 20 ve 34 pinlik iki kabloya sahipti ve verileri seri formatta iletirdi. Bir işlemde bir bitlik bir bilgi aktaran bu arabirim, 0.625 MBps-1.2 MBps arasında değişen bir hız değerine sahipti. Sonra Maxtor tarafından ESDI olarak adlandırılan yeni bir arabirim geliştirildi. ST-506'nın devamı olan bu arabirim, aynı kablo sistemine sahipti ve 3 MBps'lik bir veri transfer hızına çıkabiliyordu. Bu arabirim ile birden çok cihaz aynı kablo üzerinden desteklenebiliyordu. Ama pek tutulmadı ve yerini SCSI arabirimine bıraktı.

Integrated Device Electronics veya kısaca IDE olarak bildiğimiz arabirim bir sonraki gelişme idi. ATA yani Advanced Technology Attachment olarak da adlan-

dırılan bu arabirim, controller'ın diskin içine girmesi ile ünlenmişti.

Günümüzde IDE arabirimi anakartın üzerinde geliyor. Hepimizin bildiği master/slave olarak adlandırılan arabirime, iki adet cihaz bağlanabiliyor. Yalnız 40 pinlik bir kablo ile bağlanan bu cihazlara jumper ayarı yapmak gerekiyor. Ama üreticiler durmak bilmediler ve Enhanced IDE arabirimini geliştirdiler... Fast ATA ya da ATA 2 olarak adlandırılan bu arabirim, saniyede 16.6 MB'lık hız değeri ile göze çarpıyordu. 2 GB'nın üstündeki kapasiteye sahip olan diskler için üretilen arabirimin sorunu ise 8.4 GB limiti idi.

ATA arabiriminin 28 bit adresleme kullanılmasına karşın, BIOS 24 bit adreslemeyi kullanıyordu ve ancak 8.4 GB adreslenebiliyordu. INT 13'ün BIOS'a eklenmesi ile bu sorun çözüldü. Çünkü bu özellik sayesinde BIOS adreslemesi 64 bit'e çıkarıldı. Tek sorun bu değildi. Fat 16 siste-

mi sadece 2.1 GB'ı adresleyebiliyordu. Dolayısıyla büyük kapasiteli diskle 2.1 GB'lık partiyonlara ayrılmak zorundaydılar. Ama FAT 32'li Windows sürümünün çıkması ile birlikte bu sorun da çözülebildi.

IDE cephesinde gelen sonraki nokta ise Ultra Ata arabirimi. ATA-2 ile uyumlu olan bu arabirim, saniyede 33 MB'lık bir hıza sahipti. Bu arabirim ile birlikte Cyclical Redundancy Check Error kontrolü getirildi. CRC, yazılması gereken verinin yazmadan önce kontrol edilmesi ve hata bulunursa yazma işleminin tekrardan başlatılması işlemine denir. Bu sayede hız ve güvenilirlik artırıldı. Zamanla bu arabirim de geliştirildi ve sırayla ATA-66 ve ATA-100 arabirimleri geldi. Adlarından da anlaşıldığı gibi bu arabirimlerin hızları 66 MBps ve 100 MBps. Günümüzde yaygın olarak Ultra ATA-100 kullanılıyor. Hatta bazı anakart üreticilerinin Ultra ATA-133'ü desteklemeye başladıklarını görebili-

Serial ATA Teknolojisi

liyoruz. Ama IDE arabirimi yerini daha geniş bir desteğe sahip olan Serial ATA'ya bırakıyor.

ATA'nın gelişimi: SATA/1500 kullanıma hazır

İlk zamanlarda bir ATA standardından söz edilmezdi. Çeşitli firmaların tavsiyele-ri ve tecrübeleri sonucunda zamanla ana-

damarlı kablodan 80 damarlı kabloya ge-çiş ile yapıldı. Bu ekstra damar sayısı yük-sek veri transfer hızlarının güvenli yapıla-bilmesi için geçerli. Çünkü gerilim iletimi ile veri aktarımında sorunlar yaşanabilir. ATA 100 arabiriminin teknolojik gelişme-nin sonuna yaklaşması sonucu yeni bir arabirim için kollar sıvandı. Ve sonunda Serial ATA standardı geliştirildi. Bugün-

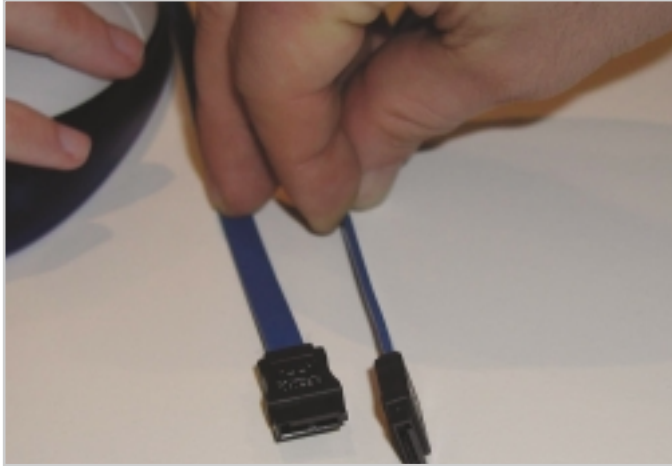
ğün, APT, Dell, Intel, IBM ve Maxtor'un yanı sıra Seagate de bu yeni arabirimi ürünlerine entegre etmeye başladı bile.

Serial ATA'nın teknik özellikleri: SCSI arabirimine rakip

Bu teknolojinin performans değerlerinin ne olduğu hakkında çok net bilgiş yok. Serial ATA'nın teorik olarak saniyede 600 Mbyte'lık bir veri transfer oranına ulaşıl-ması gerekiyor. Buna karşın, arabirimi ge-liştiren grup, veri transfer hızının en az saniyede 150 Mbyte olacağını garanti edi-yor.

Serial ATA, piyasada bulunan işletim sistemleriyle ve yazılımlarla uyumlu ol-makla kalmıyor, master/slave konseptini de destekliyor. Bunu Paralel ATA'nın BUS topolojisi ile karıştırmamak gerek. Bu arabirim, daha çok yıldız topolojisine benziyor. Çünkü yıldız topolojisinde de olduğu gibi sistemler bire bir bağlanıyor-lar. Ayrıca veri iletimi ve gönderimi, fark-lı veri yollarından yapılıyor. Nedeni ise, LVDS'nin, yani simetrik veri iletim tekni-ğinin kullanılması.

Paralel ATA versiyonlarında sinyal ile-tim kabloları ile güç kabloları farklıydı. Serial ATA'da sinyal iletim kabloları ile güç kablolarının aynı hat üzerinden iletil-mesi öngörülüyor. Ama, IDF (Intel Deve-loper Forum) ve CeBIT fuarındaki izle-nimlerimizden yola çıkarak, sinyal kablo-su ile güç kablosunun aynı kanalı kullan-madığını söyleyebiliriz. Hatta Serial ATA cihazlarının güç girişi farklı olduğu için, 4 pin'i 15 pin'e çeviren basit bir kablo dö-nüştürücüsü de kullanılıyor. Serial ATA →

KABLODA DEĞİŞİKLİK: Serial ATA kablosunun, Paralel ATA ile kıyaslandığında, çok daha ince bir yapıda olduğunu söyleyebiliriz.

kart üreticileri de destek vererek ATA özellikleri geliştirildi. Ardından, ANSI (American National Standards Institute) tarafından bir standart haline getirildi. Bu gelişmeden sonra Small Form Factor ko-mitesi ATAPI arabiriminde standartlaş-maya gitti. Böylece CD-ROM ve sabit-diskler için ATA kabloları geliştirildi.

Bu arabirim sürekli geliştirilerek stan-dartlaştırıldı. Yani amatörce bir yol izlen-di. Örneğin çok önemli olan BUS termi-nasyonu bu standarda sonradan eklendi. En son değişiklik ise, hepimizin bildiği 40

lerde birçok veri transfer uygulaması seri bağlantıyı tercih ediyor. Bu da en çok pa-ralel ATA arabirimini etkiliyor. Çünkü sa-niyede 100 Mbyte'lık bir hız ile veri trans-feri gerçekleştirebilen bu arabirim tekno-lojisinin sınırına dayandı. Bu yeni arabi-rim Ultra Serial ATA 1500 ya da SA-TA/1500 olarak adlandırılıyor.

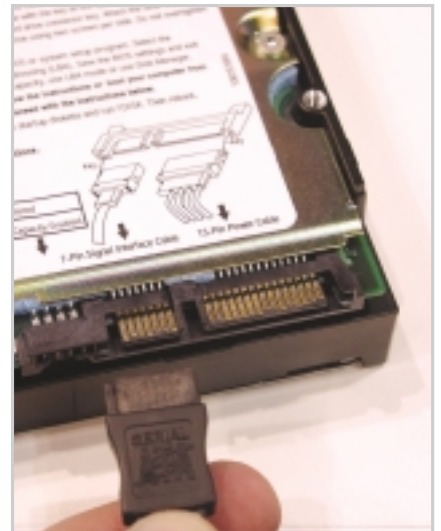
Serial ATA'ya geçiş: Paralel ATA gelişimini tamamladı

Serial ATA, IDE ATA'nın bir sonraki adımı olarak görülüyor. Yeni arabirimi geliştiren grup geçtiğimiz aylarda bu yeni endüstri standardının son rötüşlerini tamamladı. ATA 1.0 olarak adlandırılan bu yeni stan-dart, Intel Developer Forum'da ilgili kişi-lere tanıtıldı.

Yeni standart sayesinde yeni nesil sa-bitdiskler daha yüksek bir performansla çalıştırılabilir. Intel ve AMD işlemcileri de bu hız artışından faydalanabilecekler. Kablonun ince olması sayesinde, kasa içindeki hava sirkülasyonu daha etkili ha-le gelebilecek ve kasa içi ısı değeri düşebi-lecek. Bu da sistem kasalarını daha küçük boyutlara indirebilecek. Yeni seri I/O mi-marisi, günümüzde kullanılan paralel I/O yapısının yerini aldıktan sonra, optik sü-rücü/yazıcı ve sabitdisk gibi cihazlara yüksek bir bant genişliği sunacak. Yeni arabirimin bir çok üretici tarafından des-teklenmesi de önemli bir avantaj... Örne-

GÜÇ DÖNÜŞTÜRÜCÜSÜ: Eski sistemler için düşünülmüş olan bu kablo sistemi ile Serial ATA arabirimine geçilebiliyor.

SEAGATE'TEN BİR İLK: Seagate ürünlerinde Serial ATA arabirimini kullanan ilk disk üreticilerinden biri.

SERIAL ATA II HUB: IDF fuarında server sistemler için düşünülmüş yeni hub teknolojisini görme fırsatımız oldu.

arabiriminin yüksek veri transfer hızına sahip olmasından dolayı hata düzeltme fonksiyonu entegre edilmiş. Bu sayede yüksek hızdan dolayı oluşan hatalar minimuma indirgeniyor. Sistem çalışırken cihaz dahil etmek veya çıkarmak veya çok yüksek kapasiteli disklerin bu arabirim ile çalıştırılmasına yönelik fonksiyonların ise gelecekte entegre edileceği söyleniyor. SATA'nın fiziksel veri iletimi için, +250 mV ile -250 mV'luk bir gerilim uygulanıyor. Bu gerilim değeri SCSI arabiriminde kullanılan değer ile aynı. Yani Serial ATA'da LVDS tekniği kullanılıyor. Low Voltage Different Signal tekniği sayesinde elektro manyetik voltaj sorunları minimuma indirgeniyor ve dolayısıyla veri transfer performansı da önemli ölçüde artıyor. Bu da SCSI arabirimini tehlikeye sokuyor. Çünkü SCSI arabirimi, bu teknik sayesinde oldukça başarılı sonuçlar verebiliyor. Serial Ata kablосundaki aşırı yüklemeyi kaldırmak için 8B/10M kodlaması kullanılıyor. Bu kodlamada bir byte 10 bit'lik bir gruba dönüştürülüyor. Bu teknik sayesinde, alıcı ve verici tarafından senkronizasyon bozulmuyor ve veri iletim yolu da güvenli altına alınıyor.

Kablo bağlantılardaki değişiklik: Kablo karmaşasına son

Paralel veri iletiminde hız sadece kısa mesafeli uzaklıklarda etkiliydi. Uzun mesafelerle veri iletimi gerçekleştiriliyor, ama hız önemli derecede düşüyordu. Bunun nedeni ise, bit sayılarının uzun mesafede rasgele hızlarda gitmesi ve bundan dolayı

bir karmaşanın meydana gelmesiydi. Ayrıca, 40 veya 80 iğneli paralel kablolar kalın olduklarından dolayı, yeterince esnek bir yapıda değillerdi. Bu nedenle de, kasanın içindeki hava sirkülasyonunu da etkiliyorlardı. Yeni bağlantının bir diğer özelliği de, paralel bağlantıdan alıştığımız kalın kablo yerine çok daha ince bir kablo kullanılması. Dolayısıyla yeni bağlantının pin sayısı da diğer bağlantıya göre daha düşük. Serial ATA için 6 ya da 8 damarlı bir kablo yeterli. Paralel kablolarda bu damar sayısı 40 idi, hatta Ultra ATA 66 ve 100'lerin çıkması ile birlikte damar sayısı da 80'e çıktı.

Seri bağlantıda zaman gecikmesinin yaşanması mümkün değil. Çünkü seri bağlantıda, paralel bağlantının aksine sin-

KULLANMAYA HAZIR: CeBIT fuarında tanıtılan yeni nesil sistemlerde, bu arabirim kullanılmaya başlanmıştır.

yal iletimi tek bir kanaldan yapılıyor. İğne sayısının düşük olduğu bu bağlantıda, ses kartı ile CD-ROM arasında bağlanan kablo gibi incecik bir kablo kullandığından dolayı, hava sirkülasyonu da olumsuz yönde etkilemiyor.

Yeni arabirimin bir diğer önemli avantajı ise, yazılım kurulum sürecinin azalması ve kablo maliyetlerinin düşürülmesi.

Master/Slave sorununu ile çoğumuz karşılaşmışızdır. Sisteme entegre ettiğiniz bir IDE cihazı, bu yüzden kullanıcıya dertli anlar yaşatabilir. Paralel ATA iki adet master mimarisine sahipti. Bu master mimarisine iki adet de slave dahil ediliyordu. Bu nedenle günümüzün anakartlarında toplam dört adet IDE cihaz sisteme bağlanabiliyor. SATA bu soruna teke tek bir çözüm getiriyor. SATA Host Adaptörü, shadow register setine sahip. Bu register seti, günümüzün sabitdisklerinde bulunan register setlerini emule ediyor. Bu özellik sayesinde ATAPI ve ATA komutları, SATA protokollüne dönüşebilirler. Master/Slave desteği de bu tür bir emulasyon ile yapılıyor. Eski bir diske sahip olan kullanıcılar, özel geliştirilmiş bir adaptör sayesinde SATA controller üzerinden çalıştırılabilirler. Kısaca burada master/slave ilişkisi yok.

Yine dört adet cihaz destekleyen bu bağlantı, paralel arabirimden farklı olarak peer to peer tekniği ile çalışıyor. Yani, her bir cihaz kendi kablosu üzerinden ve tek bir port üzerinden bağlanıyor. Böylece host adaptörüne cihaz başına bağlantı yapılıyor. Bu sayede jumper ayarlaması ve Bus terminolojisi tarihe karışıyor. Yani, her bir cihaz, diğer cihazdan bağımsız bir şekilde çalıştırılıyor. Bu standardı destekleyen cihazları konfigüre etmek gerekmiyor. Jumper ayarı yok. Ayrıca işletim sistemleriyle uyumsuzluk da söz konusu değil. Buna ek olarak özel sürücüler kurmak da gerekmiyor. Bu protokolün bir diğer önemli yanı ise, sadece dahili veri transferler için düşünülmüş olması. Yani USB/USB2 ve Firewire arabirimleri, harici bağlantılar için yerlerini SATA'ya bırakmıyorlar.

Serial ATA II: Ağ uygulamalarına ekstra güç

Henüz Serial ATA 1.0 arabirimi ile doğru düzgün tanışılmadan, Serial ATA II arabiriminden söz edilmeye başlandı. Geçen aylarda katıldığımız IDF'de bu konseptin ilk ürünlerini görme fırsatımız oldu. Bu arabirim çok daha hızlı olduğundan dola-

PARALEL İLE SERİ ARABİRİMLERİN HIZ DEĞERLERİ

Arabirimler	Hız Değerleri
Ultra ATA 66	66 Mbyte/saniye
Ultra ATA 100	100 Mbyte/saniye
Ultra Serial ATA 1500	150 Mbyte/saniye (1.5 GB/s)
Ultra Serial ATA 3000 (2. nesil)	300 Mbyte/saniye (3 Gb/s)
Ultra Serial ATA 6000 (3. nesil)	600 Mbyte/saniye (6 GB/s)

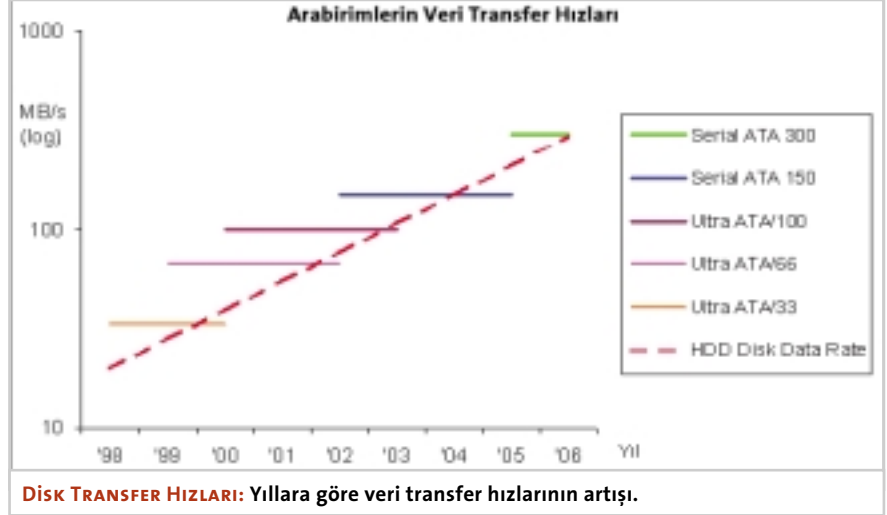
Serial ATA Teknolojisi

yı, ağ donanımları ve sunucular için düşünülmüş bir teknoloji.

Serial ATA 1.0 gibi Serial ATA II de yüksek bir bant genişliğe sahip. Dolayısıyla bu arabirimin de optik cihazlar ve veri depolama ürünlerinde kullanılması düşünülmüyor. Serial ATA 1.0'da olduğu gibi Serial ATA II de, incecik bir kablo ile veri aktarımı yapıyor. Ayrıca jumper ya da değişik ayarlamalara da gerek kalmıyor. Bu sayede, entegre ettiğiniz her bir cihaz, sistem tarafından otomatik olarak tanınıyor ve çalıştırılması sağlanıyor.

Serial ATA II, iki dönemde gelişimini tamamlayacak. İlk dönemden, sunucu ve ağ donanımlar etkilenecek. Arabirimin iyice oturması sonucundan da, ikinci dönem devreye girecek. İkinci dönemde, daha yüksek bir transfer oranı, yani bant genişliği, üst mertebelere taşınacak. Serial ATA II, Serial ATA 1.0 arabirimine de uyumlu olacak. Serial ATA II arabiriminin 2003 yılının 2. yarısında tamamlanması hedefleniyor. Bu arabiriminin gelişmesini sağlamakla görevli olan Serial ATA II Working Group, Serial ATA 1.0'ı geliştiren grubun aynısı.

IDF fuarında, Serial ATA 1.0 arabirimi için üretilmiş çeşitli ürünler tanıtılmıştı. Örneğin Adaptec, Serial ATA Controller ve PCI RAID kartlarını tanıtmıştı. Seagate ise Serial ATA sabitdisklerini tanıtmıştı. Geçtiğimiz ayda gezdiğimiz CeBIT fu-

arında Maxtor'un da Serial ATA diskleri ürettiğini görme fırsatını bulduk.

Sonuç: Serial ATA'ya geçiş hazırlıkları

Yeni arabirime geçiş için bu arabirimi destekleyen ürünlerin fazlaca piyasada bulunması gerekir. Bu yüzden olsa gerek, SATA adaptörleri geliştirildi. Bu adaptörler sayesinde, Paralel ATA arabirimli bir disk, Serial ATA arabirimine göre çalıştırılabilir. Çalışabilmesinin nedeniyse, paralel sinyal iletiminin bu adaptörler sayesinde seri sinyal iletimine dönüştürülmesi... Bu adaptörlerin, seriye geçiş için maliyeti artırması, bir dezavantaj gibi gözükabilir.

Ama paralel kullanımda çok önemli bir yer tutan bellek ihtiyacının minimuma indirilmesi çok büyük bir avantaj. Bu da doğal olarak geçiş süresini kısaltır. Bu tür bir gelişme çok güçlü bir arabirim olan Firewire cephesinde yaşanmıştı ve halen yaşanmaya devam ediyor. Bildiğimiz gibi Firewire ya da IEEE1394 diye adlandırılan arabirim, senelerdir piyasada olmasına ve çok hızlı bir arabirim olmasına rağmen, geniş bir ürün seçeneğine sahip değil. Oysa, sabitdiskler veya optik sürücüler, Firewire arabirimi tarafından rahatlıkla desteklenebilir. Dileriz Firewire'nın başına gelen Serial ATA'nın da başına gelmez!

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr, (MCP+MCSE)

CHIP yardım

ÜCRETSİZ CHIP DESTEK HATTI

0800 211 6117 yardım@CHIP.com.tr

Bilgisayar ve internet ile ilgili tüm sorunlarınız için, ücretsiz telefon hattımızı arayarak ya da e-posta'yla

CHIP'e danışabilirsiniz. **CHIP YAZI İŞLERİ EMRİNİZDE...**

Pazartesi, Çarşamba, Cuma

10.00-12.00 / 13.00-15.00

İÇİNDEKİLER

69

Oyunlardaki Grafik Kalitesi:
Donanım ihtiyaçları artıyor

70

Testin Birincisi:
MSI GeForce4 Ti4600

72

Overclock Ne Getiriyor?
Fazladan FPS'ye mi ihtiyaç var?

72

Fiyat/Performans Birincisi:
Abit Siluro GF3 Ti200 128 MB

76

Nasıl Test Ettik?:
Test ve puanlama yöntemleri

78

Sonuç ve Teknik Tablo:
Son karar bütçenizin

Sürekli yeni ekran kartları çıkıyor ve fiyatları da çok pahalı. Dolayısıyla daha fazla performans için kesenin ağzını açmak gerekiyor. Peki bu gerçekten gerekli mi?

Test: Ekran Kartları

Devlerin Sa

Vaşı

Nvidia sürekli yeni grafik chip'leri üretiyor. Peki ama tatminkar bir performans için ille de birkaç yüz dolar ödemek mi gerekiyor? Aslında bu sorunun cevabı biraz uzun. Zira grafik kartları, farklı konfigürasyonlar için farklı performanslar ortaya koyuyor. Fakat mevcut oyunlar ve P4 işlemcili bir bilgisayar dikkate alınırsa kabaca bir tahminle GeForce3 Ti 200 işlemcili bir grafik kartı size belli bir süre yetecektir. Bu "belli bir süre" nin ne kadar olduğu en başta sizin oyun oynama alışkanlıklarınıza bağlı. Örneğin oyunlarda 1280x1024x32 bit ayarlarında Antialiasing açıkken sisteme oldukça fazla yük biner ve PC'nizin kaynaklarını sonuna kadar sömürürsünüz. Testteki kartlardan örnek vermek gerekirse testin birincisi olan GF4 Ti4600 işlemcili ve 128MB belleğe sahip olan MSI, Quake-III'te 1280x1024x32 bit ve 4x Antialiasing ile 65FPS (Frame Per Second-saniyedeki kare sayısı) gibi bir sonuç verdi. Testimizin Fiyat/Performans ödülünü kazanan Abit GF3 Ti 200 128MB ise aynı testte 36 FPS'lik bir değer elde etti. Gördüğümüz gibi aslında hiç de yüksek değerler değil bunlar. Oysa Antialiasing kapalıyken aynı ayarlarla MSI, 169, Abit'se 105FPS vermişti. Yani en hızlı grafik kartını alsanız bile görüntü kalitesi ayarlarını sonuna kadar açınca performans oldukça düşüyor. Tabii burda testte kullandığımız PC'de P4 2 GHz ve 256MB DDR bellek olduğunu hatırlatmakta fayda var.

Oyundaki grafik kalitesi gittikçe yükseliyor

Haydi Antialiasing'i bir kenara bıraktık diyelim. Ya Aquamark'a ne demeli? Grafik kartlarını zorlayacak bir görüntü kalitesine sahip olan demo, Aquanox adlı oyun kullanılarak üretilmiş ve bir anlamda yakın bir zaman içinde piyasaya çıkacak oyunların PC'leri ne kadar zorlayacağını göstergesi sanki. Yine testimizden örnek verirken belirttiğimiz grafik ayarlarıyla fakat Antialiasing kapalıyken 128MB GF4 4600, Aquamark testinde ancak 72 FPS elde edebildi. 128MB GF3 Ti 200 ise bu konuda oldukça dramatik bir tablo çizerek 28FPS'de kaldı. Tamam Aquamark yeni grafik kartlarını zorlamak için yapılmış ama 1 ay sonra böyle bir dolu oyunun çıkmayacağını kim garanti edebilir? Yüksek bir grafik kalitesi, hesaplanması gereken daha fazla poligon ve sahneye aktarılması gereken daha fazla texel (dokuyla kaplan-

mış pixel) anlamına geldiği için grafik kartlarının işlem kapasitesinin artmasıyla paralel olarak oyun geliştiriciler, daha gerçekçi ve etkileyici ortamlarla kullanıcıları etkilemeye çalışıyorlar. Tabii ekran kartını 1-1.5 yıl önce almış bir oyun tutkunu kullanıcı, böyle bir durumda mecburen ekran kartını hatta bazen tüm sistemi terfi ettirmek zorunda kalıyor.

Ne kadar yüksek FPS o kadar yüksek frag

Her ne kadar insan gözünün saniyede 20 ve üzeri kareyi ayırt edemeyip akan bir görüntü olarak gördüğü söylene de, siz söz konusu oyunlar olunca buna inanmayın. Zira oyunlarda sahneler sürekli değişir. Değişen sahneler farklı poligon sayıları ve farklı miktarlarda doku anlamına gelir. Hareket ederken oyunun aniden ya-

SADECE PC'SİNE GÜVENENLER İÇİN:

Grafik kartınızın sürücü ayarlarındaki Antialiasing sekmesi görsel kaliteyi artırır fakat eğer hızlı bir grafik kartınız yoksa bu özelliği kullanmayın

başlaması ve FPS'nin düşmesi tüm keyfinizi kaçıracaktır. Counter-Strike, Quake ya da benzeri bir oyun oynadığınızı düşünün. Tam binaya giren rakibinizin yanına gelip ona ateş edecekken bina içindeki dokular ve yüksek poligon sayısı yüzünden ekran görüntünüzde bir yavaşlama olsa ve bu sırada rakibiniz ayak seslerinizi duyup dönerek sizi vursa herhalde hoşunuza gitmez. Konfigürasyona ve ilgili uygulamaya bağlı olarak en az 40-45 FPS, akıcı sayılabilecek bir oyun için şarttır. Tabii FPS'nin daha yüksek olması, her zaman için iyidir.

FPS'yi yüksek tutmak için neler yapmak gerekli?

Aslına bakarsanız bir iki artık herkesin bildiği nokta dışında ekran kartını değiştirmeden FPS'yi yükseltmek için yapacak pek bir şey yok. Ekran kartınızdaki sürücü ayarlarından görüntü kalitesini düşürebilirsiniz. Monitör tazeleme hızınızı mümkün olduğu kadar yüksek tutmak ya →

KALİTENİN BEDELİ: Oyunlardaki gerçekçilik gelişen donanım olanaklarıyla gittikçe artıyor. Oyun geliştiriciler daha hoş grafikler için tüm becerilerini ortaya koyuyor. Kullanıcılara ise terfi yolları görünüyor.

da VSync'i devre dışı bırakmak da işe yarayabilir. Tabii sürücü ayarlarında Anti-aliasing'in devre dışı olması, özellikle grafik kartınıza güvenmiyorsanız kesinlikle tavsiye edilir. Oyunda herhangi bir FPS sınırlaması olabilir. Eğer oyunda konsol varsa komutları araştırın. "max fps 100" ya da benzeri bir komut, ekran kartınızın olanaklarını sonuna kadar kullanmanızı sağlayabilir. Bunların dışında

tabii ki oyun içindeki çözünürlük ve renk derinliği, FPS'ye direkt olarak etkir. Eğer sevdiğiniz oyunu 800x600 çözünürlük ve 16bit renk derinliğinde akıcı bir şekilde oynayamıyorsanız terfi zamanı gelmiş de geçiyor demektir. Hızdan ödün vermeden grafik kartınızın gücünün yettiği optimum renk ve çözünürlük ayarlarını, ilgili oyunun grafik seçenekleri menüsünden ayarlayabilirsiniz.

Acaba PC'nizde yeterince bellek var mı?

PC'nizde yeterince bellek yoksa, grafik kartınız hızlı bile olsa oyun sırasında zaman zaman yavaşlamalar (hatta durmalar) görülebilir. 256MB bellek bu konuda şu an için kesinlikle sizi tatmin etmeye yetecektir.

Oyunlar, hem Direct 3D hem de OpenGL platformlarını destekleyebilir. Bir oyun her ikisini de destekliyorsa deneyerek hangisinin daha hızlı olduğunu bulmanız iyi olacaktır. Zira bazı oyunlar farklı API'larla (Application Programming Interface-Uygulama Programlama Arabirimi) farklı FPS sonuçları verebilir. Örneğin Counter-Strike, OpenGL'de Direct 3D'ye nazaran çok daha hızlı.

En son sürücülerini yüklemek sistemi- nizedeki olası sorunları çözmek için iyidir fakat en son sürücülerini kullanmanız, her zaman en yüksek performansı elde edeceğinize anlamına gelmez. Eğer yeni yüklediğiniz sürücülerle mutlu değilseniz eski sürücülerinizi tekrar yüklemekten çe-

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

orta

FİYAT
BİLGİ

405 dolar
www.msi.com.tw

GF4'LERE ÖZEL FAN TASARIMI:

Grafik işlemcisinin soğutucusu üstündeki plastik örtü, havanın kanallardan daha etkin bir şekilde çıkmasını sağlıyor.

- + Yüksek performans
- + Video yakalama özelliği
- + Beraberinde gelen yazılımlar

MSI GeForce4 Ti4600

Best of the best

nVidia'nın en hızlı işlemcisi olan GF4 Ti 4600'lü bu kartın birinciliği bizi şaşırtmadı. Ek olarak video girişine sahip olması ise hoş bir sürpriz.

■ İşte testin tartışmasız şampiyonu. Kart, henüz piyasaya yeni çıkmış olan Ti 4600 işlemcisi taşıyor. Bu bağlamda performans testlerinde harikalar yaratmasında bir tuhaf yok. İlginç olan MSI'nın ürünü tasarlar- ken sadece performansı değil, çok amaçlı kullanımı da dikkate almış olması. Zira MSI GeForce4 Ti 4600, S-Video ve Composite video girişlerine sahip. Böylece kart sayesinde farklı kaynaklardan gelen analog video sinyallerini bilgisayarınıza aktarabilirsiniz. Kartla beraber gelen, Win Producer ve Win-Coder yazılımları, sadece video capture yapmak için değil aynı zamanda bu yakalanan görüntüleri VCD ya da farklı formatlarda CD'ye yazmak için oldukça başarılı.

Kartta işlemci fanının üzerindeki şeffaf plastik örtüyü ilk başta yadırgadık. Fakat daha sonra bu örtünün, havanın soğutucu kanatlar arasından daha hızlı ve etkili bir

şekilde çıkmasını sağladığını gördük. MSI GeForce4 Ti 4600, tüm GF4 kartlar gibi büyükçe bir yapı arz ediyor. Kartta bizi rahatsız eden tek şey, fanın çıkarttığı gürültünün diğer kartlara nazaran biraz daha yüksek olmasıydı. Bunun dışında 128 MB DDR belleğe sahip olan kart, tahmin edebileceğiniz gibi testteki en yüksek fiyatlı katılımcı. Neredeyse bilgisayar fiyatına satılan kart, KDV hariç 405 dolarlık fiyatıyla kesinlikle orta ve giriş seviyesi kullanıcılar için bir lüks. En azından şu an için. Öte yandan MSI GeForce4 Ti 4600 kesinlikle sırtını hızlı işlemcisine dayamış niteliksiz bir ürün değil. Kartın kutusundan PCB'sine ve beraberinde gelen yazılımlara kadar her bileşeni gerçek anlamda yüksek kaliteye işaret ediyor. Yeri gelmişken kartla beraber 3 popüler tam sürüm oyun, DVD izleme yazılımı ve video yakalama/işleme programları geldiğini de belirtelim.

Test: Ekran Kartları

kinmeyin. Tabii bunu yapmadan önce düzgün bir uninstall prosedürü izlemelisiniz. Bunu Denetim Masası/Program Ekle Kaldır penceresinden yapabilirsiniz.

Yasadışı yollara saparken dikkatli olun

Overclock kelimesini duymayan kaldı mı? Biz yine de anlamını söyleyelim. Overclock; CPU'nun yada grafik chip'inin üreticinin önerdiğinden daha yüksek saat hızında çalıştırılmasıdır. Kendine göre riskleri olan bu işlem, dikkatli yapılırsa bazı durumlarda çok, bazı durumlardaysa önemsiz performans artışları sağlayabilir. Grafik kartınızı overclock etmek için PowerStrip (www.entechtaiwan.com) ya da RivaTuner gibi minik programlar kullanabilirsiniz. Ya da bazı sürücülerdeki özel overclock ayarları bu konuda işinize yarayabilir. Bunun dışında bazı grafik kartları overclock için gerekli programlarla satışa sunuluyor (Örneğin: Leadtek kartlar). Grafik kartlarının hem çekirdek hem de bellek hızlarını arttırmak bu yazılımlarla kolayca mümkün. Peki elde edeceğiniz sonuç buna değer mi? Bu cevabı uzun

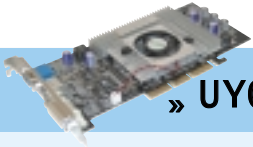

NVIDIA'NIN SON BOMBASI: GeForce4 Ti serisi işlemcili kartlar sadece yüksek performanslarıyla değil 400 dolar'ı aşan fiyatlarıyla da kendilerinden sözettirmeyi başarıyor.

bir soru ve sadece donanıma değil yazılıma da bağlı. Fakat basitçe Overclock ile P4 işlemcili bir sistemde GF3 Ti 200 ile QuakeIII'te fazladan bir 8-10FPS ya da üzeri elde edebilirsiniz. Tabii bu kaba tahmin, 1024x768 çözünürlük ve 16bit renk için geçerli. Öte yandan overclock sadece sistemle değil çevre şartlarıyla da ilgilidir. Havanın çok sıcak olduğu bir gün sorun çıkarmayan overclock'lu ekran kartınız aniden kilitlenmeye yolaçar hale gelebilir. Seçim size kalmış. Konuyu daha fazla uzatmadan 11 ekran kartının katıldığı testimize geçelim.

Abit Siluro GF4 Ti 4400: Abit artık sadece anakartlarda değil ekran kartlarında da söz sahibi bir marka haline geldi. GeForce4 Ti 4400 işlemcisi taşıyan bu model, 128 MB DDR bellekle donatılmış ve tahmin ettiğimiz gibi MSI'nın arkasından testi ikinci olarak tamamladı. Teste gelen Abit ekran kartlarına bakınca aklımıza kalitesiyle ün yapan Elsa grafik kartlar geldi. Abit'in özellikle son zamanlarda piyasaya sürdüğü ürünlerde kalite çitasını yükselttiği gözden kaçmıyor.

Abit Siluro GF4 Ti 4400, genel hatları itibarıyla KDV hariç 325 dolarlık satış fi-

» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT
BİLGİ180 dolar
www.abit.com.tw

DVI-I Desteği: Yeni ekran kartlarının çoğunda dijital flat panel için gerekli çıkış da bulunuyor.

- + Fiyat/performans oranı çok iyi
- + Yüksek bellek miktarı
- Beraberinde oyun gelmiyor

Abit Siluro GF3 Ti200 128 MB

Uygun fiyata yüksek performans

En yeni nVidia işlemcilerine sahip ekran kartları pek çok kişi için lüks. Bu kart, fiyat ve performansı dengeli bir şekilde size sunuyor.

■ GF3 işlemcili ekran kartları artık zor bulunuyor. Bu kartlar yerlerini GF3 Ti 200 ve Ti 500 işlemcili kartlara bıraktılar. GeForce 3 Ti 500 gerçekten hızlı bir işlemci, fakat fiyatı da el yakıyor doğrusu. Öte yandan GF3 Ti 200 nispeten fiyat/performans oranı olarak daha cazip gibi. En azından fiyatının daha uygun olduğu kesin. Bu aşamada testteki Abit Siluro GF3 Ti200'ün (hele 128MB DDR belleği de dikkate alınırsa) gayet mantıklı bir çözüm olduğunu söyleyebiliriz. Hızlı bir ekran kartı almayı düşünüyorsanız ve performanstan ziyade fiyat/performans oranı sizin için önemliyse, KDV hariç 180 dolarlık fiyatıyla bu kart tam size göre. Kartla beraber S-Video/Composite dönüştürücüsü ve bağlantı kabloları geliyor. DVI-I ve S-Video çıkışı olan ürün, çekirdek ve bellek hızı ola-

rak tipik 175/400MHz'te çalışıyor.

64MB bellekli ekran kartlarıyla aynı işlemciyi taşıyan 128MB bellekli olanlar arasında pratikte "hayati" sayılabilecek bir performans farkının olmadığı biliniyor. Bu durumu test sonuçlarından da görebilirsiniz. Hatta duruma göre aradaki farkın azlığı yüzünden bazen 64 MB bellekli olanlar az farkla öne geçebiliyorlar. Öte yandan arada fiyat farkı çok azsa ya da hiç yoksa, belleğin fazla olması tabii ki tercih sebeplerinin başında gelmeli. Bu aşamada Abit Siluro GF3 Ti200 128MB, 150 dolar üstü ekran kartları arasında dikkate değer bir fiyat/performans oranı çiziyor. Uygun fiyatı bu durumu biraz af ettirse de, kartla beraber sadece DVD izleme yazılımının gelmesi, oyun tutkunu kullanıcıları biraz üzebilir.

UYGUN FİYAT
CHIP
05/2002

Test: Ekran Kartları

yatıyla, birinci olan MSI'ya (aradaki fiyat farkı dikkate alınca) alternatif olabilir. Fakat her halükarda her iki kart da bütçesi sınırsız kullanıcılara hitap ediyor. Beraberinde DVD izleme yazılımıyla gelen ürün, fiyatı düşünce daha cazip olacak. İyi hazırlanmış bir kitapçıkla satışa sunulan kartla beraber, birkaç tam sürüm oyun da gelse hoş olurdu doğrusu.

MSI G3 Ti 500 Pro-VTG: Teste katılan kartlar arasında müstesna bir yere sahip olan MSI G3 Ti 500 Pro-VTG, bunu zengin donanım özelliklerine borçlu. Zira kart, hem 3D gözlük hem de video girişiyle donatılmış. GF3 Ti 500 işlemcisi ve 64MB DDR belleğe sahip olan ürün, performans testlerinde Abit Siluro GF4 Ti 4400'ün epey arkasında olmasına rağmen, olağanüstü donanım özellikleri sayesinde onunla aynı toplam puanı elde etti ve genel toplamda ikincilik kürsüsünde kendine yer açtı.

Aslına bakarsanız, testteki GF4 işlemcili kartlar olmasaydı bu kart açık arayla birinci olacaktı. Zira ürün, genel olarak oldukça başarılı. MSI G3 Ti 500 Pro-VTG'yle beraber Sacrifice, MSI DVD, Win-Coder/Win Producer yazılımları geliyor. Karta fiyat açısından baktığımızda KDV hariç 305 dolarlık satış fiyatı kesinlikle kelepirci sayılmaz, bu bir gerçek. Fakat gerek 3D gözlükle beraber gelmesi gerekse video girişine sahip olması, kartın değerini

yükselten ve "fiyatını hak ettiren" etkenler arasında.

Sonuç itibarıyla 150 dolar üstü 11 adet ekran kartının katıldığı testimizde geniş bir kullanıcı profiline hitap eden bu kart, bütçesi elverenler için cazip bir seçenek.

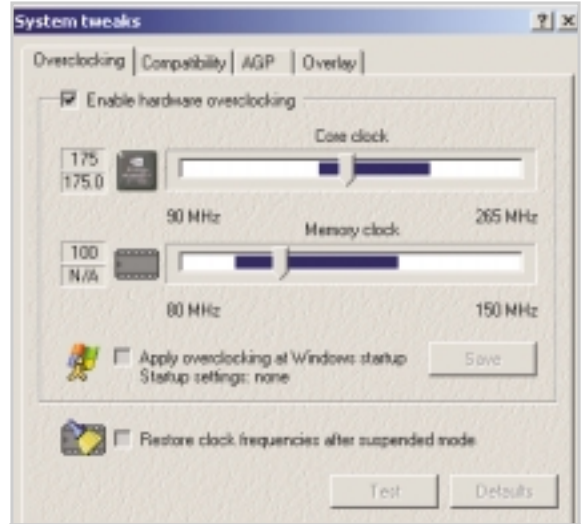
Leadtek Winfast Ti 500 TDH: Üçüncü sırada yer alan Leadtek Winfast Ti 500 TDH'nin oldukça yüksek fiyatlı olduğunu görüyoruz. 64 MB DDR bellekle satışa sunulmuş olan kart, video girişi olmamasına rağmen 330 dolarlık fiyatıyla bir üst sıradaki Ti 500 işlemcili MSI'dan daha pahalı. Hatta ürün, ikinci sıradaki GF4 Ti 4400 Abit'ten bile yüksek bir fiyata satılıyor. Dolayısıyla kartın fiyat/performans oranı pek başarılı değil. Performans testlerinde başarılı sayılabilecek puanlar alan kartla beraber, Dronez ve Gunlok oyunlarının tam sürümleri ve DVD izleme yazılımı geliyor.

Abit Siluro GeForce3: Video girişi olan ekran kartlarına sempati duymamak mümkün değil. Böylece onlarca (aslında birkaç yüz) dolar ödeyerek satın aldığınız grafik kartınızı sadece oyunlarda değil, örneğin el kamerasıyla çektiğiniz görüntüleri VCD olarak kaydetmek için de kullanabiliyorsunuz.

64 MB DDR bellekli ve GF3 işlemcili Abit Siluro da böyle bir kart. Ürün, performans testlerinde burun farkıyla aynı işlemcili Leadtek'e geçilse de, özellikler puanının yüksekliği sayesinde genel toplamda onu geçiyor.

Abit Siluro GF3 yeni bir kart sayılmaz, fakat video-in özelliği yüzünden fiyatının yüksek olduğunu görüyoruz. Öte yandan KDV hariç 315 dolarlık fiyatıyla kartın video girişine sahip olan MSI Ti 500'den bile yüksek fiyatlı olmasını yadırgadık doğrusu. Ürünün kutusundan Ulead Video Studio, WinDVD, Cool3D yazılımları çıkıyor.

Leadtek Winfast GeForce3 TDH: NVIDIA GeForce3 işlemcili bu kart, 64MB DDR belleğe sahip. Kartın genel toplamda en başarılı GF3 olarak öne çıkmasını tek engelleyen nokta, ek özellikler açısından kartın çok zengin olmamasıydı. Daha doğrusu aynı işlemcili Abit'in bu konuda daha başarılı olmasıydı diyelim. Leadtek Winfast GeForce3 TDH ya da genel ola-

EKRAN KARTINIZA DOPİNG: Riva Tuner ve benzeri programcılarla ekran kartınızın çekirdek ve bellek hızını dikkatli olmak kaydıyla yükseltebilirsiniz.

SÜRÜCÜ ÜZERİNDEN OVERCLOCK: Bazı sürücü versiyonları içindeki özel ayarlar sayesinde overclock için ek program kullanmanıza gerek kalmaz.

rak GF3 işlemcili kartlar şu aşamada çok fazla bir şey ifade etmiyor gibi görünse de bu kartlar, gerek performans gerekse fiyat açısından, pahalı GF4 modelleri ile daha uygun fiyatlı GF3 Ti200'ler arasında bir noktada oldukları için bazı kullanıcılara ilginç gelebilir.

Leadtek Ti 500'ün üzerindeki minik LED'ler yardımıyla kartın çalışma durumu hakkında bilgi almak mümkün. Kartın satış fiyatı KDV hariç 223 dolar. Eğer böyle bir kart almayı planlıyorsanız, acele etmenizde fayda var. Zira kısa bir süre sonra bu kartları bulmak zorlaşacak. Dronez ve Gunlok oyunlarının yanında WinFast DVD, kartın kutusundan çıkan yazılımlar arasında.

Utopia Trinity ATI Radeon 8500 LE: Çoğu performans testinde GeForce3 işlemcili kartları az farkla geçen Utopia Trinity ATI Radeon 8500 LE, 4x FSAA (Smoothvision) testlerinde başarılı olamayınca sıralamada kendisinden beklediğimiz kadar iyi bir derece elde edemedi. Oysa kart, diğer testlerde GeForce Ti500 ayarında sonuçlar ortaya koymuştu. Tabii ürünün sıralamadaki başarısızlığının bir sebebi de

Test: Ekran Kartları

kutudan sadece DVD izleme yazılımı ve S-Video kablosu çıkması. Zira kart TruForm ve Dual Display gibi aslında hoş özelliklere sahip. Fakat Utopia ürüne biraz daha ilgi gösterebilirmiş doğrusu. KDV hariç 229 dolardan satılan Utopia Trinity ATI Radeon 8500 LE, bu şartlar altında GF3 Ti 500 işlemcili bir grafik kartı almayı düşünen kullanıcılar için uygun fiyatlı bir alternatif olmaya aday.

Datron GeForce3 Ti 500: GeForce3 Ti 500 işlemcili ve 64 MB DDR belleğe sahip olan bu kart, aslında genel toplamda da iyi bir derece alabilirdi. Performans testlerinde Ti500'ün şanına yakışır puanlar elde etse de genel özellikler açısından başarılı bir tablo ortaya koyamaması, ürünün sıralamadaki yerini olumsuz yönde etkiledi. Kartın kutusu üzerindeki yazılar Türkçe. Fakat, ne bir kitapçık ne de ek yazılım var. Açıkçası KDV hariç 331 dolara satılan bir ekran kartı için alışılmadık bir durum bu.

Öte yandan kart için söyleyebileceğimiz iyi şeyler de var. Kartın 3 yıllık garanti sertifikası kutudan çıkan az sayıda bileşenden biri olarak karşımıza çıkıyor. Ayrıca distribütör şirket olan Ufotek'in ücretsiz 0800'lü tüketici destek hatları da kartın artıları arasında. Fakat sonuç olarak, Datron GeForce3 Ti 500'ün testteki diğer GF3 Ti 500 işlemcili kartlar arasındaki en yüksek fiyatlı seçenek olduğunun altını çizmekte fayda var.

Leadtek WinFast GF3 Ti 200 TDH: 64MB belleğe sahip olmasına rağmen aynı işlemciye ve 128MB belleğe sahip olan Abit Ti 200'le başa baş bir mücadele ortaya koyan Leadtek WinFast GF3 Ti 200 TDH, 184\$+KDV'lik fiyatıyla Abit'ten 4 dolar daha pahalı.

Her ne kadar testimizin son sıralarında yer alsalar da her iki kartın da aslında 150\$ üstü kategorisinde yarıştığını hatırlatmakta fayda var. Fiyatları oldukça yüksek olan bu devlerin arasında ezilmemek kolay değil.

Kısaca Leadtek GF3 Ti 200 TDH de tıpkı Abit gibi kabul edilebilir bir fiyata gayet yeterli performans sunuyor. Testteki diğer Leadtek kartlar gibi DVD izleme yazılımının yanında Gunlok ve Dronez oyunlarının tam sürümleriyle satışa sunulmuş olan ürün fiyat/performans oranını önemseyen kullanıcılar için testteki iyi alternatiflerden biri.

Gainward Ti 200 128MB: Performans testlerinde diğer GeForce3 Ti 200 işlemcili kartlarla aynı değerlere imza atan ve 128MB DDR belleğe sahip olan Gainward Ti 200, farklı olarak nedense daha yüksek bir fiyatla satışa sunulmuş.

200\$+KDV'lik satış fiyatıyla fiyat/performans oranı açısından pek cazip olmayan ürünün kutusundan, WinDVD programı ve S-Video/Composite dönüştürücüsü çıkıyor.

Şahin Ekşioglu, esahin@chip.com.tr

EKRAN KARTLARINI NASIL TEST ETTİK?

Test kadar puanlama da dikkat isteyen bir konu

Kartları test ederken hem OpenGL hem de Direct 3D platformlarında yetkin yazılımlar kullandık. Ayrıca ürünle birlikte gelen yazılım/donanım da ayrı bir kategoride puanlanarak toplam CHIP puanına eklendi. Puanlama, önce her bir programın alt başlıkları içinde gerçekleştirildi. Yani örneğin Aquamark'tan 1024x768-16 bit grafik ayarlarıyla aldığımız sonuç, tüm ekran kartlarının sonuçları gözetilerek puanlandı. Aynı işlem 1280x1024-32 bit ayarlarıyla yapılarak bu iki değer ortalaması alındı ve bir toplam Aquamark puanı oluşturuldu. Benzeri işlem tüm test programlarının farklı çözünürlük ve renk derinliklerinden elde edilen skorlar için tekrarlandı. Böylece sadece test yapıp skorları karışık bir şekilde vermek yerine, ciddi ve sofistike bir puanlama metodolojisiyle sağlıklı bir sıralama elde etmeye çalıştık. Tabloda göreceğiniz fiyat/performans oranı kriteri puanlamaya katılmadı. Bu bilgi sadece aydınlatma amacı güdüyor.

3D MARK 2001 SE (DIRECT 3D)

Madonion'ın efsanevi benchmark programları dizisi, 3D Mark serisinin sonucusu olan 3D Mark 2001 SE, bir önceki versiyon olan 3D Mark 2001'e nazaran bazı optimizasyonlar ve bir iki ufak değişiklik içeriyor. Program Direct 3D altında farklı detay seviyesinde demolar göstererek ortalama FPS sayısını alıyor ve genel bir puan veriyor. Testleri 1024x768-16bit ve 1280x1024-32bit olmak üzere 2 farklı grafik ayarıyla gerçekleştirdik. Program toplam CHIP puanına %17.5 oranında etkidi.

AQUAMARK (DIRECT3D)

Direct3D 8.0 destekli Aquamark, Krass adlı yeni ve gelişmiş bir grafik motoru kullanıyor. Aquanox adlı oyundan türetilen Aquamark ekran kartlarının sunduğu grafiksel algoritmaları yoğun bir şekilde kullanmasıyla ve kartları çok zorlamasıyla ünlü. Aquamark skoru da toplam puanı %17.5 oranında etkiledi.

QUAKEIII ARENA (OPENGL)

Ne söyleyebiliriz ki? QuakeIII, kaç yıl geç-

mesine rağmen hala ekran kartı testlerinde en sık kullanılan Benchmark yazılımı. Test için oyun içindeki Demo1'i 1024x768-16 bit ve 1280x1024-32bit grafik ayarlarıyla kullandık. Antialiasing kapalı olarak gerçekleştirdiğimiz bu testlerin ardından 4x Antialiasing'i açarak aynı testleri tekrarladık. Böylece 4 ayrı QuakeIII skoru elde etmiş olduk. QuakeIII'ün toplam puana etkisi %17.5 oldu.

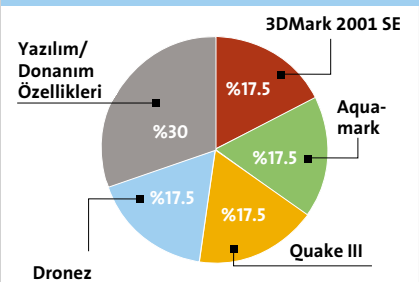
DRONEZ (OPENGL)

Oldukça büyük dokular (Texture) kullanan Dronez, ekran kartlarının OpenGL performansını ölçmek için kullandığımız bir diğer yazılım oldu. Programla mütevazı sayılabilecek bir grafik kalitesiyle 1024x768-16 bit grafik ayarlarıyla yaptığımız teste ek olarak tüm kalite ayarları maksimumdayken 1280x1024 çözünürlükte ve 32 bit renk derinliği kullanarak bir test daha yaptık. Dronez sonucu da toplam CHIP puanını %17.5 oranında etkiledi.

YAZILIM/DONANIM ÖZELLİKLERİ

Ekran kartlarını test ederken sadece ölçülebilir performansı değil diğer özellikleri de puanlamaya dahil ettik. Video giriş/çıkış özellikleri, beraberinde gelen yazılımlar, kablolar ve dönüştürücüler, el kitapçığı, varsa ek donanım (3D gözlük gibi), Dual Display/nView benzeri özellikler ve hatta bellek miktarı da bu kategoride dikkate aldığımız özellikler arasındaydı. Yazılım/Donanım özellikleri puanı CHIP toplam puanına %30 oranında etkidi.

TEST KRİTERLERİ

Sonuç

Son karar
bütçenizin

Şahin Eksioğlu,
CHIP Test Merkezi
Editörü

■ Ekran kartlarının çok geniş bir fiyat yelpazesine sahip olması, testi 150\$ altı ve üstü olarak iki ayrı kategoride gerçekleştirmemizin en önemli sebebiydi. 150\$ üstü kategorisinde 11 grafik kartını konuk ettiğimiz bu ay ki testimizi, önümüzdeki ay yapacağımız 150\$ altı ekran kartları testi izleyecek.

Sonuçlardan da kolayca görebileceğiniz gibi aynı grafik chip'ini taşıyan kartlar (doğal olarak) performans testlerinde neredeyse aynı sonuçlara imza atıyorlar. Bu aşamada satın alma kararınızı verirken son sözü bütçeniz söyleyecek. Zira testimizin birincisi ile sonuncusu arasında tam iki kat fiyat farkı var. Öte yandan seçim sırasındaki tek kriter tabii ki fiyat ya da performans değil ve olmamalı.

NVidia hükümlerinden şikayeti olan var mı?

Testimizde tabii ki GeForce4 kartlar doğal olarak ilk iki sıraya yerleşti. Özellikle birinci olan MSI, video girişi olması yüzünden de takdirimizi kazandı. 2.ligi Abit GF4 4400 ile paylaşan MSI GF3 Ti 500 ise bunu büyük ölçüde hem video girişine hem de 3D gözlüğe sahip olmasına borçlu. Bir ekran kartından daha fazla ne isteyebilirsiniz ki? Takip eden sıralamada ki birkaç GeForce varyasyonundan sonra Radeon 8500LE işlemcili Utopia gözünüze takılabilir. Kart GF Ti 500 işlemcili kartlara alternatif olarak düşünülebilir. Akabinde sıralamaya giren GF3 Ti 200 kartlar, uygun fiyatla "yeterli" performansın nVidia tarafından öngörölmüş dengesi olarak ön plana çıkıyor. Bu kartlar arasındaki Abit Siluro Ti 200 128MB, rakipleri arasından sıyrılarak bizden ödül almaya hak kazandı.

TEST PLATFORMU

Pentium 4 2GHz (Northwood) CPU
MSI 845 Ultra anakart
256 MB RDRAM
Seagate ATA IV 60 GB sabit disk
Creative SB Live! Value
Windows XP Professional

1

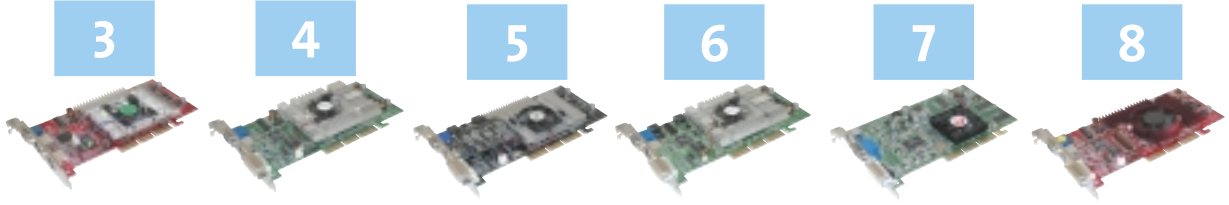
2

Ürün	MSI GeForce4 Ti 4600	Abit Siluro GF4 Ti 4400
Fiyat (yaklaşık)	405 dolar	325 dolar
Firma	Datagate, Multimedia	Okyanus
Telefon	(212) 282 98 80, (212) 212 98 50	(212) 356 70 70
Faks	(212) 282 98 79), (212) 2129857	(212) 356 70 69
Web (www.)	msi.com.tw	abit.com.tw
CHIP Toplam Puanı	100 ■■■■■■	88 ■■■■■■
3D Mark 2001 SE (%17.5)	100	87
Quake Arena III (%17.5)	99	92
Dronez (%17.5)	100	91
Aquamark (%17.5)	100	93
Yazılım/Donanım Özellikleri (%30)	98	80
Fiyat/Performans	orta	orta
Özetle	NVidia'nın en yeni işlemcisine sahip. Ayrıca video girişi de var. Bütçesi geniş kullanıcıların çok sevebileceği bir kart	Oldukça hızlı bir kart. Fiyatının Ti4600 kadar yüksek olmaması da önemli bir avantaj
Teknik Veriler		
Chipset	nVidia GeForce4 Ti 4600	nVidia GeForce4 Ti 4400
Mimari	AGP 4x	AGP 4x
Bellek	128 MB	128 MB
Bellek türü	DDR	DDR
Çekirdek hızı/Bellek hızı	300/650	275/550
S-Video çıkışı	●	●
S-Video girişi	●	-
Komposit çıkışı	●	-
Komposit girişi	●	-
Dijital Flat Panel Desteği	●	●
Sürücüler	WinXP/2000/NT/ME/98/95, Linux	WinXP/2000/NT/ME/98/95
Birlikte Gelenler		
Donanım	Vi-Vo bağlantıları için gerekli port, S-Video kablosu	S-Video/Composite dönüştürücüsü ve bağlantı kabloları, DVI-I/VGA Dönüştürücüsü
Yazılım	No one Lives Forever, Aquanox, Sacrifice, 7 oyun demosu, Win Producer/WinCoder, MSI DVD	SiluroDVD

● = evet — = hayır

Test: Ekran Kartları

MSI G3 Ti 500 Pro-VTG	Leadtek Winfast Ti 500 TDH	Abit Siluro GF3	Leadtek Winfast GeForce3 TDH	Utopia Trinity Ti ATI R. 8500LE	Datron Speed Force Ti 500	
305 dolar	330 dolar	315 dolar	223 dolar	229 dolar	331 dolar	
Datagate, Multimedya	Kont, Multimedya	Okyanus	Kont, Multimedya	Empa	Ufotek	
(212) 282 98 80, (212) 212 98 50	(216) 499 62 99, (212) 212 98 50	(212) 356 70 70	(216) 499 62 99, (212) 212 98 50	www.empa.com.tr	(212) 336 61 00	
(212) 282 98 79), (212) 2129857	(216) 499 62 90, (212) 2129857	(212) 356 70 69	(216) 499 62 90, (212) 2129857	(212) 671 10 30	(212) 336 61 12	
msi.com.tw	leadtek.com.tw	abit.com.tw	leadtek.com.tw	empa.com.tr	ufotek.com.tr	
88 ■■■■■■□	81 ■■■■■■□	79 ■■■■■■□	76 ■■■■■■□	76 ■■■■■■□	75 ■■■■■■□	
Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	
81	81	69	69	78	76	
88	87	79	78	63	87	
89	89	86	85	90	88	
72	69	61	66	68	71	
100	78	90	78	78	60	
iyi	orta	orta	çok iyi	çok iyi	kötü	
GF3 Ti 500 gibi hızlı bir işlemciye sahip üstelik video girişi var. Yüksek performans ve çok amaçlı kullanım bir arada	Fiyatının bu kadar yüksek olması anlamsız. Performans olarak başarılı	Video girişine sahip olmasını takdir ettik ama fiyatı çok yüksek	Performansı gayet iyi. Ayrıca fiyat/performans açısından da mantıklı bir tablo çiziyor	Pek çok testte Ti500 ayarında bir performans ortaya koydu. Fiyat/Performans oranı açısından da başarılı	Beraberinde ne yazılım ne de kablo gelmemesi toplam puanını olumsuz etkiledi. Fiyatı çok yüksek	
nVidia Geforce3 Ti 500	nVidia Geforce3 Ti 500	nVidia GeForce3	nVidia GeForce3	ATI Radeon 8500 LE	nVidia GeForce3 Ti 500	
AGP 4x	AGP 4x	AGP 4x	AGP 4x	AGP 4x	AGP 4x	
64 MB	64 MB	64 MB	64 MB	64 MB	64 MB	
DDR	DDR	DDR	DDR	DDR	DDR	
240/500	240/500	200/460	200/400	250/500	240/500	
●	●	●	●	●	●	
●	-	●	-	-	-	
●	-	●	-	-	-	
-	-	●	-	-	-	
-	●	●	●	●	●	
WinXP/2000/NT/ME/98/95	WinXP/2000/NT/ME/98/95	WinXP/2000/NT/ME/98/95	WinXP/2000/NT/ME/98/95	WinXP/2000/NT/ME/98/95	WinXP/2000/NT/ME/98/95	
3D Gözlük, S-Video kablosu, S-Video/Composite dönüştürücüsü	S-Video ve Composite kabloları, S-Video/Composite dönüştürücüsü	Vi-Vo bağlantıları için gerekli port, S-Video/Composite dönüştürücüsü ve bağlantı kabloları	S-Video ve Composite kabloları, S-Video/Composite dönüştürücüsü	S-Video kablosu	-	
Sacrifice, MSI DVD, WinCoder/Win Producer	Dronez, Gunlok, WinFast DVD	Ulead Video Studio, WinDVD, Cool3D	Dronez, Gunlok, WinFast DVD	ATI DVD	-	

■■■■■■■■■■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

Test: Ekran Kartları

UYGUN FİYAT
CHIP
05/2002

9

10

11

Ürün	Abit Siluro GF3 Ti 200 128MB	Leadtek Winfast GF3 Ti 200 TDH	Gainward Ti 200 128 MB
Fiyat (yaklaşık)	180 dolar	184 dolar	200 dolar
Firma	Okyanus	Kont, Multimedia	Albim
Telefon	(212) 356 70 69	(216) 499 62 99, (212) 212 98 50	(216) 349 33 51
Faks	(212) 356 70 69	(216) 499 62 90, (212) 212 98 57	(216) 347 59 34
Web (www.)	abit.com.tw	leadtek.com.tw	gainward.com.tw
CHIP Toplam Puanı	69 ■■■■■□□□	69 ■■■■■□□□	67 ■■■■■□□□
3D Mark 2001 SE (%17.5)	63	62	63
Quake Arena III (%17.5)	65	70	64
Dronez (%17.5)	83	81	82
Aquamark (%17.5)	53	53	54
Yazılım/Donanım Özellikleri (%30)	78	78	70
Fiyat/Performans	çok iyi	çok iyi	iyi
Özetle	Gayet uygun fiyata tatminkar bir performans sunuyor. Özellikle 128MB belleğe sahip olmasına rağmen fiyatının düşük olması dikkat çekici	Testteki başarılı Fiyat/Performans oranı sunan kartlardan biri. Dikkate alınması gereken bir alternatif.	Fiyatı biraz daha düşük olsaydı çekici olabilirdi
Teknik Veriler			
Chipset	nVidia GeForce3 Ti 200	nVidia GeForce3 Ti 200	nVidia GeForce3 Ti 200
Mimari	AGP 4x	AGP 4x	AGP 4x
Bellek	128 MB	64 MB	128 MB
Bellek türü	DDR	DDR	DDR
Çekirdek hızı/Bellek hızı	175/400	175/400	175/400
S-Video çıkışı	●	●	●
S-Video girişi	-	-	-
Kompozit çıkışı	-	-	-
Kompozit girişi	-	-	-
Dijital Flat Panel Desteği	●	●	●
Sürücüler	WinXP/2000/NT/ME/98/95	WinXP/2000/NT/ME/98/95	WinXP/2000/NT/ME/98/95
Birlikte Gelenler			
Donanım	S-Video ve Composite kabloları, S-Video/Composite dönüştürücüsü	S-Video ve Composite kabloları, S-Video/Composite dönüştürücüsü	S-Video/Composite dönüştürücüsü
Yazılım	WinDVD	Dronez, Gunlok, WinFast DVD	WinDVD

● = evet - = hayır

■■■■■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

Alternatif Veri Giriş Yöntemleri

Bilgi Girişinin Yeni Yolları

Delikli kartlardan sesle kontrole, lazer hologram klavyeye kadar uzayan veri giriş tarihinde insanlar pek çok cihazı denediler. Şimdilik klavyenin ve farenin tahtını sarsabilecek bir alternatif ortaya çıkmadı.

Insanların kendilerini ifade edebilmeleri, tarih boyunca en önemli sorunlardan biri olmuştur. Doğru anlatım yöntemi ile buluşamayan fikirler ya yok olup gitmiş ya da zorla anlatılmaya çalışıldığı için kavgalar, çatışmalar, savaşlar, ölümler, acılar getirmiştir. İnsanların kendilerini başarı ile ifade edebildiği durumlarda ise edebiyat, sanat, bilim gibi artı değerlerin ortaya çıktığı açıktır.

Yüzyılımızın ikinci yarısında bilgisayarlarla tanışan insanoğlu sanki diğer insanlara düşündüklerini anlatabilmek konusunda çok başarılıymış gibi bu kez de bilgisayarlara "laf" anlatma çabasına girdi. İlk önceleri, birer mekanik mucizesi olarak hızlı dört işlem yapmak üzere tasarlanan, daha sonra elektronik yapıya kavuşan ve dört işlem dışında insan hayatında önemli olan neredeyse her işi yapmaya

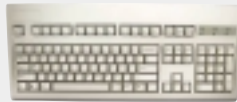
Söz Dinleyen Bilgisayarlar

Bilgisayarlar icat edildikten sonra, onların "söz"den pek anlamadıkları anlaşıldı. Gelişen yapay zeka ile birlikte, veri giriş yöntemlerinin bilgisayarlarla sohbet etmeye kadar uzayacağı görünüyor.

Veri Giriş Yöntemleri

Savaşta Alman mesajlarını çözmek için icat edilen bilgisayarlar matematiksel işlemleri delikli kartlarla yapıyorlardı.

Delikli Kartlar

Önce astronotların elinde görülebiliyordu ama bugün bildiğimiz anlamda oyun cihazları halini henüz almamışlardı.

Joystick

1940

1950

1960

1970

Klavye

İlk klavyeler görünmeye başladı. Çok ilkel makinelerde kayıt tutmak için daktilodan esinlenerek yaratılan klavyeler hala vazgeçilmez yöntemler arasındalar.

Mouse

İnsanların fareye benzettikleri bir kontrol cihazı endüstriyel çizimlerle uğraşanların işini kolaylaştırmak amacıyla ortaya çıksa da bir süre sonra vazgeçilmezler arasına girdi.

aday olan bilgisayarlara “laf” anlatmak, kısaca veri girişi yapmak, tahmin edildiği gibi bir sorun haline gelmiş durumda.

Karar vermek zor: Artılar ve eksiler birarada

Veri girişi konusunda ulaşılan her teknolojinin zayıf bir noktası olduğundan, daha iyisine ulaşmak amacıyla yeni veri giriş yöntemleri geliştiriliyor. Alternatif yöntemlerin sayısı artarken, her kullanıcının kendisine uygun seçenekleri veya kombinasyonları belirlemesi de uzun bir süreç oluşturabiliyor. Önemli sorunlardan biri, eksik yönlerine rağmen bir yöneme alışıldığında, yeni bir yöntem başlamanın veya alışmanın zor olması. Veri giriş alışkanlıkları ise bilgisayar başındaki üretkenliği, zamanı ve dolayısı ile tüm hayatı doğrudan etkileyen bir faktör. Bir roman veya kitap yazdığınızı veya yazılı bir metni yeniden bilgisayara geçirdiğinizi düşünün. 500 sayfalık bir kitabı daktilo kullanır gibi harf harf yazmak ile bir mikrofona okumanız, okunan her keli-

DOKUNMATİK EKRANLAR: İnsanların kiosk'larla tanıdığı dokunmatik ekranlar bugün ceplerimize kadar girdiler.

menin bilgisayar tarafından tanınıp yazıya dönüştürülmesi arasındaki fark insanların yaşam şekillerini etkileyecek kadar büyüktür. Klavye kullanan kişi ofiste masa başında mesai saatleri içinde çalışmak zorundayken, diğer yöntemi kullanan kişi kırdaki piknik yaparken minik bir cep bilgisayarı ile bile işini gerçekleştirebilir.

Günümüzde kullanılan alternatif veri giriş yöntemleri nedir? Bu günün teknolojisinde değişik amaçlar için bilgisayara “laf” anlatmanın değişik yolları mevcut. Oyun oynayacaksanız, joystickler, direksiyonlar, padlar, pedallar, sanal eldivenler, giyilebilen kıyafetler; yazı yazacaksanız her çeşit klavye: ergonomik, klasik, katlanabilir, bez, yazılımsal hatta hologram... Bilgisayara komut vermeyi kolaylaştırmak isteyenler için ses tanıyan özel sistemler, mikrofonlar; çok hareket etmek istemeyenler için göz bebeğini takip eden gözlük şeklinde fareler... Arka sayfadaki tabloda ihtiyaçlarınıza uygun veri giriş cihazlarını inceleyip, bilgi sahibi olabilirsiniz.

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

SANAL KLAVYE: Lazer ışınlarıyla oluşturulan bir hologram aynı bir klavye gibi çalışıyor.

Halkın bankamatiklerle tanıdığı dokunmatik ekranların üzerine bir armakla dokunmak veri girişi için eterli oluyordu.

Dokunmatik Ekranlar

Çok sınırlı da olsa sesle komut vermek mümkün. Kimi oyunlar ses kontrolünü desteklediler.

Ses Kontrolü

Yapay zekayla sohbet önce yazışma sonra ses ile mümkün. Bilgisayarla sabah yaptığınız sohbete göre gün içinde sizi uyandırabilecek. “Çocuğu okuldan almayı düşünmüyorsun galiba!”

Yapay Zeka

1990

1990

1990

2000

2010

Eldivenler

Sanal eldivenler gelişen 3D teknolojisi, oyunlar ve internet sayesinde ilgi odağı oldu. Aerosmith'in bir klbinde de rol alan eldivenler gençlerin gönlüne oturdu.

Virtual Keyboard

2002 Mart ayında CeBIT fuarında tanıtılan lazer hologram klavye, İsrail'li bir firma tarafından, PDA kullanımına yönelik geliştirildi ve hala herkesin merakını üzerine çekiyor. Teknoloji yaygınlaşırsa, masaüstü sistemlerde de kullanılabilir.

Alternatif Veri Giriş Yöntemleri

A KLAVİYELER**Ergonomik Klavyeler****(www.microsoft.com/keyboard):**

Uzun saatler masa başında bilgisayar kullanan çalışanların bileklerinde ortaya çıkan ağrılar nedeniyle çalıştıkları şirketlere açtıkları tazminat davalarının sonucunda ergonomik klavyeler artık iyice yaygınlaştı. Ancak yine de çok uzun süreli çalışmalarında eklemlerdeki ağrıların önüne geçmek mümkün değil.

- ⊕ Eklem ağrılarını azaltan tasarımı.
- ⊖ Alışılmamış şekilleri nedeniyle parmakların tuşların yerlerini bulmakta zorlanması.

Harici PDA Klavyeleri
(www.palmgear.com)

Avuçiçi bilgisayarlar, veri girişi konusunda tartışmaların en fazla odağına yerleşen cihazlar oldular. Dokunmatik ekranları, yazılımsal klavyeleri, el yazısı tanıyan graffiti yazılımları ve harici donanımsal klavyeye takılabilmesi seçeneklerine sahipler. Harici PDA klavyeleri ise masa üstü klavyelerle aynı işi görmelerine rağmen PDA'lara monte edilebilecek şekilde dizayn edilmişlerdir.

- ⊕ PDA'lara veri girişinde geleneksel klavye hissini yaratmaları.
- ⊖ Taşınma sorunları ve her ortamda rahatça kullanılmamaları.

Virtual Keyboard (www.vkb.co.il)

İsraili bir firma tarafından geliştirilen hologram, Hannover Ce-BIT2002'de tanıtıldı. Düzgün yatay bir yüzey üzerinde lazerle hologram klavye yaratan cihaz, bilim kurgu filmleri için üretilmiş bir dekor gibi görünse de gerçekten çalışıyor ve şimdilik PDA'lara bağlıyor. Yeni tasarımlarının masaüstü sistemlerde kullanılması da zaman meselesi.

- ⊕ Klavyenin boyutlarının ayarlanabilmesi ve taşıma sorununun azalması
- ⊖ Harflerin üzerine dik basmayı gerektirmesi ve düzgün yüzeyler üzerinde çalışması.

Yazılımsal Klavyeler
(www.palmgear.com)

PDA'ların, kiosk'ların veya dokunmatik ekranlı herhangi bir bilgisayarın ekranında beliren minik bir klavye simülasyonudur.

- ⊕ Yer kaplamaması
- ⊖ Küçük ve düşük çözünürlüklü ekranlarda yanlış harfe basma sorunu.

B MOUSE VE JOYSTICKLER**Kalem Mouse**

Mouse kullanımını özellikle dijital ortamda çizim yapanlar için kullanım zorlukları çıkardığından kalem şeklinde dizayn edilen mouselar ortaya çıktı ancak sadece belirli meslek gruplarına hitap eden bu cihazlar yaygın kullanım alanı bulamadılar. Ucunda algılayıcılar bulunan modelleri veya dokunmatik bir pad üzerinde çalışan çeşitleri bulunuyor.

- ⊕ Çizim yapmayı kolaylaştırılan uygun yapısı.
- ⊖ Eli çabuk yorması veya özel bir mouse pad'e ihtiyaç duyması.

Gaming Mouse**(www.microsoft.com/mouse)**

Oyun oynamayı sevenler için geliştirilen özel mouselar, normal mouseların iki katı kadar çözünürlüğe sahip olduklarından oyunculara hassas nişan alma, hareket etme imkanı sağlıyorlar.

- ⊕ Normal mouselardan daha hassas yapısının oyunlarda rahatlık sağlaması
- ⊖ Standart uygulamalarda, hassasiyet sebebiyle elin çok fazla hareket etmesi.

Pedal Mouse**(www.hunterdigital.com)**

En ilginç mouse modeli olan pedal mouse, el eklemlerinde ortaya çıkan ağrıları (Carpal Tunnel Sendromu) tamamen ortadan kaldırıyor çünkü sadece ayaklarla çalışıyor. İki pedallı sistem normal bir mouse'un bütün işlevlerini gerçekleştiriyor.

- ⊕ Geleneksel mouse'ların neden olduğu ağrıları ve masadaki kalabalığı önlemesi.
- ⊖ Ayak bileklerinde ağrı oluşmayacağına garanti verilmemesi ve zor alışılması.

Dokunmatik Mouse**(www.fellowes.com)**

Üzerinde küçük dokunmatik bir pad bulunan bu cihazın üzerinde bir parmağı gezdirerek mouse kullanır gibi, imleci kontrol etmek mümkün olabiliyor.

- ⊕ Son yıllarda diz üstü bilgisayarlarda yaygın kullanım alanı bulan teknolojinin mouse şeklinde dizayn edilmiş ve masaüstü sistemlere kullanılan versiyonları da var.
- ⊕ Sadece işaret parmağını küçük hareketlerle oynatmanın yeterli olması
- ⊖ Hızlı hareket edildiğinde kontrolün kaybedilmesi.

C DOKUNMATİK EKRANLAR**Dokunmatik Ekranlar (www.palmgear.com)**

Mouse gerektirmeyen dokunmatik ekranlı bilgisayarlar, özel LCD ekranları sayesinde yazılımsal bir klavye ile çalışabiliyorlar. El yazısı da tanıyan bu sistemler özellikle geleceğin standart PC sistemleri olarak kabul edilen Tablet PC'lerde ve avuçiçi bilgisayarlarda kullanım buluyorlar.

- ⊕ Donanımsal klavye ve mouse gerektirmeyen kompakt yapıları
- ⊖ Yüksek enerji ihtiyacı ve güneş ışığında kullanım zorluğu.

D SES**Mikrofon (www.microsoft.com/hardware)**

Ses kullanarak veri girişi yapmak, üzerinde uzun zamandır çalışılan bir fikir. Ancak kaydedilen ilerleme henüz istenilen seviyede değil. Bir mikrofon ve uygun bir yazılım sayesinde bilgisayara çok temel komutları (dosya aç, kaydet..) vermek olası ama henüz bir metni okuyarak yazıya geçirmek mümkün değil.

- ⊕ Ellerin serbest kalması. Sadece konuşarak hızlı komut verilmesi
- ⊖ Henüz yeterli olmayan teknoloji, telaffuzun yanlış anlaşılması, sınırlı kullanım alanı.

E ELDİVENLER**Sense Board (www.senseboard.com)**

Avuçiçi bilgisayarlarda metin girişini kolaylaştırmak için dizayn edilen cihaz iki ele birden takılıyor. Cihazın içindeki algılayıcılar el kaslarındaki hareketleri hissederek parmakların hangi harfe dokunmak istediklerini tahmin ediyor. Çalışma prensibi insan mantığını zorlasa da cihaz işe yarıyor ve her pozisyonda el bilgisayarına metin girişi yapmak mümkün oluyor.

- ⊕ Esnek kullanım açıları, hızlı metin girişi sağlaması.
- ⊖ Alışmanın zaman alması ve eldivenleri taşımamanın zor olması.

Sanal Eldiven P5 (www.essentialreality.com)

Robot kollarını anımsatan iri elektronik eldivenler kullanmak, bilim-kurgu filmlerindeki fantezilerden biridir. Essential Reality isimli bir firma tarafından piyasaya sürülmeye hazırlanan sanal eldiven P5 ile el ve parmakları boşlukta hareket ettirerek bilgisayar ekranında kontrol sağlamak mümkün. Eldivenin parmak uçlarındaki yüklerde ve üzerindeki şeritlerde alıcılar bulunuyor.

Şimdilik sadece oyunlar için tasarlanan ürünün metin girişi yapmak, tehlikeli görevlerde robotları yönlendirmek gibi iş uygulamaları için de kullanılması için çalışmalar sürüyor.

- ⊕ Klavye ve mouse gerek bırakmayan özgür yapısı
- ⊖ Ağır, hantal görünümü ve sadece oyunlarda kullanılıyor olması.

Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

DONANIM GÜNÜĞÜ

Creative'den Sürpriz Var!

Şüphesiz geçtiğimiz günlere ait en ilginç gelişme, Creative'in 3D Labs'ı satın almasıydı. Şirket ağır ve sağlam adımlarla ilerlerken ATI, nVidia'nın GF4 atağına karşı şimdilik sessiz.

1 Nisan: Creative 3D Labs'ı satın aldı

Creative'in güçlü olduğunu biliyorduk, fakat bu kadarını beklemiyorduk. Şirket yaklaşık 170 milyon dolar gibi bir ücret karşılığında 3D Labs'ı satın aldı. 3D Labs (ünlü GLINT chip'inin yaratıcısı); Osman Kent ve Yavuz Ahıska adında iki Türk tarafından kurulan ve profesyonel grafik pazarında en fazla sözü geçen şirketlerden biriydi. Yaklaşık 3 yıl önce Yavuz Ahıska'yla bir röportaj yapmış ve şirketin ilginç kuruluş öyküsünü ilk ağızdan dinlemiştim. 3D Labs, zamanla güçlenerek rakiplerine üstünlük sağladı, hatta Oxygen ve Intergraph gibi bazı rakiplerini satın alarak gücüne güç kattı. Şu an için WildCat serisi grafik kartlarıyla üst-üç profesyonel grafik pazarına, Oxygen serisiyle giriş ve orta seviye grafik profesyonellerine seslenen şirket, belirtildiğine göre Ar-Ge çalışmalarına ve varolan ürünlerini satmaya ve destek vermeye devam edecek. 3D Labs, zamanında Permedia chip'li ekran kartlarıyla ev kullanıcılarını şöyle bir yoklamıştı. Tam bu sırada ortaya çıkan nVidia, 3D Labs'ın rotasını tekrar tamamen üst-üç pazara çevirmesine sebep oldu. Şu aşamada Creative'in tam olarak ne planladığını kestirmek güçse de şirketin "ses kartı üreticisi" pozisyonunu çoktan aştığını görmemek imkansız.

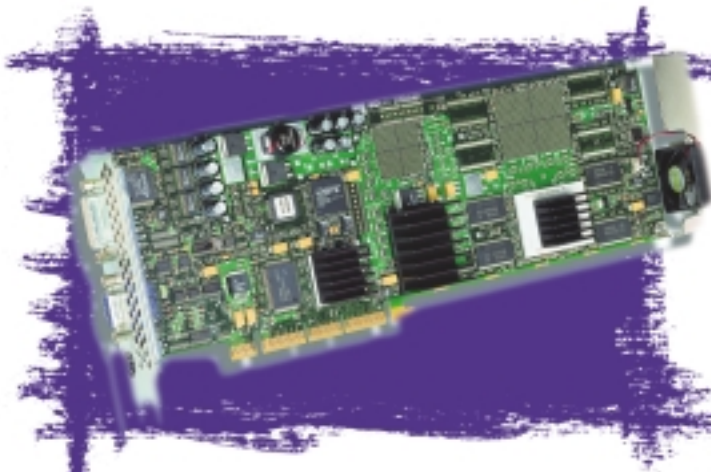
Creative, bu durumda 3D Labs'ın olanaklarını nVidia GeForce/ATI Radeon benzeri bir işlemci üretmek için seferber edebilir. Aslına bakarsanız Creative'in 76 milyon transistör içerecek olan süper hızlı bir grafik işlemci üretmeyi planladığına dair söylentiler var. Sonuç itibarıyla Creative bir dev yuttu ve daha da devleşti. Bu gücü nasıl kullanacağını ise zaman gösterecek.

2 Nisan: Intel'den 2.4GHz atağı

Intel 0.13 mikron üretim teknolojisinin keyfini çıkarıyor. Şirketin aybaşında test merkezimize yolladığı basın örneği 512 KB önbellekli 2.4 GHz P4, bu işlemcinin Nisan ortasında piyasada olacağını bir göstergesiydi. AMD ise her ne kadar 2002 sonuna kadar tüm işlemci ailesini 0.13 mikron üretime taşıyacağını iddia ediyorsa da geçtiğimiz günlerde duyurulan ve 1.73 GHz çekirdek hızında çalışan AthlonXP 2100+ 0.18 mikron teknolojiyle üretilmiş. 0.13 mikron AMD işlemcilerin (Thoroughbred 2200+) Mayıs sonunda piyasaya sürüleceği tahmin ediliyor. Kuşkusuz AMD'nin 0.13 mikron üretim teknolojisine geçmesi önemli bir performans artışı anlamına gelecek. Fakat bu arada Intel de daha yüksek saat hızlarına sahip P4'leri piyasaya sürmüş olacak. Öyle ki Intel'in 2002 içinde 3 GHz'e ulaşması hatta geçmesi bekleniyor. Bu aşamada 2002 sonuna doğru işlemci arenasının epey karışacağını söylemek mümkün. Kesin olan tek şey yeni fiyat indirimleri.

3D Labs Artık Creative'in

Creative'in 170 milyon dolara satın aldığı 3D Labs, özellikle WildCat serisi grafik kartlarıyla profesyonel üst-üç pazarın tek hakimiydi.

5 Nisan: Amiga-Microsoft işbirliği

Amiga'yı kim hatırlamaz? Ev bilgisayarı kavramının yerleşmesine önemli katkıda bulunan şirket, zamanın en iyi ses ve grafik özelliklerine sahip bilgisayarlarını uygun sayılabilecek fiyatlarla satarak şu anda PC sahibi pek çok kullanıcının ilk göz ağrısı olmuştu. Daha sonra iflas eden ve çeşitli kereler el değiştiren Amiga bir şekilde hep varlığını sürdürdü. Son zamanlarda Amiga'dan gelen haberler şirketin Microsoft ile flört ettiği yönündeydi. Bu doğrultuda gelen bir haberse beni şaşırtmadı. Habere göre Amiga, Microsoft üretimi PDA işletim sistemleri için oyun üretmeye başladı. Daha doğrusu zaten varolan Amiga oyunlarını Microsoft uyumlu hale getirdi. Amiga oyunları oynamış olanlar bilirler; bu oyunlar az yer kaplamalarına rağmen görsel ve işitsel bir şölen gibidirler. Pocket PC platformu bu bağlamda PDA pazarında yerini daha da sağlamlaştırdı. Zira Amiga uygulamaları genel yapı itibarıyla PocketPC'ler için biçilmiş kaftan.

7 Nisan: Palm ve Handspring kan kaybediyor

Daha fazlasını istemenin sonu yok. Fakat insanlar artık PDA'ları sadece hayatlarını organize etmek için kullanmak istemiyorlar. Sürekli yanlarında taşıdıkları bir cihazdan (boyutları küçük de olsa) daha fazla şey beklediği için kimseyi suçlayamayız. Aslına bakarsanız PocketPC kullanan kişiler bu konuda daha şanslı. Zira bu cihazları kullanırken, işletim sisteminin yaratıcısı Microsoft olduğu için, kullanıcılar çok daha az yabancılaşma yaşıyor. Ayrıca Intel StrongARM işlemcisini de unutmamak gerek tabii. Çünkü bu sayede PDA'nızı bir MP3 player ya da ses kaydedicisi olarak kullanabiliyorsunuz. Palm ve Handspring

PDA'larda beklentiler artıyor

PocketPC PDA'ların gelişmiş özellikleri pek çok kişinin özellikle üst modellerde nispeten fiyat avantajı olmayan Palm ve Handspring PC'lerden soğutuyor.

ise genişleme modülleri kullanmadığınız sürece henüz bu olaklardan yoksun. Her iki şirket de giriş seviyesi için hesaplı ürünlere sahipse de üst seviye modeller (renkli ekranlı olanlar) hem fiyat olarak cazip değil hem de özellik itibarıyla PocketPC konseptinin altında eziliyor. Bu arada PocketPC platformunun gittikçe güçlendiğini de hesaba katarsak Palm ve Handsp-

ring'in yeni bir şeyler yapmak zorunda olduğunu yoksa önemli ölçüde pazar kaybedeceklerini söylemek mümkün.

10 Nisan: Anakart konsepti değişiyor mu?

Geçen ay ki donanım günlüğünde değindiğim VIA'nın Mini ITX yapıdaki CPU'su üzerinde olağanüstü küçük chipset/anakart tasarımını hatırlayacaksınız. Bu ay da Abit'in MAX adını verdiği yeni anakart serisini görünce acaba anakart konsepti değişiyor mu diye düşünmeden edemedim. Zira her ne kadar CPU'su üzerinde değilse de, Abit Max serisi anakartlar; 4 adet USB 2.0, 4 adet USB 1.1, 2 adet Firewire portu, 2 adet ATA 133 destekli IDE portu, 4 adet ATA 133 RAID destekli IDE portu, 6

Condition Zero Geliyor

Counter Strike tutkunların beklediği, yakında çıkacak olan Condition Zero ve benzeri aksiyon oyunlarında FPS ve görüntü kalitesi "hayati" önem taşıyor.

kanallı entegre ses ve entegre ethernet desteği gibi özelliklere sahip ki bu saydıklarına opsiyonel özellikler dahil değil. Eh Diğer anakart üreticilerinin bu "ALL IN ONE" konseptine ne kadar mesafeli yaklaşacağı merak konusu. Zira entegre ses ya da entegre ethernet desteğinin üreticilere maliyeti, birkaç doları geçmiyor. Öte yandan pek çok kullanıcı için ses ve ethernet kartı üzerinde bir anakart oldukça cazip, hatta duruma göre satın alma sırasında belirleyici rol oynayabiliyor. Dolayısıyla anakartlarda daha önce de Dual Celeron ya da Softmenu gibi bazı illklere imza atmış olan Abit, MAX serisiyle belki de yeni bir anakart konsepti oluşturuyor.

12 Nisan: ATI'dan yeni bir bomba

NVidia GF4'ün keyfini süredursun, ATI da boş durmuyor. Epeydir sözü edilen ATI R300 ve R200 grafik işlemcileri hakkında nihayet elle tutulur bazı bilgiler sızmaya başladı. ATI yetkililerinden Pierre Laine'ya bakılırsa R300 ile Radeon 8500 arasındaki performans farkı, Radeon ile Radeon 8500 arasındaki kadar olacak. Yani ciddi bir artış söz konusu. R300, her birinde ikişer doku ünitesi bulunan 8 rendering pipeline'a ve 2 adet piksel, 2 adet de vertex shader ünitesine sahip olacak. R200 ise

tahmin edebileceğiniz gibi R300'ün bir miktar "kırılmış" hali.

Sonbaharda piyasaya sürülmesi beklenen DirectX9.1 uyumlu bu yeni ATI grafik işlemcileri, GF4'e değil bir sonraki nVidia işlemcisi olan NV30'a rakip olacak gibi.

Grafik işlemcileri böyle gelişse dursun, bu durum kullanıcılara gelecekte daha güzel grafikli oyunlar ya da varolan oyunların daha güzel bir görünümle oynanması olarak yansıyacak. Yüksek çözünürlük/rek renk derinliği, FSAA (Full Scene Antialiasing) ve Anisotropic Filtering gibi özellikler, lüks olmaktan çıkacak. Yüksek bir FPS (Frame Per Second-saniyedeki kare sayısı) oranı ve güzel grafiklerin hele hele online oyunlarda kişisel başarıyı arttırdığını kim yadsıyabilir?

16 Nisan: Microsoft'tan Mac OS için sürücüler

Microsoft'un bir gün Mac OS için sürücü yazacağını duysanız herhalde gülüp geçerdiniz. Fakat artık sadece yazılım değil donanım da üreten Microsoft, ürünlerinin Mac sistemler tarafından da kullanılabilmesi için gerekli sürücülerini piyasaya sürdü bile. Eh donanım üreticisi olunca ister istemez eski defterleri kapamak durumunda kalan Microsoft böylece Mac kullanıcılarını da kucaklamış oldu. Bakalım Mac kullanıcıları daha sonra bu durumdan şikayet edecekler mi?

17 Nisan: X-Box satışları beklenenin altında (mı?)

X-Box'un ilk gelen satış rakamları öyle hayret uyandırıcı oranda yüksek değil. Hatta satışların geçen yılki PS2 satışlarına nazaran düşük olması, pek çok kişiyi şaşırtsa da bence bu durum çok normal. Kısa vadede satışların düşük olması, piyasanın doygunluğuyla açıklanabilir. Tabii bu uzun vadede bir ölçü olmayacaktır. Zira gelişmiş özellikleriyle X-Box'ın PS2'yi gölgede bırakacağından çok az kişinin şüphesi var. X-Box'ın zengin donanım özellikleri doğrultusunda yazılan oyunlar oldukça cezbedici. Bu oyunlar arasındaki Halo'nun çok kısa bir sürede ulaştığı 1 milyonluk satış rakamı X-Box'un geleceğinin parlak olduğunu gösteriyor. Kısaca X-Box için farklı anlamlara gelebilecek göstergeler varsa da yorum yapmak için erken. Zira ürünün arkasında Microsoft, nVidia ve Intel gibi devler var.

Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

X-Box oyunları harika!

X-Box'ın donanım özellikleri, oyun geliştiricilerin iştahını kabartıyor. Epeydir beklenen Halo piyasaya çıkar çıkmaz büyük ilgi gördü.

MAYIS 2002 CHIP TOP 10

En İyi Donanımlar

Donanım piyasasına güncel bir bakış! Burada yer alan ürünler, CHIP Test Merkezi tarafından bu ayki ve daha önceki sayılarda yer alan testlerle değerlendirilip sıralamaya konmuştur. Yeni bir donanım almaya karar verdiğinizde TOP 10 tabloları size rehberlik edecektir.

CHIP donanım ürünlerinin en iyilerini yayınlamaya devam ediyor. Her sene yaklaşık 1000 tane ürün Test Merkezimize gelerek incelemeye alınıyor. Burada donanım editörlerimiz her bir ürünü tek tek ve test prosedürlerine sadık kalarak en ince ayrıntılarına kadar test ediyorlar. Böylece sizinle paylaşabileceğimiz çok büyük bir donanım veritabanı oluşuyor.

12 kategorilik TOP 10 tablolarımızda test edilen donanımlarla ilgili her türlü bilgiye rahatlıkla ulaşabilirsiniz. Hatta

aydan aya eklenen yeni ürünleri güncel fiyatları ile bu listede bulabilmek de mümkün. Fakat yine de satın alma aşamasında, CHIP CD'sinde yer alan CHIP TOP 10 bölümündeki irtibat telefonunu arayarak fiyat alırsanız, herhangi bir sürprizle karşılaşmamış olursunuz. Kategorilere ayırdığımız ürünlerin her biri ayrı bir tabloda bulunuyor. Bu tabloda ürünler performans puanlarına göre sıralandırılıyorlar. Satın almada etkili olması için her ürün için ek olarak fiyat/performans puanı da yer alıyor. Fiyat/performans sadece TOP

10 tablosunda yer alan o ayki ürünler için geçerli bir puanlama. Yani performans puanı yüksek olan bir ürünün fiyatı da uygunsa, diğer ürünlerin fiyat/performans oranlarını da değiştirebiliyor.

Tabloya bakıp bir ürünü seçip beğendiğinizde, onun hangi ayda incelemesinin yayınladığını da anında görme imkanına sahipsiniz. Dergimizle birlikte verilen CD' de TOP 10 listelerimizde ürünleri hangi kriterlere göre test ettiğimize, nasıl puanlandığımızı ve ürünlerle ilgili firmalara ait bilgileri bulabilirsiniz.

DEĞERLENDİRME

» Kendi kriterlerinize göre değerlendirin

Test tablolarına dergiden olduğu gibi www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz. Bu tablolarda, TOP 10 listesine girmeyi hak eden yeni ürünlerle birlikte de performans puanı yüksek olan ürünleri aynı anda görebilirsiniz.

Tablolarda iki ayrı puan türü yer alıyor. Bunlar Performans ve Fiyat/Performans

olarak sınıflandırıldı. Sizin için ürünün fiyatından çok performansı önemli ise, size hitap edecek olan performans puanlandırmasıdır. Ama eğer bir ürünün performansından çok fiyatına önem veriyorsanız, o zaman Fiyat/performans oranı belirleyici faktörünüz olacaktır. TOP 10 sıralamasını yaparken ürünler performans puanına göre en iyiden

en kötüye göre yer alıyorlar.

Bu liste her ay güncellendiğinden, fiyatların değişmesi fiyat/performans oranını da her ay değiştiriyor. Fakat fiyatın test kriterleri içinde bir ayrı bir başlık olmamasından dolayı, fiyat/performans sıralamasını tabloya bakarak kendinizin oluşturması gerekiyor.

CHIP TOP 10

Samsung SP80A4H: Yüksek yazma transfer hızı ile dikkat çekiyor.

Seagate ST373405LW: TOP 10'un en değerli ürünü.

Epson Perfection: Yüksek tarama çözünürlüğüne sahip.

IDE Sabitdiskler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Ort. Oku. Trans. H.	Ort. Yaz. Trans. H.	Veri Erişim Hızı	Rastgele Okuma H.	Dönüş Hızı (rpm)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Seagate Baracuda ATA III	96	■ ■ ■ ■	99	100	96	92	7200	114	30 GB, U-DMA/100, 2MB	6/01
2	Seagate Baracuda ATA III	96	■ ■ ■ ■	100	89	100	96	7200	140	40 GB, U-DMA/100, 2MB	6/01
3	Samsung SP8004H	95	■ ■ ■ ■	95	89	96	98	7200	174	80 GB, U-DMA/100, 2MB	4/02
4	Samsung SP80A4H	94	■ ■ ■ ■	94	90	95	96	7200	175	80 GB, U-DMA/100, 2MB	5/02
5	Seagate Baracuda ATA IV	92	■ ■ ■ ■	94	97	88	90	7200	99	20 GB, U-DMA/100, 2MB	10/01
6	Seagate Baracuda ATA IV	91	■ ■ ■ ■	94	96	87	90	7200	249	80 GB, U-DMA/100, 2MB	11/01
7	Quantum Fireball Plus AS	90	■ ■ ■ ■	86	77	98	100	7200	115	30 GB, U-DMA/100, 2MB	6/01
8	Samsung SP4001H	86	■ ■ ■ ■	84	78	82	99	7200	105	40 GB, U-DMA/100, 2MB	2/02
9	Quantum Fireball Plus AS	84	■ ■ ■ ■	82	76	80	99	7200	70	10.2 GB U-DMA/100, 2MB	6/01
10	Western Digital WD200BB	84	■ ■ ■ ■	65	82	89	98	7200	90	20 GB, U-DMA/100, 2MB	6/01

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

SCSI Sabitdiskler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Ort. Oku. Trans. H.	Ort. Yaz. Trans. H.	Veri Erişim Hızı	Rastgele Okuma H.	Dönüş Hızı (rpm)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Seagate ST373405LW	99	■ ■ ■ ■	100	98	100	98	10000	759	73.4 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	4/02
2	Quantum Atlas 10 KII	98	■ ■ ■ ■	100	97	100	99	10000	1130	73.4 GB, Ultra160/m SCSI, 8 MB	6/01
3	Seagate ST173404LW	90	■ ■ ■ ■	93	100	84	88	10000	975	73.4 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01
4	Seagate ST336706LW	89	■ ■ ■ ■	91	95	90	88	10000	505	36.9 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	3/02
5	Quantum Atlas 10 KII	78	■ ■ ■ ■	85	32	96	100	10000	500	36.7 GB, Ultra160/m SCSI, 8 Mb	6/01
6	Seagate ST318451LW	77	■ ■ ■ ■	67	72	81	94	10000	389	18 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	9/01
7	Quantum Atlas V	77	■ ■ ■ ■	71	74	71	98	7200	476	36.7 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01
8	Quantum Atlas V	75	■ ■ ■ ■	83	78	57	87	7200	274	18.36 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01
9	Seagate ST1181677LW	74	■ ■ ■ ■	69	73	66	97	7200	1999	180 GB, Ultra160/m SCSI, 16 MB	9/01
10	Fujitsu MAH3182MP	74	■ ■ ■ ■	69	70	70	96	7200	263	18.2 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

Tarayıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	600 dpi R.R.T.H.	300 dpi R.R.T.H.	600 dpi R.R.T.K	300 dpi R.R.T.K	Doküman-tasyon	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Epson Perfection 1640SU	94	■ ■ ■ ■	83	95	100	100	100	255	1600 x 3200 dpi, 42 bit, USB, SCSI	08/01
2	Epson 1240U	89	■ ■ ■ ■	100	98	96	96	100	141	1200 x 2400 dpi, 42 bit, USB	01/01
3	Microtek Scanmaker 4700	82	■ ■ ■ ■	71	57	70	91	88	205	1200 x 2400 dpi, 42 bit, USB	01/01
4	Epson Perfection 640U	80	■ ■ ■ ■	69	71	76	78	100	104	600 x 2400 dpi, 36 bit, USB	08/01
5	HP Scanjet 3400C	80	■ ■ ■ ■	65	90	73	84	84	96	600 x 1200 dpi, 36 bit, Paralel, USB	01/01
6	HP Scanjet 4300C	80	■ ■ ■ ■	74	95	75	89	80	108	600 x 1200 dpi, 36 bit, Paralel, USB	01/01
7	Acer ScanPris 640BU	79	■ ■ ■ ■	54	38	92	69	84	67	600 x 1200 dpi, 48 bit, USB	01/01
8	Genius ColorPage HR7	79	■ ■ ■ ■	49	74	81	82	100	126	1200 x 2400 dpi, 42 bit, USB	01/01
9	Acer ScanPris 1240UT	78	■ ■ ■ ■	47	29	94	73	94	151	1200 x 1200 dpi, 48 bit, USB	01/01
10	HP Scanjet 3300C	78	■ ■ ■ ■	94	100	70	87	77	82	600 x 1200 dpi, 36 bit, USB	01/01

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

CHIP TOP 10

17" Monitörler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Conver- gence	Kontrol Seviyesi	Renk Skala Değerlen.	Ergo- nomi	Geometri	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Sony CPD-G220P	94	■ ■ ■ ■ □	76	100	97	100	95	339	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	4/02
2	Sony CPD-G200P	92	■ ■ ■ ■ □	71	100	98	97	94	379	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
3	ADI Microscan G700i	80	■ ■ ■ ■ □	74	50	95	89	93	302	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
4	Samsung SyncMaster 757 DFX	79	■ ■ ■ ■ □	75	50	93	88	90	240	D.Flat, 0.20 mm, 1920x1440 P.	11/01
5	Miro 17F95	78	■ ■ ■ ■ □	74	50	91	89	87	225	D. Pitch, 0.25 mm, 1600x1200 P.	10/01
6	Viewsonic GS773	77	■ ■ ■ ■ □	90	50	83	83	81	280	D. Pitch, 0.26 mm, 1280x1024 P.	10/01
7	Iiyama VisionMaster Pro 410	76	■ ■ ■ ■ □	43	50	100	91	100	364	D. Tron, 0.25 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
8	Sony CPD-E220E	76	■ ■ ■ ■ □	57	50	98	86	92	301	T. CRT, 0.24 mm, 1280 x 1024 P.	10/01
9	Philips 107B	76	■ ■ ■ ■ □	71	50	84	90	88	285	D.Pitch, 0.25 mm, 1920x1440 P.	10/01
10	Acer P791	76	■ ■ ■ ■ □	60	50	94	88	88	299	A.Grille, 0,25 mm, 1600 x 1200 Pixel	10/01

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

GxYxD: GenişlikxYükseklikxDerinlik - P.: Pixel

19" Monitörler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Conv.+ Geo. P.	Ergonomi Puanı	Yatay Fre. (kHz)	Düşey Fre. (Hz)	Boyutları (GxYxD)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Sony G400	98	■ ■ ■ ■ □	96	100	30-96	48-120	446x464x461	629	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	3/01
2	LG 995FT	95	■ ■ ■ ■ □	96	94	30-96	50-160	470x480x470	465	Flat S. Tube, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	6/01
3	Philips 109P	95	■ ■ ■ ■ □	95	94	30-110	50-160	456x469x438	535	Flat S. Tube, 0.25 mm, 1920 x 1440 dpi	1/01
4	NecFP950	97	■ ■ ■ ■ □	100	92	31-110	55-160	442x456x447	759	Grill Pitch, 0.25 mm, 1600 x 1200 dpi	1/00
5	ViewSonic PF790	91	■ ■ ■ ■ □	92	83	30-97	50-160	470x470x477	575	Perfect Flat, 0.25 mm, 1600 x 1200 dpi	11/00
6	Sony E400	91	■ ■ ■ ■ □	96	83	30-96	48-120	446x464x461	460	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	3/01
7	Sony G420	90	■ ■ ■ ■ □	87	95	30-96	48-120	446x464x461	600	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	5/02
8	Eizo FlexScan F 67	84	■ ■ ■ ■ □	86	82	30-96	50-160	452x455x478	490	Flat S. Tube, 0.26 mm, 1600 x 1200 dpi	11/99
9	ADI Microscan G66	77	■ ■ ■ ■ □	77	77	30-95	50-160	470x483x425	489	Trio D.Pitch, 0.26 mm, 1600 x 1200 dpi	11/99
10	Philips 109B	77	■ ■ ■ ■ □	83	68	30-95	50-160	452x462x420	466	Dot Pitch, 0.22 mm, 1920 x 1440 dpi	11/99

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

GxYxD: GenişlikxYükseklikxDerinlik

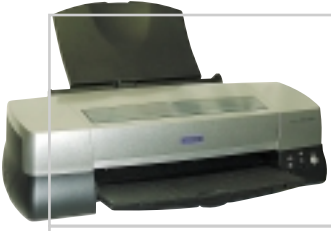
DVD Sürücüler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	DVD Perfor.	CD Perfor.	Audio Grabbing	Hata Düz. Perfor.	Beraber. Gelenler	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Pioneer DVD-105SZ	87	■ ■ ■ ■ □	99	93	49	50	100	111	16X, 40X, Slot	9/01
2	Acer DVP1640A	87	■ ■ ■ ■ □	100	100	57	26	90	79	16X, 40X, Tray	9/01
3	Aopen DVD-1640PRO	83	■ ■ ■ ■ □	87	94	57	52	95	75	16X, 40X, Slot	9/01
4	LG DRD 8160B	83	■ ■ ■ ■ □	80	85	60	95	87	74	16X, 40X, Slot	12/01
5	LG DRD 8120B	74	■ ■ ■ ■ □	73	74	44	100	87	63	12X, 40X, Tray	9/01
6	Aopen DVD-1240	69	■ ■ ■ ■ □	72	82	59	20	85	55	12X, 40X, Tray	9/01
7	BTC BDV 316B	67	■ ■ ■ ■ □	65	77	74	18	90	67	16X, 48X, Tray	9/01
8	Sony DDU1621	63	-	65	55	98	26	85	69	16X, 40X, Tray	10/01
9	Lite-On LTD-163	60	■ ■ ■ ■ □	44	78	100	4	90	59	16X, 40X, Tray	9/01
10	Nec DV-5800A	53	■ ■ ■ ■ □	59	55	26	21	85	75	16X, 48X, Tray	9/01

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

CHIP TOP 10

Epson Photo 2000P: Çok yüksek çözünürlükte baskı yapabiliyor.

Xerox PHASER3400: Dakikada 16 sayfa baskı yapabiliyor.

Aopen CD-948E: Fiyat/performans oranı en iyi olan ürün.

Mürekkep Püskürtmeli Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Office Baskı H.	Resim Baskı H.	Grafik Baskı K.	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	HP 2250 TN	95	□□□□	89	97	78	94 dpi	100 dpi	1035	1200x600 dpi, Paralel, Ethernet	5/01
2	Epson Stylus Photo 2000P	91	□□□□	63	75	62	100 dpi	97 dpi	689	2880x720 dpi, Paralel, USB	8/01
3	Epson Stylus Color 980	91	□□□□	57	85	88	94 dpi	97 dpi	218	2880x720 dpi, Paralel, USB	12/00
4	HP 1220C	87	□□□□	100	35	58	94 dpi	94 dpi	362	600x600 dpi, Paralel, USB	10/00
5	Epson Stylus Photo 1270	85	□□□□	52	100	100	76 dpi	82 dpi	347	1440x720 dpi, Paralel, USB	10/00
6	Epson Stylus Color 680	83	□□□□	60	61	55	92 dpi	87 dpi	73	1440x720 dpi, Paralel, USB	8/01
7	Lexmark Z42	80	□□□□	51	54	47	91 dpi	95 dpi	116	2400x1200 dpi, Paralel, USB	3/01
8	HP 930C	80	□□□□	44	53	54	100 dpi	96 dpi	128	600x600 dpi, Paralel, USB	10/00
9	HP 970 Cxi	77	□□□□	55	53	57	83 dpi	94 dpi	246	600x600 dpi, Paralel, USB	10/00
10	Xerox Docuprint M760	75	□□□□	52	47	52	77 dpi	86 dpi	111	1200x1200 dpi, Paralel, USB	2/01

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

2500 \$'ın Altındaki Lazer Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Office Baskı H.	Grafik Baskı H.	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Ergono. + B. Gelen	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Lexmark Optra T614	94	□□□□	93	100	95	86	93	1272	1200 x 1200 dpi, 16 MB	4/01
2	Xerox Docuprint N2125	87	□□□□	64	54	97	100	100	1340	1200 x 1200 dpi, 32 MB	4/01
3	Oki Okipage 24	80	□□□□	100	100	84	73	84	1245	600 x 1200 dpi, 16 MB	4/01
4	HP Laserjet 4100 DTN	79	□□□□	90	60	100	87	93	2107	1200 x 1200 dpi, 32 MB	4/01
5	Lexmark Optra T520	79	□□□□	76	78	80	84	70	759	1200x1200 dpi, 8 MB	3/02
6	Xerox Phaser 3400	74	□□□□	55	42	74	80	76	759	1200x1200 dpi, 4 MB	1/02
7	Lexmark Optra E320	72	□□□□	66	64	78	75	50	310	1200x1200 dpi, 4 MB	3/02
8	Canon LBP-800	68	□□□□	36	60	88	90	53	385	600x600 dpi, 512 Kbyte	4/01
9	Lexmark Optra E312	64	□□□□	42	46	93	77	76	389	600x600 dpi, 4 MB	4/01
10	Canon LBP-1000	61	□□□□	42	22	99	89	80	751	1200x1200 dpi, 4 MB	4/01

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

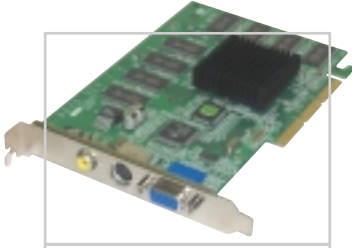
CD Sürücüler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

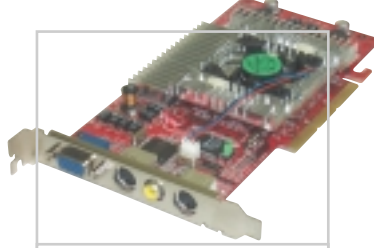
Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	CD Tach Perfor.	Hata Düz. Perf.	Ergonomi	Audio Ripping	Bellek	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Kenwood UCR-421	75	□□□□	100	25	80	12.4 X	2 MB	79	72X, IDE Ultra DMA 33	4/00
2	Asus CD-S520	69	□□□□	69	52	70	17X	128 Kb	34	52X, IDE Ultra DMA 33	4/02
3	Aopen CD-948E	64	□□□□	53	55	65	20 X	128 Kb	32	48X, IDE Ultra DMA 33	8/00
4	Aopen CD-952E	60	□□□□	47	51	65	19.1X	128 Kb	32	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
5	Asus CD-S550	60	□□□□	62	44	65	13.9 X	128 Kb	38	50X, IDE Ultra DMA 33	8/00
6	Creative CD5233E	58	□□□□	51	86	70	7.8 X	256 Kb	48	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
7	Samsung SC-152	58	□□□□	47	100	60	7.9 X	128 Kb	35	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
8	Sony CDU4811	58	□□□□	54	85	60	7.8 X	128 Kb	40	48X, IDE Ultra DMA 33	8/00
9	LG CRD-8520B	53	□□□□	50	35	60	13.6x	128 Kb	35	52X, IDE Ultra DMA 33	3/01
10	Sony CDU4821	53	□□□□	50	70	60	7.8 X	512 Kb	48	48X, IDE Ultra DMA 33	8/00

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

CHIP TOP 10

MSI MX400: Uygun fiyatı ve multi-medya özelliği ile dikkat çekici.

MSI G3Ti500: Testteki kartlar arasında en iyi ergonomiye sahip.

TDK 24/10/40: Yüksek yazma performansı ile göze çarpıyor.

150\$'ın Altındaki Ekran Kartları

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Quake III	Quake II.	3D Mark 2000	View Perf. OpenGL	Ergonomi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	G. GF4 MX-440 Pro/600TV GS	98	■ ■ ■ ■ ■	100	100	100	100	90	135	N. GF4 MX 440, AGP 4X, 64MB DDRAM	4/02
2	MSI G4MX440-T	95	■ ■ ■ ■ ■	96	94	92	99	100	118	N. GF4 MX 440, AGP 4X, 64MB DDRAM	4/02
3	Abit Siluro GF4 MX	93	■ ■ ■ ■ ■	96	95	91	99	90	130	N. GF4 MX 440, AGP 4X, 64MB DDRAM	4/02
4	Abit Siluro T400	92	■ ■ ■ ■ ■	91	89	92	94	95	85	N. GF2 GTS 400, AGP 4X, 64MB SDRAM	8/01
5	Leadtek Geforce 2 MX SH MAX	92	■ ■ ■ ■ ■	92	90	93	96	90	111	N. GF2 GTS 400, AGP 4X, 64MB SDRAM	6/01
6	MSI MX400 Pro-TC64S	91	■ ■ ■ ■ ■	92	92	91	93	90	84	N. GF2 GTS 400, AGP 4X, 64MB SDRAM	1/02
7	Cardex GF2 MX Golden Sample	89	■ ■ ■ ■ ■	83	87	89	93	95	148	N. GF2 GTS, AGP 4X, 32MB SDRAM	2/01
8	Guillemot Prophet II-MX	87	■ ■ ■ ■ ■	92	93	84	92	87	127	N. GF2 GTS, AGP 4X, 32MB SDRAM	2/01
9	Cardex CardExpert GF2 MX 400	87	■ ■ ■ ■ ■	85	87	89	91	85	82	N. GF2 GTS 400, AGP 4X, 64MB SDRAM	12/01
10	Leadtek Geforce 2 MX	85	■ ■ ■ ■ ■	87	88	81	92	93	59	N. GF2 GTS, AGP 4X, 32MB SDRAM	2/01

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

150\$'ın Üstündeki Ekran Kartları

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Quake III	Quake II.	3D Mark 2000	View Perf. OpenGL	Ergonomi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	MSI G3Ti 500-VTG	98	■ ■ ■ ■ ■	98	99	98	97	100	325	GF3 Ti 500, AGP 4X, 64 MB DDR	1/02
2	Leadtek Winfast GF 3 Ti 500 TD	96	■ ■ ■ ■ ■	100	100	100	100	81	330	GF3 Ti 500, AGP 4X, 64 MB DDR	12/01
3	Abit Siluro Geforce3 Vio	95	■ ■ ■ ■ ■	98	96	95	95	97	319	Nvidia Geforce3, AGP 4X, 64 MB DDR	12/01
4	Utopia Ati Radeon 8500	93	■ ■ ■ ■ ■	98	97	99	59	83	198	Ati Radeon 8500, AGP 4X, 64 MB DDR	12/01
5	Leadtek Geforce 3	92	■ ■ ■ ■ ■	97	97	95	96	81	280	Nvidia Geforce3, AGP 4X, 64 MB DDR	9/01
6	Gigabyte GF-3000	88	■ ■ ■ ■ ■	95.06	95.06	92.15	94.08	73	303	Nvidia Geforce3, AGP 4X, 64 MB DDR	7/01
7	Leadtek Geforce 2 GTS Ultra	85	■ ■ ■ ■ ■	90.21	84.39	85.5	91.2	81	185	Geforce2 Ultra, AGP 4X, 64 MB DDR	6/01
8	Elsa Gladiac Geforce2 Ultra	81	■ ■ ■ ■ ■	84.39	83.42	79.8	87.36	81	356	Geforce2 Ultra, AGP 4X, 64 MB DDR	2/01
9	Creative Geforce 2 Ultra	78	■ ■ ■ ■ ■	89.24	83.42	84.55	89.28	48	288	Geforce2 Ultra, AGP 4X, 64 MB DDR	2/01
10	Cardex GF 2 Pro 400 Golden S.	77	■ ■ ■ ■ ■	82.45	79.54	73.15	83.52	81	237	GF2 GTS Pro, AGP 4 X, 64 MB DDR	6/01

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

CD Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Ort. Veri Trans. H.	Ort. Erişim Süresi	Hata Düz. Süresi	Audio CD Yazma	Data CD Yazma	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Asus CRW-3212A	99	■ ■ ■ ■ ■	86	86	65	100	100	135	32/12/40, 2 MB	4/02
2	LG GCE-8320B	99	■ ■ ■ ■ ■	82	88	75	99	99	140	32/10/40, 8 MB	3/02
3	Asus CRW-2410S	97	■ ■ ■ ■ ■	79	90	45	98	98	141	24/10/40, 2 MB	3/02
4	Samsung SW-224	97	■ ■ ■ ■ ■	81	85	65	98	98	90	24/10/40, 2 MB	3/02
5	Plextor Plexwriter 24/10/40A	96	■ ■ ■ ■ ■	80	71	40	97	97	155	24/10/40, 4 MB	10/01
6	Yamaha CRW3200-VK	95	■ ■ ■ ■ ■	68	67	55	96	96	180	24/10/40, 8 MB	2/02
7	TDK CyClone 24/10/40	95	■ ■ ■ ■ ■	70	65	60	96	96	175	24/10/40, 2 MB	12/01
8	Plextor Plexwriter 16/10/40A	95	■ ■ ■ ■ ■	67	49	55	95	93	121	16/10/40, 2 MB	4/01
9	Yamaha CDRW 2100E	92	■ ■ ■ ■ ■	100	100	40	95	95	126	16/10/40, 8 MB	3/01
10	LG GCE-8160B	89	■ ■ ■ ■ ■	83	84	55	91	91	108	16/10/40, 2 MB	12/01

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

102	Ayın Shareware'leri: Sizin için seçtiğimiz yazılımlar
104	Yeni Yazılımlar Testte: Yazılım incelemeleri
110	eCHIP İçeriği: Programlar ve bölümler
112	Yeni Windows Kurulumu: Windows'unuzu yenileyin
120	Dosya Kurtarma Araçları: Recovery yazılımları testi
134	Sharepoint Team Services: Kolay intranet ve internet
142	XP Powertoy's: Faydalı eklentiler ve araçlar

Bill Gates'in Güvenlik Stratejisi

Budanmış Windows

Microsoft ürünlerinin güvenliğini artırmak istiyor. Öncelikle, yeni programlardaki risk yaratabilecek ek fonksiyonlar, otomatik olarak etkinleştirilmeyecekler.

■ Yazılım devi Microsoft, firma kurucularından Bill Gates'in bir e-postası ile ortaya çıkan "Trustworthy Computing" kampanyasını ciddi bir şekilde faaliyete soktu. Gates, tüm çalışanlarına gönderdiği yazıda, varolan ve gelecekte yayınlanacak yazılımların güvenlik açısından iyileştirilmesini istemişti (CHIP Nisan 2002/Güncel Haberler). Bunun üzerine açıklamaya yapan Avrupa Satış ve Pazarlama Başkan Yardımcısı Simon Witts, Microsoft ürünlerindeki ek özelliklerin ileride standart kurulum ayarları içerisinde bulunmayacağını dile getirdi. Söz konusu ek fonksiyonların, artık ilk olarak kullanıcılar tarafından etkinleştirilmesi gerekecek. Bu güvenlik önlemi, özellikle güvenlik açıklarına neden olan ve erişim alanları sunabilen fonksiyonlar için geçerli.

Ayrıca Witts, artık güvenliği sekteye uğratabilecek Microsoft fonksiyonlarının ana ürüne entegre edilmeyeceğini duyurdu. Bu da Gates'in muhtemel güvenlik sorunları bulunduğu sürece ürünlerin geliştirilmemesi isteği ile paralel bir yöntem olarak karşımıza çıkıyor. Microsoft'un bu çabalarına müşterilerin nasıl tepki göstereceği ise yöntemlerin uygulanma şekline bağlı. Aslında bu düşünce olumlu olarak değerlendirilebilir. Kullanıcılar

ihtiyaç duymayacakları ve hatta sistemlerine zarar verebilecek bir fonksiyonu neden kurmak zorunda kalsınlar ki? Bir de madalyonun öteki yüzü var. Kullanıcı söz konusu fonksiyona bir kere dahi ihtiyaç duyacak olsa bile zor durumda kalabilir. Bu durumda söz konusu üründen, hangi fonksiyonun ne işe yaradığını ve nasıl etkinleştirilebileceğini açıklaması beklenenecektir. Tabii ki yeni fonksiyonlar eklemek için her seferinde yazılımın kurulum CD'sini aramak ve kullanmak zorunda kalmak da sinir bozucu olabilir.

Tecrübesiz kullanıcıların, programın hangi parçalarının CD veya etkinleşmemiş halde sabitdisk üzerinde saklandıklarını bilmiyor olmaları da göz önünde bulundurulmalıdır. Bu konu üzerinde etraflıca düşünenler ise Microsoft'un artık ek özellikleri ürünler ile beraber sunmayacağını ve kullanıcıların bunları isteye bağlı olarak internet üzerinden yüklemek zorunda kalıp, kalmayacakları sorusunu dile getiriyorlar. Ancak hiç kimse, sadece Bill Gates'in .NET stratejisinin yararına olacak bu yöntemin kullanılmasından yana değil. Hatta, sistemlerin güvenlik sorununun şu anda gündeme getirilmesi de bazı çevrelerce bu nedenle samimi bulunmuyor.

Macromedia Flash MX**Animasyonlara MX Dopingi**

Hızlı ve internet üzerinden oynatılabilen animasyonlar yaratmak amacıyla kullanılan Flash programının üreticisi Macromedia, Flash MX'i piyasaya sürdü. Flash MX, Flash 5 versiyonun takipçisi olarak adlandırıyor. MX serisinin Macromedia'nın diğer yazılımları ile daha uyumlu çalışması bekleniyor. İyileştirilmiş renk yönetimi ve daha anlaşılır ve kullanımı daha kolay hale getirilen zaman çubuğu da yenilikler arasında sayılabilir. MP3 dosyaları ve JPG resimleri çalışma sırasında Flash projesine

yüklenebiliyorlar. Böylece Flash bulunan internet sayfaları daha seri olabilecekler.

Bilgi için:
www.macromedia.com

SoftClan e-cryptor**E-postalar Güvenle Açılıyor**

E-cryptor, yazılı gizli iletilerinizi 128 Bit'lik bir anahtar yardımıyla kodluyor. Bu programın en büyük avantajı, tüm e-posta istemcileri ile uyumlu olmasına rağmen kullanılan e-posta programından bağımsız olarak çalışabilmesi. Kullanıcılar, şifrelenen iletileri Sürükle&Bırak yöntemini kullanarak EXE veya CAB dosyaları biçiminde posta programlarına taşıyabilir ve eklenti

olarak gönderebilirler. Programdaki en büyük engel ise alıcının postayı açabilmesi için şifreyi bilmek zorunda kalmasıdır.

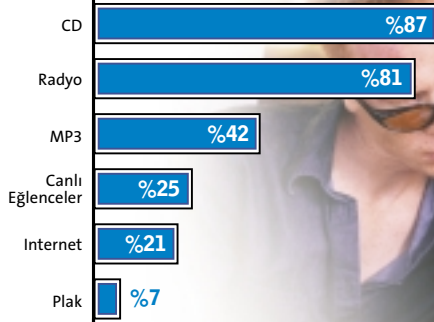
Bilgi için: www.e-cryptor.com

Movie Ripper VCD**Kodlayıcı DVD Aracı**

Tüm büyük yazılım sunucuları sırayla tek bir tıklama ile DVD kopyalayan araçlar sunuyorlar. Bu sırayı bozmayan Sybex de, Koreli firma Honestech'in geliştirdiği ve MPEG 1 için en iyi Encoder olarak adlandırılan teknolojiyi kullanan Movie Ripper adındaki yeni programı ile kalite

sözü veriyor. Movie Ripper, DVD'leri Video CD'lere dönüştürebiliyor ve daha sonra bu VCD'leri, CD'lere yazabiliyor. Sybex, Mayıs ayı içerisinde piyasaya sunacağı yazılımda ilk olarak sadece bir dizi dönüştürme aracını yayınlacak.

Bilgi için: www.sybex.com

MÜZİĞİ NEYLE DİNLİYORUZ?**CD ve Radyo MP3'den daha popüler**

Değerler yüzde cinsindendir, tekrarlı tanımlamalar mümkün.

Kaynak: marketagent.

SES KAYNAKLARI: Marketagent tarafından yapılan bir kamuoyu yoklamasına göre CD ve radyo halen en çok sevilen müzik ortamları. MP3, bu iki ortamı geriden takip ediyor.

KISA... KISA...**► Ulead DVD Picture Show**

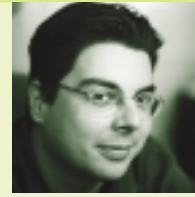
Koleksiyonlar için ideal olan bu program, resimleri CD veya DVD ortamlarında arşivleyebiliyor.

Bilgi için: www.ulead.com

► Adobe After Effects 5.5

Animasyonlar ve resimler için görsel efektler hazırlayan program, artık Windows XP ve MacOS X platformlarını da destekliyor.

Bilgi için: www.adobe.com

EDİTÖR'DEN NOTLAR

Mahmut Karşioğlu
CHIP Yazı İşleri
Müdürü

Cebinde akrep olanlara duyurulur!

Warez sitelerinde şimdiye kadar, işletim sistemlerinden kelime ve grafik işleme yazılımlarına kadar çeşitli popüler yazılımlar yasa dışı bir şekilde sunuluyordu. Ancak bir yıla yakın bir süredir sıkı çalışan BSA'nın girişimleriyle 1800 Warez sitesi kapatıldı. Bu yıl içinde de 6000 sitenin kapatılması hedefleniyor. Bunlar içinden özellikle Warez sitesi warez.at'nin kapatılması en büyük başarı. Avrupa'daki yazılım korsanlığının ana buluşma noktalarından biri olan siteden, daha önce Avusturya, Avusturalya, Almanya, Fransa, Hong Kong ve ABD'nin de içinde yer aldığı 20 ülkede yayın yapan korsan sitelerine yönlendirme yapıyordu. Bu sitelerin müdavimleri; artık elinizi cebinize atmanın zamanı geldi!

IN & OUT**Güvenlik**

Microsoft bile, hoş görünüm, hızlı yenilenme gibi özellikler yerine yazılımların önce güvenli olması gerektiğini kabul etmiş bulunuyor.

Divx4

5. sürümü çıktıktan sonra Divx'in 4. sürümü gözden düşmeye başladı. Daha fazla sıkıştırma ve kaliteli görüntü sağlayan Divx5 yükseliyor.

Bilgi için: www.progress.com.tr

Spam Karşısı Napster

İlacını Buldular mı?

Spam postalar, artan bir yoğunlukla elektronik posta sahiplerinin baş belası olmaya devam

ederken spam postalara karşı geliştirilen önlemler, spam olmayan bazı önemli mailleri de "yanlışlıkla" silebildikleri için kullanımları bulamıyorlar. Ancak Napster'in de mucidi olan iki yazılım mühendisi tarafından geli-

tirilen Napster benzeri bir P2P yazılımı, gönüllü kullanıcıların katılımıyla denendi ve Spam mail'lerin önüne başarıyla geçebildiği gözlemlendi. İstenmeyen ticari tanıtım e-postalarından kurtulmak için kurulan bir network, spam mesajların belirleyerek kullanıcıları bu mesajlardan kurtarmayı hedefliyor. Sistem, kullanıcıların Napster'da olduğu gibi birbirine bağlı olmasını ve aldıkları spam mailleri diğer üyelerle paylaşarak, onları uyarması mantığı ile çalışıyor.

Bilgi için: www.napster.com

Wireless LAN'a Yazılım Çözümü

Yazılımla Gelen Hız

Microsoft, Seattle'da düzenlenen Windows Hardware Engineering Conference'da (WinHEC)'de Wireless LAN için yazılım çözümlerini sundu. Tanıtılan yazılım, Wireless LAN sisteminin işinin bir kısmını üstlenerek hızın artmasını sağlıyor. Bu sayede donanım üre-

ticileri verimli yeni Wireless Lan ürünleri geliştirebilecekler. Fakat aynı zamanda, kısmen ayrı bir standart haline geldiğinde bu sistemlerin başka işletim sistemi kullanıcılarının başına problem açabileceğinden endişe ediliyor.

Bilgi için: www.microsoft.com

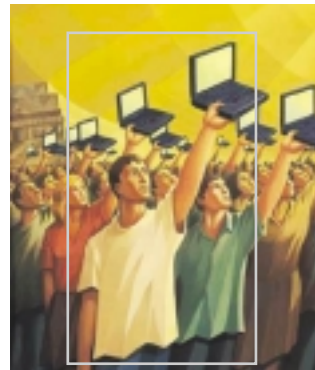
Microsoft'un Başına Ne Düştü

Kaynak Kodunu Açtılar

Microsoft, Free BSD ve Windows için CLI ve C# ile ilgili 1 milyon satır kaynak kodunu akademik çalışmalar için kullanıma sundu. Paylaşımlı Kaynak Girişimi uygulaması için kaynak kodunu kullanıma açan Microsoft, akademik çalışmalar ve Paylaşımlı Kaynak Girişimi'ne olan desteğini de ortaya koymuş oldu. Paylaşımlı Kaynak Ortak Dil Altyapısı'nın kaynak kodu, ECMA Ortak Dil Altyapısı'nı ve C# standartlarını kullanıyor ve Microsoft Windows XP ve FreeBSD işletim sistemleri için kullanıma sunuyor. Bir milyon satır kaynak kodunu sunan Paylaşımlı Kay-

nak CLI uygulamasının programlama dili alanına ve XML Web hizmetleri araştırmalarına destek olması hedefleniyor.

Bilgi için: www.microsoft.com/turkiye

Klez.E

Japonya'ya Virüs Vurdu

Japonya'da şimdilik 712 bilgisayarı etkileyen Klez.E isimli bir virüsün doğrudan antivirüs programlarına saldırdığı belirlendi. Tek sayıyla başlayan ayların (Ocak, Mart, Mayıs, Temmuz, Eylül, Kasım) altıncı gününde aktif olan virüs, bilgisayarların e-posta programlarında bulunan adres defterindeki isimlere kendini yayarak genişliyor. Dolayısıyla Japonya'da yaratıldığı veya yayılmaya başladığı sanılan virüsün Japonya dışında da görülmesi bekleniyor. Virüs, diğer bilgisayar virüslerinin aksine gönderildiği bilgisayarın adresini saklıyor. Bu nedenle virüsü yaygın bilgisayarı tespit etmek zorlaşıyor. Kullanıcıların çoğu enfekte olduklarını da fark etmiyorlar. Trend Micro Şirketi'nin web sitesinde bulunan ücretsiz yamayı indiren kullanıcılar virüsten kurtulabiliyorlar.

Bilgi için: www.trendmicro.com

Son Dakika

Gates ve Ballmer Mahkemede

Microsoft'un en üst düzey iki yöneticisi Bill Gates ve Steve Ballmer anti tekel davasının yeni duruşmasında ifade verecek. Microsoft, anti tekel davasının ilk aşamasında Bill Gates'in duruşmada ifade vermekten kaçındığı için şirketin zarar

gördüğünü düşünüyor. İki üst düzey yetki-

li bu kez mahkeme ile yüzleşmeye hazırlanıyorlar. Duruşmaların ilk safhasında Bill Gates ifadesini video kasetle yollamış. Adalet Bakanlığı avukatları Gates'in kasetlerdeki ifadesinin inandırıcı olmaktan uzak bulunduğunu savunduklarında, mahkemede bulunmayan Bill Gates'in bu iddialara cevap verememesi, Microsoft'un aleyhine gelişmelerin oluşmasına sebep olmuştu.

e-Sağlık

Mayo Clinic'e IBM Desteği

IBM ve uluslararası bir sağlık kuruluşu Mayo Clinic, dünya çapında geniş bir veritabanı oluşturmak için anlaşma imzaladıklarını duyurdular. Tıp bilimiyle dijital teknolojiyi birleştirecek anlaşma sonucunda, başta genetik rahatsızlıklar olmak üzere birçok hastalığa karşı geliştirilecek yeni ilaçların çalışmalarının yer alacağı geniş bir veri tabanı oluşturulacak. Böylece bilimsel çalışmalara kolay erişim ve dolayısıyla yeni çalışmaların hızlanması sağlanacak.

Anlaşmada IBM'in e-server ailesinden pSeries sunucuları ve veritabanı yönetim yazılımı DB2 kullanılacak. UNIX işletim siste-

minin IBM versiyonu olan AIX işletim sistemi üzerinde çalışacak sistem ile Mayo Clinic'lerde tedavi gören kanser, kolit, astım ve diğer sebeplerden muzdarip hastaların (yaklaşık 6 milyon kişi) bilgilerinin işlenmesi mümkün olacak. Söz konusu veri tabanı sayesinde tıbbi araştırma uzmanları, hastaların genetik yapılarını, aile ve tıbbi geçmişlerini inceleyerek kesin tanı ve doğru tedaviler üzerinde yoğunlaşabilecekler. Çalışmalar doğrultusunda tedavisi bulunamayan hastalıklarla mücadelede önemli adımların atılması bekleniyor.

Bilgi için: www.ibm.com

Google Arama Araçlarını Test Ediyor

Yazılım İçinden Arama

Dünyanın en gelişmiş arama motoru olarak gösterilen Google, web programcıları için kendi sitelerinden Google ile arama yapmalarını ve sonuçları görüntülemelerini sağlayacak yeni bir servisi test etmeye başladı.

Yeni servis uygulama programlama arayüzleri için Google Web APIs adını taşıyor. Ticari

lendirme paketi download etmenize izin veriliyor. Bu aşamadan sonra yazılımcılar günde en fazla 1000 otomatik arama yapmakta serbestler. SOAP ve WSDL standartları ile uygulama programlama arayüzleri (API'ler) yaratılabilir. SOAP (Simple Object Access Protocol) ile sistemin internet ile bağlantısı kurulabi-

amaç gütmeyen yazılım, üreticilerine ve web programcılarına sitelerinde 2 milyardan fazla web dokümanını direkt olarak kendi programlarından aramalarına olanak sağlıyor. Web sitesinde aracın kullanımının şimdi-lik ücretsiz olduğu belirtiliyor.

Google servisine kayıt olduktan sonra, bir tanıtım ve bilgi-

lirken, WSDL (Web Services Description Language) ile mesajlaşma teknolojisi kullanılabilir.

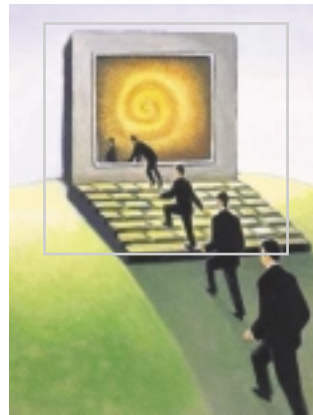
Servise getirilen kısıtlamaların ise, "servisin kişisel ve ticari amaç gütmeyen yazılımlarda kullanılması" yönünde olduğu açıklandı.

Bilgi için: www.google.com

Dijital Vatandaşlık Yaklaşıyor

e-Devlet Uygulamaları

1974'den beri hayata geçirilmeye çalışılan elektronik kimlik kartı ve nüfus kayıtlarının elektronik ortama geçirilmesi çalışmaları "tüm hızı" ile sürüyor. Ancak, vergi numarası, trafik cezası öğrenmek gibi bürokratik işlemlerin internet üzerinden gerçekleştirilmesini sağlayan e-devlet uygulamalarını geliştiren Siemens Business Services yekililerin yaptığı açıklamada e-devlet uygulamaları konusunda yeni bir atılım içinde olan Güney Afrika'dan örnek verildi. Güney Afrika'nın vatandaşlarının on sene içinde bürokratik işlemleri elektronik ortam üzerinden gerçekleştirebilecekleri düzeye ulaşmak üzere hedef koyduğu belirtildi. Türkiye'nin ise e-devlet ko-

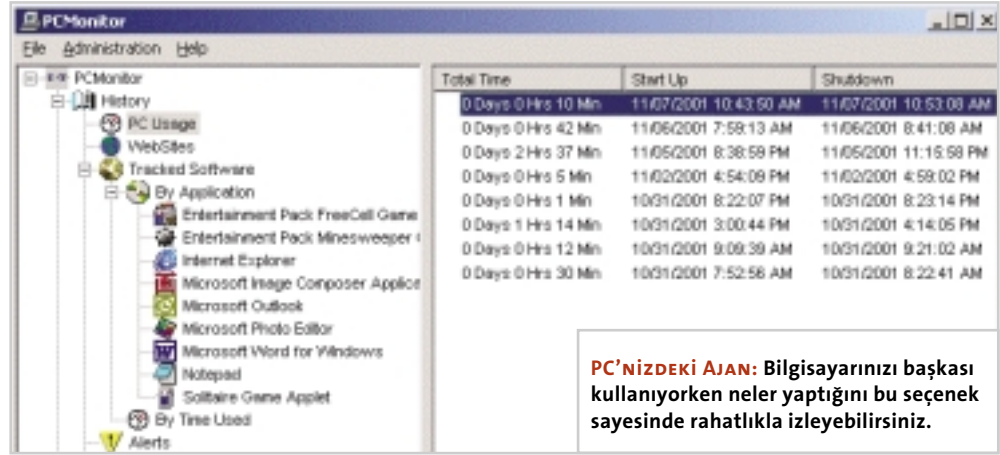
nusunda hükümet düzeyinde özel komisyonları ve milyonlarca dolarlık yatırımı bulunurken, çalışmalarını hızlandırması gerektiği vurgulandı.

Bilgi için: www.sbs.com.tr

SHAREWARE

Top Downloads www.chip.com.tr

- Morpheus Preview Edition**
Gnutella tabanlı en popüler P2P yazılımlarından biri
 - WinZip**
En popüler dosya sıkıştırma yazılımının yeni sürümü
 - iMesh**
Multimedya dosyalarını indirmeye yarayan bir yazılım
 - DivX 5 Pro Video Bundle**
DVD kalitesinde filmleri izlemek için gerekli codec'in son sürümü
 - Ad-aware**
İstenmeyen reklamlara karşı koruma sağlayan bir yazılım
 - ICQ 2002a**
Arkadaşlarınız ile sohbet için en tanınmış iletişim aracı
 - Download Accelerator**
Bağlantı kopmadan hızlı bir şekilde dosya transferi için
 - ZoneAlarm**
İnternet üzerinde güvenliği sağlayacak firewall yazılım
- CD'DE YER ALANLAR**
© eCHIP Code **SHAREWARE**

PC'nizdeki AJAN: Bilgisayarınızı başkası kullanıyorken neler yaptığını bu seçenek sayesinde rahatlıkla izleyebilirsiniz.

PC Monitor 2.5 ©

Kontrolü Elden Bırakmayın

Bilgisayarınızda kimin, hangi zamanlarda, hangi işlemleri yapabileceğini belirlemek ve bunu kontrol altında tutmak istemez misiniz?

PCMonitor adlı bu yazılım, bilgisayarınızda gerçekleşen tüm işlemleri izleyerek, bunlar üzerinde tam kontrol sağlamanıza imkan tanıyor. Özellikle internet üzerinde fazla sörf yapan, oyun oynayan ve sohbet odalarında çok fazla zaman harcayan çocukları ile sorunlar yaşayan ebeveynler bu yazılımdan yararlanabilirler. Üstelik, çocukların neyi ne zaman yapması gerektiğini ayarla-

yabileceğiniz bu programın kullanımı da oldukça kolay.

Programın Windows Gezini'ne benzeyen yönetim arabirimi sayesinde, hiç zorlanmadan daha önce gerçekleştirilmiş işlemlere ve diğer ayarlara ulaşılabilir. Buradan kullanıma kapatılacak programlar, internet ile ilgili filtreler ve engellenecek web sitelerini ayarlamak mümkün oluyor. Kullanıcıdan tamamen

gizli bir şekilde çalışan bu yazılımın yönetim ekranına ulaşmak içinse, belirli tuş kombinasyonlarını kullanmak ve ayrıca bu aşamadan sonra güvenlik için de bir şifre girmek gerekiyor. Eğer çocuklarınızın yanında değilken bile, onların internet üzerindeki zararlı içerikten uzak olmasını istiyorsanız, bu kullanımı kolay kontrol yazılımı epey işinize yarayacaktır.

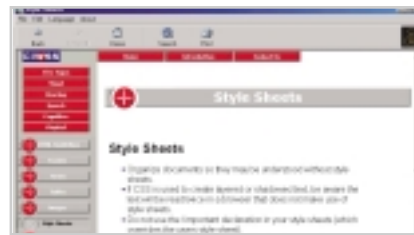
Elektronik Kütüphaneniz İçin İlginç E-Kitaplar

Bu ayki e-kitaplarımız arasında, şiirden korku hikayelerine, web tasarımından kendini geliştirmeye kadar geniş bir yelpazede birbirinden ilginç 5 e-kitap yer alıyor. Eğer İngilizce biliyorsanız bu kitaplara mutlaka bir göz atın.

► **Drop Forged Lennon eBook 3.0:** Drop Forged Lennon, büyük bir Beatles fanatigi olan Sharon Richards tarafından yazılmış, kısa hikayeler ve şiirlerden oluşan bir e-kitap. Şiirlerin hemen hemen hepsi Rock n' Roll'un en büyük isimlerinden biri olan John Lennon'dan esinlenerek kaleme alınmış. Hikayeler ise Beatles'ın fırtına gibi estiği yıllarda yazarın hafızasında kalan hatıralardan oluşuyor. Son olarak, John Lennon'un en kıskırtıcı şarkı sözleri üzerine yazılmış tamamen uydurma bir hikaye de, kitabın dikkat çekici köşelerinden birini oluşturuyor.

Self Improvement Unleashed 2.0: Özel teknikler ve stratejilerle kendi kişisel potansiyelinizi ve kendinizi geliştirmenizi amaçlayan bu kitabı kullanarak, idealleriniz doğrultusunda daha mutlu bir hayat yaşayabilirsiniz. Birçok insan üzerinde başarıya ulaşmış bu kitap ile, belki siz de hayatınızda büyük değişiklikler yapabilirsiniz.

New Voices from Kensington 1.0: Genç yazarlar Brandon Massey, Jon Merz ve Scott Nicholson'a ait, korku romanlarından olu-

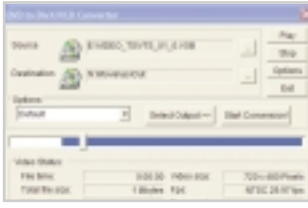

şan bir koleksiyon. Kitabın içeriğinde, kısa hikayelerin yanı sıra yazarların romanlarından alınmış pasajlar da mevcut.

Design for Web Accessibility 1.0: Bu e-kitap size nasıl daha başarılı HTML kodları yazabileceğinizi en iyi şekilde sunuyor. Tablo başlıkları, alt tag'ları ve diğer HTML bileşenleri konusunda kod örneklerine de yer veren bu ücretsiz e-kitabı okumak için kendi görüntüleyicisini kullanmanız gerekiyor.

► **Implanted Chips&Dips 1.0:** Son günlerde adından sıkça bahsedilmeye başlanan şu yeni ID chip'leri hakkında neler biliyorsunuz? Bu HTML tabanlı otobiyografi kitabı, insan tanıma ve izleme teknolojisinin geliştirilmesi ve kullanılması sırasında ortaya çıkan sosyal, teknik ve finansal meydan okumayı esprili bir dilde inceliyor.

Ayın Shareware'leri

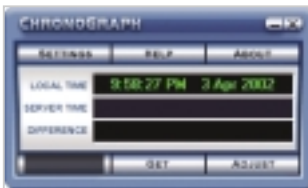

DVD Backup 6.4 © DVD'lerinizi Yedekleyin

Backup DVD, size DVD filmlerinizi, SVCD ya da VCD'lere kaydetmek için gerekli tüm güçlü araçları sunuyor. Tek bir tuşa tıklayarak, tüm yedekleme işlemini ve CD yazmayı gerçekleştirebileceğiniz yazılımı kullanırken, sadece DVD filminizi DVD okuyucunuza, boş bir CD'yi de CD yazıcınıza koymanız yeterli oluyor. Ancak tüm popüler CD yazıcıları da destekleyen programı kullanabilmek için, sabitdiskinizde 4 GB boş disk alanınızın bulunması gerekiyor.

Chronograph 2.2 © Dünyanın En Kusursuz Saati!

Eğer PC'nizin saatini en doğru şekilde ayarlamak istiyorsanız, NIST'de bulunan atomik saat sunucuları ile bağlantılı olarak

çalışan bu yazılımı bilgisayarınıza kurabilirsiniz. Manual, belirli bir periyoda bağlı ya da sadece bağlantı sağlandığında bir kere ayarlama yapacak şekilde farklı modlara sahip olan programda, HTTP proxy sunucu desteği ve takvim için geliştirilmiş yardım seçenekleri de bulunuyor. Ek olarak bir saat sunucusu olarak çalışan Chronograph ile PC'nizin saatini sadece NIST atomik saat sunucuları ile değil, yerel ağ üzerindeki herhangi bir bilgisayar ile senkronize etmeniz de mümkün oluyor.

SMS4Mail 1.0 ©

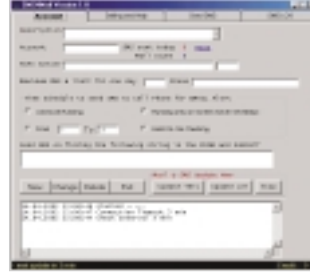
PC'den Cebe Elektronik Posta

Bir iş toplantısında ya da tatil deyken, heyecanla beklediğiniz bir e-mail'in gelip gelmediğini merak ediyorsanız, bu programdan yararlanabilirsiniz.

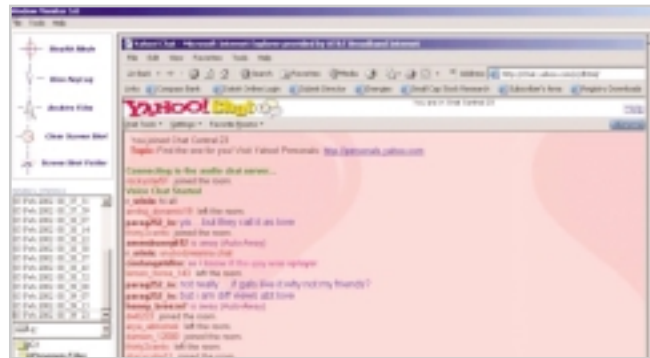
SMS4Mail adlı bu yazılım, gelen postaları kontrol edip filtrelendikten sonra SMS olarak cep telefonunuza gönderebiliyor. Maksimum 20 POP3 posta hesabını kontrol edebilen program, bunları aynı anda birden fazla cep telefonuna da gönderebiliyor. Gelen postaları, kimden geldiği ve konularına göre filtreleme imkanı da sunan program, böylece istenen mesajın size ulaştırılmasını da kolaylaştırılmış oluyor.

Ayrıca günlük maksimum SMS sayısını sınırlayarak SPAM postalara karşı önlem alınması da mümkün. Ancak, Kimden, Ko-

nu, Tarih de dahil olmak üzere mesajın kendisi 160 karakterden daha fazla olamıyor. Programı kullanabilmek için sitesinden

belirli bir miktarda SMS için kredi satın almanız gerekiyor. Ancak deneme amaçlı olarak kullanıcılara 3 bedava SMS de sunuluyor. Cep telefonunuz yanınızda olması şartı ile bu programı kullanarak, elektronik postalarınıza her yerden ulaşmanız mümkün oluyor.

Stealth Folder 6.0 ©

Size Özel Klasörler

Klasörlerinizin güvenliği sizler için önemliyse ve dosyalarınıza diğer kullanıcıların ulaşmasını istemiyorsanız, Stealth Folder 6.0'a mutlaka bir göz atmanız gerekiyor.

Çok güçlü bir şifreleme algoritmasına sahip olan program, klasörlerinizi de başarılı bir şekilde saklayabiliyor. Bu şekilde korunmuş dosyaların daha sonradan silinmesi, izlenmesi ya da değiştirilmesi kesinlikle mümkün olmuyor. Kullanıcıdan tamamen gizli bir şekilde çalışan programın ayarlarına ulaşabil-

mek içinse, özel bir tuş kombinasyonunun kullanılması gerekiyor. Başlat menüsünde, araç ve görev çubuğunda, Program ekle/kaldır ve hatta CTL-ALT-DEL menüsünde bile yer almayan Stealth Folder, ayrıca bir şifre ile de korunmuş.

Dolayısıyla ancak bu işlemlerden sonra tekrar dosyalarınıza ulaşmak mümkün oluyor. Gizli dosyalara ulaşıldıktan sonra otomatik olarak bu izleri de yok eden program, ayrıca gizli klasörlere erişme girişimlerinin de bir kaydını tutuyor.

KISA... KISA...

► Abyss Web Server For Windows 1.0

Tamamen ücretsiz bir web sunucusu olan Abyss Web Server 1.0, küçük dosya boyutuna rağmen HTTP/1.1, CGI script, parçalı download'lar ve daha birçok ek özellik ile oldukça dikkat çekiyor. Tüm bunların yanı sıra kullanıcılara uzaktan web yönetimi için çok kolay bir arabirim de sunan Abyss Web Server ile PHP ve Perl script içeren sitelerinizin sorunsuz olarak kullanıma açılması sadece birkaç dakikada gerçekleşebiliyor.

► Capture Pro 1.0

Oldukça basit ama bir o kadar da kullanışlı bir sistem eklentisi olan Capture Pro, eski Print Screen tuşu komutunu daha kullanışlı hale getiriyor. Böylelikle artık bu tuşa basıldığı zaman yakalanan ekranlar, herhangi bir grafik programına gerek kalmadan doğrudan sabitdiske resim olarak kaydediliyor. İstenirse resimler arka arkaya otomatik olarak da birbirini takip eden dosya isimleri ile saklanabiliyor.

► Vital Desktop 1.0

Görsel olarak ekranınızı renklendirecek ve daha da canlandıracak olan bu program, masaüstünüzde sabit görüntüler yerine hareketli ekran koruyucularına da yer vermenize olanak tanıyor. Daha önce sadece ekran koruyucu olarak kullandığınız, neredeyse tüm dosyalar ile uyumlu çalışan Vital Desktop ile statik masaüstü görüntüleri tarihe karışıyor.

► ABF Photo Camera 1.0

ABF Photo Camera gerçekten de oldukça yararlı bir görüntü yakalama uygulaması. Bilgisayarınızda bulunan herhangi bir görüntü yakalama cihazını ya da web kamerasını kullanarak bir fotoğraf stüdyosu oluşturmaya olanak tanıyan bu yazılım ile ekranda istediğiniz görüntüyü seçtikten sonra fotoğraf çekmeniz mümkün oluyor. Zaman ayarlı fotoğraf çekbilmenizi de sağlayan ABF'nin kullanıcı arabirimi de isteğe bağlı olarak değiştirilebiliyor. Detaylı yardım menüsüne ulaşmak içinse F1'e basmak yeterli!

İÇİNDEKİLER

Grafik Tasarım Yazılımı
Macromedia Flash MX
Resim Düzenleme Yazılımı
Adobe Photoshop 7.0 Beta
CAD Yazılımı
Auto Cad 2002

Sanal Mağaza Yazılımı
Astrosell Professional
FTP Yazılımı
Ipswitch WS_FTP PRO 3
PC Bağlantı Yazılımı
LapLink Gold 11

Kişisel Güvenlik Yazılımı
Mcafee Internet
Security 4.01
Video Düzenleme Yazılımı
Ulead Video Studio 6
Web Yayıncılığı Yazılımı
Adobe GoLive 6

Yeni Yazılım TESTLERİ

Yazılım dünyasında firmalar her geçen gün daha fazla özellik içeren yazılımlar ile kullanıcıların karşısına çıkıyorlar. Bunlar arasında en dikkat çekenleri yazılım testi sayfalarımızdan inceleyebilirsiniz.

■ Bu ayın yazılım inceleme bölümünde ağırlıklı olarak yazılım devlerinin en popüler yazılımlarının yeni piyasaya çıkmış son sürümleri bulunuyor. Adobe, Autodesk, Macromedia, Mcafee ve Ulead'ın yazılımlarının yanı sıra Astrosell'in kullanımı kolay e-ticaret uygulaması, Laplink'in PC'ler arası kolay bağlantı kurmak için hazırladığı Laplink Gold ve son olarak da Ipswitch'in meşhur ve en eski FTP programlarından biri olan WS_FTP Professional'ın en son sürümü ilginizi çekeceğine inandığımız yazılımlar arasında yer alıyor.

Her ne kadar popüler yazılımların yeni piyasaya sürülmüş en son sürümleri, kullanıcılarda bir merak uyandırsa da, bazı durumlarda bu heyecanları geçtikten sonra eski sürümlerin de kendilerine yettiği gerçeği daha ağır bastığından, sadece deneme sürümlerine göz atmakla yetiniyorlar. Bunun en

önemli sebeplerinden biri, yeni sürümlerin aslında yeni sürüm olmayı hak edecek kadar çok yeni özelliğe sahip olmamaları.

Bu ay incelediğimiz Autocad 2002 ise maalesef bu olayın en büyük örneği. Neredeyse bir önceki sürümüyle aynı olan yazılım, yeni özelliklerin azlığı ile bu sürümü bekleyen tasarımcıları hayal kırıklığına uğratabilecek gibi duruyor. Diğer taraftan Adobe da Photoshop 7 ile resim düzenleme ile uğraşanlar için pek bir yenilik sunmuyor. Ancak tabii ki bu başarısız bir sürüm olduğu anlamına gelmiyor. Çünkü oldukça güçlendirilmiş çizim araçları, yeni sürümü gerçekten çarpıcı kılıyor. Artık sayılardan bıkan Macromedia'nın Flash MX adıyla piyasaya sunduğu Flash 6 ise, bu ayın en ilgi çeken yazılımı olmayı başarıyor.

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

DEĞERLENDİRME

CHIP, yazılımların kalitesini 0 ile 10 arasında bir puanlama sistemiyle değerlendiriyor ve burada ki üç kriter olan işlevsellik, ergonomi ve kaynaklar 4:3:3'lük bir ortalamayla toplam değerlendirmeye giriyor.

Kriterlerden işlevsellik, yazılımın konusundaki görevini ne derece yerine getirebildiği sorusuna cevap veriyor. Burada ne kadar az hata yaptığı ve ne kadar fazla özelliğe sahip olduğu değerlendirilmeye giriyor. Ergonomide ise CHIP, yazılı-

mın dokümantasyon ve kullanımının kalitesi değerlendiriyor. Kullanım kitapçığı ne kadar anlaşılır ve kapsamlı? Online yardım alınabiliyor mu? Asistanlar mevcut mu?.. gibi sorulara cevap aranıyor. Kaynaklarda ise donanım ile arasındaki uyumluluğa puan veriliyor. Bu toplam puanlamadan sonra CHIP ayrıca fiyat ve performans değerlerini tavan puan 100 üzerinden değerlendiriyor. Bu değerlendirme yazılıma verilen paraya deyip deymediğini gösteriyor.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

CHIP ONLINE

Ayın ürünü hakkında daha fazla bilgiyi ve geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/yazilim adresinde bulabilirsiniz.

Yazılım Testi

AYIN ÜRÜNÜ
CHIP
05/2002

Grafik Tasarım Yazılımı

MACROMEDIA
FLASH MXCHIP TOP. PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

FİYAT/PERFOR. -

SİSTEM Windows 98/ME/2000/XP
BİLGİ www.medyasoft.com.tr
FİYAT FİRMAYI ARAYINIZ

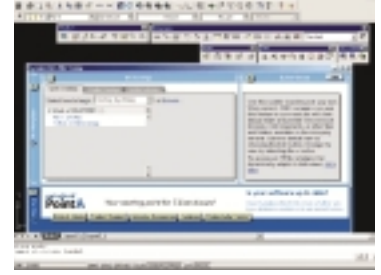
Resim Düzenleme Yazılımı

ADOBE PHOTOSHOP
7.0 BETACHIP TOP. PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

FİYAT/PERFOR. -

SİSTEM Win ME/98/NT/2000/XP
BİLGİ www.evet.net
FİYAT FİRMAYI ARAYINIZ

CAD Yazılımı

AUTOCAD
2002CHIP TOP. PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

FİYAT/PERFOR. -

SİSTEM Win ME/2000/XP
BİLGİ www.sayisalgrafik.com
FİYAT FİRMAYI ARAYINIZ

Macromedia'nın yeni web uygulama serisinde ilk olarak piyasaya sürdüğü Flash MX aslında popüler vektör canlandırma yazılımının 6. sürümü. Bundan sonra sayı yerine MX kod adıyla üretilecek yazılımlar arasında Fireworks, Freehand ve Dreamweaver da bulunuyor. Flash yazılımına baktığımız zaman, ilk etapta dikkat çeken ve oldukça da üzücü olan farklılık daha önceki sürümlerde yer alan kartlardan oluşan paletlerin yer almaması. Aslında, bu konudaki benzerlik dolayısıyla, Adobe ile mahkemelik olan Macromedia'nın bu kararına hak vermemek de elde değil. Ancak firma bu açığını kapatmak için araçların yer aldığı panelleri birbirinden bağımsız hale getirmiş. Böylelikle tüm çalışma alanından tam verim alınması mümkün oluyor. Ayrıca nesneler, semboller ve video klipler de artık kendilerine has bağımsız özelliklere kavuşmuşlar. Bu zeki sistem, Dreamweaver'in arabiriminden programa uyarlanmış. Flash'ın tüm video formatları için sunduğu destek ise, en büyük yenilikler içinde yer alıyor. Yeni başlayanlar düşünülerek programa eklenmiş bir başka yenilik ise, Actions panelinde yer alıyor.

SONUÇ: En iyisini isteyen geliştiriciler için mutlaka yapılması gereken bir güncelleme. Ama diğerleri yeni player'ın biraz daha yaygınlaşmasını bekleyebilirler.

- + Geniş video format desteği
- + Gelişmiş scripting araçları
- Yeni başlayanlar için zor arabirim

eCHIP Code FlashMX

Şimdiye kadar Photoshop'un her sürümü, hep çarpıcı ve akılda kalan bir yenilik ve gelişmeyle birlikte karşımıza çıkmıştı. Yeni sürüm içinse aynı şeyi söylemek pek de mümkün değil. İlk bakışta, arabirim olarak program çok fazla değişmiş gibi durmuyor. Diğer taraftan yeni geliştirilmiş olan Tool Presets seçeneği, kullanıcılara hızlı erişim bölümünde yer alan araçlar için kişisel ayarları kaydetmeye olanak tanınması ile gerçekten etkileyici. Ayrıca aynı Corel'ın Procreate Painter'ında olduğu gibi Photoshop'un gelişmiş araçları da artık pastel, yağlı boya ya da kurşun kalem gibi standart fırçalar için değişken hue ve opacity değerleri kullanmayı mümkün hale getiriyor. Birincil görevi resim düzenleme olan programa bu konuda eklemiş en çarpıcı araç ise "Healing Brush" adını taşıyor. Bu şekilde örneğin resimdeki insan yüzünde bulunan kırışıklıklar, ufak cilt kusurları ya da benzeri sorunlar kolaylıkla temizlenebiliyor. "Auto Color adjustment" aracı ise fotoğraflardaki çeşitli ışık kusurlarını düzeltebiliyor. ImageReady 7.0 ise artık GIF dosyalarında saydamlığa izin veriyor.

SONUÇ: Eğer profesyonel bir fotoğrafçısanız ve doğal çizim araçlarına ihtiyaç duyuyorsanız 7.0 sürümünü mutlaka edinin. Aksi takdirde bir önceki sürüm de işinizi görecektir. Photoshop'un yeni sürümü bir gereklilikten çok lüks sayılabilir.

- + Güçlendirilmiş çizim motoru
- + Geliştirilmiş GIF saydamlık kontrolü
- Çok fazla yeni araç içermiyor

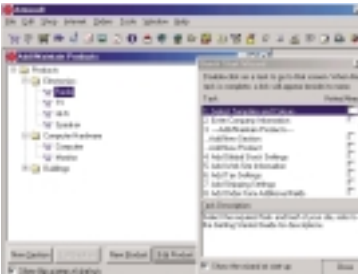
Aslında yeni bir sürüm olmayı hak etmeyecek kadar az özellik ve yenilikle karşımıza çıkan Autocad 2002, yeni sürümü bekleyen kullanıcılar arasında tam bir hayal kırıklığına yol açıyor. Sadece yeni özellikler ve gelişmiş özellikler listesine bakmak bile bunu anlamak için yeterli. Yeni sürüm, AutoCAD 2000i ile hemen hemen aynı. Program içinde sadece Express Tools, VIP program ve Autodesk'in beta sitesindeki beta ürünlerden programa dahil edilmiş birkaç özellik dikkat çekiyor. Tabii ki daha önceki sürüme "i" eklentisini veren internet araçları da yeni sürümde hâlen yerini koruyor. Katman dönüştürücü ve CAD standartları gibi özellikleri sunan VIP programı ve "True Associative Dimensioning" ile metin boyutlandırma gibi yeni özelliklerle AutoCAD karşımıza daha üretime dönük bir modül olarak çıkıyor. Yeni sürümün araç çubuğuna ise Modify I, Dimension, Text ve CAD Standards şeklinde 4 yeni araç daha eklenmiş. Wblock komutu ile XML çizim dosyalarının oluşturulması ise başarılı bir özellik.

SONUÇ: Eğer hali hazırda AutoCAD 2000i sahibiyse, yeni sürüme geçmeden önce eklenen az sayıdaki özelliğin işinize yarayıp yaramayacağını düşünmekte fayda var. Programın 15 günlük deneme sürümünü <http://pointa.autodesk.com/local/enu/portal/asp/index.jsp> adresinden indirip deneyebilirsiniz.

- + Express tools ve VIP program eklentisi
- + XML çizim dosyaları oluşturabiliyor
- Çok az yeni özellik bulunuyor

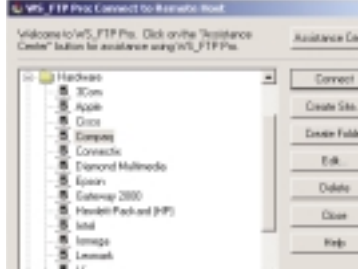
Yazılım Testi

Sanal Mağaza Yazılımı

**ASTROSELL
PROFESSIONAL**
CHIP TOP. PUANI FİYAT/PERFOR.

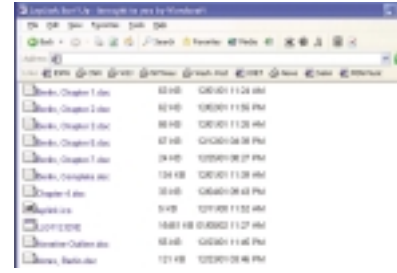
SİSTEM Win 98/ME/NT/2000/XP
BİLGİ www.astrosell.com
FİYAT **350£**

FTP Yazılımı

**IPSWITCH
WS_FTP PRO 3**
CHIP TOP. PUANI FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 95/98/Me/NT/2000/XP
BİLGİ www.ipswitch.com
FİYAT **45 \$**

PC Bağlantı Yazılımı

**LAPLINK
GOLD 11**
CHIP TOP. PUANI FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/Me/NT/2000/XP
BİLGİ www.laplink.com
FİYAT **180 \$**

Piyasaya sunduğu oldukça başarılı sanal mağaza oluşturma yazılımı ile bir anda dikkatleri üzerine çeken Astrosell aslında daha önce incelediğimiz konusunda lider yazılım Actinic Catalog ile büyük benzerlikler taşıyor. Birebir aynı olmasa da görünüş ve kullanım alanındaki bu benzerlikler bir karşılaştırma yapmayı da zor hale getiriyor. Hatta Astrosell, Actinic'in 3, 4 ve 5. sürümleri için dönüşüm seçenekleri de sunuyor. Yazılım aynı Actinic'de olduğu gibi kullanıcıya bir off-line katalog hazırlayıcı, birden fazla seviyede ürün veri tabanı hazırlayıcı ve e-business ayarları da sunuyor. Sanal mağazanızın hazırlanması sırasında program size bir kurulum sihirbazı ile yardımcı oluyor. Ancak dahili olarak çok fazla hazır tema bulunmaması bir dezavantaj. Yine de taslakların Macromedia Dreamweaver ya da Microsoft FrontPage gibi harici bir yazılımla düzenlenebiliyor olması ile Astrosell bu açığı kapatıyor. Program içinde katalogdaki her nesne için renk ve boyut gibi sınırsız seçenek belirlemesi mümkün oluyor ve bunlar orijinal ürünün fiyatını etkileyebiliyor.

SONUÇ: Hazır tema sayısı az ve tasarım ile planlama özellikleri Actinic'e göre daha zayıf. Ancak program orta fiyatlı bir çözüm arayanları tatmin edecek kadar başarılı özelliklere sahip.

- + Actinic'den dönüşüm seçenekleri
- + Fiyatı çok uygun
- Hazır tema sayısı az

eCHIP Code **ASTROSELL**

FTP yazılımlarının atası olarak nitelendirilebilecek bir program olan WS_FTP, iki bilgisayar arasında dosya transferi gerçekleştirmek için bir kullanıcının ihtiyaç duyabileceği her şeyi sunuyor. Özellikle web sayfalarınızı güncellemek için kullanabileceğiniz bu programın kullanımı da oldukça basit. WS_FTP, sabitdiskinizdeki başlangıç klasörünün belirlenebilmesi ve her FTP sitesi için bir remote sürücü yaratabilmesi ile dosyalara erişim için gereken zamanı oldukça kısaltıyor. Programda yer alan hem yerel hem de remote diskler rahatlıkla isme, tarihe, dosya boyutu ve tipine göre de sıralanabiliyor. Ayrıca aynı Windows pencerelerinde olduğu gibi dosyaların küçük ya da büyük simgeler ile görüntülenmesi de mümkün oluyor. Dosya transferlerinde güvenliği sağlamak için firewall ayarları kullanılabilir ve istenirse WS_FTP, Netscape ya da Internet Explorer içinde ftp:// ile başlayan satırlarda otomatik olarak devreye girebiliyor. SSL ile güvenli transferi de destekleyen program, dosya transferlerini belirlenen sürelerde otomatik olarak yapabiliyor.

SONUÇ: Genelde FTP yazılımları kullanıcıları kolay kolay alışkanlıklarından vazgeçip programlarını değiştirmezler. Ancak eğer SSL ve Firewall seçenekleri ilginizi çekiyorsa bu yazılıma bir şans verebilirsiniz.

- + Kullanımı kolay arabirim
- + Browser ile birlikte çalışabilme
- + SSL ve Firewall seçenekleri

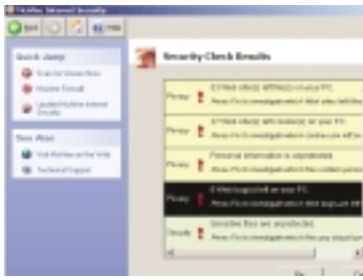
eCHIP Code **WS FTP**

LapLink yıllardır, çeşitli aygıtların birbirine bağlanmasını sağlayan farklı yazılımlarla karşımıza çıkıyor. Programın bu en son sürümü, tüm 32 bit Windows sürümlerini destekliyor ve uzaktaki bilgisayarlarla bağlantı için çok güçlü araçlar içeriyor ve çok geniş bir yelpazede seçenek sunuyor. Modem, doğrudan seri, paralel ya da USB bağlantısının yanı sıra, ağ bağlantısı ve hatta infra-red gibi kablosuz bağlantı da bunlar içinde yer alıyor. Programın tüm fonksiyonlarına ana pencere üzerinden ulaşılabilir. Bu da kullanımı çok kolaylaştırıyor. Uzak bilgisayarlara bağlantıda LapLink Gold 11, uzaktaki PC'nin tüm masaüstünü görüntüleyebiliyor ve karşıda uygulama çalıştırabilmenize de izin veriyor. Başarılı bir güvenlik ve kodlama ayarlarına sahip olan program, karşı tarafta LapLink kurulu olmaması durumunda bile LapLink Web sitesi yardımıyla bağlantı sağlayabiliyor. Yazılı ve sesli sohbet desteği de sunan program ile karşı taraftaki kullanıcı ile bağlantıya geçmeniz mümkün oluyor. LapLink Gold 11 paketinin en büyük problemi ise içinde USB bağlantı kablosunun yer almaması.

SONUÇ: Diğer bazı yazılımlarda olduğu gibi yazılım sürümü ilerledikçe Laplink gereksiz bir sürü özelliklerle boğulmamış ve hala sadece yapması gerekeni yapıyor. Yani bağlantıyı sağlıyor. Her BT destek uzmanının sahip olması gereken bir yazılım.

- + Çok fazla bağlantı seçeneği sunuyor
- + Uzaktan erişim destekliyor
- USB kablosu pakete dahil değil

Kişisel Güvenlik Yazılımı

**McAfee INTERNET
SECURITY 4.01**

CHIP TOP. PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/NT/2000 /XP
BİLGİ www.mcafee.com
FİYAT **75 euro**

Video Düzenleme Yazılımı

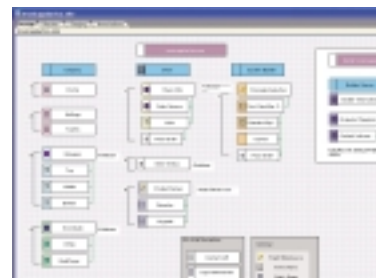

**ULEAD
VIDEO STUDIO 6**

CHIP TOP. PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/NT/2000 /XP
BİLGİ www.wlead.com
FİYAT **100 \$**

Web Yayıncılığı Yazılımı

ADOBE GOLIVE 6

CHIP TOP. PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/NT/2000/XP
BİLGİ www.evet.net
FİYAT **FİRMAYI ARAYINIZ**

Norton Internet Security 2002 ile başabaş bir rekabet sürdüren McAfee'nin en son internet güvenlik paketi, Norton'la aynı isme sahip bir şekilde karşımıza çıkıyor. Daha önce Internet Guard Dog adıyla anılan bu yazılım, fiyat olarak da fazla bir avantaj sunmuyor. Çünkü paket içindeki yazılımlar ayrı ayrı alındıklarında dahi neredeyse aynı fiyata geliyor. Yeni sürüm Norton Internet Security 2002 ile benzer bir şekilde, artık Windows XP ile de sorunsuz çalışabiliyor. Programın ilk parçası olan McAfee Virusscan 6.0'a, yeni worm ve virüsleri tespit etme yeteneği sağlayacak yeni özellikler eklenmiş. Ayrıca yine bu bölümde yer alan Hawk (Hostile Activity Watch Kernel) teknolojisi ise sürekli sisteminizi şüpheli hareketlere karşı gözlem altında tutuyor. PDA senkronizasyonu ile virüslerin taşınabilir bilgisayarlarınıza geçmesini de engelleyebilen yeni Virusscan'ın yanı sıra pakette yer alan diğer bir program olan Firewall ise güvenlik ile ilgili her türlü hareketi izleyip kaydını tutabiliyor. Belirli IP adreslerin artık bloklanabiliyor olmasıysa, bu bölümdeki en dikkat çekici özelliklerden birini oluşturuyor.

SONUÇ: Web filtreleme ve ebeveyn kontrolü de sunan oldukça yeterli bir güvenlik paketi. Kötü değil. Ancak ücretsiz Firewall yazılımları da var. Sadece Virusscan almak da yeterli olabilir.

- + Hawk teknolojisine sahip
- + Kurulum ve kullanımı kolay
- Firewall yazılımı ücretsiz de alınabilir

Video düzenleme yazılımları arasında sunduğu uygun fiyatlı çözümler ile her zaman adından söz ettiren Ulead, Video Studio'nun yeni sürümüyle yine dikkatleri çekiyor. Baştan aşağı elden geçirilmiş ve yenilenmiş arabirim, daha önceki sürüm ile karşılaştırıldığı zaman çok daha profesyonel görünüyor. Ancak bu sefer de arabirim biraz kullanılabilirliğini yitirmiş. Video Studio içinde 3D efektler de dahil olmak 122 efekt ve geçiş bulunuyor. Her ne kadar sadece parlaklık ve renkle ilgili olanlar işe yarar olsa da genel olarak filtreleme özelliklerinin tümünün kullanımını oldukça kolay. 3 DVD formatını da destekleyen yazılımdaki DVD plug-in'i bir MPEG dosyası açıldığı zaman otomatik olarak devreye giriyor ve kullanıcılara sahne seçimi ve etiketleme seçenekleri sunuyor. Ayrıca buradan bölümlerin seçiminin yapıldığı menü için arka plan belirlenmesi de mümkün oluyor. Aynı plug-in, VCD ve SVCD hazırlamak için de kullanılabilir. Rakiplerinden daha ucuz olan Video Studio 6, DVD hazırlama plug-in'i ile de bir adım öne geçiyor.

SONUÇ: Video Studio 6 birçok mükemmel özellikte birlikte geliyor. Ek olarak DVD hazırlama işlemini de sürükle bırak ile yapılacak kadar basitleştiriyor. Video düzenlemeye başlamak için cazip bir seçenek.

- + Uygun fiyat
- + Çok fazla yeni özellik
- Karmaşık arabirim

eCHIP Code VIDEO STUDIO

Adobe'un web yayıncılığı yazılımı olarak ürün yelpazesindeki yegane programı olan GoLive, yeni sürümünde de maalesef frame'lerle olan kullanım problemlerinden kurtulamamış. Diğer taraftan tabloların kontrolü ise mükemmel olarak nitelendirilebilir. Font'larla çalışırken zaman zaman beceriksizce davranıp kodun şişmesine yol açan GoLive'da kod girme penceresi de fare kullanıcılarından çok, klavye kullanıcıları düşünülerek hazırlanmış. Kullanıcının browser'ına göre en uygun style sheet'in seçimi, tesadüfi resim seçimi, frame'ler arası sürükle bırak ile tüm içeriğin taşınması ve cookie yazmak için kullanılabilecek yeni akıllı araçlar ise gerçekten başarılı eklentiler. Her ne kadar bunları internet ya da kitaplar üzerinde bulmak mümkün olsa da el altında bulunuyor olması verimi artırıyor.

Program içinde yer alan diğer yenilikçi araçlar da, ister tek bir sayfa hazırlıyor olsun ister geniş bir elektronik ticaret sitesi, üretim zamanını gerçekten oldukça azaltıyor. Eğer tek başınıza çalışıyorsanız, size Dreamweaver'da yetecektir. Ancak eğer bir tasarım ekibinin parçasıysanız, GoLive içinde yer alan dahili Workgroup Server programı, seçiminiz için bir neden olabilir.

SONUÇ: Program birçok profesyonel tasarımcıya çekici gelebilecek bir ürün. Ancak Dreamweaver'ın sadeliğini aratıyor.

- + Pratik akıllı araçlar
- + Dahili workgroup server
- Frame kullanımı karmaşık

eCHIP İÇERİĞİ

- » **Jet Audio**
Kendi çapında home studio
- » **eCHIP**
Mayıs eCHIP içeriği
- » **Sandra 2001**
Sisteminizi elden geçirin
- » **Talisman**
Yepyeni temalar
- » **Paraliz**
Parayı köleniz yapın

Jet Audio

Kendi Çapında Home Studio

Audio CD'den VCD'ye, MP3'ten MIDI'ye kadar birçok formatı aynı arayüz içinde kullanabilirsiniz.

Jet Audio, hemen hemen tüm multimedya formatlarını destekleyen bir multimedya player. Streaming Media, dijital audio ve video desteğine sahip. Home studio şeklindeki arayüzü oldukça gerçekçi olan Jet Audio'yu kolayca kullanabilirsiniz. Bu arayüz ses efektleri, mixer, audio CD, dijital audio (MP3, RA, WAV), MIDI ve video çalıcısı gibi 6 parçadan oluşuyor. Ana bölümde di-

ğer parçaları kontrol etmenizi sağlayan butonlar bulunuyor. Kullanmak istemediğiniz bölümü görünmez yapabiliyorsunuz. Ayrıca buradan ayarlara da ulaşabiliyorsunuz.

Ses Efektleri: Dinlediğiniz veya izlediğiniz film ya da şarkıların gelişmiş ses ayarlarını buradan yapabilirsiniz. POP, ROCK, JAZZ, CLASSIC, VOCAL ve FLAT kategorilerinde equalizer seçenekleri bulunan bu bölümde, isterseniz kendi equalizer ayarlarınızı da yapabiliyorsunuz. Ayrıca 4 adet 3D ortam ve 11 adet ses efektiyle değişik sesler yaratabiliyorsunuz.

Mixer: Ses, balans, gibi ayarların yapıldığı bu bölümde Windows'un ses kontrolü kullanılıyor. Play ve record seçeneklerin-

DEĞİŞİK ARAYÜZLER:

Programın içindeki birkaç arayüzü kullanabileceğiniz gibi internetten de çeşitli arayüzler seçebilirsiniz.

de ayarlar da değişim gösteriyor. **Audio CD:** Eğer bilgisayarınız internete bağlıysa 100 binden fazla arşivi bulunan CDDB özelliğinden yararlanabiliyorsunuz. İnternet bağlantınız yoksa, programın albüm yapma fonksiyonuyla parçaların bilgilerini kendiniz girebilirsiniz. Ayrıca bu bölümde audio CD'leri dijital müzik formatına çevirebiliyorsunuz.

Digital Audio: MPEG (MP3, MP2, MP1), Real Audio (RA, RM, RAM), SUN Audio (AU, SND), MAC Audio (AIF) ve Windows Audio (WAV) formatlarını çalıştırabileceğiniz bu bölümde parçalara efektler verebilir, şarkı sözlerini görebilir, MP3'ü WAV formatına çevirebilir veya audio CD'ler yapabilirsiniz.

MIDI: MIDI dışında bu bölümde Karaoke (KAR) ve Module

(MOD, S3M, XM, MTM, IT) dosyalarını çalabilirsiniz. Yine Digital Audio bölümünde olduğu gibi şarkı sözlerini görebilir, kullanılan enstrümanları değiştirebilir ve tempoyu arttırabilirsiniz.

Digital Video: AVI, MOV (QT or AM), MPG (AM), DAT (AM), Real-Video formatlarını destekleyen program ile ayrıca Real Video 5.0 makinanızda yüklüyse RM dosyalarını da izleyebilirsiniz. Video fonksiyonları arasında, track'ler arasında hızlı geçiş, tam ekran izleme, değişik ses efektleri ekleme, hızı arttırma, kare kare izleme ve BMP formatında ekran görüntüsü alma bulunuyor.

Mayıs eCHIP CD İçeriği

Her ay olduğu gibi bu ay da dergideki kapak konusu ve yazılım bölümünde adı geçen programları eCHIP içerisinde sizlere sunuyoruz. Bu ayın konuları başlıkları; Windows Tuning, XP Power Toys ve dosya kurtarma programları... Ayrıca TOP Freeware bölümünde onlarca en iyi ücretsiz yazılımlar bulunuyor. Yerli programcılar-

ın yazdığı amatör veya profesyonel programları da bu ay CD'de bulabilirsiniz. Desktop, Sistem, Multimedya, İnternet ve Müzik gibi her ay yer alan program kategorilerinde ise çok sayıda shareware ve freeware yer alıyor. Ayrıca, Bilgisayar Sözlüğü ve profesyonel programcılar için "Marjinal" başlıklı makalemizi de incelemenizi tavsiye ederiz.

WEB SİTELERİ: Birkaç aydır devam ettirdiğimiz web siteleri tanıtımları ve linkleri eCHIP'te.

SANDRA 2001 Sisteminizi Elden Geçirin

SiSoft SANDRA (System ANALyser, Diagnostic and Reporting Assistant), bilgisayarlar için bilgi alma ve analiz programı. Bilgisayarınızdaki tüm donanım ve yazılımlar hakkında tam anlamıyla geniş açıklamalarla bilgi alabilirsiniz. Program 32 bit Windows 95/98/Me ve 2000 uygulamaları yanında 16 bit Windows ve DOS desteği de veriyor. Sisoft Sandra Standart ile 50 ayrı konuda test ve benchmark yapılabilir, sonuçları listeleyebilirsiniz. Programın VESA, VBE, ACPI, APM, BIOS SMB, tak çalıştır ve WinG, DirectX (DirectDraw, Direct 3D, DSound, DMusic, DPlay, DInput), OpenGL, Glide desteği bulunuyor. Ayrıca Intel Pentium MMX/Pro/II/III/4, Celeron, Xeon /III/4, OverDrive; Cyrix 6x86, 6x86MX, MII, MIII, AMD K5, K6, K6-2/III, Athlon/Duron işlemcileri de tanıyabiliyor.

Talisman Yepyeni Temalar

Talisman herhangi bir masaüstü temasından farklı olarak, masaüstünüzü ele geçiriyor ve kendi yönetmeye başlıyor. Programı çalıştırdığınızda karşınıza klasik arayüz geliyor. Daha sonra QNXi WindowsXP veya golden arabirimi birebir aynı yapılmış ve iste-

diğiniz takdirde renklerini de olive ve metallic olarak değiştirebiliyorsunuz. Bilgisayarım, e-mail ve Belgelerim gibi çok kullanılan Windows uygulamaları daha çok göz önüne alınmış. Ayrıca, ekranın tam ortasında sisteminizin tüm özelliklerine ulaşabileceğiniz ayarlar menüsü bulunuyor. Windows oyunları ve Başlat menüsündeki programlar da bu bölümden ulaşabileceğiniz diğer uygulamalar arasında yer alıyor.

Çeşitli temalar

Temalar sadece renk değişimi sağlamıyor. Arayüz tamamen değişiyor ve yeni menüler eklenbiliyor. Programın web sitesinde (www.lighttek.com) oldukça renkli temalar yer alıyor. Fakat bu temaları kullanırken yine de alışılmış Windows arayüzünü özleyebilirsiniz.

Paraliz

Parayı Köleniz Yapın

Paraliz'le birlikte kişisel finans yönetimiyle ilgili konularda bilgilenebilir; gelir, gider ve yatırımlarınızı izleyip, bütçenizi yapabilir ve geleceğinizi planlayabilirsiniz.

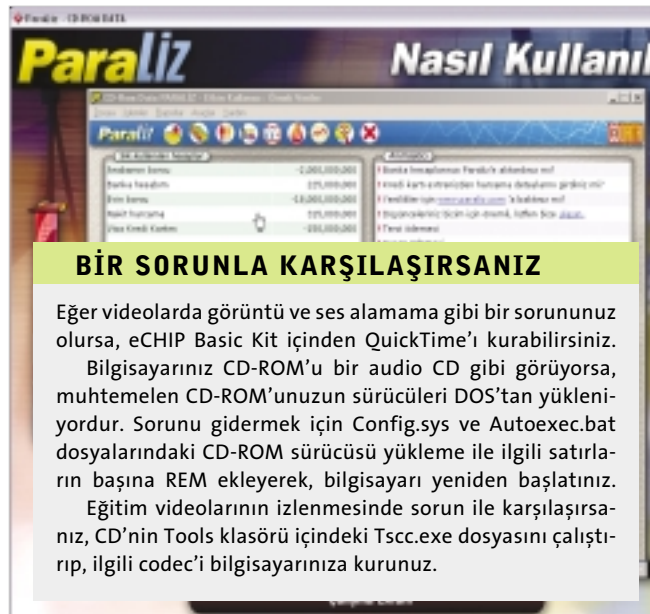
Program sayesinde, tüm gelir, fatura ve ödemelerinizi kolayca izleyebilirsiniz. Hisse senedi, fon gibi yatırım araçlarını izleyebilir, kredi veya borç ödeme planlaması yapabilir ve dilediğiniz finansal hesaplamaların üstesinden gelebilirsiniz. Takvim ve anımsatma sayesinde, faturalarınızı zamanında ödeyebilir, 50'ye yakın rapor ve grafiklerle tüm verilerinizi kolayca izleyebilirsiniz, tek tıklamayla birçok rapora anında erişebilirsiniz.

Kurulum ve kullanım

Programı kurduktan sonra dosya işlemleri, planlama, raporlar ve gelişmiş eklentiler gibi özel-

likleri "Nasıl Kullanılır?" bölümünden öğrenebilirsiniz. Görsel anlatımlı derslerle kolayca kavram ve kullanım eğitimleri alabilirsiniz. Tüm menüler ayrıntılı

olarak anlatılıyor. Program ekranı üzerinde video eğitiminden yararlanabiliyorsunuz ve kaçırdığınız bir bölüm olursa geri alabiliyorsunuz.

BİR SORUNLA KARŞILAŞIRSANIZ

Eğer videolarda görüntü ve ses alamama gibi bir sorunuz olursa, eCHIP Basic Kit içinden QuickTime'i kurabilirsiniz.

Bilgisayarınız CD-ROM'u bir audio CD gibi görüyorsa, muhtemelen CD-ROM'unuzun sürücüsü DOS'tan yükleniyordur. Sorunu gidermek için Config.sys ve Autoexec.bat dosyalarındaki CD-ROM sürücüsü yükleme ile ilgili satırların başına REM ekleyerek, bilgisayarı yeniden başlatınız.

Eğitim videolarının izlenmesinde sorun ile karşılaşırsanız, CD'nin Tools klasörü içindeki Tssc.exe dosyasını çalıştırıp, ilgili codec'i bilgisayarınıza kurunuz.

DİJİTAL DERGİLER

► PCONLINE

Her ay olduğu gibi onlarca web sitesinin tanıtımı PCONLINE içerisinde yer alıyor. Sitelerin kısa açıklamalarını okuduktan sonra, bulunan linklerine tıklayıp browser'ınızdan izleyebilirsiniz. Ayrıca, internette karşınıza çıkan istemediğiniz pencere ve gereksiz yavaşlatmalardan kurtulmanız için yararlı bir makale de bu ayki dergimizde yer alıyor.

► Computer Easy

Bilgisayar ve Elektronik kursumuzda, FET'ler (Field Effect Transistor/Alan Etkili Transistor) hakkında ayrıntılı bilgi bulabilirsiniz. Şekiller ve örneklerle anlaşılır bir şekilde açıklanan konular her ay devam ediyor. Bilgisayar sözlüğünde ise D harfindeki bilgisayar terimlerinin açıklamaları bulunuyor. Ayrıca A, B ve C harflerine de ulaşmanız mümkün.

► Sucess

Birkaç aydır devam eden kurslarımıza geçen ay Visual Basic kursu da katılmıştı. Visual Basic'in bu ayki konusu ise form nesnesi, özellikler, yöntemler ve olaylar. ASP kursumuzda ise, ASP'de sunucu istekleri açıklanıyor ve VB Script'e giriş yapılıyor. Veritabanı arayüzünün tanıtıldığı Acces kursu ve XML belgelerinde geçerlilik tanımlamaları ve DTD konularını kapsayan XML kursu, SUCESS içerisinde yer alıyor. Ayrıca ActiveX hakkındaki makalemizin de profesyonel programcılarının ilgisini çekeceğini düşünüyoruz.

► LEVEL ÖZEL

Command&Conquer: Renegade'in inceleme yazısı LEVEL'dan Berker Güngör tarafından yapıldı. Oyunun puanı, özellikleri, artı ve eksilerini Berker Güngör'ün yazısından takip edebilirsiniz. Ayrıca, bu bölümden, oyunun multiplayer demosunu kurabilir ve tanıtım filmini izleyebilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

113 **Yedekleme:**
Önce yedekleyin sonra silin

114 **Yeni Sistem:**
Sorunsuz kurulum için
disk bölümlemesi

118 **Barışçıl Çözüm:**
Paralel Windows XP ve
98/Me kurulumu

10 ADIMDA YENİ SİSTEME

- 1 Planlama
- 2 Yedekleme
- 3 Sürücüler
- 4 Ayarlar
- 5 Açılış disketi
- 6 Silmek
- 7 Bölümleme
- 8 Formatlama
- 9 Kurulum
- 10 İnce ayarlar

10 Adımda Temiz Windows

Windows'unuzu Yenileyin

Eski sistemlerinden memnun olmayanlar ve PC'sini komple yeniden kurmak isteyenlerin aşması gereken birçok engel var. CHIP, 10 adımda eski sistemi ve ayarlarını yedekleyerek yeni bir sistemin problemsiz bir şekilde nasıl kurulacağını açıklıyor.

Hemen umutsuzluğa kapılmaya gerek yok! Hangi kullanıcı, şimdiye kadar en azından bir kere olmak üzere, PC'sini öfkeden pencereden dışarı fırlatmak istememiştir ki? Sistemde oluşan hatalar çoğu kez sinir bozucu bir hal alabilir, ama yine de sakin olun. Bu gibi durumlarda, muhakkak yapılabilecek bir şeyler vardır. Artık bilgisayar kullanıcılarının çoğu, Windows kurulumundan bugüne kadar geçen zamanla, problemlerle karşılaşma sıklığının doğru orantılı olduğunun bilincinde...

Hiçbir şey yolunda gitmediğinde ne yapmak gerekiyor? En iyi seçim, sistemi baştan aşağı temizlemek ve Windows'u

yeniden kurmak. Çünkü bu yol çökmele-
rin ve hata uyarılarının sıklaştığı durum-
larda yapılabilecek en iyi şey. Planımız si-
ze çok fazla sıkıntı yaşamadan yepyeni bir
sisteme nasıl ulaşabileceğinizi gösterecek.

1

Planlama: XP veya 98/Me? Belki de ikisi birden

Kolları sıvamadan önce, amaç tam olarak belirlenmeli... Çünkü yeni bir kurulum süreci, sistemi kişisel gereksinimlerinize uygun hale getirmek için en ideal zaman. Bu sırada dosyaları korumak ve daha iyi güvenlik önlemleri alabilmek için sabit-diskinizi yeniden bölümlendirebilir ve

hatta yeni bir sistem deneyebilirsiniz.

Şu sıralar Windows XP Home Edition'ın tam sürümünü yaklaşık 100 dolar karşılığında temin edebilirsiniz. Bir süredir hissedilir derecede daha stabil olan yeni Windows'a ilgi gösteren kullanıcılar, sistemin yeniden kurulumu öncesinde önemli bir karar aşamasından geçmekte-ler.

Yeni işletim sistemi, özellikle mesleği gereği bilgisayar başında çalışanlar için tasarlanmış ve birden fazla kullanıcının aynı sistemi paylaşması gerektiği durumlara uygun. Ancak öncelikle bilgisayarınız, yazılımın donanım gereksinimlerini karşılayabilmeli: XP; 233 megahertz ve

Yeni Windows Kurulumu

üzere işlemcili en az 128 megabayt bellek sahibi sistemlerde 1 gigabayt sabitdisk alanına ihtiyaç duyuyor. Bu değerler en düşük gereksinim seviyesini temsil ettiğinden, ne kadar fazla kaynağa sahipseniz, işiniz o kadar kolaylaşacaktır.

Eski işletim sistemini saklamak istemeniz halinde, Windows XP'yi Windows 98 ve Me'ye paralel olarak kurmak mümkün. PC'nizi baştan aşağı yenilerken çifte işletim sisteminin ön koşullarını zaten yerine getireceksiniz. İşlemin nasıl yapıldığını 118'deki "Çifte Windows" kutusunda bulacaksınız.

Bu fırsatı kullanmayı istemerseniz dahi, yeni kurulumun ruh sağlığınıza korumaya yardımcı olacak bir çalışma ortamı yaratmak için mükemmel bir başlangıç noktası olduğunu unutmayın.

2 Yedekleme: Değerli dosyalarınızı koruyun

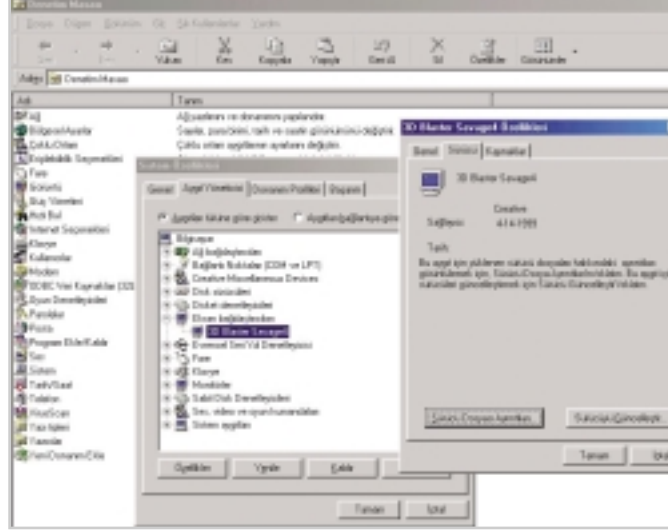
Sabitdiski temizlemeden önce, tüm gerekli dosyaları dikkatle kaydetmelisiniz. Bu kategoriye yalnızca Word, Excel dosyaları veya fotoğraflar değil, aynı zamanda ilk anda akla gelmeyen pek çok dosya da dahil edilmeli.

Belgelerim: Kullanıcı farklı saklama dizinleri kullansa da pek çok program dosyalarının tümünü standart olarak bu sistem klasöründe saklar.

Office templates yeni kurulumun ardından kendi şekillendirdiğiniz belge şablonlarını yeniden yaratmak zorunda olmak can sıkıcı. Office 97'de dosyalar C:\Program Files\Microsoft Office\Templates'de yer alıyor. Office 2000 ve XP'deyse onları C:\Windows\Application Data\Microsoft\Templates'de bulabilirsiniz. Windows 2000 veya XP'de templateler \Documents and Settings dizininde o anki kullanıcı adı altında Application Data\Microsoft\Templates'de saklı.

E-mailler ve Adres Defteri: Outlook ve Outlook Express'de, e-maillerinizi ve adres defterinizi bir arşiv dosyasında saklayabilirsiniz. Outlook'ta Dosya/Arşiv'den Outlook Express'de Dosya/Ver'den erişilen bu özelliği her yeni sistem kurulumundan önce kullanmalısınız.

Sık Kullanılanlar: Internet Explorer'da sık kullanılan adresler listesi oluşturduysanız, C:\Windows\Favorites'den (98,ME) veya Documents and Settings\<Kullanıcı Adı>\ Favorites'den(XP) ulaşabileceğiniz bu verileri de saklayın.

SÜRÜCÜ SORUSU: Sürücü Microsoft kaynaklı mı, değil mi? Değilse, silme işlemi öncesinde mutlaka sürücü sağlanmalı.

Oyunlar: Oyun severler en son değiştirilen dosyaları da diğer önemli dosyalarla birlikte arşivleyebilir.

3 Sürücüler: Hiçbirini unutmadığınıza emin olun

Windows'un kurulum CD'sinde çok sayıda sürücü yer alıyor. Ancak bunlar gerekebileceklerin tümü değil. Ayrıca sürücülerin hiçbirinin en güncel versiyonlarının olmadığı da kolaylıkla tahmin edilebilir. Sabitdiski formatlamadan önce, sistemin her bileşeni için bir sürücünün el altında olduğundan emin olmalısınız. Bu dosyalara ya Windows CD'sinden ya da ayrı bir CD'den ulaşılabilir. Kurulum

sırasında ISDN kartınızın çalışmadığını fark etmek kadar sinir bozucu pek az duruma düşülebilir. Net'ten kısa sürede sürücü temin etmek, internet bağlantısı olmadan güçleşecektir...

Başlat/Ayarlar'dan (98,Me) Denetim Masası'nı açın. Sistem'e iki kez tıklayın ve (XP'de Hardware) daha sonra Device Manager'ı seçin.

Fare ve CD-ROM sürücüsü gibi sistem bileşenleri ve standart donanımlar, genellikle sorun yaratmaz. Dikkat edilmesi gerekenler her şeyden önce görüntü, ses ve network gibi ek kartlar ve modem, tarayıcı ve yazıcı gibi harici bileşenler. Her defasında ilgili bileşene iki kez tıklayın ve Sürücü kartını kontrol edin. →

SÜRÜCÜLER, ARAÇLAR, AYARLAR

» Kendi üretim CD'niz

Sürücüler: Bu sınıfa Windows CD'sinde yer almayan her şey dahil edilebilir. En iyi seçim, en güncel sürümlerin üretici kaynaklı olarak doğrudan internetten temin edilmesidir.

Ayarlar: En önemli ayarları screenshot yoluyla ve/veya belgelemeyle kaydedebilirsiniz. Konfigürasyon dosyaları kullanmaları halinde diğer yazılımlar da bu kategoriye dahil edilebilir.

Açılışlar: Başlangıç disketinin içeriğini CD'ye aktarmak. Nero benzeri CD yazma programlarıyla bir başlangıç CD'si elde etmek mümkün.

Araçlar: Hiçbir bilgi sayarda eksik olmamalı: Sıkıştırma programı, Acrobat Reader ve Internet Explorer'ın en yeni sürümü. Bunlara ek olarak tarayıcı, modem ve dijital kamera için özel yazılımlar dahil edilebilir.

Yeni Windows Kurulumu

Burada *Sağlayıcı* (98) veya *Driver Provider* (Me, XP) kısmında Microsoft ibaresinin yer alması halinde, sürücüler Windows CD'sinde mevcut demektir. Söz konusu olan sonradan satın alınan bir Microsoft ürünüdür.

Sonradan eklenen aygıtların tümü için, beraberlerinde gelen sürücülere ihtiyaç duyarsınız. Ancak bunlar elde yoksa veya eskiyse, (tarihleri *Sürücü* kartından kontrol edebilirsiniz), internetten gerekli yardımı alabilirsiniz. Tecrübeli kullanıcılar kurulum öncesinde güncel bir sürücü CD'si oluştururlar (bkz. 113'teki "Kendi Üretim CD'niz" kutusu).

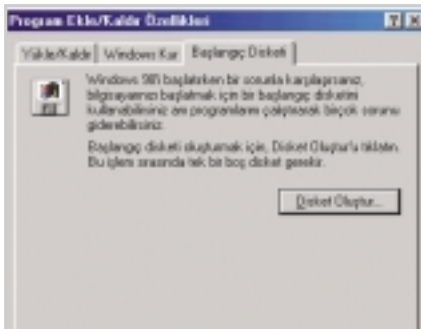
Aygıt yöneticisi'nden *Monitör*'deki kaydı kontrol edin. Burada *Standart Monitör* ifadesini görürseniz, en iyi çözüm, üreticinin modele en uygun konfigürasyon dosyasını netten indirmek. Ancak bu şekilde ekran görüntüsü sonradan en iyi şekilde ayarlanabilecektir.

4

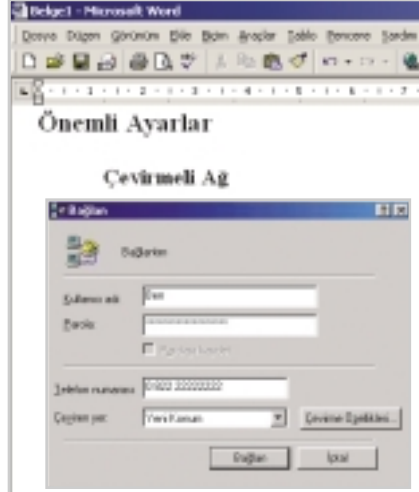
Kaybolmamaları için ayarları kaydedin

Yalnızca sürücü ve yazılımlar değil, kişisel sistem ayarları da son derece önemli. Çünkü onlar olmaksızın sistemi eski haline getirmek çok zor. Ayarların saklanabilmesinde aşağıdaki ipucu yardımcı olacaktır.

Kaydetmek istediğiniz iletişim penceresini açın. Örneğin *Çevirmeli Ağ* için arama parametrelerinin yer aldığı pencere. [Alt]+[Print Screen] tuşlarına eş zamanlı tıklayın. Pencere, ekran görüntüsü olarak hafızaya alınacaktır. Word'de yeni bir belge oluşturun ve resmi [Ctrl]+[V] tuş kombinasyonu ile belgeye ekleyin. Diğer önemli ayarlar için de aynı yöntemi uygulayın ve onları Word'de tanımlayın. Ardından belgeyi diğer dosyalarınızda birlikte kaydedin. Hangi ayarları kaydetmeniz gerektiğinden emin değilseniz,

BAŞLANGIÇ DİSKETİ: Bu sayede bilgisayar Windows olmaksızın da başlatılabilir.

ÖNEMLİ AYARLAR: Kaybetmemeniz için *Çevirmeli Ağ* gibi önemli ayarlarınızı bir dokümana kaydedin.

Ağ, Çevirmeli Ağ, E-mail hesapları, User (XP'de) ve kurulan yazılımlardan oluşan bileşenleri kaydedin.

5

Sistem disketi olmadan işler yolunda gitmiyor

Windows 98/Me altından kolaylıkla başlangıç disketi oluşturabilirsiniz. Bu disket sabitdiski bölmek (Fdisk) ve formatlamak (format) için gerekli programları içermeli. Windows XP'de bu disket oluşturulmadığından sistemi kurulum CD'sinden başlatmalısınız. Boş bir disket ve Windows CD'sini sürücülere yerleştirin. *Başlat/Ayarlar/Denetim Masası* ve *Program Ekle/Kaldır*'a tıklayın. *Başlangıç Disketi* kartından *Disket Oluştur*'a ve *Tamam*'a tıklayın.

6

Disk partitionunu silmek: Artık geri dönüş yok

Partition'ları sildiğiniz takdirde, sabitdiskin yeniden bölümlendirilebilmesinin yolu açılmış olacaktır.

Windows 98 ve Me: Başlangıç disketini sürücüye yerleştirin ve PC'yi başlatın. Sistemin disketten başlatılamaması durumunda, PC'nin temel ayarlarının yer aldığı BIOS'dan başlatma sırasını değiştirin. Seçeneğe bilgisayarın başlatılmasının ardından genellikle [Delete] tuşuna tıklayarak erişebilirsiniz.

Daha sonra karşınıza çıkan menüden sistemi CD-ROM desteği olmaksızın başlatın. CD-ROM sürücüyü daha sonraki aşamalarda ihtiyaç duyacaksınız. Karşınıza çıkan komut satırına "fdisk" yazın ve

[Enter]'a tıklayın. Büyük boyutlu sabitdisklerin desteklenmesiyle ilgili soruyu *Evet* ile yanıtladığınızda kendinizi Fdisk yardımcı programının ana menüsünde bulacaksınız.

Üçüncü sıradaki *Bölüm veya mantıksal DOS sürücüsü sil* den tüm mevcut sürücüler kaldırın. Sabitdisk üzerinde yalnızca bir partition olması halinde (C: sürücüsü) 1'i tuşlayarak ilk partition'ı silin. Karşınıza çıkan güvenlik sorularını yanıtlarken, aklınızda tutmanız gereken partition'la birlikte, içindeki tüm dosyaları silmek üzere olduğunuz. Bu adımı da gerçekleştirin.

Windows XP: Windows CD'sini sürücüye yerleştirin ve bilgisayarı başlatın. PC'nin CD'den boot edilememesi durumunda burada da BIOS'daki başlatma sırasını az önceki örnekteki gibi silmelisiniz.

Tüm başlangıç dosyaları yüklenene dek bekleyin ve [Enter] tuşuyla Windows kurulumunu onaylayın.

Zorunlu lisans sözleşmesinin ardından, Windows sistemde kurulu işletim sistemlerini tarayacaktır. [Esc] tuşuna tıklayın ve tüm partition'ların listesine ulaştığınızda herhangi birini seçip silin. Burada da güvenlik sorularıyla uyarıla- →

WINDOWS YEDEĞİ

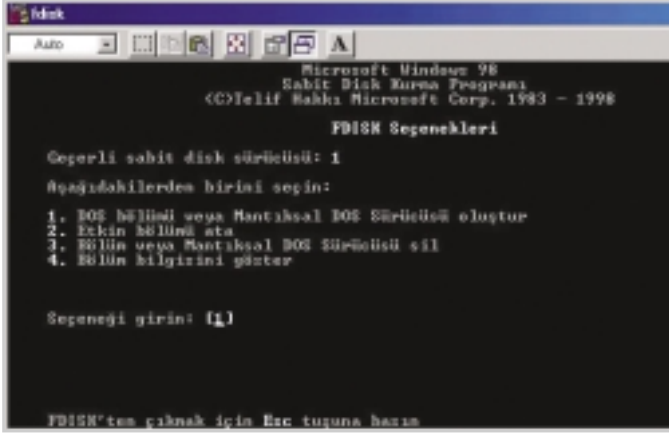
» Recovery CD'leri biraz problemli

Recovery CD'leriyle ilgili problemler. Pek çok PC, önceden kurulan yazılımlar dahil olmak üzere, sistem için tek bir korruma (Recovery CD) içerir. Yeni bir kurulum sırasında manuel konfigürasyon mümkün değildir. CD'yle PC sadece ilk haline döndürülebilir. Buna rağmen pek çok durumda, sabitdiski burada tanımlanan yöntemlerle önceden bölmek mümkündür.

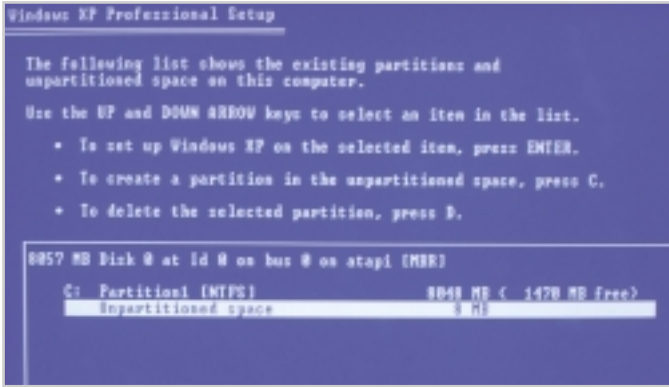

SİNİR BOZUCU BİR DURUM: Recovery CD'leri Windows CD'sinin yerine konamıyor.

Yeni Windows Kurulumu

SÜRÜCÜ BÖLME YAZILIMLARI:
Windows 98 ve ME kurulumu öncesinde Fdisk yardımcı yazılımı sabitdisk bölümlenebilir.

XP'nin PROFESYONELLİĞİ:
Microsoft'un en yeni işletim sistemi XP aynı işi setup rutinindeki bir araçla gerçekleştiriyor.

caksınız. Bölümlendirilmemiş bir alan kalana dek partition'ları kaldırın.

7 Doğru bölümlemek: Sisteme temel oluşturmak

Şimdi yeni bir partition oluşturmalısınız. Burada iyi planlama önem kazanıyor. Bir örnek: Windows için bir sürücüye ve kendi dosyalarınız içinse bir başka sürücüye ihtiyaç duyuyorsanız iki bölüm oluşturmalısınız.

Windows 98 ve Me: Yeniden Fdisk'in ana menüsüne yönelin ve birinci satırdan birincil bölüm oluşturun. Fdisk, taramanın ardından, kullanılabilir alanın tümünden yararlanmak isteyip istemediğinizi soracaktır. Olumsuz yanıt verdikten sonra birincil partition'ın kapasitesini belirleyin. Yüzde veya megabayt cinsinden bir değer girin. Sabitdiski ikiye ayırmak için % 50 değerini kullanabilirsiniz. İlkini ardından dosyalarınız için genişletilmiş bir partition oluşturun. İşlem ana menünün birinci satırında gerçekleştiriliyor. Arta kalan sabitdisk alanını değer olarak girin.

Artık eş boyutlu iki bölüme sahipsiniz. Ancak Windows genişletilmiş olan kısma henüz onu sürücü olarak tanımadığından erişemiyor. Bu durumda, Fdisk genişletilmiş partition'da mantıksal sürü-

cü oluşturmalısınız.

PC'nin sabitdiskten başlatılabilmesi için, bir bölümün aktive edilmesi gerekiyor. Fdiskin 2 numaralı menüsünden *Et-kin Bölümü Ata'yı* kullanın.

Windows XP: Bölümlendirme, silmeyle aynı menüden gerçekleştiriliyor. Yeni bir

partition oluştururken burada da az önceki örnek geçerli: Önce Windows için, sonra da veriler için kullanılacak bölümü oluşturun. Sabitdisk alanını her iki partition arasında paylaştırabilirsiniz.

8

Formatlama: FAT ve NTFS dosya sistemi uyumsuzluğu

Kurulumla başlamadan önce, en azından birincil partition'ın formatlanması gerekli. Mantıksal sürücülerde bu adım Windows altından, Explorer'da ise sürücü simgesinin üzerine sağ tıklayıp *Biçimlendir*'i seçerek gerçekleştirilebilir.

Windows 98 ve Me: Sistemi diskette yeniden başlatın. Komut satırına "format c:" komutunu girin. Soruları onaylayın ve sistem bölümüne kendini ifade eder şekilde bir ad verin. "Format d:" ile veri bölümünü formatlayın. Bu partition için örneğin *Dosyalarım* adını kullanın.

Windows XP: Formatlama Windows XP'de yeni bir partition'ın oluşturulmasının ardından kendiliğinden başlayacaktır. Burada dikkat edilmesi gereken, hangi dosya sistemini kullanmak istediğiniz: FAT veya NTFS. Windows 98 veya Me üzerinden partition'lara ulaşmak niyetindeyseniz daha eski olan FAT'i kullanmanızı öneririz. Buna karşın kullanıcı hakları ve şifreleme gibi yeni XP fonksiyonlarından faydalanmak için NTFS daha iyi bir seçim olacaktır. →

KURULUMLA BİRLİKTE ANINDA

» Kurulum CD'sindeki gizli cevherler

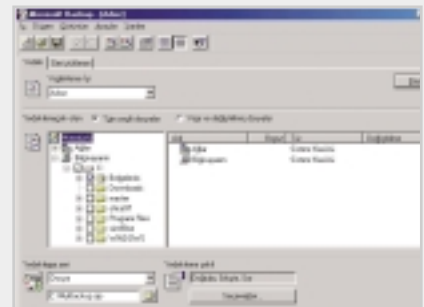
Standart kurulum sırasında gerçekten faydalanabileceğiniz bazı yazılımların yolu kesiliyor. Bunların arasında evrak çantası, doğrudan kablo bağlantısı ve pano (clipboard) da yer alıyor. Windows ME sıkıştırılmış klasörlerin (ZIP dosyaları) kurulumunu da es geçiyor. Neyse ki bu araçların tümünü *Başlat/Ayarlar (98,Me) Denetim Masası/ProgramEkle/Kaldır/Windows Kur (98/Me) veya Add Remove Windows Components (XP)* üzerinden sonradan kurabilirsiniz.

Özel Durum: Backup programları

Anlaşılmaz ama gerçek: Dosya yedekleme (backup) yazılımı, işletim sistemiyle birlikte kendiliğinden kurulmuyor. Windows 98 kullanıcılarının işi biraz daha kolay, çünkü onlar bu aracı az önce açıklanan şekilde kurabilirler.

Windows Me'deyse "msbexp.exe" dos-

yasını kurulum CD'sinin "add-ons/msbackup" dizininden çalıştırabilirsiniz. Windows XP'de dosya "ntbackup.msi" adıyla "valueadd/msft/ntbackup" klasöründe XP CD'sinde yer alıyor.

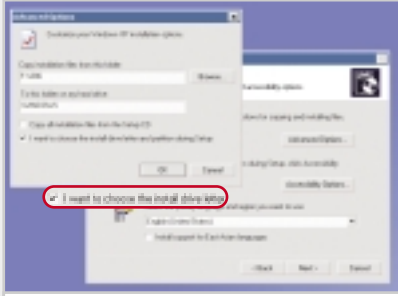

DOSYA YEDEKLEME: Windows'un, onu bizden saklamak istemesi inanılır gibi değil.

ÇİFTE WINDOWS

» XP ve 98/Me'yi paralel kurmak

Windows XP'yi, 98 veya Me ile birlikte kurmak istiyorsanız, izlenecek en iyi yol üç

BASİT BİR İPUCU: Yalnızca bu onay işaretleriyle, kurulum sırasında serbest seçim hakkına sahip olursunuz.

partition oluşturmak. Bunlardan biri birincil, diğer ikisi de iki mantıksal sürücüye sahip genişletilmiş bölüm olmalı. İlk bölüme 98 veya Me'yi kurun. Daha sonra kurulumu Windows 98/ME'den doğrudan başlatın. *New Installation (Advanced)*'i seçin ve sihirbazı takip edin. Bir kaç iletişim penceresinin ardından *Advanced Options*'a tıklayın ve "I want to choose the install drive letter and partition during Setup"ı seçin. XP'yi mantıksal sürücülerden herhangi birine kurabilirsiniz. Diğer bölümü her iki sistem için de verilerin saklanacağı bir parti-tion olarak kullanabilirsiniz. XP, bilgisayar başlatılırken iki sistem arasında seçim yapabileceğiniz programı otomatik olarak başlatacaktır.

9 Kurulum: Sabitdisk için yepyeni bir Windows

Tüm hazırlıkların tamamlanmasının ardından asıl kurulum başlayacaktır.

Windows 98 ve ME: Başlangıç disketiyle sistemi yeniden başlatın ve bu kez CD-ROM destekli seçeneğini seçin. Windows CD'sini sürücüye yerleştirin. Windows'un disketin başlatılması sırasında diyagnoz sürücüsü oluşturduğuna dikkat edin. CD-ROM sürücüsü için sürücü harfi bir ileriye kayacaktır. Örneğimizde "f:\setup" komutunu verin. Sürücü daha sonra yeniden E harfini alacaktır.

Artık, Windows görünümü sisteme yeniden hakim olacak ve grafik arabirimli, fare destekli bir kurulum sihirbazı başlatılacaktır. Sihirbazın direktiflerini takip edin ve lisans sözleşmesini onaylayın. Kurulum klasörü için C:\Windows'u seçin.

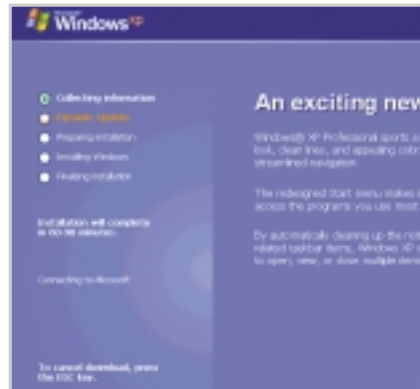
Özel kurulum modunu işaretleyerek hangi Windows bileşenlerinin kurulacağını belirleyebilirsiniz.

Lisan, ülke, klavye dizilimi ve saat dilimini belirleyin. Yeni bir başlangıç disketi oluşturmanıza gerek yok, çünkü bu adımı çok önceden gerçekleştirdiniz. Diğer kurulum soruları ad, firma ismi ve kayıt numarasıyla ilgili. Firma alanını boş bırakabilirsiniz. Ağın tanımlanması, ancak sistemde bir network kartının olması halinde gerekiyor... Asıl kurulum işlemi PC'nin özelliklerine göre 30 ile 60 dakika arasında vakit alır. Son olarak Windows, tüm aygıtları tanıması gereken donanım sihirbazını başlatacaktır. Gerekli sürücü-

lerin kurulum CD'sinde bulunamaması durumunda, konumlarını sizin belirtmeniz gerekir.

Windows daha sonra parola girmenizi isteyecektir. Parola kullanımı gerçek bir koruma sağlamadığından bundan kaçınılabilirsiniz.

Windows XP: Microsoft'un yeni işletim sistemi, öncülü kadar çok seçeneğe sahip değil. Ayrıca kullanıcı tarafından yönlendirilecek bir kurulum aramak boşuna.

KURULUM BAŞLIYOR: Yaklaşık yarım saat sonra PC, Windows XP arayüzüyle ışıldayacak.

Kurulum, formatlamanın ardından otomatik olarak başlatılıyor. Sihirbaz burada da işlemler boyunca size eşlik ediyor.

Saat dilimi ve bölgesel ayarlar Windows'un diğer sürümleriyle benzerlik gösteriyor. Asıl fark, daha fazla kullanıcıyı hemen atayabiliyor olmanız. PC üzerindeki tüm haklara sahip, administrator olarak bilinen süper bir kullanıcıya olan ihtiyaç, bazı tehlikeleri beraberinde geti-

riyor. PC'yi tek başınıza kullanıyor olsanız dahi, günlük işleriniz için daha sınırlı haklara sahip ikinci bir kullanıcı belirlemelisiniz.

10 İnce ayarlar: Son rötuşlar ve pratik ipuçları

Kurulumun tamamlandığında dahi, Windows hala eksik bir görünüme sahip olabilir. Bazı sürücülerin eksikliği ve görüntü ayarlarının minimum düzeyde tutulması genellikle bu duruma yol açan etkenlerdir. Bu nedenle son detaylar için biraz el mahareti gerekli. Öncelikle *Aygıt Yöneticisi*'ni başlatmalısınız. Bunun için *Başlat/Ayarlar (98,Me) Denetim Masası/Sistem/Hardware (XP) ve Aygıt Yöneticisi (Device Manager)* kullanılabilir. Sistem bileşenlerinin listesinde sarı soru işaretlerinin varlığı, donanımın doğru tanımlanamadığı ve uygun sürücünün kurulmadığı anlamındadır.

Gerekli sürücünün CD'de yer alması halinde, onu manuel olarak kurabilirsiniz. Bunun için hatalı kayda iki kez tıklayın ve *Sürücü* kartından *Sürücüyü Güncelleştir* düğmesini kullanın. Daha sonra ekran kartı ve monitör için de, standart sürücüler yerine uygun olanların kurulduğundan emin olun.

Bir sonraki adım, görüntü özellikleriyle ilgili. Sağ fare tuşuyla masaüstündeki herhangi bir boşluğa tıklayın ve açılan nesne menüsünden *Özellikler/Ayarlar*'ı seçin. *Renk*'ten mümkün olan en yüksek sayıyı, örneğin True Color(32Bit)'i ve monitöre uygun bir çözünürlüğü seçin. Genellikle bu değer 1024X768'dir. *Gelişmiş/Monitör*'den ekran tazeleme oranını gözden geçirin. Göz sağlığını korumak için, bu değer 75 hertz'in üzerine olmalıdır. *En Uygun* ayarıyla genellikle en sağlıklı seçimi yapmış olursunuz. Şimdi önceden kaydettiğiniz tüm ayarları yeni sisteme aktarın, (bkz. adım 4).

Windows XP kullanıcıları, ek olarak, sistemlerini etkinleştirme yükümlülüğüyle karşı karşıyalar. Aksi halde Windows, 30 gün sonra başlatılamayacaktır. Etkinleştirme işlemi online ya da telefon vasıtasıyla gerçekleşiyor.

İPUCU: Online-etkinleştirme yalnızca üç kez kullanılabilir. Telefonla etkinleştirme sırasında, gerçeklere sadık kalarak sisteminizi yeni kurduğunuzu belirtmelisiniz. Güncelleme asla reddedilmeyecektir.

TF / Ozan Ali Dönmez, ozand@yahoo.com

İÇİNDEKİLER

Dosya Kurtarma:
Veri kaybına elveda

AutoSave:
Gerçek zamanda yedekleme

Sistem Kurtarma:
Zamanı geriye döndürme

Mini Atölye:
XP'nin geri yüklenmesi

Image Araçları:
Komple sistem yedekleme

Mini Atölye:
Drive Image 5.0

Sonuç
Profesyonel çözümler

Tablolar
Kazananlar

Test: Kurtarma Araçları

Windows

Veri kaybı ve mavi ekran gibi sorunlar, hiçbir Windows kullanıcısına yabancı değildir. Neyse ki bilgisayar kendini askıya aldığı anda, bozulan partiyonları ve kaybolan verileri yeniden oluşturan programlar mevcut.

İpin Ucunda

Dosya Kurtarma

Yanlışlıkla önemli bir dosyasını silmiş olanların, ya sağlam bir sinire ya da verileri yeniden oluşturan özel bir araca sahip olması gerekiyor.

Microsoft, Windows XP'de yalnızca arayüze yeni bir tasarım kazandırmakla kalmamış, Luna stilinde bir mavi ekran da yerleştirmiş. Bu ekran işiştten geçtiğinde beliriyor. İçeriği az ve öz: Windows'un bir sorun saptadığı ve şimdi kapanmaya yüz tuttuğu şeklinde bir mesajdan ibaret. Sonuç olarak işletim sistemi artık start almıyor. İşte şimdi kurtarma araçlarının ve Image programlarını kullanma zamanı gelmiş demektir. Bunlarla birlikte, ellerinizin terlemesi ve tırnaklarınızı kemirmeniz geçmişte kalıyor.

Acil durumda Windows kullanıcısının üç programa ihtiyacı var: Geri Dönüşüm Kutusu'ndan bile silinmiş dosyaları yeniden oluşturan bir dosya kurtarma aracı, yanlış konfigüre edilmiş sürücüler ya da virüs bulaşması yüzünden oluşan hasarları tamir edebilen bir sistem kurtarma yazılımı ve önceden optimal bir biçimde konfigüre edilmiş bir sistemi depolayıp, gerektiğinde yeniden geri yükleyen bir image programı.

CHIP, bu üç yazılım kategorisinde en iyi programları sıkı bir teste tabi tuttu. Ancak üç test galibini kombine etmek, otomatikman güvenli bir yapı sağlamıyor. Yalnızca kafanızı çalıştırarak ve doğru araç kombinasyonu, optimal sonuçlara ulaşabilirsiniz.

Sonuç bölümünde bu soruna değiniyor ve çöküşe karşı güvenli bir Windows için iki strateji öneriyoruz. Programların deneme sürümlerini eCHIP'te bulabilirsiniz.

(© eCHIP-Code **DOSYA KURTARMA**)

Geri Dönüşüm Kutusu'ndaki veriler silindiğinde, Windows onların yerini veri yazmaya açıyor. Şimdi silinmiş verileri yeniden oluşturmak için size artık yalnızca kurtarma uzmanları yardımcı olabilir. CHIP size bunları tanıtıyor ve programların zayıf ve güçlü yanlarını gözler önüne seriyor.

EasyRecovery 5.12 Personal Edition: 105 dolarlık fiyatıyla gerçi en pahalı, ama aynı zamanda bu kategorinin en iyi aracı. Ancak Personal Edition NTFS dosya sistemini desteklemediği için XP ile tamamen uyuşmuyor.

İkinci kritik nokta kullanım kılavuzunun çok kısa tutulmuş olması. Bu RAW-

ne yazılmışsa, EasyRecovery pas geçmek zorunda kalıyor. Yazılımın hakim olduğu bir alan da sabitdisk tanısı: Bir analiz ile diskin nerelerde fiziksel hasarlara sahip olduğu açıklığa kavuşturuluyor.

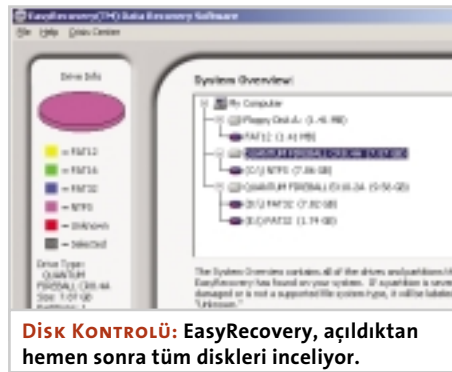
Artı bir özellik de acil durum disketi üzerinde bir DOS sürümünün bulunması. Ama disket ile kurtarma bir hayli zaman alıyor. Bu işlemde 500 MByte için 40 saniyelik süre 40 dakikaya kadar uzayabiliyor.

Final Data 1.0 Standard: Yüksek fiyat ve eksik olan NTFS desteği, Final Data'nın silinmiş dosyaları kurtarmada ulaştığı iyi nota gölge düşürüyor.

Kullanım kolay: Kullanıcı bir sürücü seçiyor ve Final Data tarama işlemine başlıyor. FAT (File Allocation Table) bozuk değilse, kullanıcı scan işlemini durdurabiliyor. Araç çok kısa bir süre içerisinde silinmiş dosyaları buluyor. Asıl scan işlemi sabitdiski sektör sektör tarıyor, ancak bu yalnızca yeni bir formatlamadan veya virüs bulaşmasından sonra zorunlu bir hale gelebilir.

Toplam olarak, kalite noktasında, EasyRecovery'ye ayak uydurabilen iyi bir ürün. Ancak acil durum disketi ve XP desteği gibi özellikler eksik. Tutumlu olmak isteyenler, Basic sürümü edinebilir, ama bu yeni formatlamada ya da virüs bulaşmasında uyuşmak zorunda. Şu sıralar piyasaya sürülmesi planlanan 2.0 sürümü XP uyumlu olacak ve böylelikle EasyRecovery'yi geride bırakabilecek.

Recover4all 2.04 Professionell Beta: Bu sürümü, beta aşamasında olmasına rağmen CHIP testine dahil ettik. Üreticinin açıklamasına göre, ancak yazın Final sü-

Scan örneğinde belirginleşiyor: Seçilmiş partiyon sektör sektör inceleniyor ve normal kontrolden uzak ara daha esaslı. Normal arama işlemi tüm silinmiş dosyaları yeniden oluşturamadığında, Ontrack RAW-Scan'i tavsiye ediyor. Kullanım kılavuzunda RAW-Scan'e nasıl geçileceği açıkça belirtilmemiş. Bu harika seçenek için özel bir menü bile anlamlı olurdu.

Aracın yeniden oluşturma oranı (yüzdesi) şahane. Yalnızca eğer verilerin üzeri-

Sistem Kurtarma

Windows ne kadar uzun çalışırsa, o oranda stabilitesini yitiriyor. Ancak sistem kurtarma araçları zamanı geriye döndürüyor.

rümü piyasaya çıkabilecek. Stabilité yérinde: Beta sorunsuz çalışıyor. Eski Final 1.04'ün aksine Beta, testteki yegane Windows XP ve NTFS desteğine sahip bir ürün. Araç yavaş, ama esaslı çalışıyor. İlk tarama pek bir başarı sağlamadı. İkinci scan, kontrolü sektör sektör gerçekleştireyor, bu da birkaç saat sürebiliyor. Buna karşılık yeniden oluşturma oranı (yüzdesi) çok iyi, hatta formatlanmış bir FAT partiyonunda bile. Bu durum formatlanmış bir NTFS partiyonu için geçerli değil, bu noktada elde edilen başarı sıfır.

Yine bir zaaf: Recover4all gerçi dosyaları yeniden oluşturuyor, ama izin yapısını değil. Toplam olarak araç çok az sayıda konfigürasyon olanağı sunuyor.

Drive Rescue 1.7: Freeware (http://home.arcor.de/christian_grau/rescue/), işlevsellik noktasındaki açıkları örnek bir ergonomi ile dengeliyor. Araç, bir sistem ve sabitdisk analizi sunuyor. Bulunan dosyaların değerlendirilmesi uyuyor: "Poor" Drive Rescue'nun hiçbir olanak göremediği anlamına geliyor, "Good" ise kullanıcının iyi bir şansa sahip olduğunu belirtiyor. Dosya kurtarma, yalnızca kullanıcı *Quick format* seçeneğini seçtiğinde gerçekleşiyor. Esaslı bir formatlamada araç pas geçmek zorunda kalıyor. En önemli özellik, Drive Rescue'nun hasara uğramış bir FAT sonucunda ne Windows ne de PartitonMagic tarafından tanınan partiyonların izini sürmesi.

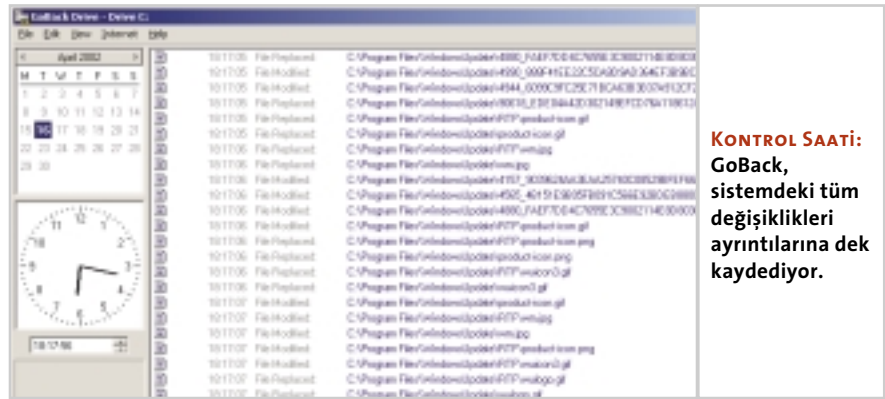
Sabitdiskinin durumu hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak isteyenler, Drive Rescue'yu başlatıyor ve tıklamalarla birçok seçenek içinden geçiyor. Eksik olan acil durum disketi... Bir freeware için başlanabilir bir günah!

Bir kez yanlış yazılım kurulsun, Windows hemen veda ediyor. Bu durumda size en önemli yardımcı, işletim sisteminin en son pürüzsüz çalıştığı ana kadar saati bir zaman makinesi gibi geriye döndüren sistem kurtarma programları sunuyor. CHIP bu tür araçların en ilginçlerini teste tabi tuttu.

GoBack 3.1 Deluxe: Roxio ürünü program, sisteme derinlemesine müdahale ediyor ve son derece efektif çalışıyor. En

yici) yüzde yüz yeniden oluşturulamıyor. GoBack, formatlanmış partiyondan da sistemi yeniden oluşturuyor.

Oysa, kılı kırk yarararak oluşturulmuş gözetleme rutini, büyük bir dezavantaj sergiliyor. Master Boot Record'u okuyan ya da sabitdiskin partiyon tablosuna yazan Drive Image gibi araçlar, programla birlikte çalışmıyor. Bu ikilemden zorlu bir çıkış yolu var... Öteki araçlarla çalışırken, GoBack'i devre dışı bırakın! Bu kez de GoBack iptal edilmeden önce konumlan-

KONTROL SAATİ: GoBack, sistemdeki tüm değişiklikleri ayrıntılarına dek kaydediyor.

başta gelen ilke, sürekli gözetleme. Sanal bir sürücüde araç, değişiklikleri depoluyor ve tek tek dosyaların ve dizinlerin yeniden oluşturulmasında bunlara başvuruyor. GoBack gerektiğinde seçici de çalışıyor ve tek tek dosyaları ve dizinleri yeniden oluşturma kapsamı dışında bırakıyor. Yeniden oluşturma neredeyse mükemmel çalışıyor, yalnızca registry (kayıt düzenle-

dilmiş kontrol noktalarını maalesef yitiriyor.

Standart kurulumda ise aracın bir partiyonun yüzde 10'unu kendine ayırması ve tek tek sürücülerin, kurulum sırasında gözetleme dışında bırakılmaması yazılımın kusurları olarak göze çarpıyor.

Recovery Genius 21st 5.0: Recovery Genius, konfigüre edilebilme noktasında kötü notlar alıyor, çünkü program yalnızca tek bir kontrol noktası depoluyor. Daha eski kontrol noktası (checkpoint) üzerine sorulmadan yazılıyor. Dosyalarda ve registry kayıtlarında yeniden oluşturma oranı teste katılanlar arasında en iyisi.

Tayvan kökenli yazılım, GoBack'te de olduğu gibi, kendine özel bir DOS'ta çalışıyor. Bu onu gerçi işletim sistemi ile ilgili kazalara karşı duyarsız kılıyor, ama antivirüs yazılımıyla uyumsuzluklara yol açabiliyor. Programın bazı püf noktaları var... Recovery Genius her zaman parola korumalı. Bu parola olmadan kullanıcı programda hiçbir ayar gerçekleştiremiyor. Önceden ayarlanmış parolanın kulla- →

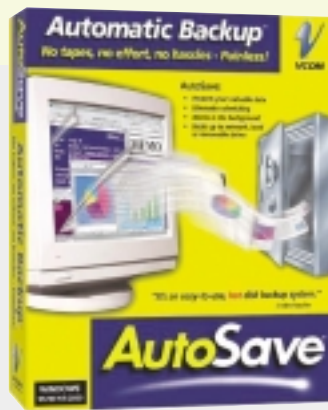
AUTOSAVE

» Yedekleme Otomatı

AutoSave dosyalardaki ya da belgelerdeki değişiklikleri saptayan ve depolayan bir yedekleme aracı. Püf noktası, AutoSave'in Backup'ları otomatikman ve gerçek zamanda oluşturmaları: Arka planda çalışıyor ve gözetlenen tüm dosyaları güvence altına alıyor. Böylelikle Word ya da Excel dosyalarının eski sürümleri muhafaza edilmiş oluyor.

Fiyatı: Yaklaşık 30 dolar

Bilgi için: www.v-com.com

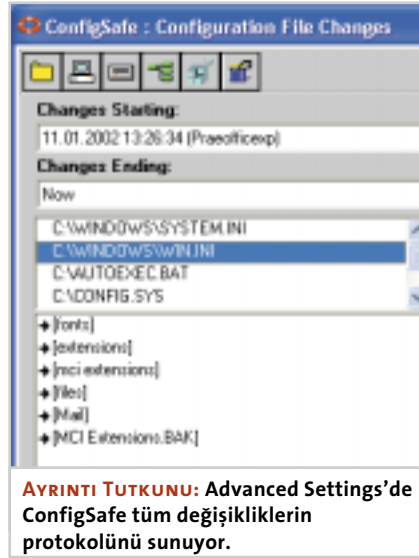

nım kılavuzunun derinliklerinde saklı olması ise sinir bozucu bir durum.

Eğer BIOS'un CMOS ayarları değişmişse, yazılım bunu kaydediyor ve başlangıçtaki durumu yeniden oluşturmak ya da yeniyi depolamak seçeneklerini seçiminize sunuyor. Hatta "Prevent HDD I/O" işlevi üzerinden kullanıcı gözetlenen partiyonlar üzerine bir yazma erişimini önleyebiliyor. Ama bu ayar yalnızca saf veri partiyonları için tavsiye ediliyor.

ConfigSafe 3.08.02: Program Windows'a özgü, sistemin yeniden oluşturulmasını zorunlu kılan sorunlar için ideal. Bunlardan biri, örneğin PC'yi frenleyen, kötü konfigürasyonlu bir yazılım olabilir. ConfigSafe, registry'yi gözetliyor ve onun kayıtlarını neredeyse tümüyle tamir ediyor.

Dosyalarda ise durum farklı: Dosyalar sabitdisk üzerinde enkaz parçaları halinde varlığını sürdürüyor. Kullanıcı onları elle silmek ve bu yüzden de nerede olduklarını bilmek zorunda. Bu durumda birkaç yüz dosyalık bir Office kurulumunda kontrolü kaybetmek işten bile değil. Program kütüphaneleri (.DLL) söz konusu olduğunda ConfigSafe sorunlu, çünkü birçok kurulum rutini eski DLL'lerin üzerine

yeni sürümlerini yazıyor. Bu da aynı şekilde bu kütüphanelere erişen öteki programlarla sık sık çatışmalara (çakışmalara) yol açıyor. Eğer bunlar yeniden oluşturulmazsa, sistem kurtarma da başarısızlığa uğruyor.

Pozitif olan, kullanıcının ConfigSafe'i ihtiyaçlarına göre şekillendirebilmesi. "Advanced Settings"de belirli alanları gözetleme dışında bırakan profiller tanımlanabiliyor. Kullanıcı sistemi yeniden oluş-

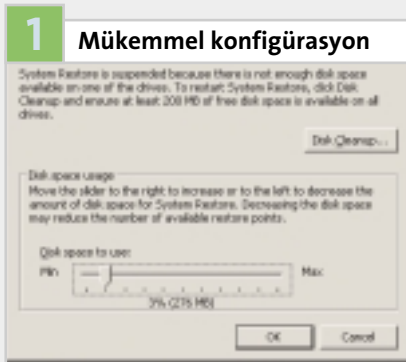
turmaya geçmeden önce, ConfigSafe'in "report" işlevinden yararlanmalı. Bu işlev, son kontrol noktasından bu yana yürütülmüş sistem değişikliklerine dair bir rapor yaratıyor.

pcShadow 2.39: Kurtarma araçları kervanına yeni katılan bu araç, 85 euro'luk fiyatına rağmen, disket olarak sunuluyor. Kullanıcı kurulumu yalnızca bu disket üzerinden başlatabiliyor. Karmaşık olan, pcShadow'un şifrelendirilmiş olması. Kurulum sırasında araç, PC'ye bir anahtar aktarıyor. Program böylelikle her zaman yalnızca bir bilgisayar üzerinde çalışıyor. Yazılım başka bilgisayarlarda da kullanılabaksa, önce kaldırılmak zorunda. Ama, araç sizden talep ettiğinde, anahtarı yeniden PC'den disket üzerine geri almayı unutmayın. Aksi takdirde 85 euro'yu da unutabilirsiniz, çünkü anahtar artık elinizde olmayacaktır.

Yazılım işletim sisteminden önce başladığı için, Windows çalışmadığında da işliyor. Bir kez düğmeye basın; sistem yeniden oluşturulacaktır. Testte araç güvenilir olmaktan uzaktı... Registry, pcShadow tarafından tümüyle yeniden oluşturulamadı. →

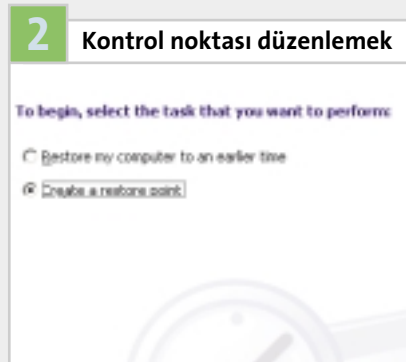
MİNİ ATÖLYE

» Bedava: Windows XP ile sistemi geri yükleme

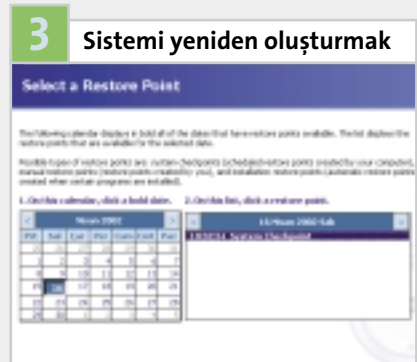

Sistemi yeniden oluşturma için gerekli ayarları Control Panel'de *System/System Restore* altında bulacaksınız.

Orada işlevi tümüyle devre dışı bırakabilir ya da tek tek sürücülerini gözetleme dışında tutabilirsiniz. Sistemi geri yüklemek için, azami sürücünün yüzde 12'si olmak kaydıyla, ne kadar bellek yeri tahsis edeceğinizi girin. Değeri azaltırsanız, eski kontrol noktalarının vadesi daha önce dolar, ama yerden tasarruf etmiş olursunuz. Bunun için 28'deki ipucuna da bakınız.

System Restore'u *Start* menüsünde *All Programs/Accessories/System Tools* altında bulacaksınız. *Create a restore point* seçeneğini seçin ve *Next* üzerine tıklayın. Bir sonraki pencerede kontrol noktasına bir ad verebilirsiniz. Basitçe *Create* üzerine basın; Windows işe koyulacaktır. Kontrol noktası tamamsa, kontrol noktasının tarihi ve adıyla bir pencere göreceksiniz. Windows'un kendisi her bir çalışma günü için ve önemli sistem olaylarında bir kontrol noktası düzenliyor.

System Restore'da *Restore my computer to an earlier time* seçeneğini seçin. Bir sonraki pencerede bir takvim belirecektir. İstenilen kontrol noktasını içeren tarih üzerine tıklayın. Sonra ilgili kontrol noktasını seçin ve *Next* üzerine tıklayın.

Kontrol noktasından bu yana gerçekleştirdiğiniz gözetlenen sürücülerle ilgili tüm değişikliklerin kaybolacağı yönündeki bir uyarıdan sonra, Windows sistem geri yüklemeyi gerçekleştirecek ve baştan başlayacaktır.

Image Araçları

Windows artık başlamıyor... Bu sorunu yeni bir kurulum olmaksızın da halledebilirsiniz. Bir image birkaç dakikada “taze” bir sistem yüklüyor.

Mavi ekran ve çöküşler, Windows’un yine iflas ettiğini gösteren belirtilerdir. Sık sık program kuranlar, Bill’in en çok sevdiği çocuğunun stabilitesini yitirmesi tehlikesi ile karşı karşıya kalıyor. Bir Image ile, topyekun veri kaybından sonra bile, birkaç dakika içinde yeniden çalışır bir işletim sistemi oluşturabileceğinizden emin olabilirsiniz.

Drive Image 5.01: PowerQuest aracı ile image dosyaları oluşturmak düşünülebilir en basit şey. Sürüm 5’te geliştiriciler programı tutarlı bir biçimde XP için optimize etmiş ve üzerini şık bir arayüz ile sarmış.

Kullanım tatminkar: Tüm konfigürasyon ayarlarını yapmak ve bir image tanımlamasında depolamak için az sayıda fare tıklaması yeterli. Bunu kullanıcı bağlantı olarak masaüstüne yerleştirebiliyor, öyle ki gelecekteki image’ler artık yalnızca bir çift tıklama gerektiriyor. Image dosyalarını ister sabitdisk isterseniz de CD üzerinde depolayabilirsiniz. Ancak araç her

yazıcıyı desteklemiyor. www.powerquest.com/driveimage/cdlist.html internet adresinde bir uyumluluk listesi bulabilirsiniz. Donanımınız bu listede yoksa, image’i önce sabitdisk üzerinde güvence altına almak ve sonra başka bir yazıcı programıyla yazmak zorundasınız.

Plan task üzerinden kullanıcı zaman planına göre Image dosyaları yaratabiliyor. Ama bu yalnızca Windows’la birlikte hazır gelen Görev Zamanlayıcı’da kurulmuş ve bir Windows parolası girilmişse işliyor. Aksi takdirde Drive Image çıktını çıkarmıyor ve kullanıcı bunun farkına bile varmıyor. Bunun istisnası, kullanıcının Windows’un görev zamanlayıcısını araması. Orada kullanıcının önce bir parola girmek zorunda olduğu vurgulanıyor. Kurulum sırasında oluşturulan boot disketleri pratik. Zaman zaman olduğu gibi Windows artık başlamıyorsa, kullanıcı yazılımı emektar DOS’ta başlatabiliyor ve image’ini orada yeniden oluşturabiliyor.

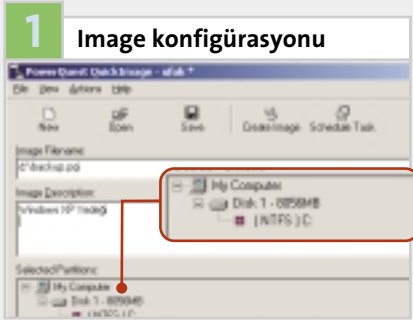
Bu arada GoBack (122) gibi araçlarla sorunlar yaşıyor. Bunun kurulumun-

dan sonra Drive Image ile Windows altında çalışma denemesi hata mesajlarına yol açıyor. Yazılımı DOS modunda başlatmak da işe yaramıyor, çünkü GoBack tüm partiyonları “saklıyor”, öyle ki Drive Image artık yeniden oluşturabileceği hiçbir Image dosyasını bulamıyor.

Norton Ghost 2002: Ghost 2002 de iyi bir izlenim uyandırıyor. Kurulumdan sonra kullanıcının emrine Windows altında birçok program sunuluyor. Bunlardan ilki Ghost aracına sahip zorunlu Boot (açılış) disketlerini yaratıyor. Bir Image-Explorer olan ikincisi ile kullanıcı Image dosyalarını Windows altında işleyebiliyor. Bir başka önemli özellik, kendisiyle partiyonların yönetilebildiği küçük DOS aracı Gdisk. Bunun zamanla DOS altında optimal disk bölümlenmesini sağlayan antika FDISK’in yerini alması planlanmış. Image olayı DOS altında konfigürasyonda olduğu gibi cereyan ediyor. Programın grafik arayüzü çok eski ve Luna tarafından şımartılmış Windows havarilerinin buna alışması gerekiyor. Image’ini CD üzerinde güvence altına almak isteyenlerin, Ghost’un desteklediği bir yazıcıya ihtiyacı var. Bunların bir listesini, www.symantec.com/sabu/ghost/compatible_drives.html adresinde bulabilirsiniz.

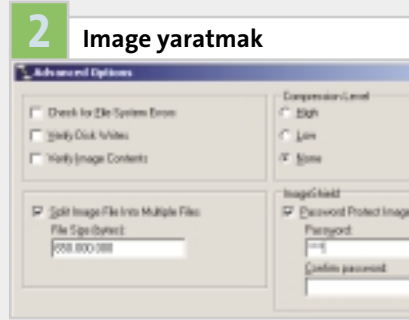
MİNİ ATÖLYE

» Drive Image 5.0 ile mükemmel Image’lar

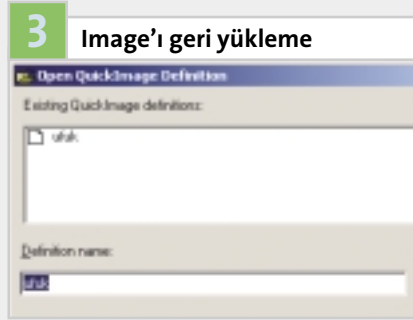

QuickImage’i başlatın. *Image Filename* altında Image için yol ve ad saptayın. Image’lar HD (sabitdisk) ve mobil veri taşıyıcıları üzerinde depolanabilir. Dosyayı kendinden Image’i oluşturduğunuz partiyon üzerinde depolayamazsınız.

Bu yüzden başka bir partiyon ya da yazıcıyı seçin. *Select Partitions* üzerine tıklayın. Depolamak istediğiniz partiyonu seçin ve *OK* üzerine tıklayın. *Save* üzerine basın. Gelecek pencerede bir ad belirlemelisiniz.

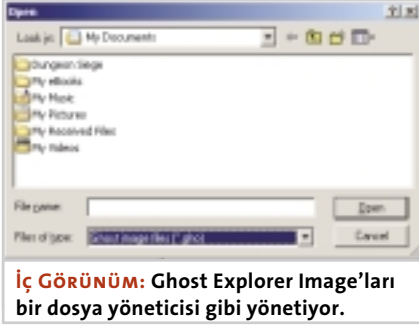

Advanced Options altında Drive Image’in ince ayarlarını gerçekleştirin. Standart ayarlar zaten anlamlı. Orada Image’i sıkıştırmak isteyip istemediğinizi de saptayorsunuz. Image’i yaratmak için *Create Image* üzerine tıklayın. Şimdi Drive Image’in DOS moduna (kipine) geçeceği şeklinde bir mesaj bilecektir. *OK* üzerine bastıktan sonra bilgisayarınız kapanmaya başlar ve Image’i yaratır. Bu işlem birkaç dakika alabilir. Bundan sonra rutin Windows’u yeniden başlatacaktır.

QuickImage’i yeniden başlatın. Önce *Open* üzerine basın ve sonra önceden yaratılmış Image tanımlamasına tıklayın. DriveImage *Open* üzerinden tüm önemli verileri yükleyecektir. Pulldown menüsü *Actions*’da *Restore image now* üzerine gidin ve gelecek mesajı onaylayın.

Araç şimdi DOS moduna (kipine) geçecek ve Image’i geri yazacaktır. *Reboot* üzerine tıklamayla Windows yeniden başlayacak ve her şey yeniden bir zamanlar olduğu gibi olacaktır.

Ghost ilk bakışta Drive Image'den daha karmaşık görünüyor. Ama kısa süren bir çalışmadan sonra araç sıkı bir kullanıcı dostu olduğunu kanıtlıyor. Rakibi PowerQuest'ten daha fazla konfigürasyon olanakları sunuyor. Temel ayarlar da istenen her şeyi içeren cinsten.

Testte Ghost, kurulu bir Bootmanager'i güvence altına almadı, öyle ki bunun yeniden kurulması zorunlu bir hal aldı. Ghost, GoBack ile de sorunlar yaşadı. Güvence altına alınmış image'lara sahip değişik partisyonlara erişim başarısızlığa uğradı. Yine de, dolambaçlı da olsa kullanım kılavuzunda sorunun çözümü için bir yöntem açıklanıyor. Oysa Ghost ile çalışmaya başlamadan önce, sistem kurtar-

KÖKLERE GÖRE DÖNÜŞ: Yalnızca Boot (açılış) disketi Windows'ta yaratılıyor. Bundan sonra DOS'a geçiliyor.

ma aracı GoBack'i kaldırmak daha basit bir yol. DİKKAT! Norton ürünü System-Works Professional Edition'da Ghost ve GoBack, harmonik bir biçimde, bir ve aynı CD üzerinde yer alıyor.

HDCopy Home Edition 1.01.03: Windows XP çağında, programlarda optik de önem kazanıyor. Ama HD Tronic'in geliştiricileri bunu tümüyle umursamamış gibi görünüyor. DOS temelli araç, gerçekten de göz alıcı olmaktan bir hayli uzak. Sadece klavye üzerinden gerçekleşen kullanım noktasında da geliştiriciler zamanın gerisinde. Bir *Enter* tuşuyla ilerleniyor, sonra *Tab* tuşu ile, kısmen de ok işaretli tuşların devreye girmesi zorunlu oluyor. Peki bu

şık, küçük fareler ne için var ki? DOS gazisi güvenilir bir biçimde Image dosyaları yaratıyor ve onları emin bir biçimde yeniden oluşturabiliyor. Image'ları doğrudan CD üzerine yazma olanağının eksikliğine katlanılabiliyor. Bunun nedeni, DOS altında güvenilir bir biçimde yazmayı olanaklı kılacak hiçbir makul uygulamanın olmaması. Image'leri CD boyutuna ayırmak yoluyla, bunları başka araçlarla CD üzerine yazmak ve böylelikle de HDCopy ile geri yazmak olanaklı oluyor.

Kurulu GoBack olmaksızın bu tip bir "fiziksel" image'i (partisyonun sektör sektör kopyalanması) yaratan ve CD üzerine yazan program, Roxio aracını güvence altına alma sırasında diskten silip süpürmeyi bile başarıyor. Ancak bu durum, yalnızca Boot diskinin tek bir partisyonundan ibaret olduğu zaman anlam kazanıyor, çünkü HDCopy "fiziksel" image sırasında öteki partisyonları da birlikte diskten temizliyor.

TB-MM / Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

Sonuç

İdeal kombinasyon

■ Üç kategorinin galiplerinden ibaret basit kombinasyonun otomatikman optimal sonuçlar doğuracağını sananlar yanılıyor. CHIP testinin kanıtladığı gibi, farklı sistem araçlarının birbirine uyması gerekiyor. İşin püf noktası da bu zaten. Kullanıcı, programların bir arada çalışmasını her zaman göz önünde bulundurmak zorunda.

Test galiplerimiz Drive Image, GoBack ve EasyRecovery kendi başlarına her bir acil durum için optimal koruma sağlıyor. Oysa kombine olarak kullanıldıklarında, kullanıcının aktif çalışmasını talep ediyorlar, aksi takdirde sorunların baş göstermesi işten bile değil. GoBack sisteme öylesine derinlemesine gömülüyor ki, DriveImage'in güvenlik konseptine zarar veriyor. Her iki araçla da çalışabilirsiniz, ancak aynı anda değil. Çözüm image'larla çalışırken GoBack'i kaldırmak. Buna karşılık EasyRecovery sorun çıkarmıyor, ancak pahalı.

Bu yüzden hesabını bilenler için başka bir çözüm tavsiye ediyoruz: Drive Rescue, Windows XP'nin System Restore'u ve Drive Image... İlk ikisi, gerçi Windows artık başlamadığında sorun yaratıyor, ama o zaman Drive Image size yardım edebiliyor.

Kurtarma Yazılımları

TEST BİRLİĞİ
CHIP
03/2002

1

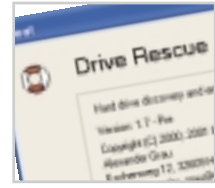
2

3

4

→ Dosya Kurtarma

Bu programlar kaybettiğiniz dosyaları bulmanızı ve kurtarmanızı sağlıyorlar.

Ürün	EasyRecovery 5.12a	Final Data 1.0 Standard	Recover4all Pro 2.04 Beta	Drive Rescue 1.7
Üretici	Ontrack	SNRTEC	Advanced Utilities	Alexander Grau
İnternet (www.)	ontrack.com	snrttec.com	recover4all.com	122.'ci sayfaya bakınız
Fiyatı	105 Dolar	85 Dolar	69 Dolar	Ücretsiz
Toplam Değerlendirme	81	73	72	66
Puan	0 50 100	0 50 100	0 50 100	0 50 100
İşlevsellik (%60)	79	74	74	63
Ergonomi (%20)	78	95	85	90
Kurulum (%10)	95	50	55	55
Destek (%10)	80	50	50	50
Fiyat/Performans	vasat	vasat	orta	çok iyi
Özetle	Bu programla işinizi garantiye alıyorsunuz, ancak fiyatı biraz pahalı.	İyi kurtarma oranı, ama NTFS desteği ve acil durum disketi yok, bu yüzden biraz pahalı.	Kullanımı kolay, NTFS desteği var. Acil durum disketi yok ve desteği iyi değil.	Ücretsiz bu yazılım kolay kullanımıyla dikkat çekiyor. Kayıp partition'ları bulabiliyor.
İşlevsellik				
Desteklenen dosya sistemleri	FAT 12 (disket), FAT 16/32, NTFS sadece Prof.	FAT 12 (disket), FAT 16/32	FAT 12 (disket), FAT 16/32, NTFS	FAT 12 (disket), FAT 16/32
Silinen dosyaların kurtarılması	problemsiz	problemsiz	problemsiz	problemsiz
Üzerine yazılan dosyaların kurtarılması	şansı yok	şansı yok	şansı yok	şansı yok
Dizin yapısını yeniden oluşturmak	●	●	—	●
Hızlı tarama / FAT okuma	●	●	●	●
Esaslı tarama / RAW-Scan	●	●	●	—
Formatlanmış partition'ların kurtarılması	RAW-Scan'da çok iyi	problemsiz	FAT'te OK, NTFS sorunlu	sadece Quick Format'ta
"Sanal", silinen dosyaların görüntülenmesi	Explorer görünümü	Explorer görünümü	Explorer görünümü	Explorer görünümü
Ek özellikler	Hex editörü	ek özellikleri yok	kurtarma tahmini	bozuk FAT'te diski buluyor
Ergonomi				
Kullanım	kullanımı kolay	kullanımı çok kolay	kullanımı çok kolay	kullanımı kolay
Kitapçık, yardım dosyası	yetersiz kitapçık, soru işaretleri kalıyor	ayrıntılı kitapçık, PDF formatında	yetersiz yardım dosyası, iyi açıklanmış	yetersiz yardım dosyası, örneklerle dayanıyor
Teknik ön bilgi gerekliliği	sabitdiskler hakkında ön bilgi faydalı	—	—	ön bilgi mutlaka gerekiyor
İşlem hakkında bilgi	kurtarma işlemi hakkında bir rapor hazırlıyor	bulunan dosyaların sayısını gösteriyor	bulunan dosyaların hangi cluster'da olduğu	bulunan dosyaların durumunu değerlendiriyor
Otomasyon / El işleri	taramalarda el işleri gerekiyor	hepsi otomatize	hepsi otomatize	hepsi otomatize
Kurulum				
Genel akış / Sistem analizi	problemsiz	problemsiz	problemsiz	problemsiz
Desteklenen işletim sistemleri	Win 9x/Me/NT/2000 (NTFS yok)	Win 9x/Me	Win 9x/Me/NT/2000/XP	Win 9x/Me/NT/2000/XP (NTFS yok)
Acil durum disketi	birlikte veriliyor	sadece Enterprise sürümü	—	—
Destek				
Türü	Hotline (yurtdışı), E-Mail	sadece E-Mail	sadece E-Mail	sadece E-Mail
Maliyetler	Hotline ücretli (yurtdışı)	online maliyetler	online maliyetler	online maliyetler
Güncelleme fonksiyonu	entegre	—	—	—

● = evet — = hayır

■ ■ ■ ■ ■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

Kurtarma Yazılımları

TEST BİRLİĞİ
CHIP
05/2002

1

2

3

4

→ Sistem Kurtarma

Veri kayıplarından sonra System-Recovery araçları çaresiz kullanıcının Windows'u tamir etmesini sağlıyorlar.

Ürün	GoBack 3.1 Deluxe	Recovery Genius 21st 5.0	ConfigSafe 3.08.02	pcShadow 2.39
Üretici	Roxio	Goldensoft	imagine LAN	Comjoa
İnternet (www.)	roxio.com	goldensoft.com.tw	imagineLAN.com	pcshadow.co.kr
Fiyatı	30 Dolar	79 Dolar	40 Dolar	85 Euro
Toplam Değerlendirme	95	80	68	65
İşlevsellik (%60)	97	81	65	63
Ergonomi (%20)	94	76	75	76
Kurulum (%10)	90	85	65	60
Destek (%10)	85	80	70	60
Fiyat/Performans	çok iyi	iyi	orta	kötü
Sonuç	Başarılı tasarım, sistemdeki tüm değişiklikleri sürekli gözetliyor, fonksiyon zenginliğine rağmen kullanımı kolay.	En yüksek güvenliği isteyenler, Recovery Genius ile doğru bir seçim yapmış olurlar.	Küçük kazalar için ideal, kullanımı kolay. Geri yükleme sadece registry seviyesinde sorunsuz gerçekleşiyor.	Kullanımı kolay bir araç, kullanıcının işini kolaylaştırıyor. Ancak bu fiyata çok az şey sunuyor.
İşlevsellik				
Basit sistem geri yükleme	mükemmel restore, Registry'de ufak hatalar	dosyaları ve Registry'yi mükemmel geri yüklüyor	Registry'de güçlü, dosyalarda zayıf	Registry'de zayıflıklar, dosyalarda çok iyi
Defrag sonrası	hız kaybı yok	hız kaybı yok	hız kaybı yok	büyük problemler, DEFRAG yapmayın
Seçimli geri yükleme	•	—	—	—
Formatlamadan sonra	•	—	—	—
Çalışma prensibi	sürekli gözetliyor ve her değişikliği kaydediyor	Windows altında Snapshot'larla çalışıyor	Sistem dosyaları ve Registry'de Snapshot'lar	Windows altında, sadece bir snapshot mümkün
Checkpoints (CP)	her sistem değişikliğinden önce otomatik olarak	elle ve Timer üzerinden, sadece bir aktif CP	elle, sürücü ve yazılım kurulumundan önce otomatik	CP sadece elle ayarlanabiliyor, bir tane mümkün
Sistem yedeklemesi için yer ihtiyacı	konfigürasyona bağlı	100 MB'ın üzerinde	düşük	minimum
Ek özellikler	tek tek dizinler ve dosyalar geri yüklenebiliyor	birçok işletim sistemiyle paralel çalışabiliyor	Install Guard kurulumdan önce sistemi yedekliyor	BIOS'taki CMOS ayarlarını gözetliyor
Sistem değişiklikleri hakkında rapor	ayrıntılı, her registry/dosya değişikliği	—	dosya sistemi ve registry değişikliklerinde rapor	—
Zaman planlayıcısı	geri yükleme için	Windows açılışında	Windows açılışında	Windows açılışında
Ergonomi				
Kullanım	basit ve kullanışlı	basit, çok otomatize	basit	pratik, düğme tıklama
Kitapçık, yardım dosyası	asistanlar, kitapçık	çok iyi kitapçık	iyi kitapçık	eksik, ama anlaşılır
Ayarlanabilirlik	çok iyi	CP konfigüre edilemiyor	CP tam tanımlanabiliyor	tek tek partitio seçimi
İşlem hakkında bilgi	ayrıntılı	ayrıntılı değil	CP'de ilerlemeyi gösteriyor	bilgi yok
Otomasyon / El işleri	hepsi otomatik, ince ayarlara geniş olanaklar	hepsi otomatik, temel konfigürasyon çok iyi	hepsi otomatik, ince ayarlar el işi gerektiriyor	hepsi otomatik
Kurulum				
Genel akış	problemsiz	problemsiz	problemsiz	kurulum disketten
Desteklenen işletim sistemleri	Win 9x/Me/NT/2000/XP	Win 9x/Me/NT/2000	Win 9x/Me/NT/2000/XP	Win 9x/Me
Sistem çıkmasında çözüm	Windows altında DOS modunda çalışıyor	Windows altında DOS modunda çalışıyor	SOS-Utility DOS programı, acil durum disketi yok	Windows altında, CP korumalı
Destek				
Türü	90 gün ücretsiz (OEM dışında))	Mail, Website-Board	Web formuyla, Mail	E-Mail ile

• = evet — = hayır

Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

Kurtarma Yazılımları

TEST BİRLİĞİ
CHIP
05/2002

1

2

3

→ Image Araçları

Her şey için çok geçse bir Image dosyasına ihtiyaç var. Birkaç dakika sonra yeni bir Windows'unuz olacak.

Ürün	Drive Image 5.01	Norton Ghost 2002	HDCopy Home Edition 1.01.03
Üretici	PowerQuest	Symantec	HDTronic EDV-Service
İnternet (www.)	powerquest.com	symantec.com	hdtronic.de/english.htm
Fiyatı	70 Dolar	70 Dolar	50 Euro
Toplam Değerlendirme	92 ■■■■■	85 ■■■■□	83 ■■■■□
İşlevsellik (%60)	Puan 0 50 100 90	Puan 0 50 100 86	Puan 0 50 100 79
Ergonomi (%20)	95	84	84
Kurulum (%10)	100	100	95
Destek (%10)	85	70	90
Fiyat/Performans	iyi	iyi	iyi
Özetle	Drive Image sorunsuz çalışıyor ve hızlı image almak için ideal bir program	İyi bir program. Uzman kullanıcılar için bir çok konfigürasyon seçeneği mevcut.	Norton ve Powerquest gibi devlerin karşısında HDCopy ezilmiyor ve başarılı bir ürün sunuyor.
İşlevsellik			
Desteklenen dosya sistemleri	FAT, FAT32, NTFS, Linux ext2/swap	FAT, FAT32, NTFS, Linux ext2/swap	FAT, FAT32, NTFS
Partition geri yükleme	problemsiz, CD'den de partition tanınmıyor	problemsiz, CD'den de partition tanınmıyor	problemsiz, CD'den de partition tanınmıyor
GoBack'le problemler	konfigürasyon Windows'ta, image DOS'ta	konfigürasyon ve image DOS'ta, disket Win'de	konfigürasyon ve image DOS'ta, disket Win'de
DOS/Windows arayüzü	●	—	—
Görev zamanlayıcı	●	●	—
Image'i sonradan düzenlemek	●	●	—
Image bölmek (split)	●	●	●
Image sıkıştırmak	●, testte yaklaşık %50	●, testte yaklaşık %50	●, testte yaklaşık %50
Şifre koruması	● (opsiyonel)	● (opsiyonel)	● (opsiyonel)
Doğrudan CD'ye yedekleme	●, yazıcıyı destekliorsa	●, yazıcıyı destekliorsa	—
Stabilite ve çalışma	iyi, kilitlenme yok	iyi, iki defa kilitlendi	mükemmel, kilitlenmiyor
Ek özellikler	Data Keeper (Backup)	GDisk (FDISK benzeri)	kendiliğinden açılan im.'ler
Ergonomi			
Kullanım	mükemmel	iyi	basit değil
Kıtapçık, yardım dosyası	çok iyi, ayrıntılı	kısmen kötü açıklanmış	iyi
Teknik bilgi gerekliliği	partition hakkında ön bilgi faydalı	partition hakkında ön bilgi faydalı	partition hakkında ön bilgi faydalı
İşlem hakkında bilgi	ilerleme göstergesi	ilerleme göstergesi	ilerleme göstergesi
Temel konfigürasyon	çok iyi	çok iyi	çok iyi
Kurulum			
Genel akış	problemsiz	problemsiz	problemsiz
Desteklenen işletim sistemleri	Win 9x/Me/NT 4.0/2000/XP/DOS, OS2	Win 9x/Me/NT 4.0/2000/XP/DOS	Win 9x/Me/2000/XP/DOS
Boot disketi	●	●	●
Destek			
Türü	web, telefon, mail, faks	web, telefon	web, telefon
Güncelleme fonksiyonu	sadece web, güncellemeler ücretsiz	programın içinde, bir yıl ücretsiz	web'den, bir yıl ücretsiz

● = evet — = hayır

■■■■■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

NASIL TEST ETTİK?

Windows çalışmak zorunda

Testlerde Windows XP kullanıldı: Araçların gelecekte de işe yarayıp yaramayacağını görmek istedik. XP'yi desteklemeyenler eksi puanlar aldı ve Me üzerinde test edildi.

İŞLEVSELLİK

Programlar kriz durumlarında kendilerini kanıtlamak zorunda. Bu yüzden örneğin formatlanmış bir sabit-disk gibi felaket senaryoları simülasyonuna gittik. Öteki kategorilerdeki programlarla uyumluluk için de artı puan verildi.

ERGONOMİ

Kurtarma araçları sisteme derinlemesine müdahale ediyor. Eyleme geçmeden önce programlar kullanıcıyı sistem ve durumu hakkında bilgilendirmek zorunda. Araçlar ne gibi performanslar getiriyor? Yapmayı planladıklarını kullanıcıya bildiriyorlar mı? Kullanıcı sistemini kurtarmak istediğinde onu yüzüstü mü bırakıyorlar?

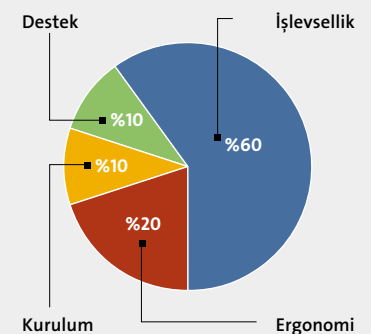
KURULUM

Program, daha kurulum sırasında donanım ve işletim sistemine dair bir analiz sunuyor mu? Araç, acil durumda kendisini Windows'tan bağımsız kılan bir Boot (açılış) disketi sunuyor mu?

DESTEK

Kullanıcı nerede tatminkar bir yardım elde ediyor? Yalnızca internette mi, yoksa bir de danışma hattı mevcut mu? Çok önemli bir nokta: Bu yardım ona ek maliyet getiriyor mu?

TEST KRİTERLERİ

İÇİNDEKİLER

Sharepoint Team Services:
Intranet ve internet ortamıSharepoint Kurulumu:
Office veya Frontpage
XP CD'sindenHizmetlerin Kullanımı:
Linkler ve listeler

Kolay İnternet ve Intranet Çözümü

Her Zaman, Her Yerde

Sizler için toplam iki bölümden oluşan Sharepoint dosyasını açıyoruz. Kolay Intranet ve internet web yapısı oluşturmanın ideal yollarını hep beraber inceleyeceğiz.

Bilindiği gibi Microsoft, uzun zamandır yeni bir teknolojinin, yeni bir anlayışın, yeni bir oluşumun duyurularını yapıyor. Bahsettiğimiz konu .NET. Bu konuda uzun zamandır planlamalar, organizasyonlar ve çalışmaların yapıldığını çoğu kişi bilmekteydi. Açıklamalar, kulaktan dolma bilgiler, beklenen ve hayal edilen bir çok konudan sonra, nihayet Microsoft son bir yıldır bahsedilen .NET konusunda gözle görülür adımlar atmaya başladı. Çok kısa .NET den bahsetmek gerekirse, bilindiği gibi .NET konuşmalarından önce Microsoft tarafından söylenen bir slogan vardı. “Her eve bir bilgisayar...” Bugünlerdeyse .NET konusu çok büyük bir yer kaplıyor bilgisayar

dünyasında. Ve söylenen söz tamamıyla değişti. “Her zaman, her yerde bilgisayar!” Bu gerçekten de heyecan verici bir slogan. Çünkü hep filmlerde gördüğümüz o teknolojiler artık yakınımızda gibi gözüküyor. Bunlarla ilgili bazı somut veriler yakın zamanlarda görülmeye başladı bile. Son Compex Fuarındaki akıllı evleri görenler, ilerideki .NET teknolojisinin gelebileceği noktaları gözlerinde canlandırabilmişlerdir. Örneğin işyerinizden evinizdeki buzdolabınıza bağlanarak eksik olan malzemeleri listeleyp, yine internet üzerinden bir alışveriş mağazasına girerek sipariş verebiliyor olacaksınız. Verdiğimiz örneğin, son kısmını zaten yapabiliyorsunuz. İlk kısmı ise çalışmalarını tamamlan-

mış, kullanım için pilot bölgeler bekleyen bir proje. Yani bir çok yeni teknoloji artık kapımızda. İşte .NET bu teknolojileri barındıran bir olgu. Buzdolabınızda Windows CE işletim sistemi olduğunu düşünün. Veya yine internet üzerinden evinizdeki kombiniz içinde bulunan Windows CE'ye bağlanarak ev sıcaklığına bakarak, ısıyı uzaktan ayarlayabileceğinizi düşünün. Bunların hiç de hayal olmadığını, hatta bir çoğunu şu an bile yapabileceğinizi söylemeliyiz.

Konumuz ise Sharepoint. Yani Microsoft'un .NET teknolojisi planları içindeki bu yönde çalışmalar yapması planlanan ilk .NET örneklerinden biri. Bilindiği üzere Microsoft'un en son çıkardığı .NET

Sharepoint Team Services

uygulaması ise Visual Studio .NET. Bu ürün de .NET üzerine uygulama geliştirmeyi sağlayan bir çok programlardan oluşuyor.

Sharepoint konusuna kesin bir dönüş yapacak olursak, iki farklı şekilde karşımıza çıktığını söyleyerek sözümüze başlayabiliriz.

1. Sharepoint Team Services
2. Sharepoint Portal Server

En başta da söylediğimiz gibi, yazımız iki bölümden oluşacak. Bu ayki yazımız sadece Frontpage XP veya Office XP satın aldığınızda CD ile beraber yanında ücretsiz olarak gelen Sharepoint Team Services ile ilgili detayları içerecek. Gelecek ay ise ayrıntılı bir şekilde ücretli olarak satılan Sharepoint Portal Server'dan bahsedeceğiz.

Sharepoint Team Services uygulaması nedir?

Sharepoint Team Services uygulamasının amacı, çok hızlı bir şekilde çok kolay kullanımlı bir intranet veya internet ortamı sunmak. Genel anlamda takım çalışması yapan departmanlar için düşünülmüş olan bu uygulama, üzerinde biraz değişiklik yaparak istediğiniz tüm amaçlar için kullanılabileceğiniz bir hale gelebiliyor. Kullanmış olduğu teknoloji, ASP veya JAVA değil. Microsoft'un yeni geliştirmeye başladığı ve yeni yeni ürünlerine entegre ettiği "webbot" teknolojisi. Belki de Sharepoint Team Services'ın en büyük dezavantajı da bu. Geliştirme yaparken çok açık olmayan bu teknoloji yüzünden çok büyük sıkıntılar çekmek mümkün.

Sharepoint Team Services, kurulumu Internet Information Server olan bir makine üzerine yapılıyor. Beraberinde ise IIS üzerine Frontpage Server Extensions 2002 uygulamasını da zorunlu olarak yüklüyor. Diğer bir özelliği de tamamen veritabanı üzerine çalışan bir uygulama olması. Eğer kurulumdan önce makine-

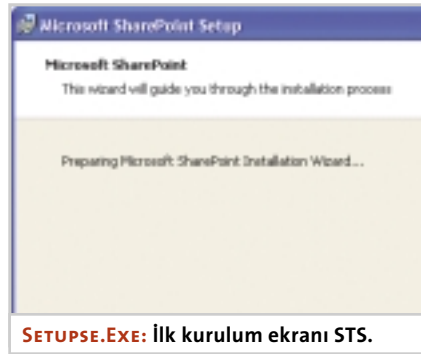

nize bir SQL Server kurmuşsanız, kurulum sırasında SQL Serverı algılayarak direk onun üzerine, çalışacağı tabloları ve diğer kayıtları yaratıp kurulumu bitirebiliyor. Eğer kurulum sırasında Sharepoint Team Services, makinede bir SQL Server göremezse, o zaman SQL Server'ın daha

küçük bir sürümü olan MSDE sürümünü makinenize kurarak, kullanacağı tablo ve detaylı kayıtları onun içinde saklıyor. Bu şekilde tüm veritabanı bağlantı ve kullanım işlemlerini kurulum sırasında otomatik olarak yaparak sizin ek bir işlem yapmanıza gerek bırakmıyor.

Microsoft Sharepoint Team Services uygulamasını çalıştırabilmemiz için iki önemli noktaya göz atmalıyız. İlki lisans konusu. Microsoft Sharepoint Team Services uygulamasını bir web sunucusunda çalıştırabilmek için, çalıştırdığınız makinedeki Windows İşletim sisteminin lisansının olması ve de bir adet Frontpage XP lisansının olması yeterli. Bunun dışında başka bir uygulamanız yoksa, gerekli başka bir lisans bulunmuyor. (SQL Server istiyorsanız, onun da lisanslı olması gerekiyor, ancak daha önce belirttiğimiz gibi SQL Server yerine beraber ücretsiz olarak gelen MSDE sürümünü kullanabilirsiniz.)

DİKKAT! Lisanslama ile ilgili belirgin olmayan bir nokta mevcut. Bu da ticari anlamda Sharepoint Team Services programını kullanarak bir web projesi yapıp, satmak istemeniz durumunda lisanslamada bir soru işareti doğuyor. Bahsedilen sadece Windows ve Frontpage XP lisansları, sadece kendi makinenize kendi

SETUPSE.EXE: İlk kurulum ekranı STS.

sayfalarınızı yapmak için getirilmiş bir lisanslama. Profesyonel olarak geliştirme yapıp satmak istiyorsanız ne gibi bir lisanslama kullanacağınızı ve projenizi sattığınızda bir telif ücreti ödeyip ödemeyeceğinizi ne yazık ki biz tam olarak bulabilmiş değiliz.

İkinci önemli nokta ise sistem gereksinimleri. Bu gereksinimlere bir göz atalım:

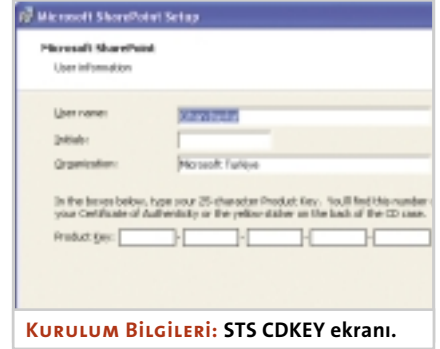
Bilgisayar: En az Pentium 200... Bizim Önerimiz Pentium III

Bellek: En az 128Mb RAM... Bizim Önerimiz 256Mb Ram

Harddisk: En az, 70MB ve her farklı web için artı 5MB. Bizim önerimiz, web Sayfalarının ihtiyacınıza göre değişmekte, kesin rakamı siz belirleyebilirsiniz.

İşletim sistemi: Microsoft Windows XP Professional, Windows 2000 Professional, Windows 2000 Server, Windows 2000 Advanced Server, Microsoft Windows 2000 Datacenter Server.

Programlar: Microsoft Internet Explorer

KURULUM BİLGİLERİ: STS CDKEY ekranı.

5.0 ve üstü, Netscape Communicator 4.75 ve üstü, Office 2000 ve üstü, IIS 5.0 ve üstü, Microsoft Data Engine (MSDE) veya Microsoft SQL Server 7.0

Sharepoint Team Services nerelerde kullanılabilir?

Microsoft Sharepoint Team Services, yurtdışında gittikçe yaygınlaşan bir servis. Bir çok yurtdışı internet servis sağlayıcı ve web servisi veren firma, kendi servisinin yanında bu servisi de vermek için çalışmalara başlamış. Örneğin <http://myhosting.com/>, <http://www.hostinguk.net/hosting/sharepoint.asp>, <http://www.cwsharepoint.com/svcpage.htm> gibi internet sayfalarından bu tür servisler veren şirketleri ziyaret edebilir ve ayrıntılarına göz atabilirsiniz. Ancak bu hizmeti bir servis olarak vermek ve bu işden para kazanmaksa amacınız, (verdiğimiz adresler şu an o şekilde çalışıyorlar), Microsoft ile özel bir anlaşma yapmanız gerekiyor. O zaman bu ürün lisansı için sadece Frontpage XP lisansı olması yetmiyor. Web Presence lisansı denen bir lisans çeşidi için Microsoft ile anlaşmalısınız. Bu konu hakkında daha detaylı bilgiye <http://www.microsoft.com/frontpage/sharepoint/WPP.htm> adresinden ulaşabilirsiniz.

SharePoint Team Services kullanarak biraz geliştirme çalışması ile neler yapılabileceğine dair internette örnek bir site görmek isterseniz, bize göre Türkiye'de

Sharepoint Team Services

ve dünyada yapılmış ilk ve tek SharePoint Team Services Commerce sitesini size öneriyoruz.

Bilgisayar Hastanesi: <http://www.bilgisayarhastanesi.com>. Bu adresten Microsoft Sharepoint Team Services ile, geliştirme aşamasından sonra, neler yapılabileceğinizi görmemiz mümkün.

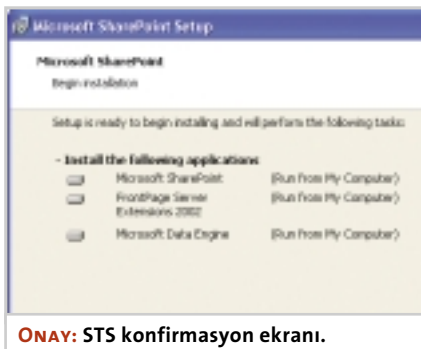
Sharepoint Team Services kurulumu?

Kurulum için Office XP veya Frontpage XP CD'sine ihtiyacımız bulunuyor. İnternet Information Service yüklü olan makinemizde kurulumdan önce SQL Server kurup kurmayacağımıza karar vermeliyiz. Daha önce de belirttiğimiz gibi, eğer SQL Server kurmazsak kurulum sırasında otomatik olarak MSDE kurulacak ve bütün bilgiler bunun içine yazılacak.

CD'nizin içinde bulunan \SHAREPT dizini altındaki SETUPSE.EXE dosyasını çalıştırarak kurulumu başlayabilirsiniz.

Bir sonraki ekranımız cdkey ile ilgili. Bu ekranda CD-ROM üzerinde veya lisans üzerinde yazan 25 haneli numaray girip bir sonraki adıma geçebilirsiniz.

Ardından gelen lisans sözleşmesi adını da geçtikten sonra, nelerin makineye kurulacağını belirten konfirmasyon ekranı görüntüleniyor. Bu adımla beraber, dosyaların kopyalanması işlemi için *Install* dememiz yeterli.

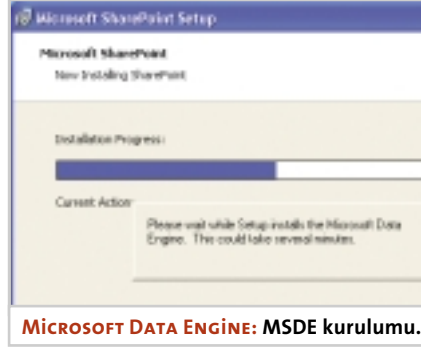

ONAY: STS konfirmasyon ekranı.

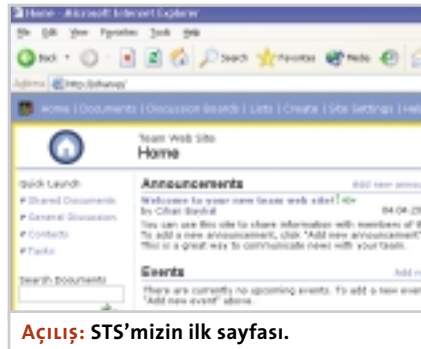
Dosyaların kopyalanması sırasında eğer sistemde Microsoft Sharepoint Team Services tarafından SQL Server bulunmadıysa, otomatik olarak Microsoft Data engine olarak adlandırılan MSDE kurulmaya başlanıyor.

Ve işte kurulduktan sonra İnternet Explorer'da görünen ilk sayfanız.

Biz makinemizin ismini "CIHANXP" koyduk ve İnternet Explorer'da CIHANXP yazdığımızda bu sayfa geliyor. Eğer bu makine bir network ortamındaysa, aynı şekilde diğer makineler de CI-

MICROSOFT DATA ENGINE: MSDE kurulumu.

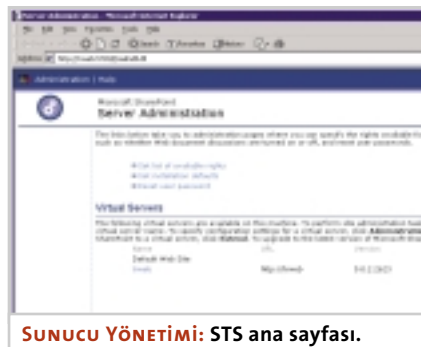

AÇILIŞ: STS'mizin ilk sayfası.

HANXP yazdığında İnternet Explorer içinden bu sayfaları görüntüleyebilecekler. Diğer yandan, makinede bulunan İnternet Information Server herhangi bir domain ismini host ediyor diye düşünürsek, örneğin www.turkdestek.com... o zaman bu makineye Sharepoint Team Services kurulduğu anda bütün internete bağlı olan kişiler, bu sharepoint standart sayfaları görebilecekler. Kısacası Sharepoint Team Services sadece intranette değil, internette de bizim gördüğümüz kadarı ile sorunsuz çalışıyor.

Sharepoint Team Services yönetimi de web tabanlı

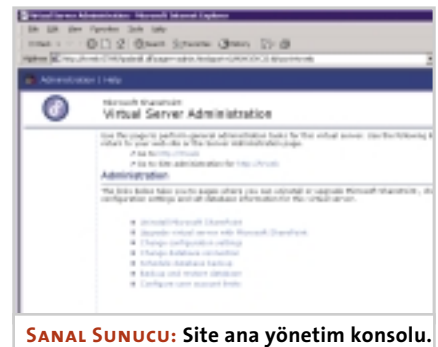
Microsoft Sharepoint Team Services yönetimi, son zamanlarda bir çok uygulama gibi web tabanlı. Administrative Tools'dan Microsoft Sharepoint Administrator linkine tıkladığımızda karşımıza gelen ilk ekranda, mevcut ana sitelerimizin yönetim konsollarına erişebileceği-

SUNUCU YÖNETİMİ: STS ana sayfası.

miz bir ekran görülmüyor. Burada üst tarafta göreceğiniz üç seçenek de, yine genel olarak bu sitelerin yönetimi ile ilgili. Ancak buradan yapılabilecekler, ileride sık sık kullanılacak olan rolleri tüm web siteleri için belirlemek. Belirli bir siteye ait özel ayarları yapmak içinse, o sitenin adının hemen yanında bulunan Administration yazısını tıklamamız gerekiyor.

Mevcut sitemizin yönetim sayfasına girdikten sonra, burada normalde mönülerde görmeye alıştığımız tüm ayarlara ulaşmamız mümkün. Sitemizin yedeğini alabilir, SQL ile ilgili bağlantılarını sağlayabiliriz. Burada site yedeklemesinden ve SQL'den bahsetmişken önemli bir noktaya deyinmek istiyoruz. Daha öncede bahsettiğimiz gibi, eğer makinede SQL yoksa, kurulum sırasında STS, direkt MSDE'yi kuruyor. MSDE bu tip bir uygulama için ne kadar yeterli görünsün de ve ücretsiz bir ürün olsa da, asla SQL'in sağlam database yapısı ile yarışamayacağı açıktır. Sizlere bu noktada tavsiyemiz, eğer sizin için önemli bilgilerin tutulacağı bir web sitesi hazırlıyorsanız, MSDE'ye çok fazla güvenmemeniz ve daha önceden SQL'i kurmanız. Bu hareketinizin sitenizde bir problem olduğu ve yedeklerinizden geri dönmeyiz gerektiği durumlarda, hayatınızı kurtaracağını rahatlıkla söyleyebiliriz. Yedek alırken de birazdan SharePoint içinden göreceğimiz yedeğin dışında SQL'in içinden de kullandığınız database'in yedeğini almanız en önemli tavsiyelerimizden.

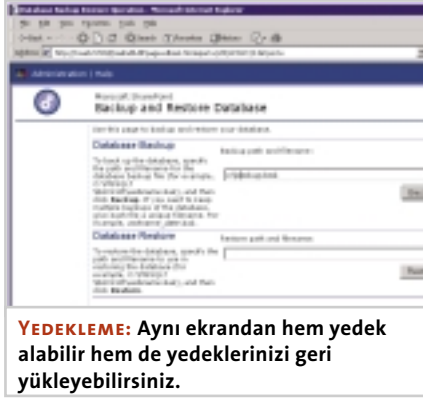

SANAL SUNUCU: Site ana yönetim konsolu.

Şimdi SharePoint içinden nasıl yedek alındığına bir göz atalım. Şu anda bulunduğumuz sayfa, sitemize ait yönetim sayfası. Buradan *Backup and Restore Database* seçeneğine tıkladığımızda, karşımıza hem yedek alabileceğimiz hem de bir sorun durumunda yedeklerden dönebileceğimiz bir ekran geliyor. Burada backup satırına *c:\trweb.bak* gibi yedek alacağımız dosyanın adını, *dosyaadi.bak* gibi bir →

Sharepoint Team Services

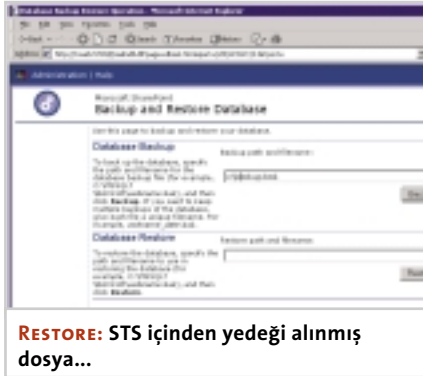
formatta yazıyoruz. Dosya adını yazdık-tan sonra *backup* butonuna bastığımızda, yedek alınacak ve en baştaki yönetim konsolu ekranımıza geri döneceğiz.

YEDEKLEME: Aynı ekrandan hem yedek alabilir hem de yedeklerinizi geri yükleyebilirsiniz.

Dosyanın gerçekten oluşturup oluşturulmadığını, kontrol etmekte fayda var. Aynı database'in yedeğini SQL'in içinden aldığınızda dosya boyutunun çok daha büyük olduğunu göreceksiniz.

Yine yönetim ekranından ulaşacağımız, User Account Limits ise, ayrıntı gibi dursa da önemli olabilecek bir ayar. Burada vereceğimiz rakam, aynı anda sitenize kaç kişinin bağlı kalabileceğini belirliyor. Bu rakama, sitenizin çalıştığı makinenin ve hattınızın hız durumuna göre

RESTORE: STS içinden yedeği alınmış dosya...

karar vermek en iyisi. Bir çok kişi bilir ki; server'a kaldırılabileceğinden daha fazla sayıda bağlantı kurup bunları kapatmayarak, başka kimsenin bağlanamaz hale gelmesine sebep olmak eski bir atak şeklidir. Burada vereceğiniz sayı ile bu sorunun önüne geçilebileceği düşünülmüş olmalı. Her türlü ayarı yaparken göz önünde bulundurmanız gereken bir ayrıntı daha var. Bu ürün daha çok intranet dediğimiz, şirket içi web çözümleri için düşünülmüş. Dolayısıyla her ne kadar ürün sınırlarını kodlar ile geliştiresek de, karşımıza, önceden aklımıza gelmeyen bir çok problem bir anda çıkabilir. Bu yüzden

hem yedek alırken, hem güvenlik aşamasında çok daha dikkatli olmakta fayda var.

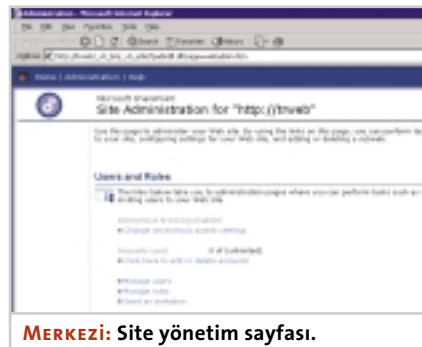
Karşımıza bir çok yönetim ekranı çıkıyor, bu ekranların kafa karıştırmaması için şöyle bir açıklama yapmak istiyoruz. İlk karşımıza çıkan ekran, o makine üzerindeki tüm siteler için genel ayar diyebileceğimiz nitelikteki, kullanıcı rollerinin belirlenmesi gibi ayarları içeriyordu. Az önce inceldiğimiz ekran ise, seçtiğimiz siteye ait olan yedek alma, database bağlantılarının belirlenmesi gibi ayarları içeriyor. Şimdi ise yine o seçtiğimiz sitenin ince ayarlarını yapabileceğimiz bir ekrana giriyoruz. Bunun için *Go to site Administration* (Site Adı) yazan yere tıklıyoruz.

SUNUCU MONTRÖLÜ: Web sunucusundaki problemleri bu ekrandan tespit edip çözebiliyorsunuz.

Bu ekran, sitemiz için daha önce IIS'in monitörlerinden yapmaya alışık olduğumuz tüm ayarları içeriyor.

User and Roles kısmında, sitemize kimlerin hangi roller ile bağlanabileceğini belirliyoruz. Yine, kullanıcı olarak hak yaratılmamış kimselerin siteye bağlantı kurmasına izin verilip verilmeyeceğini *Anonymous* dediğimiz ayar ile belirliyoruz. Burada belirtmek istediğimiz başka bir ayrıntı ise, STS'in Windows'un güvenlik ayarlarını kullandığı, yani istersek bir ağ içindeki kullanıcılarımızı buraya ekleyip, onlara çeşitli görevler vererek sitemizin yönetimini de paylaştırabiliyoruz. Ancak istersek de *Click here to add or delete accounts* butonuna tıklayarak, o siteye ait yerel kullanıcılar yaratıp onlara

MERKEZİ: Site yönetim sayfası.

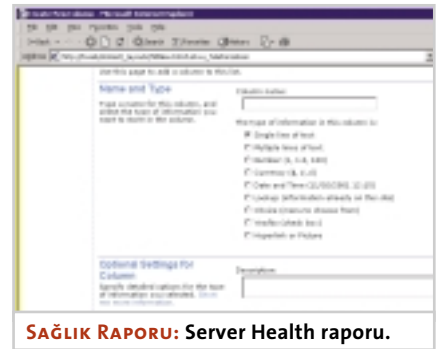
da haklar verebiliriz. Alt web sitelerinden bahsetmiştik, bu açıklamalarımız alt web siteleri için de geçerli. İstersek açtığımız alt web sitesinin yöneticisi olarak başka bir kullanıcıyı seçip, üstteki web sitesinden tamamen bağımsız ayarlarla, bu sitenin yönetimini o kullanıcıya devredebiliriz.

Buradaki tüm ayarları açıklamaya yerimiz müsait olmadığından, önemli gördüğümüz Server Health bölümünden bahsetmek ve sonra da subweb dediğimiz alt web sitesinin nasıl yaratıldığını göstermek istiyoruz.

Server Health bölümü alt web sitelerin kontrolü, database'in senkronizasyonu,

kullanıcı rollerinin kontrol edilmesi gibi bazı önemli görevleri gerçekten taktir edilecek derecede başarı ile gerçekleştirebilir.

Recalculate web, site içindeki tüm linkleri kontrol ederek, bozulmuş ya da çalış-

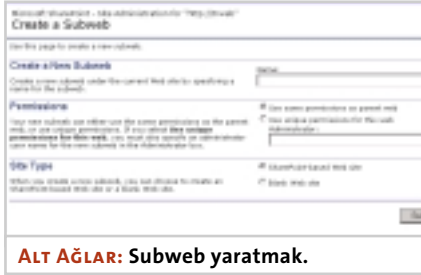
SAĞLIK RAPORU: Server Health raporu.

mayan linkleri bulmanızı ve hatta düzeltmenizi sağlıyor. Ayrıca değiştirilmiş ve devreye girmemiş bazı spesifik ayarların da devreye girebilmesi için bu seçenek kullanılıyor.

Alt web yaratmak: En başta da dediğimiz gibi, STS aslında, şirket içinde oluşacak projeler ya da takımlar için bir bilgi paylaşma ve ortak çalışma alanı olarak düşünülmüş. Bu düşünceden yola çıkılacak olursa alt web'ler çok anlamlı geliyor. Diyelim ki şirketiniz için bir intranet sitesi düşündünüz, şirketteki satış, pazarla-

Sharepoint Team Services

ma vs. gibi her bir grup için bir alt web sitesi açabilir ve o alt sitenin yönetimini o gruptan bu işi yapabilecek bir arkadaş, uygun yetkilerle verebilirsiniz. Alt web yaratmak için bulunduğumuz yönetim sayfasından create subweb'e tıklıyoruz. Daha sonra, bu alt web'in adının, güvenlik ayarlarının bağlı bulunduğu site ile aynı olup olmamasına karar veriyoruz. Son olarak vermemiz gereken karar ise, bu sitenin sharepoint tabanlı mı yoksa (boş) blank bir web sayfası olmasını mı istediğimiz. Eğer SharePoint dersek en başta gördüğümüz ana SharePoint ekranına çok yakın bir ekran ile karşılaşacağız. Eğer bu alt web'in tüm tasarımını biz yapmak istiyorsak, blank web seçip Frontpage'de istediğimiz gibi dizayn edebiliriz.

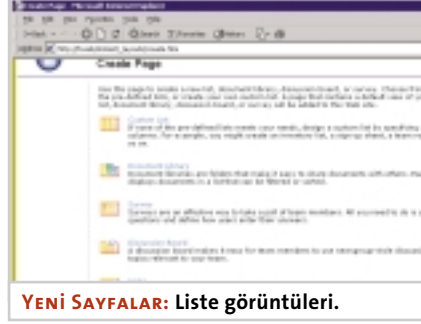
Subweb'i yarattıktan sonra bu sitenin de, kendine ait daha önce incelediğimiz site yönetim sayfaları ile aynı özelliklerde bir yönetim sayfası olacaktır. Bu site içinde kendine ait kullanıcı bilgileri ve görevleri oluşturabileceğimiz gibi, bağlı bulunduğu web sitesinden tüm ayarları almasını da sağlayabiliriz.

Sharepoint Team Services kullanımı

Kullanımı çok basit olan Sharepoint Team Services uygulamasının genel kullanımı bilgilerine bakacak olursak ilk ekran üzerinde çalışmak yeterli olacaktır. Çünkü ilk gelen ekranda, kullanım için gerekli tüm linkler bulunuyor.

Sharepoint Team Services yönetimini bir önceki konumuzda açıklamıştık. Bu yönetim sayfalarına ister Administrative Tools altından girebilir, isterseniz de ana sayfada yukarı bölgede bulunan Site Settings linkine tıklayarak ulaşmanız mümkün.

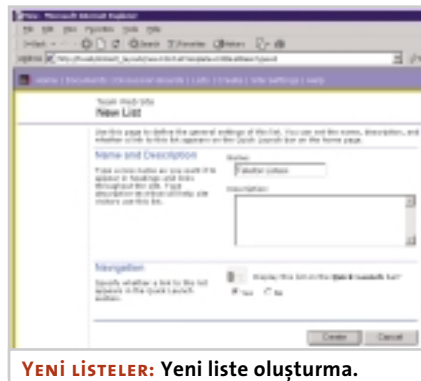
Sharepoint Team Services uygulaması bir çok listeden oluşuyor. Bu listeler sayesinde, verilerinizi daha anlamlı bir şekilde diğer kullanıcılarla beraber sizin de görebilmeniz mümkün oluyor.

Yaratabileceğimiz tüm listeleri şekilde de görebiliriz. Eğer ihtiyacımız olan liste kayıtlı seçenekler arasında yoksa, custom list seçeneği ile kendi listemizi de oluşturma şansımız var. Örneğin ana sayfada duyurular ve sizin kendi hazırladığınız telefon listenizi göstermek istiyorsunuz. Duyurular zaten ana sayfada standart olarak Announcement adı ile geliyor. Tabii bu ismi değiştirmeniz sizin elinizde. Bunu yapmak için Ana sayfada *Announcements* yazısı üzerine tıkladıktan sonra gelen pencerede *Modify Settings And Columns* bölümüne tıklayıp *Change General Settings* bölümüne girip, ismi istediğiniz şekilde değiştirebilirsiniz.

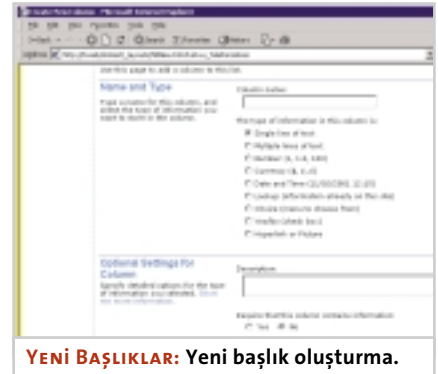
Yeni bir telefon listesi tarzında liste yaratmak içinse, ana sayfada üst bölümde bulunan *Create* butonuna tıklayarak *Custom List*'i seçmeniz gerekiyor. Telefon Listesi veya başka istediğiniz bir isim verdikten sonra, istersek ana sayfada sol tarafta bulunan *Quick Lunchbar*'da bu listenin bir kısayolunun link olarak gözüküp gözükmemesini belirleyebiliriz. Bu seçeneği de *YES* diyerek *OK* dediğiniz anda, boş bir liste yaratmış oluyorsunuz.

Bir sonraki işlemimiz ise, listemizin içinde bulunan başlıkları oluşturmak. Bunun için *OK* dedikten sonra, tekrar *Modify Settings And Columns* linkine tıklamamız gerekiyor. Bu bölüm içinde istediğimiz isimlerde başlıklar oluşturarak, giriş yapacağımız bilgileri bu başlıklar al-

tında görebilme ve kaydedebilme şansını kazanmış olacağız.

Şekilde de görüldüğü gibi *Modify Settings And Columns* linkinden geldiğimiz ekranda *Add a new Column* seçeneği bizi şekildeki gibi bir ekrana getiriyor. Ve yaratacağımız başlık değişik formatlarda değişik tiplerde olabiliyor. Örneğin para içerikli, tarih içerikli, seçilebilir başlıklar (Combo Box), çoktan seçmeliler gibi. Telefon Listesi olduğuna göre bu yolla, İsim, Soyad, Telefon, E-Mail, Fax başlıklarını oluşturuyoruz. Artık, Telefon Listesine tıkladığımızda gelen ekranda *New*

butonuna tıklayabiliriz.

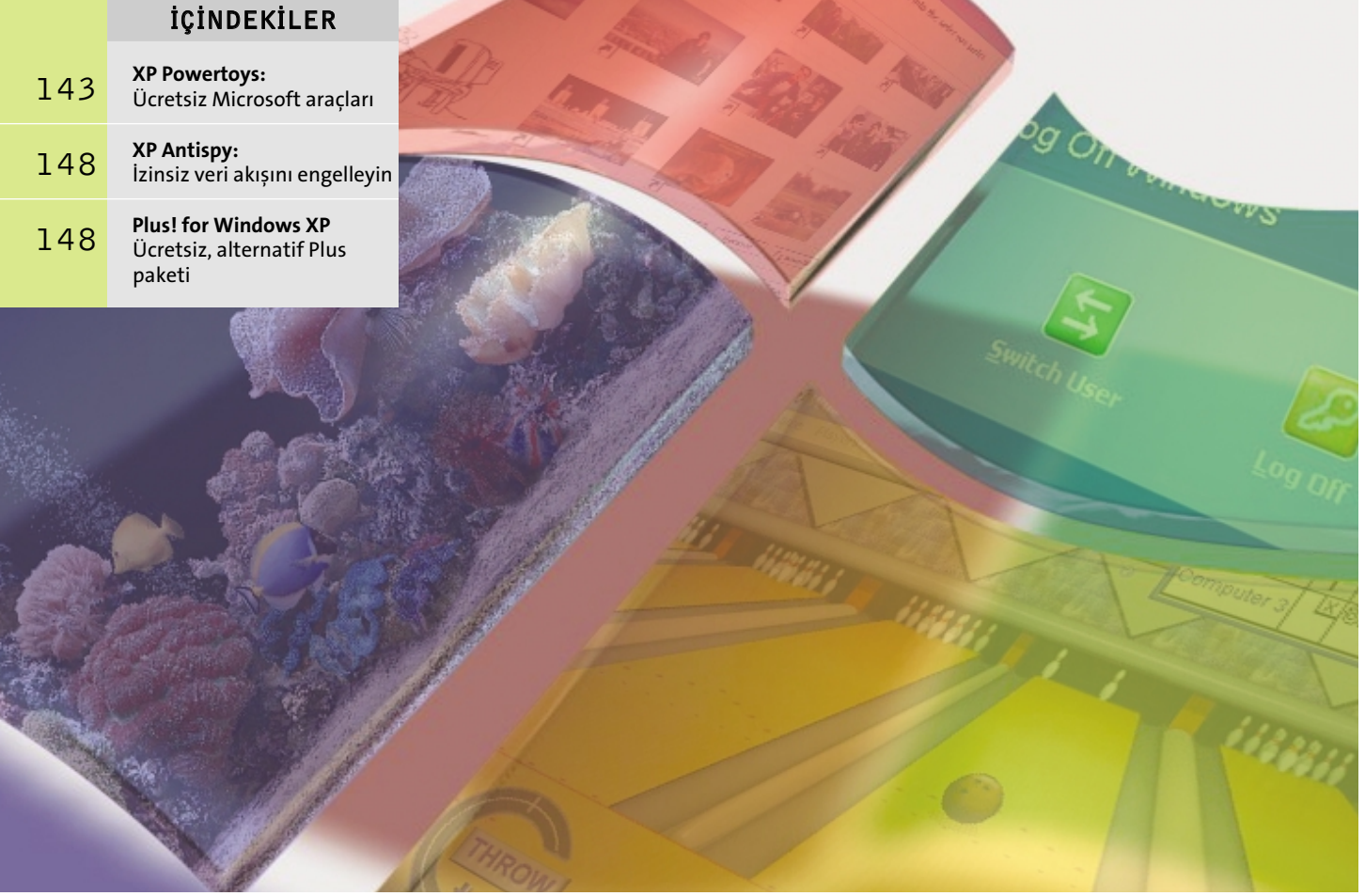
Ekranda istediğimiz verilerin girişini yaparak *Save and Close* seçeneği ile verilerimizi kaydedebiliriz. Listelerin en güzel özelliklerinden biri ise, verinize çok kolay ulaştırabilmesi. Bunu da özel filtrelerle yapabiliyor. Örneğin listeniz çok kaba ve çok fazla kaydınız var. Ekranda gördüğünüz *Filter* seçeneğine tıkladığınız anda her başlığın üstünde birer combo-box'lar çıkıyor. Ve örneğin siz İsim bölümünde istediğiniz bir ismi seçiyorsunuz. Sadece o isimlerle başlayan kayıtlar anında karşınıza gelebiliyor. Ana sayfadaki seçeneklere devam edecek olursak, *Documents* bölümü de çok işe yarayabiliyor. Varolan Word, Excel, Acrobat vb. her türlü dosyayı bu *Documents* bölümünde istediğimiz şekilde bölümler oluşturarak içlerine yerleştirebiliriz. Böylece ortak dosyalara intranet veya internet üzerinden çok kolay bir şekilde ulaşmak mümkün.

Bir diğer seçenek ise *Discussion Board*. Eğer internette veya intranette belli tartışma grupları yaratmak istiyorsanız, bu alanı kullanmanız mümkün. Böylece bir newsgroup gibi web üzerinden tartışma odaları açabilme özelliğini de kullanabiliyorsunuz.

Cihan Baykal, cin@turkdestek.com / MCSE, MCP+I

İÇİNDEKİLER

- 143 **XP Powertoys:**
Ücretsiz Microsoft araçları
- 148 **XP Antispy:**
İzinsiz veri akışını engelleyin
- 148 **Plus! for Windows XP**
Ücretsiz, alternatif Plus paketi

Windows XP İçin Ek Araçlar

Ücretsiz XP Araçları

Microsoft, Windows XP'nin yayınlanmasından kısa bir süre önce Powertoys paketini ücretsiz olarak kullanıma sundu. CHIP, bu paketle neler yapabileceğinizi ve çeşitli XP araçlarını sizler için inceledi.

Powertoys for Windows XP paketi, Microsoft çalışanlarının hazırladıkları işletim sistemlerinden pek de memnun olmadıklarının en büyük kanıtı olarak gösterilebilir. Çünkü yeni işletim sisteminin piyasaya sunulmasından kısa bir süre sonra kullanıcıların çalışmasını kolaylaştıran ve XP'nin çalışma konforunu artıran küçük araçlar geliştirdiler. Söz konusu araçların bir arada bulunduğu Powertoys paketi, artık ücretsiz olarak kullanıma sunuluyor. Ayrıca ilerleyen sayfalarda Windows XP'nin haberiniz olmadan sisteminizin bilgilerini Microsoft'a göndermesini engellemek için kullanabileceğiniz ücretsiz yazılım XPAntispy'yı yakından tanıyacak ve Plus! for Windows paketi için alternatif bir paket oluşturacaksınız. Bu yazı içerisinde tanıtılan tüm programlar ücretsizdir. Powertoys ve PlusPack'i eCHIP'ten PC'nize yükleyebilirsiniz.

Powertoys for Windows XP

Powertoys paketindeki programları ve bunları kullanarak neler yapabileceğinizi bu yazı içerisinde bulabilirsiniz.

Tweak UI ile Windows XP için ince ayarlar

Menüler, dosyalar, klasörler ve sistem ile ilgili ayarlar eski versiyonlara kıyasla Windows XP'de daha fazla gizlenmişler. Bu nedenle, söz konusu gizlenmiş ayarlara daha rahat ulaşılmasını sağlayan Tweak UI for Windows XP aracı, Windows XP Powertoys paketinin en önemli parçalarından biri olarak göze çarpıyor. Windows 95'den itibaren her işletim sistemi için özel olarak sunulan Tweak UI aracı, kullanışlı ve basit arayüzü ile kullanıcıların işletim sistemi ayarlarına rahatlıkla ulaşabilmelerini sağlıyor. Program penceresinin altında yer alan açıklamalar sayesinde, is-

tenilen değişiklikler rahatlıkla gerçekleştirilebiliyor ve yapılan değişikliklerin sonuçları önceden kestirilebiliyor.

Windows XP ile yeni bir görünüm kazanan Tweak UI aracında sıkça karşılaşılmak zorunda kalabileceğiniz en önemli fonksiyonları aşağıda görebilirsiniz.

General: General penceresi üzerinde bulunan liste yardımıyla *Başlat* menüsü animasyonlarını kapatarak ve menülerin yavaş yavaş ekrandan kaybolmalarını engelleyerek Windows'un biraz daha hızlı çalışmasını sağlayabilirsiniz. Yine buradan Windows'un çok seyrek kullandığınız menü öğelerini kaldırdığınızda ekrana gelen

XP Powertoys

“Where is my favorites?” gibi açıklama pencerelerinin artık görüntülenmesini engelleyebilirsiniz.

Mouse: Denetim masası içerisinde yer alan Mouse öğesinden farklı olarak fare imlecinin bir nesne üzerine taşındığında algılama hassasiyetini ve süresini belirleyebilir veya fare imlecinin üzerine geldiği pencerenin aktif olmasını sağlayan X-Mouse yani “Activation follows mouse” fonksiyonunu aktif hale getirebilir ve gerekli ayarları yapabilirsiniz. Bunun haricinde çift tıklama ve taşıma ayarlarını değiştirebilir ve eğer farelinizin Scroll özelliği varsa, bir seferde atlayacağı satır sayısını belirleyebilir veya bunun yerine sayfa kaydırılmasını sağlayabilirsiniz.

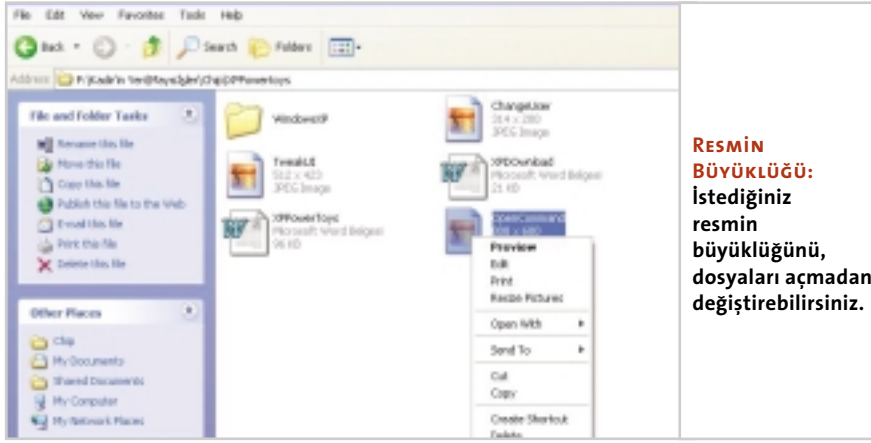
yer almalsını sağlayabilirsiniz.

My Computer: Autoplay altından CD, DVD MP3 dosyaları veya fotoğrafların hangi programlar kullanılarak açılacağını belirleyebilir ve Special Folders penceresini kullanarak “Favorites” veya “My Documents” gibi sistem dosyalarının konumlarını değiştirebilirsiniz.

Bunlar haricinde Desktop altından, normalde hiçbir simge bulunmayan Windows XP masaüstünde görüntülenmesini istediğiniz özel simgeleri işaretleyebilir, Control Panel penceresindeki listeden Denetim Masası’nda görüntülenmesini istemediğiniz simgeleri kaldırabilir, Templates penceresinden sağ tuşla açılan nesne menüsündeki New alt menüsündeki dos-

OTOMATİK ÇAL: Tweak UI ile takılan CD’nin hangi program kullanılarak çalıştırılacağını belirleyebilirsiniz.

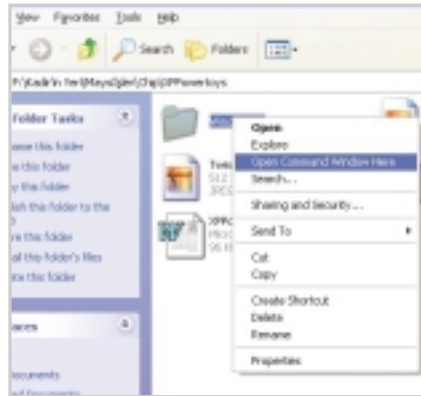

Explorer: Windows masaüstünün bir web sayfası gibi görüntülenmesini sağlayan Active Desktop fonksiyonunu buradan çalıştırabilir ve Windows’un son kullanılan dosyaların bir listesini tutmasını sağlayabilirsiniz. Bunun haricinde kısayolların önüne “Shortcut to” ön ekinin koyulmasını ve simgelerinde ok resminin bulunmasını engelleyebilir, çeşitli özelliklerdeki (sıkıştırılmış ve şifrelenmiş dosyalar, imlecine üzerinde bulunduğu nesneler) dosyaların daha kolay fark edilmelerini sağlamak için görüntülenecekleri renkleri belirleyebilir, resimlerin özizleme kalite ve büyüklüğünü değiştirebilir ve klavyedeki özel tuşlar için (şayet mevcutsa) çeşitli görevler atayabilirsiniz.

Taskbar: Görev çubuğu üzerindeki benzer pencerelerin tek bir düğme üzerinde toplanmasını Grouping altından kontrol edebilir ve XP Start Menu penceresinde bulunan “Frequently Used Programs” (Sık Kullanılan Programlar) listesindeki öğelerden istediğinizin Başlat menüsünde

ya şablonlarını kaldırabilir veya yenilerini ekleyebilir, Internet Explorer penceresinden Browser ve Windows Gezgin penceresindeki araç çubuklarında kullanılacak pencere art alanlarını belirleyebilirsiniz.

Microsoft Powertoys for XP paketi içerisinde yer alan Tweak UI, ilk defa tek başına çalıştırılabilir bir dosya içerisinde sunuluyor. Bu nedenle problemlere neden

HIZLI ERİŞİM: Bir Shell eklentisi sayesinde DOS komut penceresi istenilen konumdan çalıştırılabilir.

olabilecek tüm eski versiyonları kaldırmalısınız. Daha önceleri sadece Denetim Masası içerisinde çalıştırılan Tweak UI aracını artık “TweakUI.exe” dosyası sayesinde istediğiniz konumdan çalıştırabilirsiniz.

Powertoys paketiyle XP’de kolay kullanıcı yönetimi

Windows XP altında kullanıcı profilleri için masaüstü, Başlat menüsü ve verilerin saklanacakları ortamlar özel olarak belirlenebilir. Ayrıca Powertoys paketi içerisinde yer alan Super Fast User Switcher (Süper hızlı kullanıcı değiştirici) ve nesne menüsüne eklenen “Open Command Windows here” araçları sayesinde XP altında kullanıcı değiştirme işlemi daha da hızlandırılabilir.

İlk olarak Windows XP Home ve Professional sürümlerinde karşımıza çıkan Fast User Switching fonksiyonu sayesinde bir domain’e dahil olmayan bilgisayarlar da, sistemi kapatmaya gerek kalmadan aktif kullanıcıyı değiştirmek mümkündür. Bu sayede çalışan programları kapatmadan, birden çok kullanıcı, tek bir bilgisayarı simültane olarak paylaşabilirler. Super Fast User Switcher’ın kullanılabilmesi için kullanıcıların kayıtlı olması yeterlidir.

Yeni bir Login işlemi ve kayıt animasyonundan tasarruf etmek için Başlat menüsünde yer alan Log Off düğmesine ve ardından ekrana gelen pencere üzerindeki Switch User düğmesine tıklayın veya [Windows]+[L] tuş kombinasyonunu uygulayın. Bunun sonucunda ekrana gelen liste üzerinden kayıtlı kullanıcıları ve →

XP Powertoys

halen kaç tane program çalıştırdıklarını görebilir ve istediğiniz kullanıcı üzerine tıklayarak çalışmaya başlayabilirsiniz. Bu sayede seçilen kullanıcının çalışma ortamı (masaüstü, Başlat menüsü ve özel ayarları ile) ekrana gelecektir.

DİKKAT! Fast User Switching fonksiyonunun kullanılabilmesi için *Denetim Masa-sı*'ndaki *Accounts* aracı kullanılarak istenen kullanıcılar için aktif hale getirilmelidir. Ancak bu işlemi yapacak kullanıcının

nü açın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerinde bulunan aşağıdaki büyüklüklerden birini seçebilir ve daha sonra söz konusu dosyaların seçili büyüklük değerlerine sahip kopyalarını oluşturabilirsiniz.

Large: 1024x768 piksel

Medium: 800x600 piksel

Small: 640x480 piksel

WinCE: 240x320 piksel

Custom: İstenen herhangi bir büyüklük *Advanced* düğmesine tıklayarak, ekrana

biçiminde değişecektir.

Web kameralarının otomasyonu için kullanılabilecek olan *Timershot* aracı ise kameralarla otomatik olarak fotoğraf çekiyor, daha sonra bu resmi istenen şekilde ölçeklendiriyor ve bir web sayfası veya FTP sunucusu da dahil olmak üzere herhangi bir yere kaydedebiliyor. Ek seçenekler sayesinde çekilme zamanını, kaydedilecek resmin büyüklüğünü ve saklama yerini belirlemek de mümkün.

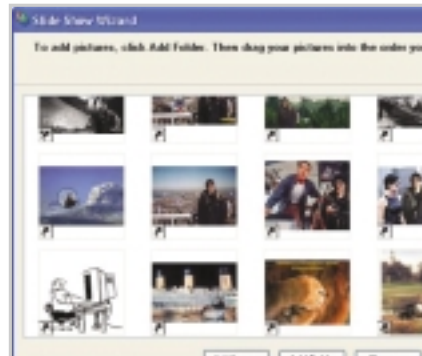
İnternet için resim ve dijital fotoğraf galerileri

Çeşitli CD yazma programları ve HTML editörleri otomatik olarak dijital fotoğraf galerileri oluşturabiliyorlar. Powertoys ile sunulan iki yeni araç sayesinde bunun için gerekli fonksiyonlar direkt olarak Windows XP sistemine entegre olarak üçüncü parti yazılım ihtiyacını ortadan kaldırmayı planlıyor.

Bunlardan bir tanesi olan CD Slide Show Generator, XP içerisinde bulunan CD yazma fonksiyonuna dahil oluyor. Şayet bir Foto CD oluşturmak isterseniz, ayrı bir adım olarak ortamdaki resimlerin ekrana getirilebilmesi için basit bir görüntüleme aracının da beraber CD'ye yazılmasını isteyip istemediğiniz sorulur. →

BEKLENEN GÜZELLİK: Microsoft, hazırladığınız sununun her ortamda görüntülenebilmesi için HTML biçiminde kaydetme imkanı sunuyor.

ÖZEL GALERİ: Slide Show aracını kullanarak, resimlerin otomatik olarak görüntüledikleri bir sunu hazırlayabilirsiniz.

Administrator haklarına sahip olması gereklidir.

İşletim sistemi olarak Windows XP kullanmasına rağmen halen DOS'tan kopmamış kullanıcıların ise, Powertoys'un daha önceki versiyonlarında bulunan *Nesne* menüsü üzerinden *DOS* komut satırına ulaşması mümkün. Kullanıcılar, Explorer kabuk eklentisinden epey faydalanabilirler. Bu sayede klasörlerin *Nesne* menüsüne eklenen "Open Command Windows here" komutu ile açılan DOS penceresinden DOS oyun ve programlarını rahatlıkla çalıştırmak mümkün.

Powertoys ile dijital resimler kontrol altında

Windows XP, dijital kamera bağlantı noktalarının entegrasyonu ve web sayfaları için resim hizmetleri sayesinde dijital fotoğrafçılık için uygun bir platform sunuyor. Bu nedenle Powertoys programcılar, XP arayüzünü dijital fotoğraf dostları için iki yeni özel eklenti ile geliştirmişler.

Bunlardan ilki *Dosya Nesne* menüsüne eklenen ve resim boyutlarının hızlı bir şekilde değiştirilmesini sağlayan *Image Resizer* komutu. Bu aracı kullanabilmek için bir veya daha fazla resmi seçin ve farenin sağ düğmesini kullanarak *Nesne* menüsü-

na gelen seçenekler yardımıyla resimlerin kopyalarını oluşturmak yerine değişikliklerin orijinal dosyalar üzerinde yapılmasını sağlayabilir ve küçük resimlerin seçilen büyüklük değerine göre büyütülmesini engelleyerek sadece büyük resimlerin küçültülmesini de sağlayabilirsiniz.

Bu işlem sonrasında küçültülen veya büyütülen kopyaların isimleri de seçilen büyüklük değerine uygun olarak değiştirilecektir. Örneğin "Sunset.jpg" resmi *Small* boyutlarına küçültüldüğünde ismi de otomatik olarak "Sunset (Small).jpg"

XP Powertoys

MAC'DEKİ GİBİ: Artık Windows'ta programlar arasında gezinirken pencere ön izlemelerini görebileceksiniz.

CD'ye yazılan resimleri söz konusu araç sayesinde bir dia şov halinde inceleyebilirsiniz.

Ayrı bir araç olarak kullanılabilen *Slide Show Wizard* ise HTML biçiminde dia şovlar hazırlamak için kullanılabilir. Bunun özellikle tatil resimlerinizi arkadaşlarınıza veya akrabalarınıza göstermek için kullanabilirsiniz. Bu resim sunusunu ha-

Tecrübeli kullanıcılar için oyuncaklar

Şu ana kadar tanıttığımız Powertoys araçlarını göz boyamak için hazırlanan eklentiler olarak düşünenler Virtual Desktop ve Windows XP ile çalışmayı daha da kolaylaştırmak için hazırlanan Task Switcher ve Taskbar Magnifier araçlarını incelemeliler. Windows NT 4.0 ve 2000'de de bulunan ancak Resource Kit içerisinde saklanan Virtual Desktop, yani sanal masaüstü aracı tüm Linux kullanıcıları bilirler.

Virtual Desktop Manager yardımıyla çalışma alanınızı sanal da olsa genişleterek Windows XP masaüstünden daha etkili şekilde faydalanabilirsiniz. Söz konusu Powertoy'u kullanarak sadece bir tıklama ile maksimum dört farklı sanal masaüstü oluşturabilirsiniz. Bunların her biri, *Başlat* düğmesi, görev çubuğu ve tüm kısayolları ile, aslında tek bir masaüstünün kopyasıdır. Buralarda farklı programları çalıştırabilir ve sadece tek bir fare tıklaması ile söz konusu çalışma ortamları arasında gezinebilirsiniz.

Virtual Desktop Manager bir yükledikten sonra farenin sağ düğmesini kulla-

KISALTMA: Powertoys paketindeki Timershot sayesinde Webcam ile istediğiniz zamanlarda fotoğraf çekebilirsiniz.

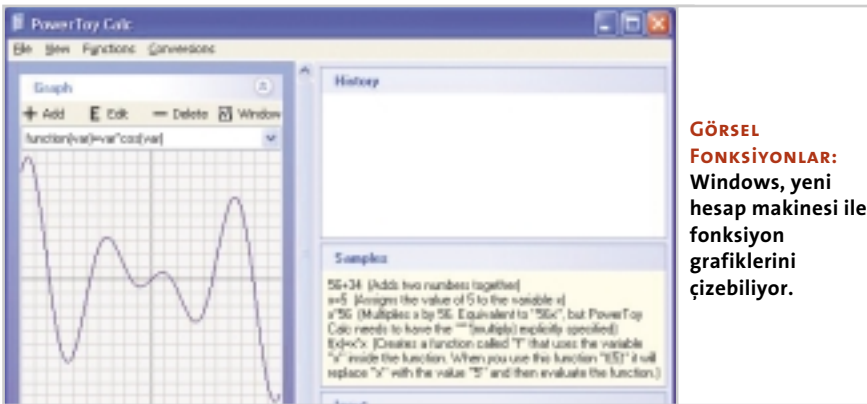
gelecektir. Bu ekran görüntüleri gerçek zamanlı oluşturuldukları için Task Switcher sistemi oldukça yavaşlatıyor.

Windows ile beraber sunulan ve fare imlecini takip ederek ekran görüntüsünü büyüten aracı *Start/All Programs/Accessories/Accessibility/Magnifier* komutu yardımıyla çalıştırabilirsiniz. Powertoys paketi içerisinde yer alan *Taskbar Magnifier* ise görev çubuğuna ekleniyor ve ekranın herhangi bir alanını sekiz kata kadar büyütüyor. Bu büyütücü etkinleştirmek için görev çubuğuna farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve *Nesne* menüsündeki *Toolbars/Taskbar Magnifier* komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda görev çubuğu üzerinde ekrana gelecek küçük bir pencere üzerinde fare veya klavye hareketi takip edilecek aktif olan bölge büyütülerek görüntülenecektir.

Son olarak profesyonel hesap makinesi

Power Toy Calculator, Windows XP donatıları arasında yer alan ve sadece standart ve gelişmiş versiyonlarına sahip olan hesap makinesinin grafik fonksiyonları ile donatılmış hali. Bu sayede matematik fonksiyonlarının grafiklerini oluşturabilirsiniz. Ayrıca uzunluk, ağırlık, sıcaklık ve zaman birimleri ile de çalışabilirsiniz.

Sorunsuz bir şekilde kurulan ve sadece 1 Mbyte büyüklüğündeki Powertoys paketi Windows XP'yi bir dizi kullanışlı yeni fonksiyon ile donatıyor. Aslında işletim sistemine entegre olarak da sunulabilecek paketin en önemli parçası ise Windows XP'nin ince ayarlarına rahatlıkla ulaşma imkanı sağlayan Tweak UI aracı.

GÖRSEL FONKSİYONLAR: Windows, yeni hesap makinesi ile fonksiyon grafiklerini çizebiliyor.

zırlarken resim büyüklüğü ve resim gale-risinin tipini belirleyebilirsiniz.

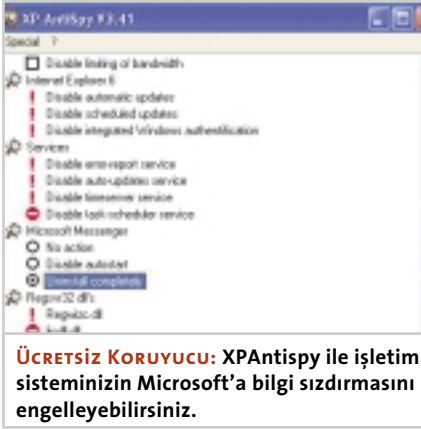
Bunun için *Start/All Programs/Powertoys for Windows XP/Slide Show Wizard* komutunu kullanarak, sihirbazı çalıştırın ve ilk olarak sunuda kullanmak istediğiniz resimleri tek tek seçin veya resimlerin içerisinde bulunduğu klasörü seçerek tüm resimleri otomatik olarak ekleyin. Son olarak sunu ismini, saklanacağı konumu, resim büyüklüklerini ve sunu tipini belirleyin ve *Next* düğmesine tıklayarak sunuyu oluşturun. Daha sonra bu sunuyu izlemek için yapmanız gereken tek şey oluşturulan HTML dosyasını çalıştırmak olacaktır.

narak görev çubuğu üzerine tıklayın ve *Toolbars/Desktop Manager* komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencereyi kullanarak, farklı çalışma ortamlarını sanal masaüstü olarak kaydedebilir ve ister yine aynı pencereyi kullanarak önizleme görüntüleri yardımıyla istediğiniz masaüstüne geçebilir veya direkt olarak numarasının görüntülediği düğmeye tıklayabilirsiniz. Powertoys paketinde kullanışlı araçların yanında bir dezavantaja sahip olduğunu söyleyebileceğimiz Task Switcher sayesinde [Alt]+[Tab] tuş kombinasyonu çalışan programlar arasında geçiş yapmak istediğinizde, söz konusu programların simgesi ile beraber ekranların ön izleme resimleri de ekrana

Microsoft'a Bilgi Göndermeyin

Windows XP, size sormadan Microsoft'a çeşitli bilgiler gönderiyor. Ücretsiz bir araçla Microsoft ile aranızdaki trafiği kesebilirsiniz.

Windows XP, sizin onayınıza ihtiyaç duymadan bilgisayarınız hakkındaki bilgileri

Microsoft'a gönderiyor. Buradaki rahatsız edici durum ise söz konusu işlemin arka planda gerçekleşmesi ve Microsoft'a gönderilen bilgilerin içeriğinin ne olduğunun bilinmemesidir. Söz konusu veri akışını kesmek içinse *Kayıt Düzenleyicisi* ve sistem programları ile çalışmanız gerekmektedir.

Ancak ücretsiz olarak temin edebileceğiniz XPAntispy adındaki araç, gerekli ayarları sizin için yapıyor ve Windows XP'nin veri aktarmasını sağlayan söz konusu bileşenleri kaldırıyor.

Herhangi bir kurulum gerektirmeyen XPAntispy'ı çalıştırmak için yapmanız gereken tek şey, *Çalıştırılabilir* dosyası

(eCHIP Code Powertoys) üzerine iki kere tıklamak.

Daha sonra *Special* menüsündeki seçenekleri kullanarak, sistem durumunun otomatik olarak değiştirilmesini sağlayabilirsiniz. Kullanımı oldukça kolay olan araçtaki tüm seçeneklerin açıklamaları program penceresinin altında ekrana geliyor. Ancak bu küçük aracın yapabilecekleri bu kadarla sınırlı değil. Bazen oldukça sinir bozucu olabilen Internet Explorer ve Media Player'ın otomatik olarak güncellenmeleri engellenebilir. Şayet Microsoft Messenger'ı kullanmıyorsanız, XPAntispy bu programı sistemden tamamen kaldırabilir ve otomatik olarak çalışmasını engelleyebilir. Bunun için yapmanız gereken tek şey Microsoft Messenger başlığı altında bulunan "Disable Autostart" veya "Uninstall Completely" seçeneklerinden birini işaretlemektir.

Ücretsiz Plus Paketi

Microsoft'un ücretli olarak sunduğu Plus! a alternatif olacak kendi paketinizi, CHIP'in önerileriyle ücretsiz olarak hazırlayabilirsiniz.

Plus! for Windows XP paketi içerisinde işletim sistemi için yeni oyunlar, ekran koruyucuları, Theme paketleri ve yeni multimedia araçları bulunuyor. CHIP'in sizler için hazırladığı paket içerisinde bulunan araçları ise PlusPack eCHIP Code'unu kullanarak CD'den yükleyebilirsiniz.

Plus! for Windows XP paketi içerisinde Arcade türünde üç tane yeni oyun bulunuyor. CHIP, en az paket içerisindeki oyunlar kadar eğlenceli ve üstelik ücretsiz olarak sunulan üç farklı oyunu sizler için araştırdı. Söz konusu oyunlardan biri özel bir zeka oyunu olarak tanımlayabileceğimiz Bridge Builder. Bu oyunun amacı, üzerinden bir tren geçtiği zaman yıkılmayacak kadar kuvvetli bir köprü inşa etmek. Bridge Builder'ın tüm bölümlerini geçtikten sonra artık Pontifex oynamaya başlayabilirsiniz. Bridge Builder'ın devamı sayılabilecek bu Pontifex'de oynama stilinde çok büyük değişiklikler yok, ancak yeni yapı malzemeleri eklenmiş ve 3B görünüm oyunu daha eğlenceli hale getirmiş.

Plus! for Windows XP paketi içerisinde HyperBowl isminde bir oyun bulunuyor. Eğlenceli bir Bownling simülatörü olan Winbowl'u eCHIP'den yükleyebilirsiniz. Tam fonksiyonlu bu shareware versiyonu ile 10 tur yapmak mümkün.

Ekran koruyucular ve artalan resimleri

Plus! paketindeki en çok göze çarpan araçlardan biri akvaryum ekran koruyucusu. Bilgisayarı boş bıraktığınızda, ekranınızda çeşitli egzotik balıklar yüzmeye başlıyor. Plus! paketi içerisinde yer alan

**BOWLING
SİMÜLATÖRÜ:**
Winbowl ile arkadaşlarınıza bowlingde ne kadar iyi olduğunuzu gösterebilirsiniz.

bu ekran koruyucuya alternatif olarak 20 dolar karşılığında 20 farklı balık türünün sunulduğu, ancak shareware versiyonunda sadece 3 tür balığın bulunduğu SereneScreenAquarium'u deneyebilirsiniz.

XP bilgisayarınızın 3B özelliklerini tam olarak kullanan bu ekran koruyucuyu denemek için "TESTFISH" kayıt kodunu girmeniz yeterli olacaktır. 3B özel-

liklerine sahip bir ekran kartına ihtiyaç duyan başka bir ekran koruyucu da Microsoft tarafından sunulan ve Windows XP logosunun aklınıza gelebilecek tüm renklerde görüntülediği ekran koruyucusudur.

Windows XP masaüstünü renklendirmek için kullanabileceğiniz ücretsiz diğer bir eklenti ise XP'ye özel arka plan resimlerinin bir araya getirildiği Windows XP Wallpaper paketidir. 1024x768 çözünürlüğündeki toplam 27 farklı arka plan

resmini 19 veya 21 inç monitör sahipleri de rahatlıkla kullanabilirler. Windows XP ile beraber farklı bir boyut kazanan masaüstü temalarından kullanmak istiyorsanız www.themeworld.com sayfasını ziyaret edebilirsiniz. Burada farklı kategoriler altında toplanmış onlarca masaüstü temasına ulaşabilirsiniz.

Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

Ayın CHIPucu

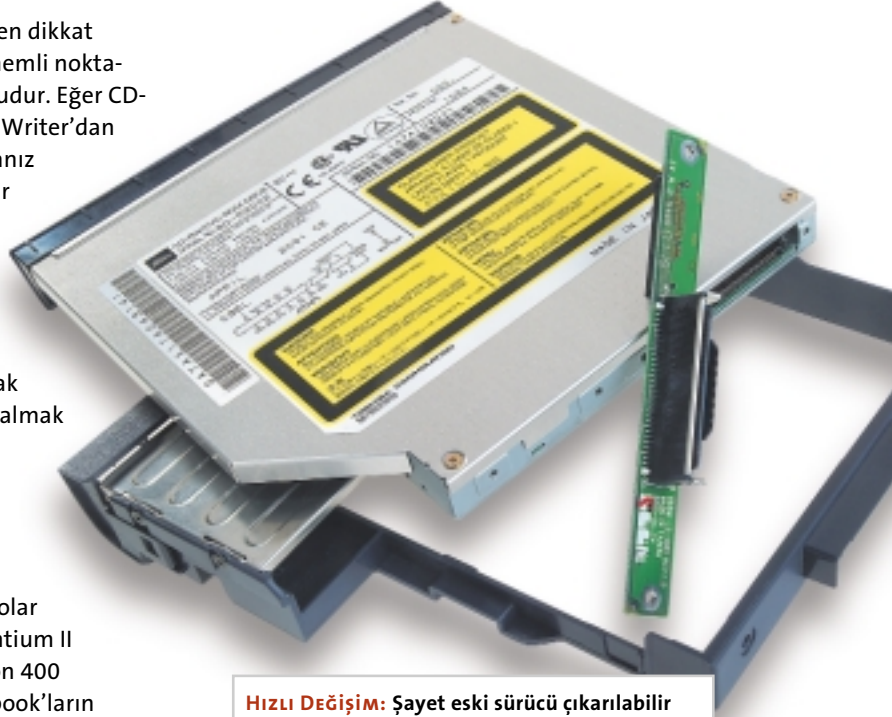
Notebook Güncellemesi: Hepsini İçin Bir Sürücü

Çok küçük bir harcama ile notebook'unuzu teknolojik olarak daha güncel bir konuma taşıyabilirsiniz. Bir Allorund Drive diğer üç sürücünün yerini alabilir.

■ Notebook ile çalışırken dikkat edilmesi gereken en önemli noktalardan biri yer tasarrufudur. Eğer CD-ROM, DVD-ROM ve CD Writer'dan vazgeçmek istemiyorsanız geriye hepsini sunan bir aygıt satın almadan başka bir yol kalmaz. Ancak üst sınıfa dahil olan bu tür notebook'ların fiyatları oldukça yüksektir. Ancak yeni ve pahalı bir ürün almak yerine eski laptop'unızı güncelleyebilirsiniz. Yukarıda bahsi geçen sürücülerinde barındıran bir kombo sürücünün fiyatı 500 dolar civarındadır. Ancak Pentium II veya en azından Celeron 400 işlemcilere sahip notebook'ların güncellenmeleri mantıklı olacaktır. Bu, DVD filmlerinin oynatılabilmesi için gerekli olan minimum şartların yerine getirilmesini sağlayacaktır.

Farklı firmaların sundukları bağlı noktaları aynı olduğu için söz konusu güncelleme oldukça kolay gerçekleşecektir. Notebook'lardaki tüm CD/DVD/CD yazıcılar IDE bağlantı noktası üzerinden Secondary Master veya çok seyrek olmakla beraber Primary Slave olarak bağlanırlar. Direkt olarak sürücü üzerindeki bağlantı noktası standarttır. IDE kontrolör için uygun olmayan güç/veri kablosu bağlantıları için bir çok aygıtla beraber dönüştürücü kablo veya adaptörü bulunan bir çıkartılabilir yuva sunulur.

► Bağlantı: Çıkartılabilir özel yuva (Baymodul) sahibi sürücülerin güncellenmesi çok kolaydır. Örneğin Toshiba sürücülerinin çıkartılabilmesi için sadece sekiz tane vidasının sökülmesi yeterli olacaktır. Daha sonra sürücülerin ön yüzlerini dikkatli bir şekilde çıkartın. Bunlar yapıştırılmış veya geçmeli olabilirler. Daha sonra yeni sürücünüzü söz konusu yuva içerisine yerleştirin ve ardından tekrar

Hızlı Değişim: Şayet eski sürücü çıkarılabilir yuva içerisinde saklanıyorsa, yeni sürücü sorunsuz bir şekilde yüklenebilir. Doğru bağlantı için de bir adaptör kullanılır.

notebook'unuza takın. Şayet sürücünüz işletim sistemi tarafından otomatik olarak tamamlandıysa operasyon sona ermiş demektir.

Şayet eski sürücü aygıt içerisine sabitlenmişse, güncelleme işlemi biraz daha karmaşık bir hal alacaktır. Bu durumda genellikle notebook kasasının açılması ve sabitlenmiş sürücünün aranması gereklidir. Bu, örneğin Clevo modellerinde olduğu gibi modem kartının altında başarıyla gizlenmiş olabilir. Yeni sürücünüzü aynı şekilde takın ve daha sonra kasayı kapattıktan sonra güncelleme işleminin başarılı olup olmadığını kontrol edin.

Dikkat! Ürün garantisi sona erdi.

► Ön kapak Eğer tüm işlemler başarı ile sona erdiyse, eski ön kapak yeni sürücünüze takarak sonucu görsel olarak da iyileştirebilirsiniz. Şayet eski ve yeni sürücü aynı üretilmişse, ön kapak her iki sürücü ile de uyumlu olacağı için, bu işlem daha kolay

Sürpriz Yumurta

Macromedia Fireworks Programcıları

SİZ DE KATILIN!

- Siz de komik bir hata veya sürpriz bir yumurta (easter egg) bulduysanız, ekran görüntüsü (screenshot) ile birlikte ktuztas@chip.com.tr adresine gönderin. Yayınlanan her ipucu için 10 milyon TL kazanabilirsiniz.

Bu sefer resimli: Şu ana kadar karşımıza çıkan yumurtaların bir çoğu program geliştiricilerinin kendilerini tanıtmak amacıyla hazırladıkları küçük sürprizlerdi. İşte Macromedia Fireworks geliştiricileri de isimleri ile yetinmeyip resimlerinin de bulunduğu bir yumurta hazırlamışlar. Bunun için ilk olarak program ana penceresinde **Help/About** komutunu çalıştırın ve ekrana gelen penceredeki ilginç resmin üzerine [Alt] tuşu basılı durumdayken iki kere tıklayın. Bunun sonucunda program geliştiricilerinin isimleri ile beraber resimleri de ekrana gelecektir. Bu sürpriz yumurta için Can Gürbüz'e teşekkürler...

AYIN HATASI

Yüksek Gerilim Grafik Chip'ini Isıtıyor

Bir donanım hatası sinirinizi mi bozdu? Bize iletin: CHIP Yazı İşleri, Donanım Hatası başlığı ile Piyalepaşa Blv., Zincirlikuyu Cad. Ün İş Merkezi N0:231/3 80380 Kasımpaşa/İSTANBUL veya ktuztas@chip.com.tr adresine sorularınızı gönderin.

PROBLEM: Heyecanlı bir şekilde ilk Duron sistemini kuran bir okuyucumuz, ekran kararmasıyla karşı karşıya kalmış. Yaklaşık olarak 15 dakika çalıştıktan sonra sistemin bir anda ekranı kararıyor. "Tüm bileşenleri kaldırın, sistemi adım adım yeniden kurun, BIOS'u güncelleyin, fabrika ayarlarını kullanın..." gibi standart tavsiyelerimize rağmen sorun çözülmemiş.

HATA TESPİTİ: Asus-A7V133 ana kart, Duron 900 işlemci ve ATI Radeon VE ekran kartından

GERİLİM DEĞİŞİMİ: 3,45 volt'luk gerilim, işlemcinin çalışmasını kolaylaştırırken, ATI ekran kartının ısınmasına neden oluyor.

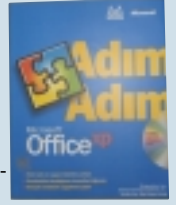
oluşan sistem, önce sorunsuz bir şekilde çalışmaya başladı. Ancak yaklaşık 15 dakika sonra ekran bir anda karardı. Sistemi yeniden başlattığımızda ise ekran halen siyahtı. Bilgisayarı kapatıp bir süre bekledikten sonra, yine her şey sorunsuz bir şekilde çalışmaya başladı. Bu, ısı yüksekliğinden kaynaklanan bir hata olduğu anlamına gelebilirdi. Nitekim ekran kartının soğutucu plakası alışılmadık kadar sıcaktı. Sistemdeki ATI kartını sağlam bir Rage 128 ile değiştirdik ve sistem sorunsuz bir şekilde çalışmaya başladı. Radeon VE'den kaynaklanan bir hata olduğu açık.

SONUÇ: Karşılaştığımız bilmecenin cevabını www.radeonfaq.com web sayfasında bulduk. Asus kartların VIO (Volt Input Output) gerilimi, sistemde kullanılan ATI kart için oldukça yüksek. Bu kartlardaki VIO gerilimi, bazı Athlon işlemcileri yüksek IO gerilimlerinde daha güvenli çalıştırları için, standart olarak 3,45 volt olarak ayarlanmış. Jumper yardımıyla bu gerilimi 3,30 volt olarak değiştirdik ve sistem böylece ısınma sorunu yaşamadan uzun süreler çalışmaya başladı.

AYIN KİTAPLARI

► Adım Adım Office XP

Microsoft'un Office uygulamalarını kullanmayı adım adım ve hızlı öğretecek bir kaynak olan kitap, hem Office XP'yi kullanmaya yeni başlayanlar hem de Office XP'ye geçiş yapan deneyimli kullanıcılar için tasarlanmıştır. Kitabın ekinde yer alan CD-ROM, alıştırmaları yaparken kullanacağınız uygulama dosyalarını içeriyor.

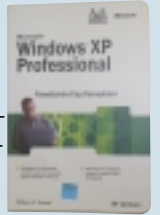

Kitap ile isterseniz yalnızca ihtiyaç duyduğunuz dersleri çalışabilir, isterseniz de kitabın başından sonuna doğru ilerleyebilirsiniz. Kitap, Word, Excel, Access, PowerPoint, FrontPage, Publisher ve Outlook programlarının 2002 versiyonlarını içeriyor.

Bilgi için: Arkadaş Yayınevi
Tel: (312) 354 83 00

► Windows XP Professional

Microsoft Windows XP yöneticileri için kısa, öz ve kullanımı kolay bir başvuru kitabı... Win XP, işletim sisteminin günlük yönetimi için hızlı yanıtlar sağlıyor. Hızlı başvuru tabloları, listeleri ve adım adım yönergeleri ile Win XP'yi yönetirken gereksiz zaman ve emek harcamamanızı sağlayacak uygulamalı bir kaynak kitap.

Kitap ile, sistem yapılandırılmasını yönetmek ve sorun gidermek, donanım ve ağ aygıtlarını yapılandırmak gibi temel sorunları halledebilirsiniz. Masaüstü ayarlarını özelleştirmek ve kullanıcı çalışma alanını en iyi duruma getirmek, kullanıcı ve grup hesaplarıyla sistem erişimini denetlemek; dizüstü bilgisayarlara ve hareketli kullanıcılara destek vermek gibi ekstra özellikler hakkında bilgi sahibi olabilirsiniz. Ayrıca günlük bakım ve yedeklemeleri zamanlamak ve genel olarak sistem sorunlarını çözmek ve başarıyı en iyi duruma getirmek konularında da ayrıntılı bilgiye ulaşabilirsiniz.

Bilgi için: Arkadaş Yayınevi
Tel: (312) 354 83 00

İÇİNDEKİLER

154	Mini Atölye: Grafik Sihirbazı'nı kullanmak
158	Verileri Düzenlemek: En ilginç ipuçları
160	Grafik Kontrol Listesi: Grafiklerinizi kontrol edin

Microsoft Excel

Grafikler İçin Havalı İpuçları

Excel ile basit bir grafik hazırlamak sorun değil. Ancak bunların mükemmel olması için bir takım değişiklikler yapmak gerek. CHIP, grafikler ile ilgili en önemli ipuçlarını sizler için bir araya getirdi.

Dinleyicilerin sahneye boş gözlerle bakması, esnemesi ve yanındakilerle fısıldaşması konuşmacıların kabusudur. Bilançolar, istatistikler ve sayı kolonları sıkılan topluluğun üstüne gider. Tüm dinleyicileri uyandırın ve sunumunuzu grafikler ile güçlendirin! Sesli açıklama veya yazılı raporlarla beraber kullanılması fark etmez. Güzel grafikler her zaman dinleyicilerin dikkatini çekecektir.

Verilerin düzenlenmesi ve grafiklerin hazırlanması için genellikle Excel kullanılır. Grafiklerin hazırlanması esnasındaki asıl görevi ise bir sihirbaz yerine getirir. Ancak buna rağmen grafiği en uygun şekilde getirmek için yeterince zaman harcanması gereklidir. İyi hazırlanmış bir grafik ile bir çok gereksiz açıklamadan kurtula-

bileceğiniz göz önüne alındığında, bunun için harcanan zamana değecektir. Şık tasarlanmış bir grafik ile düşüncelerinizi daha iyi yansıtabilir ve dinleyicilerin akıllarında yer edebilirsiniz. Ve tabii ki değerler olması gerektiği kadar iyi değillerse küçük birkaç hile sayesinde değerleri değiştirmeden grafiğin istediğiniz sonuçları göstermesini sağlayabilirsiniz.

Grafik ön hazırlığı

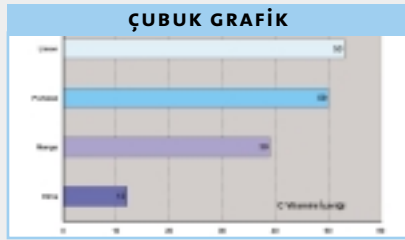
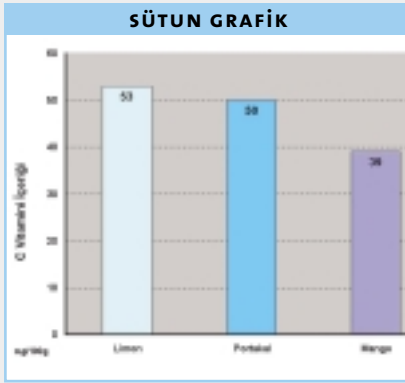
İlk olarak grafiğinizi oluşturacak ana ifadeyi tanımlamalısınız. Bunun için "Grafik neyi ekrana getirecek/ne hakkında bilgi verecek?" sorusunu cevaplamalısınız. Sorunun cevabının karmaşık olmamasına

GRAFİK TÜRLERİ

» Doğru grafik tipini kullanmak için

Tam Sayı Karşılaştırması

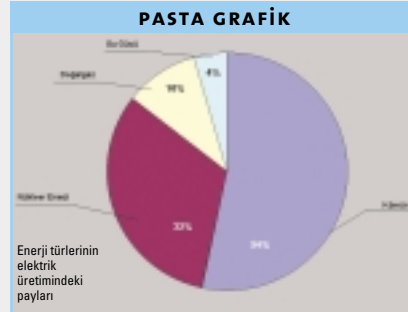
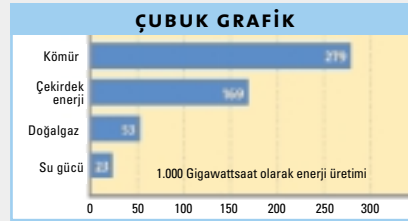
Örneğin, elma ve portakal gibi ilk bakışta ortak bir noktası bulunmayan nesnelerin karşılaştırılmasında kullanılır. Bağlantı tam sayılar ile kurulur.

Grafik tek başına meydana gelmez. Grafikte kullanılacak verilerin türüne ve belirtilmek istenen değerlere göre farklı türler arasından uygun olan bir tanesi seçilmelidir. Bu konu hakkındaki ayrıntılı açıklamayı 153-158 arasında bulabilirsiniz.

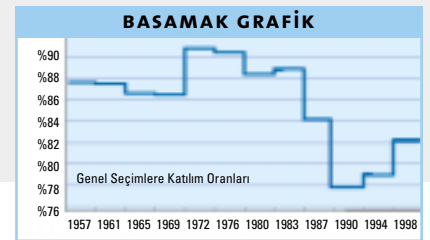
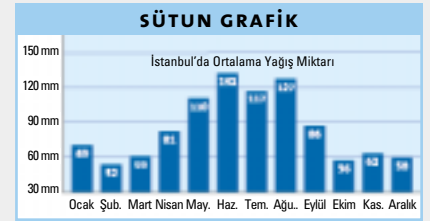
Birleşik görünüm

Her bir verinin birbiri ile veya toplam değere karşı kıyaslaması için çubuk, pasta ve yığılmış sütun grafikleri kullanılır.

Gelişim

Belirli bir zaman aralığında değişim gösteren verilerin karşılaştırılması için de sütun, alan ve çizgi grafikleri kullanılabilir.

dikkat etmelisiniz. Şayet birden fazla ifade mevcutsa ikinci bir grafik oluşturmanız faydalı olacaktır. Grafiğin oluşturulması sırasındaki her evrede söz konusu ifadenin uygulanıp uygulanmadığını kontrol etmelisiniz. Bu, tam olarak amacına ulaşmayacak bir grafik için vakit kaybetmenizi engelleyecektir.

Excel grafiğinin temeli tablolara dayanır. Excel, tablodaki sütun ve satır başlıklarını grafikteki tanımlamalara dönüştürebilir. Şayet ileride tabloda değişiklik yapacak olursanız, bağlı olduğu grafik de otomatik olarak güncellenecektir. Şayet söz konusu güncelleme gerçekleşmezse Araçlar/Seçenekler komutunu çalıştırın ve

Hesaplama kartındaki aynı isimli başlık altında bulunan Otomatik seçeneğini işaretleyin.

Tablodaki tüm veriler tamamlandıktan sonra Ekle/Grafik komutunu kullanarak Grafik Sihirbazı'nı çalıştırın. Bu konu ile ilgili kısa bir atölye çalışmasını "Excel Grafik Sihirbazı" kutusunda bulabilirsiniz.

Uygun grafik tipini seçmek

Grafik oluşturma safhasında cevaplamanız gereken ilk soru olan "Hangi grafik türünü kullanmak istiyorsunuz?" aynı za-

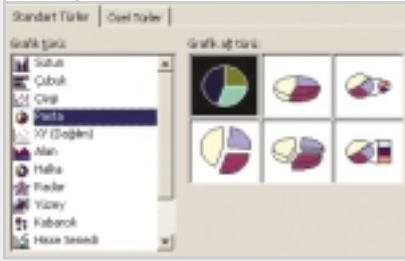
manda grafiğin görünümünü etkileyecektir. Tüm grafik türleri istenen bilginin görüntülenmesi için uygun değildir. Bunun için hazırlanan kurallar sayesinde kullanmanız gereken grafik tipini rahatlıkla bulabilirsiniz.

Sütun ve çubuk grafikleri: Her iki grafik biçiminde de, aslında sütun grafiklerin daha yaygın olarak kullanıldığı birleşik değerler görüntülenebilirler. Özellikle belirli bir zaman aralığındaki değişimi göstermek veya değerlerin eksiksiz olarak karşılaştırılmasının söz konusu olduğu durumlar için uygundur. Geniş bir zaman aralığındaki farklı kategorileri, örne-

MİNİ ATÖLYE: EXCEL GRAFİK SİHİRBAZI

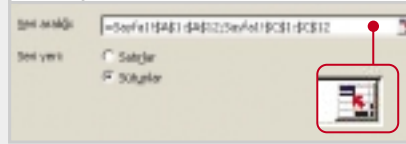
» Beş adımda mükemmel grafik

1 Grafik türü seçmek

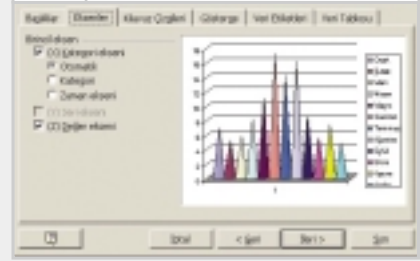
Excel ana penceresindeki araç çubuğu üzerinde bulunan *Grafik Sihirbazı* düğmesine tıklayın. İlk adımda hazırlamak istediğiniz grafik türünü ve tipini belirleyin. Bunun için sol taraftan grafik türünü sağ taraftan da tipini seçmelisiniz. Grafik seçimi ile ilgili ipuçlarını yazı içerisinde bulabilir ve *Grafik Türleri* kutusundaki örnek grafikleri inceleyebilirsiniz.

2 Veri aralığının belirlenmesi

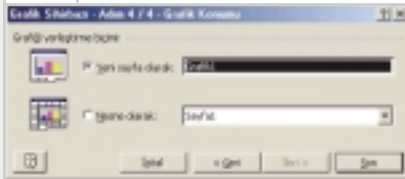
Grafikte kullanılacak verileri seçmek için *Veri Aralığı* kutusundaki *İletişim Daralt* düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda sihirbaz tek bir satır boyutuna indirgendikten sonra kullanmak istediğiniz verileri fare yardımıyla seçebilirsiniz. Bir arada bulunmayan verileri seçmek için [Ctrl] tuşuna basılı tutmalısınız. *İletişimi Daralt* düğmesine tekrar tıklayarak *Grafik Sihirbazı* penceresine geri dönebilirsiniz. *Seri Yeri* seçeneklerini kullanarak verilerin yerleştirilme yönünü belirledikten sonra *İleri* düğmesine tıklayın.

3 Grafik ayarları

Üçüncü adımda ilk olarak grafiğin biçimlendirme özelliklerini ve tanımlamalarını belirleyin. Yapılan tüm ayarları grafik tamamlandıktan sonra istediğiniz zaman değiştirebilirsiniz. Yani ne yapacağınıza tam olarak karar vermediyseniz acele etmenize gerek yok. Bir sonraki pencereye geçmek için *İleri* düğmesine tıklayın.

4 Grafiğin belgeye eklenmesi

Sihirbazın son penceresinde, hazırlanan grafiğin Excel belgesine ayrı bir sayfa olarak mı yoksa bir tablo içerisine nesne olarak mı ekleneceğine karar vermelisiniz. *Son* düğmesine tıklayarak sihirbazı kapatın ve hazırladığınız grafiği oluşturun.

5 Grafik optimizasyonu

Farenin sağ düğmesini kullanarak çizim alanı üzerine veya grafiğe tıkladığınızda açılan nesne menüsünü kullanarak grafik

üzerinde değişiklik yapabilirsiniz. *Grafik Türü* ile verileri farklı bir grafik biçiminde görüntüleyebilir, *Kaynak Verisi* ile görüntülenecek verileri yeniden seçebilirsiniz. *Grafik Seçenekleri*'ni kullanarak, örneğin *Gösterge*'ler gibi yeni bileşenler ekleyebilir veya varolanları kaldırabilirsiniz. Aynı şekilde tüm bileşenler üzerinde değişiklik yapabilirsiniz. Sadece tek bir grafik elemanının özelliklerini değiştirmek için söz konusu nesne üzerine iki kere tıklayın veya grafik araç çubuğunu kullanın. Şayet metinleri veya yazı tiplerini değiştirmek isterseniz istediğiniz metinlere tıklayın ve değişiklikleri yapın.

ğın birkaç aydan oluşan ev harcamalarını görüntülemek için "Kümelenmiş Sütun" grafik alt türü kullanılabilir. Buna karşılık "Yığılmış Sütun" ile de bütünün parçalarını, örneğin parlamentodaki oturum dağılımlarını en uygun şekilde görüntülemek mümkündür.

Şayet çubuk grafikler kullanılırsa çok sayıda dikkat noktası söz konusu olacaktır. Enine doğru yerleştirilen çubuk grafikler daha fazla metin alanlarına sahip olmalarından dolayı uzun ifadeler için daha uygundurlar.

Sütun ve çubuk grafiklerin özel bir biçimi de tam kısım karşılaştırmasıdır. Bu

sayede ilk bakışta ortak bir noktaları yokmuş gibi görünen nesneler, örneğin elma ve armut birbirleriyle karşılaştırılabilirler. Bağlantıyı tam kısım, yani burada meyvelerin sahip oldukları C vitamini oluşturmaktadır.

Tasarım Kuralları: Tüm sütunlar ve çubuklar tek bir ana çizgi üzerinde yer almalı ve genişlikleri değil uzunlukları aracılığıyla birbirleriyle karşılaştırılmalıdır. Sütun ve çubukların genişlikleri görüntülenecek olan en büyük değere göre ayarlanır. En yüksek sütun, genişliğinin en az on katı olmalıdır. Benzer bir durum çubuklar için de geçerlidir. Aralardaki

boşluklar ise en az sütun ve çubukların genişlikleri kadar olmalıdır.

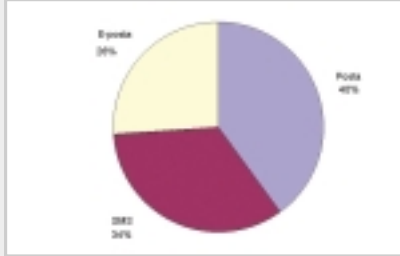
DİKKAT! Büyük değerler hiçbir şekilde kesilmemelidirler. Aksi takdirde aradaki fark gerçekçi bir şekilde görüntülenemez.

Çizgi, alan, basamak grafikleri: Bu grafiklerin üçü de zaman dizilerinin görüntülenmesi için kullanılırlar. Örneğin hisse senedi değerleri veya ateşi çizgisi gibi soyut konular en etkili çizgi grafik ile görüntülenirler. Alan grafik ise temel olarak verilerin daha yoğun olarak görüntülendiği bir çizgi grafikten başka bir şey değildir. Şayet çizgi ve alan grafikler varo-

GRAFİK BİÇİMLENDİRME

» Hileler ve ayarlar: Sayıları önplana çıkarmak

Çok az insan grafikleri ayrıntılarına kadar inceler. İlk olarak görselliğin dikkat çektiği söylenebilir. Ölçeklendirmelerdeki değişiklikler, renkler veya bakış açıları ise grafiğin vermek istediği etkiyi değiştirebilir. Tabii ki grafik üzerindeki sayıları değiştiremeyiz ancak birkaç küçük hile ile verilerimizi daha cazip hale getirebiliriz. Ancak bunların nasıl bir sonuç ortaya koyduğuna herkes kendi karar vermelidir.

DOĞRU: Değerler doğru görüntülenmiş ve tanımlamalar aracılığıyla kıyaslanabiliyorlar.

DEĞİŞTİRİLMİŞ: 3D görünümünde farklar ortadan kalkıyor. Aslında en küçük değer olan sarı daha büyük görünüyor.

✓ Eksenleri ölçeklendirmede tecrübe kazanın

Eksen üzerine iki kere tıklayın ve ekrana gelen pencere üzerindeki Ölçek kartına farklı değerler girerek sonucunu deneyin veya logaritmik ölçeklendirmeyi kullanın.

Etki: Hızlı göz gezdirmede ölçeklendirme dikkati çekmez. Çizgiler dik veya yüzeysel olurlar. Sütunların genişlikleri/uzunlukları değişmez. Veriler arasındaki farklar görsel olarak daha etkili şekilde sunulurlar.

✓ Farklı zaman aralıkları seçmek

Tablo içerisine zaman aralıkları için uygun değerler girin.

Etki: Gelişmeler üst üste görüntülenebilir. İsteğe bağlı olarak zaman eksenini kısaltarak negatif gelişmeleri daha kısa görüntüleyebilir veya elinizdeki değerlerin negatif hareketlerini daha geniş alanlarda görüntüleyebilirsiniz.

✓ Önemli veriler için üstün renkler seçin

Veri serisi üzerine iki kere tıklayın ve yeni bir renk seçin.

Etki: Küçük değer, güçlü bir renk ile daha büyük etki bırakırlar.

✓ Verilerinizin görüntülenmesi için 3B seçin

Grafik alanına farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve Grafik Türü komutunu kullanarak 3B bir grafik seçin.

Etki: Verilerin birbirleri ile kıyaslanmaları daha zor olacaktır.

✓ Bakış açılarını ve yönlerini değiştirin

3B grafiğin üzerine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve 3B Görünüm komutunu çalıştırın.

Etki: Veriler arasındaki farklar bakış açısı değiştirilerek ortadan kaldırılabilir. Öndeki

değerler daha büyük görünürler.

✓ Eğim çizgileri: Farklı hesaplama yöntemleri

Bunun için ilk olarak grafik üzerine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve nesne menüsündeki Eğilim Çizgisi Ekle komutunu çalıştırın.

Etki: Eğilim çizgisi hesaplama yöntemine göre daha dik veya daha yüzeysel olarak ekrana gelebilir

✓ Eksen değerleri ile oynayarak hile yapın

Eksenlerin sıfır değeri ile başlamasına izin vermeyin. İstedığınız eksen üzerine iki kere tıklayıp Ölçek kartı üzerindeki değerleri değiştirin.

Etki: Küçük değerler kullanıldığında veriler daha büyük, büyük değerler kullanıldığında veriler daha küçük görünecektir. Tepesi kesilen eksenler daha çok dikkat çeker ve böylece büyük değerler göze çarpar.

leri, farklı grafikler üzerinde değişik bakış açıları ile görüntülemek istiyorsanız, devamlı olarak aynı rengi kullanmalısınız. Benzer içeriklere sahip veriler için de tek bir rengin farklı tonlarından faydalanabilirsiniz. Grafikte kullanılan renkleri değiştirmek için istediğiniz veri dizisi veya bölüm üzerine iki kere tıklayabilir ve ekrana gelen *Veri Serisini Biçimlendir* penceresini kullanabilirsiniz.

Açıklamalar: Grafiği inceleyen kişinin sahip olduğu ön bilgiye göre daha uzun veya kısa açıklamalar kullanabilirsiniz. Yazıları kaldırmak veya yeni yazılar eklemek için grafik alanı üzerine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve *Nesne*

menüsündeki *Grafik Seçenekleri* komutunu çalıştırın. Mümkünse tek bir yazı tipi kullanın. Yazıyı isteğe bağlı olarak büyütebilir, küçültebilir veya kalınlaştırabilirsiniz. İtalik yazılar ve alt çizgiler, bayağı gözüktükleri için, kullanmaktan kaçınmalısınız. Biçim özelliklerini değiştirmek için nesne üzerine iki kere tıklayarak tasarım modunu aktif hale getirebilirsiniz.

Dikkat çeken ilk yazı başlıktır. Başlık kısa olmalı ve okuyucuyu meraklandırmalıdır. İyi seçilirse eksen açıklamalarının bir kısmını gereksiz kılabilir. Tüm açıklamalar verilerin yakınlarında yer almalıdır. Şayet yeterli alan mevcutsa metinleri nesnelerin altına taşıyabilirsiniz. Şayet nesneler, açıklama içermeyecek kadar küçükse

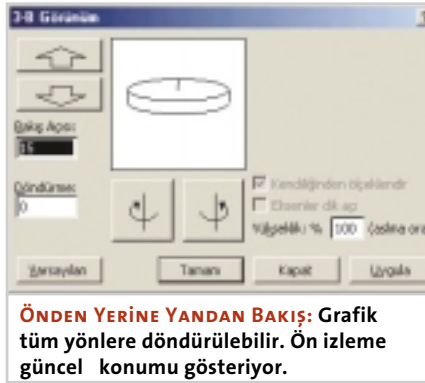
tüm değerlerin dışarıda bulunması gerekir. Muhtemelen veri dizilerini açıklayan bir göstergeye ihtiyacınız olabilir.

Verilerin düzenlenmesi: Okuma alışkanlıklarına dikkat etmelisiniz. Zaman serileri soldan sağa veya yukarıdan aşağıya doğru hareket ederler. En önemlileri solda bulunurlar. Veri serisi sırasını değiştirmek için herhangi bir veri dizisi üzerine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve *Nesne* menüsündeki *Veri Serisini Biçimlendir* komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen penceredeki *Veri Serisi* kartını aktif hale getirin ve *Yukarı Taşı*, *Aşağı Taşı* düğmelerini kullanarak serilerin sırasını belirleyin.

Tipps & Tricks

Sahip olacağınız doğru bilgi ile grafiklerinizi ileride çok daha hızlı ve etkili bir şekilde hazırlayabileceksiniz.

Grafik şablonları hazırlamak: Birbirine benzeyen çok sayıda grafik oluşturmayı planlıyorsanız, kendiniz için özel bir şablon tanımlayabilirsiniz. İlk olarak örnek grafiği tasarlayın. Daha sonra farenin sağ

düğmesini kullanarak üzerine tıklayın ve *Grafik Türü* komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki *Özel Türler* kartını aktif hale getirin ve *Kullanıcı Tanımlı* seçeneğini işaretleyin. *Ekle* düğmesine tıklayarak *Özel Otomatik Biçim Ekle* penceresini çalıştırın. Hazırladığınız şablon için isim ve açıklama girdikten sonra *Tamam* düğmesine tıklayarak şablonu oluşturun.

Grafik türlerini birleştirmek: Örneğin bir sütun grafik ile çizgi grafiğini birleştirmek için ilk olarak sütun grafiği oluşturun. Daha sonra her bir veri serisine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve daha sonra *Grafik Türü* komutunu kullanarak görünümünü çizgi rafik olarak değiştirin.

İkinci Y eksenini görüntülemek: Veri serisi üzerine ikinci Y eksenini için iki kere tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerindeki *Eksen* kartını aktif hale getirin ve *İkincil Eksen* seçeneğini işaretleyin. *Tamam* düğmesine tıklayarak yapılan değişikliklerin grafiğe uygulanmasını sağlayın.

3B grafiğin görünümünü değiştirmek:

Farenin sağ düğmesini kullanarak grafik alanına tıklayın ve nesne menüsündeki *3B Görünüm* komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerinden bakış açısını, grafik eğimini ve perspektifi

basamaklı olarak değiştirebilirsiniz. Şayet elde ettiğiniz sonuçtan memnun kalmazsanız *Varsayılan* düğmesine tıklayarak grafiği en baştaki biçimine geri döndürebilirsiniz.

Boş satır görünümünü değiştirmek:

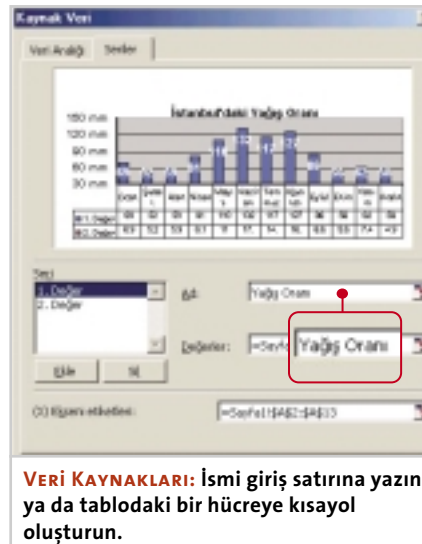
Tablo içerisindeki boş satırların grafik içerisinde kullanılmaları engelleyebilir veya sıfır değerleri olarak görüntüleyebilirsiniz. Bunun için grafik alanı üzerine tıklayın ve *Araçlar/Seçenekler* komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki *Grafik* kartını aktif hale getirin ve daha sonra istediğiniz seçeneği işaretleyin.

Yeni veriler eklemek:

Farenin sağ düğmesini kullanarak grafik alanı üzerine tıklayın ve nesne menüsündeki *Kaynak Verisi* komutunu çalıştırın. Veri aralığı kutusunda bulunan *İletişimi Daralt* düğmesine tıklayarak Excel tablosunu aktif hale getirin. Buradan veri alanını tekrar seçin. Tek satır, sütun ve hücreleri tek tek almak için [Ctrl] düğmesine basılı tutabilirsiniz. Daha sonra *İletişimi Daralt* düğmesine tekrar tıklayın ve son olarak *Tamam* düğmesine tıklayarak grafiği güncelleyin.

Verileri engellemek:

Grafik üzerinde görüntülenmesini istemediğiniz verileri tablo üzerinden işaretleyin. Daha sonra söz ko-

KONTROL LİSTESİ

» Grafiğinizi kontrol edin

Grafiği yazdırmadan önce aşağıdaki noktalara dikkat etmelisiniz:

- ✓ Grafik isteklerimi yerine getiriyor
- ✓ Çok fazla ek bilgi yok
- ✓ Doğru grafik tipi
- ✓ Kılavuz çizgileri verilerin karşılaştırılmasını kolaylaştırıyor
- ✓ Değer eksenini sıfırdan başlıyor
- ✓ Tüm eksenler doğru ölçeklendirilmiş
- ✓ Zaman serisi soldan sağa doğru
- ✓ Tüm parçalar tanımlanmış
- ✓ Basit metinler mevcut
- ✓ Renkler dikkat çekiyor

nusu seçili alan üzerine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve *İçeriği Temizle* komutunu çalıştırın. Söz konusu veriler artık ne tabloda ne de grafikte görüntülenmeyeceklerdir.

Veri noktalarını taşıyarak değiştirmek:

Değiştirmek istediğiniz değeri, üzerine iki kere tıklayarak işaretleyin. Bunun sonucunda Excel sütun veya çizgilere, değerleri büyütme veya küçültme için kullanılabileceğiniz taşıma noktaları ekleyecektir.

DİKKAT! Grafik üzerinde yapılan değişiklikler aynen tabloya da yansiyacaktır.

Veri serilerinin ismini değiştirmek:

Veri serilerinin isimlerini, tablodan bağımsız olarak *Kaynak Verisi* penceresini kullanarak değiştirebilirsiniz. Kaynak verisi penceresindeki *Seriler* kartını aktif hale getirin ve istediğiniz seriyi seçin. *Ad* kutusundaki tablo bağlantısı üzerine yazın ve *Tamam* düğmesine tıklayarak yaptığınız değişiklikleri onaylayın.

Grafik ipuçlarını etkinleştirmek:

Eğer fare imleci grafik üzerinde hareket ettirilirse, veri serilerinin isimleri, aktif veri noktası ve veri değeri gibi grafik ipuçları ekrana gelir. Söz konusu ipuçlarını etkinleştirmek için *Araçlar/Seçenekler* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki *Grafik* kartını aktif hale getirin. Son olarak *Grafik İpuçları* başlığı altında bulunan "Adları göster" ve "Değerleri göster" seçeneklerini işaretleyin.

AB / Kadir Tuztas, ktuztas@chip.com.tr

» ALTI ADIMDA KOLAY ÇÖZÜM

Word'den Acrobat'a

Ücretsiz PDF Dokümanı Oluşturmak

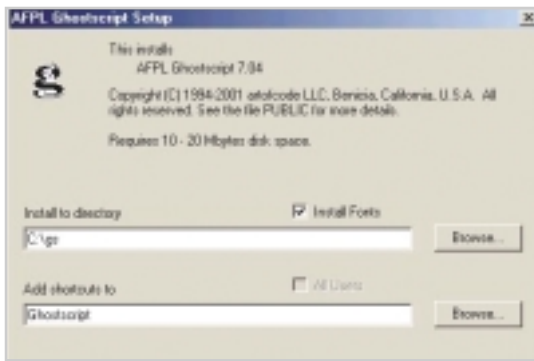
Adobe'un PDF biçimi sayesinde, herkesin okuyabildiği, ancak üzerinde değişiklik yapamadığı dokümanların kullanımı her geçen gün yaygınlaşıyor. Ancak Adobe'un orijinal yazılımı için oldukça büyük paralar yatırmak gerekiyor. CHIP, bedava PDF dokümanları oluşturmanız için bir çözüm sunuyor.

■ Hazırladığınız HTML veya Word dokümanlarını sadece bilgilendirmek amacıyla bir çok kişiye gönderdiğiniz zaman, bu belgelerdeki metinlerin değiştirilmeyeceğinden, kopyalanmayacağından veya kişilerin kendileri için kullanmayacağından emin olamazsınız. Gerçi Word dokümanlarını şifreleyebilirsiniz, ancak bu durumda kullanıcıların pahalı Microsoft Office programlarını kullanmasını engelleyebilirsiniz. Bu noktada Adobe, Acrobat ürün paleti ile kullanıcıların söz konusu sorunlarını ortadan kaldırmayı hedefliyor. Daha çok PDF dosyaları (Portable Document

Format) olarak bilinen Acrobat dosyaları üzerinde değişiklik yapılamaz, dosya boyutları oldukça küçüktür ve belki de daha da önemlisi ücretsiz Reader programını Adobe web sayfasından (ve eCHIP CD'sindeki Basic Kit bölümünden) ücretsiz olarak yükleyebilirsiniz. PDF, son zamanlarda bildiriler ve kullanım kitapçıkları için kullanılan bir standart haline geldi. Ancak bu dosya türünün en büyük dezavantajı, PDF dosyalarının oluşturulabilmesi için kullanılan Acrobat programının fiyatının çok yüksek olması... özellikle sadece bir veya iki kere kullanacağınız bir program için

çok pahalı! Ancak, bilgisayar dünyasında, her programın olduğu gibi bunun da ücretsiz bir alternatifi mevcut. Bunun için kullanacağınız Ghost Script yazılımları ile Word dosyalarını kısa bir süre içerisinde PDF biçimine dönüştürebilirsiniz. CHIP, Word dokümanlarından PDF biçimlerini nasıl elde edebileceğinizi adım adım anlatıyor.

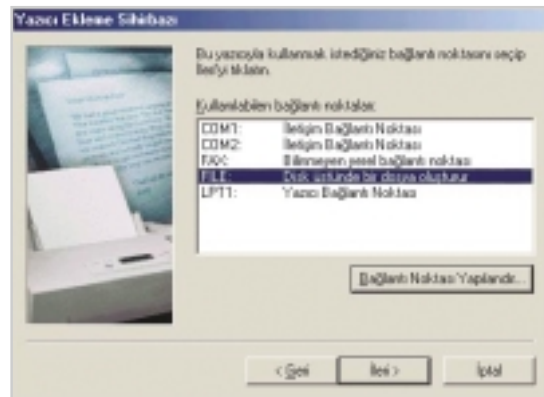
Burada kullanılacak olan programları eCHIP CD'sinden yükleyebilirsiniz.
(eCHIP-Code **WORDTOPDF**)

1

Ghostscript ve Gsview kurulumu

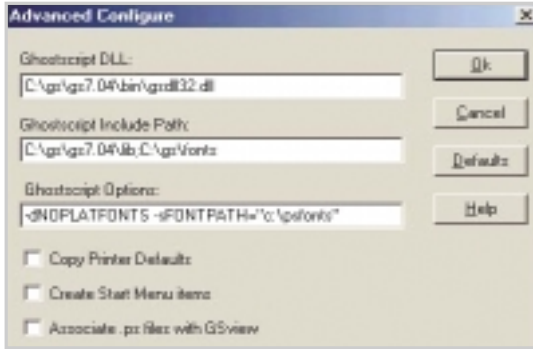
Word dokümanlarını PDF biçimine dönüştürebilmek için, ilk olarak, Ghostscript ve aslında sadece komut satırı olarak kullanılabilen Ghostscript uygulamasının grafik arayüzü olarak adlandırabileceğimiz GSView programlarının yüklenmeleri gereklidir. Ghostscript'i kurmak için EXE dosyası üzerine iki kere tıklayın ve daha sonra açılan *Winzip* penceresindeki *Setup* düğmesine tıklayarak kurulumu başlatın. Kurulum konumunu belirttikten ve *Install Fonts* seçeneğini işaretledikten sonra *Install* düğmesine tıklayarak kurulumu başlatın. Daha sonra benzer şekilde GSView programını da kurun. Kurulum esnasında sunulan dil seçeneklerinden istediğiniz birini seçebilirsiniz.

2

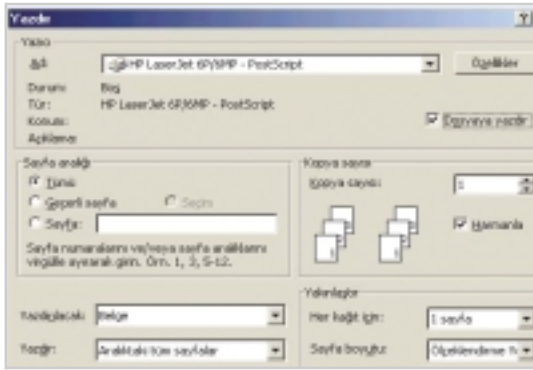
Postscript sürücüsü eklemek

PDF dokümanı yüklemek için ayrıca bir de Postscript sürücüsüne ihtiyaç vardır. Bunun için *Başlat/Ayarlar/Yazıcılar* komutunu çalıştırın ve *Yazıcı Ekle* simgesine iki kere tıklayın. *Yazıcı Ekleme Sihirbazı* penceresinden "Yerel yazıcı" seçeneğini işaretleyin ve *İleri* düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerindeki *Üreticiler* listesinden "HP" ve *Yazıcılar* listesinden de "HP Laserjet 6P/6MP Postscript" seçeneğini işaretleyin. Şayet bu sürücü bulunamazsa daha eski bir model seçmelisiniz. Kurulumu tamamlamak için ilerleyin. Bu yazıcıyı standart olarak atamayın ve deneme sayfası yazdırmayın.

3 GSview konfigürasyonu

Ghostscript'i kurmuş olmanıza rağmen, bazen GSview programı, gerekli dosyaların yerini bulamayabilir. Bu tür bir durumda GSview'in sağlıklı bir şekilde çalışabilmesi için söz konusu dosyaların yerinin manuel olarak girilmesi gereklidir. GhostScript DLL ve yazı tipi dosyalarının yerini belirtmek için *Options/Advanced Configure* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen penceredeki kutulara dosyaların bulundukları adresleri girin. Ayrıca "Associate .ps files with GSview" ve "Associate .pdf files with GSview" seçeneklerini işaretleyerek söz konusu dosyaların GSview programı kullanılarak görüntülenmelerini sağlayabilirsiniz. Buradaki dosya ilişkilendirme ve başlat menüsüne eklenme işlemleri kurulum programı tarafından otomatik olarak gerçekleştirilir ancak dört seçeneğinde geri alma fonksiyonu mevcut değildir.

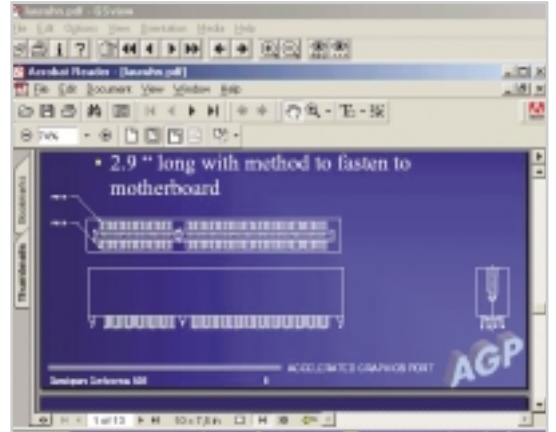
4 Word dokümanı hazırlamak

İlk olarak PDF dosyası olarak kullanmak istediğiniz belgeyi Word altında çalıştırın. Söz konusu PDF dönüştürme işleminin ilk adımı olarak biraz önce yüklediğiniz PostScript yazıcısı yardımıyla sabit disk üzerinde ".ps" uzantılı bir dosya içerisine yazmalısınız. Bunun için *Dosya/Yazdır* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki *Yazıcı* listesinden PostScript yazıcısını seçin ve *Dosyaya Yazdır* seçeneğini işaretleyin. *Tamam* düğmesine tıklandığında ekrana gelen pencere üzerinden dosyanın oluşturulacağı yeri ve dosya ismini girmelisiniz. Oluşturulacak dosyanın ".ps" uzantısına sahip olması için dosya ismini "test.ps" örneğindeki gibi tırnak işaretleri arasında yazmalısınız.

5 GSview ile PDF dönüştürme

Şayet dosyayı ".ps" uzantılı olarak kaydedemediğiniz daha sonra gezgin yardımıyla ".prn" olan dosya uzantısını ".ps" olarak değiştirebilirsiniz. Söz konusu dosyanın GSview programı penceresinde açılması için üzerine iki kere tıklayın ve *File/Open* komutunu çalıştırın. Bu dosyayı PDF biçiminde kaydetmek için *File/Convert* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen penceredeki *Device* listesinden "pdfwrite" seçeneğini işaretleyin ve dosyanın çok yer kaplamaması için çözünürlük olarak "300" değerini seçin. Eğer doküman içerisindeki tüm sayfaların dönüştürülmesi gerekmiyorsa *Pages* listesinden de istediğiniz sayfaları seçebilirsiniz. Son olarak *OK* düğmesine tıklayın ve PDF dosyasının oluşturulacağı ismi girin.

6 Acrobat Reader ve GSview

Artık oluşturduğunuz PDF dosyalarınızı ister Acrobat Reader, ister GSview'da görüntüleyebilirsiniz. Ancak oluşturduğunuz PDF dosyalarından maksimum performans elde edebilmek için sayfa büyüklüğü, yazı tipi gibi ayarları değiştirerek PDF belgesi için en uygun değerleri elde etmeye çalışmalısınız.

DİKKAT! PDF dokümanlarındaki resimlerin kaliteleri kullanılan yazıcıya bağlıdır. Şayet hazırladığınız PDF belgelerinin kalitesinden memnun değilseniz daha güncel, renkli PostScript yazıcılarını deneyebilirsiniz. Kullanmak istediğiniz yazıcının güncel sürücülerini üretici web sayfalarından temin edebilirsiniz.

İPUÇLARI MAYIS 2002

» WINDOWS

1	Windows Me: Bilgisayarım içeriğini <i>Başlat</i> menüsü'ne eklemek	164
2	Windows Me: Açılış disketini MS-DOS için değiştirmek	164
3	Windows 98: Kurulumdaki Scandisk kilitletmesini engellemek	165
4	Windows 98: Yazı tiplerini ağ sürücüsünden yüklemek	165
5	Windows 98: Windows Gezini'nde büyük harfler	165
6	Windows 2000: İstenmeyen sistem donatılarını kaldırmak	165
7	Windows 98: Kapanırken <i>Yeniden Başlat</i> 'ı mayı engellemek	166

» UYGULAMALAR

8	Word 97, 2000: Klasör sırtı etiketlerini yatay yazdırmak	166
9	Office: Word'den Excel'e veri aktarmak	166
10	Outlook 98: Açılış sayfasını HTML kodunda düzenlemek	167
11	Internet Explorer: IE'nin komple çıkmasını engellemek	167
12	Internet Explorer 5: Tüm <i>Sık Kullanılanlar</i> 'ı görüntülemek	167

» OKUR SORULARI

13	DVD Sürücü: Filmin takılmasını engellemek	168
14	Notebook: Harici CD- Yazıcı bağlantıları	168
15	Ses Düzenleme: Minidisk üzerinden ses işleme	168
16	Netscape 4.7: Web adreslerinin otomatik tamamlanmasını engellemek	168
17	Windows 98: Kayıt Düzenleyicisi Geri Yükleme	169
18	Tarayıcı: HP Scanjet 3200c için alternatif sürücü	169
19	Sabit Disk: Kaybolan verileri kurtarma	169
20	CD Yazıcı: Yazıcınızın gerçek hızına erişmek	169

Tips & Tricks

Donanım ve yazılım sorunları bilgisayar kullanıcılarının günlük hayatlarının bir parçasıdır. CHIP size sorunları güvenli bir şekilde çözebilmeniz için önerilerde bulunuyor ve rehberlik ediyor.

1

Windows
Me

Bilgisayarım içeriğini *Başlat* Menüsü'ne eklemek

Windows Me'den itibaren Denetim Masası veya Çevirmeli Ağ klasörleri pencere yerine menü olarak görüntülenebiliyorlar. Aynı şekilde Bilgisayarım içeriğine de *Başlat* menüsü üzerinden erişmek isteye bilirsiniz.

İPUÇU: Bunun için masaüstünde bulunan *Bilgisayarım* simgesi üzerine tıklayın. Farenin sağ düğmesini basılı tutun ve simgeyi *Başlat* menüsü üzerine taşıyın.

Bilgisayarım simgesini *Başlat* menüsünde istediğiniz yere ekleyebilirsiniz. Simgeyi istediğiniz konuma taşıyın ve son olarak farenin düğmesini bırakın. Bunun sonucunda Windows Me, *Başlat* menüsünde *Bilgisayarım* simgesi için kısayol oluşturma imkanı sunar. Bundan böyle sürücüler üzerindeki klasörler ve içeriklerine *Başlat* menüsünün alt menüleri olarak ulaşabilirsiniz.

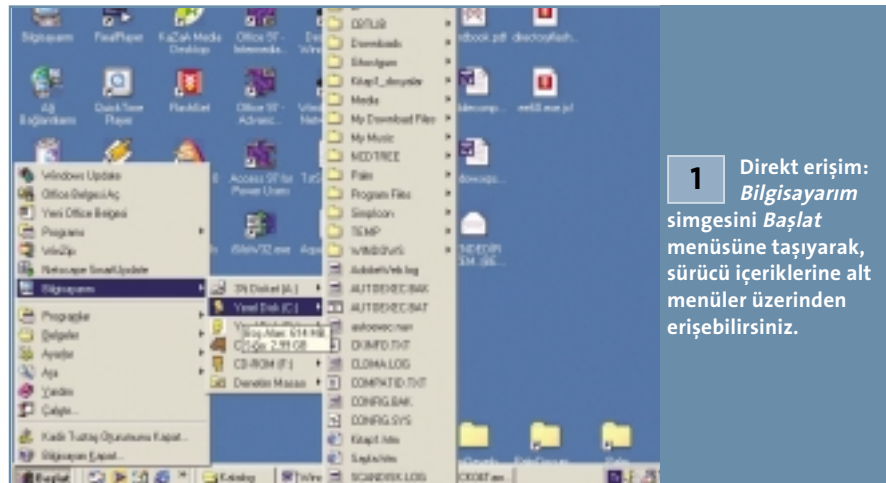
2

Windows
Me

Açılış disketini MS-DOS için değiştirmek

Windows Me, sahip olduğu DOS mirasını mümkün olan en iyi şekilde gizlemeye çalışıyor. Bunun için DOS moduna sahip değil ve açılış disketi menüsünde bile "Sadece Komut Satırı" seçeneği mevcut değil.

İPUÇU: Küçük bir hile ile Windows Me açılış disketinin DOS komut satırına (DOS moduna) izin vermesini sağlayabilirsiniz. Bunun için ilk olarak söz konusu açılış disketinin yazma korumasını kaldırdıktan sonra sürücüye yerleştirin. Bunun yerine ilk olarak yeni bir açılış disketi hazırlamak isterseniz *Başlat/Ayarlar/Denetim Masası* komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerindeki *Program Ekle/Kaldır* simgesine iki kere tıklayın ve *Program Ekle/Kal-*

1 Direkt erişim: *Bilgisayarım* simgesini *Başlat* menüsüne taşıyarak, sürücü içeriklerine alt menüler üzerinden erişebilirsiniz.

dır Özellikleri penceresindeki Başlangıç Disketi kartını aktif hale getirin. Son olarak bir açılış disketi oluşturmak için *Disket Oluştur* düğmesine tıklayın. Disketi sürücüyü yerleştirdikten sonra CONFIG.SYS sistem dosyasını istediğiniz herhangi bir editör yardımıyla açın ve “[Menu]” başlığının altındaki “menuitem= QUICK, Bilgisayarı minimum konfigürasyonla başlatır” satırından sonra “menuitem= MSDOS, Bilgisayarı MS-DOS modunda başlatır” satırını ekleyin. Daha sonra dosyanın en sonuna “[MSDOS]” adında bir başlık ekleyin ve altına aşağıdaki satırları girin:

```
[MSDOS]
install=mode.com con cp ->
prepare=((850) ega.cpi)
install=mode.com con cp ->
select=850
install=keyb.com ->
tr,,keyboard.sys
install=sommand.com
```

Üzerinde değişiklik yaptığınız dosyayı disket üzerine tekrar kaydederek yeni açılış disketinizi çalışır hale getirebilirsiniz. Bundan böyle bilgisayarınızı yeni açılış disketi ile çalıştırdığınızda “Bilgisayarı MS-DOS modunda başlatır” satırı Windows Me açılış menüsünde ekrana gelecek ve bu sayede Me altında bile MS komut satırı ile çalışabileceksiniz.

3

Windows
98

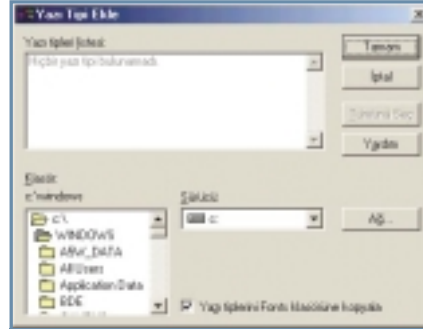
Kurulumdaki Scandisk kilitlenmesini engellemek

Windows 98 kurulumu esnasında Scandisk çalıştığına kurulum işlemi kilitleniyor. Windows 98 kurulumu tamamlanmıyor

İPUCU: Scandisk aracını, Windows 98 kurulumuna başlamadan önce MS-DOS komut satırını kullanarak çalıştırın. Bunun için bilgisayar Windows açılış disketi kullanarak yeniden çalıştırın ve Windows 98 açılış menüsü ekrana gelene kadar [Ctrl] tuşuna basılı tutun. Daha sonra “Sadece Komut İstemi” seçeneğini çalıştırın. Scandisk aracı disket üzerinde ayrı bir dosya olarak bulunmadığı için ilk olarak “extract .ebd.cab scandisk.exe /I

a:\” komutunu kullanarak EBD.CAB arşiv dosyasından çıkartmalısınız. Daha sonra komut satırına “Scandisk” komutunu girin ve [Enter] tuşuna basarak çalıştırın. Ekrana gelen ve Yüzey taraması isteyip istemediğinizi soran mesaja “Evet” üzerine tıklayarak olumlu cevap verin.

Scandisk çalışmasını tamamladıktan

4 Açıkça göremiyor: Denetim Masası varolan TTF dosyalarını ağ üzerinden yüklemek istemezse, yerel sürücülerini kullanmak zorunda kalabilirsiniz.

sonra bilgisayarı yeniden çalıştırın ve “setup /is” komutunu kullanarak Windows 98 kurulumunu başlatın. Buradaki /is” parametresi sayesinde kurulum sırasında Scandisk çalıştırılmayacaktır.

Şayet Scandisk’in Windows 98 kurulumu sırasında neden kilitlendiğini görmek isterseniz, Windows 98 kurulumunu “setup /ih” komutunu kullanarak çalıştırın. Bu sayede Scandisk ön planda çalıştırılacak ve böylece sonuçları direkt olarak görebileceksiniz.

4

Windows
98

Yazı tiplerini ağ sürücüsünden yüklemek

TrueType yazı tiplerini Denetim Masası veya Explorer yardımıyla bir ağ sürücüsünden yükleyebilirsiniz. Dosyaları gezgin penceresin görmenize ve gerekli haklara sahip olmanıza rağmen Windows, geçerli bir yazı tipi bulunmadığı uyarısı veriyor.

İPUCU: Bu durumla, istediğiniz yazı tipini Denetim Masası’ndaki Yazı Tipleri simgesine iki kere tıklayarak veya gezgin üzerinden yüklediğiniz zaman karşılaşsınız. Yazı tipinin yüklenmesi için ağ üzerinde kullanılabilecek farklı çözümler

mevcuttur. Bunun için ilk olarak bir ağ sürücüsü üzerinde bulunan yazı tipi dosyasını sisteminizdeki yerel bir sürücü veya disket üzerine kopyalayın. Şayet *Yazı Tipi Ekle* penceresi üzerinde bir ağ sürücüsü yerine adres olarak yerel bir sürücü veya disket adresi girecek olursanız Windows yüklemek istediğiniz yazı tipini anında bulacaktır.

İsterseniz söz konusu TTF dosyasını gezgin yardımıyla direkt olarak “Yazı Tipleri” klasörüne de kopyalayabilirsiniz. Ağ üzerinden yazı tipi yükleme işlemleri için genellikle yerel sürücülerin kullanılmaları gereklidir. Aksi takdirde yazı tipi dosyasının kullanılmadığına dair hata mesajları ile karşılaşabilirsiniz.

5

Windows
98

Windows Gezgini’nde büyük harfler

İsimlendirirken büyük harflerden de faydalandığınız yeni dosya ve klasörler oluşturdunuz. Ancak Windows Gezgini buna rağmen Windows’un standart Büyük/Küçük harf kurallarını uyguluyor.

İPUCU: Windows 98’in dosya isimlerini kendi içerisinde doğru yazım şekline göre kullanmasına rağmen, Windows Gezgini yanlış gösterir. Bu görünümü düzeltmek için Windows Gezgini penceresinde Araçlar/Klasör Seçenekleri/Görünüm kartını aktif hale getirin ve burada bulunan, dosya isimlerinin büyük harfle görüntülenmesini sağlayan seçeneği işaretleyin.

6

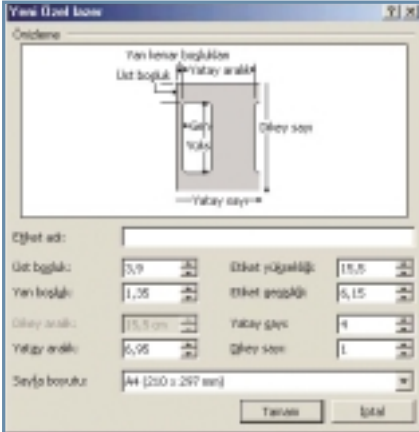
Windows
2000

İstenmeyen sistem donatılarını kaldırmak

Windows 2000 kurulumu sırasında hangi bileşenlerin sisteminize kurulacağını tam olarak belirleyemezsiniz. Örneğin oyunlar gibi gereksiz programları Denetim Masası’nı kullanarak kaldıramazsınız. Yerden tasarruf etmek için söz konusu bölümü tamamen kaldırmalısınız.

İPUCU: “C:\WINNT\INF” klasörü içerisinde SYSDLL.INF dosyası bulunur. Bu

dosyayı bir editör yarımıyla açın ve bunun içerisinde bulunan “old base components” başlığını arayın. Bu başlığın altında örneğin “Games=ocgen.dll, OcEntry.games.inf,hide,7” gibi satırlar bulunur. Bu satırlarda bulunan “hide” seçeneklerini kaldırın Bunun sonucunda satırlar “Games=ocgen.dll, OcEntry.games.inf,7”

8 Kafa üstü: Standart etiket tiplerini yatay olarak yazdırabilmek için tanımlı ayarları değiştirmelisiniz.

örneğinde olduğu gibi görünmelidirler. Burada her iki virgülün de bulunduğu dikkat etmelisiniz. Son olarak yaptığınız değişiklikleri kaydederek dosyadan çıkın.

Şimdi *Denetim Masası*'nda bulunan *Program Ekle/Kaldır* simgesine iki kere tıklayın ve Windows bileşenlerini değiştirmek için bir sonraki karta geçin. Ekra na gelen pencere üzerindeki listeden *Donatılar*'ın ayrıntılı görünümünü aktif hale getirin ve sisteminizden kaldırmak istediğiniz bileşenleri işaretleyin.

7

Windows
98

Kapanırken yeniden başlatmayı engellemek

Windows'u normal bir şekilde Başlat menüsünden kapatmak istiyorsunuz ve bilgisayar artık kapatabileceğinize dair mesajın ekrana gelmesine rağmen sistem yeniden çalıştırılıyor.

İpucu: Windows 98 SE kapanırken çeşitli sorunlara neden olabiliyor. Söz konusu sorunun birçok nedeni ve buna bağlı olarak da bir çok çözümü olabilir. Ancak bu sorun normalde Windows konfigürasyonu

programı “msconfig” ile çözülebilir. Bunun için *Başlat/Çalıştır/msconfig/Tamam* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki *Genel* kartını aktif hale getirdikten sonra *Gelişmiş* düğmesine tıklayın. Burada bulunan hızlı kapanma özelliğini devre dışı bırakan seçeneği işaretleyin ve *Tamam* düğmesine tıklayın. Bundan böyle sisteminiz kapanırken yeniden başlatılmayacaktır.

8

Word
97, 2000

Klasör sırtı etiketlerini yatay yazdırmak

Word, kullanıcılarına önceden tanımlanmış çok sayıda etiket şablonu sunar. Ancak klasör sırtlarında kullanılmak üzere sunulan tüm etiketler sadece dikey olarak yazdırılabilirler. Ancak siz etiketleri yatay biçimde yazdırmak istiyorsunuz.

İpucu: Bunun için Word ile beraber sunulan dikey etiketlerin ayarlarından faydalanabilirsiniz. İlk olarak *Araçlar/Zarf lar ve Etiketler* komutunu çalıştırın, ekrana gelen pencere üzerindeki *Etiketler* kartını aktif hale getirin ve buradaki *Seçenekler* düğmesine tıklayın. Daha sonra “Etiket ürünleri” ve “Ürün numarası” açılır listelerini kullanarak istediğiniz etiket şablonunu seçin. Şayet istediğiniz etiketleri liste içerisinde bulamazsanız *Diğer* başlığı altındaki etiketleri de incelemelisiniz.

İsteddiğiniz etiketi seçtikten sonra *Yeni Etiket* düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerindeki tüm değerleri bir yere kaydedin. Daha sonra aşağıdaki alan çiftlerindeki değerle-

ri birbirleri ile değiştirin: “Üst boşluk” ve “Yan boşluk”, “Yatay sayı” ve “Dikey sayı”, “Etiket yüksekliği” ve “Etiket genişliği”. Daha sonra, artık kullanılamaz hale gelen “Dikey aralık” kutusundaki eski değeri artık etkin hale geçen “Yatay aralık” kutusuna girin.

Son olarak sayfa biçimi açılır listesinden yatayı seçin ve oluşturduğunuz yeni etiket biçimi için *Etiket* adı kutusuna bir isim girin. Bundan böyle istediğiniz zaman kullanabileceğiniz etiket şablonunu bitirmek için *Tamam* düğmesine tıklayın. Bu ayarları kullanarak klasör etiketlerini yatay olarak yazdırabilirsiniz.

9

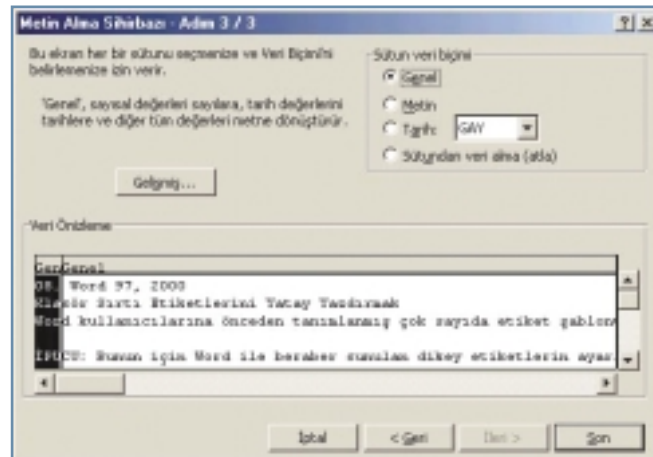
Office
97/2000/XP

Word'den Excel'e veri aktarmak

Her satırında sırasıyla bir sayı, tarih ve açıklama bulunan Word dokümanındaki sayı kısımlarını Excel'e aktarmak istiyorsunuz.

İpucu: İlk olarak söz konusu Word dokümanını *Dosya/Farklı Kaydet* komutunu kullanarak “Salt metin” biçiminde bir metin dosyası olarak kaydetmelisiniz. Bu esnada sizi, biçim özelliklerinin kaybolacağına dair uyarın mesaja ise *Evet* cevabını verin.

İkinci adım olarak da biraz önce kaydettiğiniz metin dosyasını Excel ile açmalısınız. Bunun sonucunda ekrana gelecek bir sihirbaz size yardımcı olacaktır. *Metin Alma Sihirbazı*'nın ilk penceresinde bulunan “Özgün veri türü” başlığı altındaki sabit genişlikli seçeneğini işaretleyin ve *İleri* düğmesine tıklayın. Bunu takip eden

9

Alışveriş:
Excel'in

sihirbazı sayesinde Word belgelerindeki veriler Excel tablolarına rahatlıkla aktarılabilirler. Belgeyi sütunlara bölmek için uygun işareti ise deneyerek bulabilir veya kendiniz ayırabilirsiniz.

pencerde söz konusu ayırma çizgisini yerleştirmelisiniz. Buradan hangi noktalamayı işaretlerinizin veya karakterlerin (Kesme, boşluk, noktalı virgül, virgül, özel) otomatik ayırma işlemini için kullanılacağını belirleyebilir ve sonuçlarını inceleyebilirsiniz. Şayet doğru ayırma işaretini bulduysanız bir sonraki adıma geçmek için *İleri* düğmesine tıklayın. Son adımda her bir sütun için kullanmak istediğiniz veri biçimini belirleyebilirsiniz. Örneğin birinci sütundaki sayıları, standart biçimini kullanarak Excel'e aktarabilirsiniz. Eğer isterseniz "Sütundan veri alma seçeneğini işaretleyerek diğer sütunların Excel'e aktarılmasını engelleyebilirsiniz. İsteddiğiniz sütunları ve bunların biçimlerini ayarladıktan sonra *Son* düğmesine tıklayarak aktarma işlemini bitirebilirsiniz.

10

Outlook
98

Açılış sayfasını HTML kodunda düzenlemek

İPUCU: Outlook 98'in açılış sayfası HTML biçiminde olmasına rağmen içerisinde değişiklik yapmak, gerekli HTML dosyası bulunmadığı için mümkün değildir. Burada kullanılan "Outlook Bugün" sayfasının kendisine ait bir dosyası yoktur ve bir DLL dosyası içerisine gizlenmiş olarak saklanır. Bu sayfayı düzenlemek için normalde "Program Files\Microsoft Office\Office" klasörü içerisinde bulunan OUTLWVW.DLL dosyasını aratın. Bu dosyanın bulunduğu konumun adresini not alın ve daha sonra Internet Explorer'ı çalıştırın. Adres çubuğuna biraz önce not aldığınız, OUTLWVW.DLL dosyasının konumunu bildiren adresini "res://c:\Program Files\Microsoft Office\Office\outlww.dll/outlook.htm" biçiminde girin.

Eğer Office bilgisayarınızda farklı bir dizin içindeyse burada verilen adresi kendi sisteminize uygun olarak değiştirin. Bu adres çağrıldığı zaman Internet Explorer penceresinde "Outlook Bugün" sayfası ekrana gelecektir. Sayfa üzerinde değişiklik yapmak için, kullanılan DLL dosyasının bulunduğu klasörün içerisine kaydedin. Artık Outlook'un açılış sayfası olan "Outlook Bugün" Frontpage veya WordPad gibi bir editör kullanılarak düzenle-

nebilir. Değişiklik yapıldıktan sonra sayfanın yeni halini Outlook içerisinde kullanabilmek için *Kayıt Düzenleyici'sinin* derinliklerinde küçük değişikliklerin yapılması gerekmektedir. *Başlat/Çalıştır/Regedit/Tamam* komutunu çalıştırın ve açılan *Kayıt Düzenleyici* penceresi içerisindeki "HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Office\8.0\Outlook\Today" anahtarını aktif hale getirin. Bu anahtar altına "Url" isminde yeni bir dize değeri oluşturun. Buraya değer olarak kaydettiğiniz dosyanın konumunu gösteren adresi ("file:///c:/Program Files/Microsoft Office/Office/outlook.htm") girin. Eğer bu adres sisteminizde farklılık gösteriyorsa, adresi kendi sisteminize uygun olarak değiştirmelisiniz.

11

Internet Explorer
Kilitlenmeler

IE'nin komple çökmesini engellemek

Bir tane Internet Explorer penceresinin kilitlenmesi, programın tamamen çökmesine ve hatta tek bir pencere ile yetinmeyen dağınık bir sörfçü iseniz tüm sistemin çökmesine neden olabilir.

İPUCU: Hemen hemen tüm kullanıcılar kilitlenen tek bir Internet Explorer penceresinin download'lar da dahil olmak

çok bir değişiklik yaparak da bu sorunun üstesinden gelebilirsiniz.

İlk olarak *Kayıt Düzenleyici'si*ni çalıştırmak için *Başlat/Çalıştır* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki Aç kutusuna "Regedit" yazdıktan sonra *Tamam* düğmesine tıklayın. Ekrana gelen pencere üzerindeki "HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\explorer\BrowseNewProcess" anahtarını aktif hale getirin ve burada bulunana aynı isimli verinin değerini "No" olarak değiştirin. Şayet söz konusu anahtar ve veriyi göremiyorsanız kendiniz oluşturmalsınız.

12

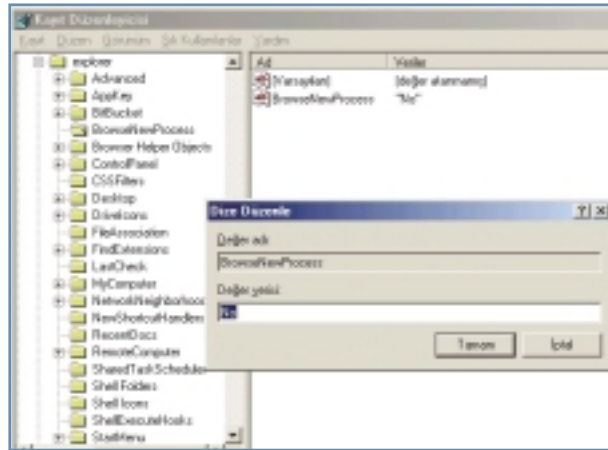
Internet Explorer
5

Tüm Sık Kullanılanlar'ı görüntülemek

Eğer Internet Explorer penceresinde Sık Kullanılanlar menüsünü açacak olursanız program sadece en son kullanılan adresleri görüntüler. Geri kalan öğelerin görüntülenmesi için ok simgesine tıklanması gereklidir.

İPUCU: Tüm adreslerin anında görüntülenebilmesi için *Araçlar/Internet Seçenekleri* komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerindeki *Gelişmiş* kartını aktif hale getirin ve buradaki listede *Tarama* başlığı altında bulunan "Kişiselleştirilmiş Sık Kullanılanlar menüsünü etkinleştir" seçeneğindeki işareti kaldırın.

Internet Explorer'ın yapılan değişikliği algılaması ve tüm *Sık Kullanılanlar* öğelerini görüntülemesi için programı kapatıp yeniden çalıştırmalsınız.

11 Herkes kendi için:

Kayıt Düzenleyici'sinde yapılan bir değişiklik ile farklı IE görevleri açmaktan kurtulabilirsiniz.

üzere tüm programı çökertmesinden şikayetçilerdir. Şayet her bir pencere ayrı bir görev olarak açılsaydı, birinde yaşanan kilitlenme diğerlerini etkilemeyecek ve böylece zaman ve veri kaybı yaşanmayacaktı. Ancak her bir pencere için ayrı bir Internet Explorer görevi çalıştırmak yerine *Kayıt Düzenleyici'si* içerisinde kü-

Okurlar Soruyor

Yazıcınız çalışmamak için grev mi yapıyor, monitörünüz mü titriyor, Windows'unuz zamanla çöküyor mu? CHIP Hotline çözümünü biliyor. Geçen aylardaki en ilginç olaylar ve çözümlerini burada okuyabilirsiniz. Sorularınızı yardim@chip.com.tr adresine bekliyoruz.

13

DVD Sürücü
Takılmalar

Filmin takılmasını engellemek

SORU: DVD Pioneer 106s'ı yeni aldığım da film izlerken "takılma" oluyor Pentium III 800, Geforce 256 ve 128 MByte hafızaya sahibim. Fakat bu takılma DVD'nin DMA'sını açtığımda azalıyor.

CEVAP: Bu sorun birçok nedenden kaynaklanabileceği için çözüme adım adım yaklaşmakta fayda var. İlk olarak *Aygıt Yöneticisi* listesindeki CD-ROM başlığı altındaki DVD sürücünüzü seçtikten sonra *Özellikler* düğmesine tıklayın ve ekrana gelen pencere üzerindeki *Ayarlar* kartını aktif hale getirin. Buradaki DMA seçeneğinin işaretli olmasına dikkat edin. Daha sonra sistemin performansı açısından kullandığınız DirectX ve ekran kartı sürücülerini güncellemenizde fayda vardır. Son olarak DVD sürücünüzün sabit diskten ayrı bir kablo ile Secondary

Master olarak bağlı olmasına dikkat edin. Çünkü Primary Slave olarak sabit disk ile aynı kablo üzerine bağlanan sürücülerde bu tür takılmalar meydana gelebilmektedir.

14

Notebook
USB Portları

Harici CD yazıcı bağlantıları

SORU: Dell Latitude CPx 750J notebook'um Windows 98 SE ile sorunsuz çalışıyor. Yeni aldığım Traxdata Mini CDRW 4x4x24 CD yazıcıyı USB üzerinden notebook'uma bağlıyorum. Gerekli sürücüler ve Adaptec CD Creator 4.02 (internet'ten 4.04'e yükselttim) yüklü. Notebook'umu çalıştırdığımda kilitleniyor ve açılmıyor. CD yazıcıyı henüz tam olarak kullanamadım.

Sait Terekli

CEVAP: Sisteminizin kilitlenmesine yol açan birden çok neden olabilir. Bunlardan en çok rastlanan, sistem dosyalarının bozulması ya da gerekli ayarlarının doğru yapılamamasıdır. Sizin anlattıklarınızdan yola çıkarak sistem dosyalarınızda herhangi bir sorun olmadığını varsayıyoruz. Dolayısıyla sorununuz büyük bir ihtimalle USB portları ile ilgili.

İlk olarak notebook'un BIOS'una girip USB portlarının aktif (Enable) olup olmadığını kontrol etmelisiniz. Daha sonra ise sistemi güvenli kipte açın ve aygıt yöneticisinden başarısız sürücü yüklenmelerini silin. Bu esnada yüklemeye çalıştığınız cihazı da silmeniz fayda var. Sisteminizi tekrar çalıştırdığınızda söz konusu cihazı rahatlıkla tanıtabilirsiniz. Son olarak birden çok USB aygıtına sahipseniz bu cihazı USB Hub'tan ayırmamızda fayda var.

15

Ses Düzenleme
Sony Minidisk

Minidisk üzerinden ses işleme

SORU: Sony MD-700 modeli aynı zamanda MP3 dosyalarını da kullanabilen taşınabilir bir minidisk çalıcı. Acaba MD üzerinde kayıtlı bulunan parçalar da benzer şekilde direkt olarak PC'ye aktarılabilirler mi?

Adem Tortop

CEVAP: USB üzerinden PC'ye bağlanan MD-700 sadece, örneğin internetten temin edilen veya kendi oluşturduğunuz MP3 dosyalarını alabiliyor ve daha sonra bunları ek bir yazılma ihtiyaç duymadan kaydedebiliyor. Ancak minidisk yerden tasarruf sağlayan bu kayıt işlemi için AT-RAC3 adında bir teknikten faydalaniyor. Bu nedenle MD üzerinde kayıtlı olan parçalar dijital olarak okunamıyorlar. Bu nedenle MD üzerinde kayıtlı parçaları PC'ye aktarabilmek için yapılabilecek tek şey, MD çalıcının (analog) Line Out çıkışını bilgisayarın Line In girişine bağlayarak klasik ses kaydı yapmaktır.

16

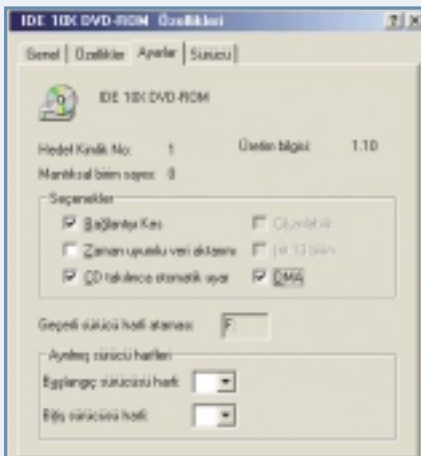
Netscape
4.7

Web adreslerinin otomatik tamamlanmasını engellemek

SORU: Netscape'in yazmak istediğim web adreslerini otomatik olarak tamamlamaya çalışmasını nasıl engelleyebilirim?

Ahmet Durgun

CEVAP: Bunun için Netscape penceresinde *Edit/Preferences* komutunu çalıştırın ve kategori listesindeki *Navigator* üzerine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen

15

DMA erişimi: DVD film izleme zevkinizin bozulmaması için DMA başta olmak üzere çeşitli ayarların yapılması gereklidir.

CHIP Cevaplıyor

penceredeki "History" başlığı altından kayıtlı web adreslerinin ne kadar süre saklanacağını ve daha sonra otomatik olarak silineceğini belirleyebilirsiniz. Burada bulunan *Clear History* düğmesine tıklayarak da geçmiş bilgilerini anında silebilirsiniz.

Web adreslerinin otomatik olarak tamamlanması ise bunun hemen altında bulunan *Location Bar History* başlığı ile ilgilidir. Burada bulunan "Clear Location Bar" düğmesine tıklayarak da web adresleri hakkında toplanan tüm bilgileri silebilirsiniz.

17

Windows
98

Kayıt Düzenleyicisi'ni geri yüklemek

SORU: Windows 98 sisteminde Bilgisayarım simgesine sağ tuşla tıklayıp, özelliklerine baktığımda karşıma sadece "Genel" ve "Başarım" sekmeleri çıkıyor. Diğer sekmeler maalesef görünmüyor. Sistem donanımlarımın bazı sürücülerini acilen tekrar yüklemem gerekiyor ve bunu yapamıyorum. Derginizin mart sayısı CD'sinde vermiş olduğunuz "Tweak-me Gold" ve/veya "Flexy" isimli programlar buna sebep olabilir mi? Kayıt Düzenleyicisi'nin yedeğini daha önce almıştım ve geri yüklediğim halde sorun çözülmedi.

CEVAP: Tweak-me Gold ve Flexy gibi yazılımlar ile sistem dosyaları değiştirebilirsiniz. Bu sayede sisteminizin performansını arttırabilirsiniz. Ama bu ayarları üstün körü yaparsanız bu tür sorunlarla karşılaşabilirsiniz. Kayıt Düzenleyicisi'ni geri yükledikten sonra bu yazılımları Denetim Masası'ndaki Program Ekle/Kaldır simgesini kullanarak sisteminizden silmelisiniz. Daha sonra bilgisayarı yeniden çalıştırdığınızda sorun devam ediyorsa, sisteminizi geri yüklemeniz gerekecek. Bunun için *Başlat/Çalıştır* komutu ile ekrana gelen pencere üzerindeki Aç kutucuğuna "msconfig" komutunu yazıp

çalıştırdığınızda ekrana gelen pencere üzerinde sistemi geri yüklemek için bir seçenek göreceksiniz. Buradan sisteminizin en son ve temiz hali ile geri yükleyebilirsiniz.

18

Tarayıcı
Alternatif Sürücü

HP Scanjet 3200c için alternatif sürücü

SORU: Sistemimi Windows 2000'e yüklediğimden beri Hewlett Packard 3200c tarayıcım çalışmıyor. Beraber sunulan yazılımlar da HP tarafından kullanıma sunulan Windows 2000 güncellenmesinin kullanılmasına izin vermiyorlar.

Aycan Topar

CEVAP: Bunun için www.umax.com sayfasından Umax Astra 1220P için sunulan sürücülerini yükleyebilirsiniz. Astra 1220P için hazırlanan Windows 2000 sürücüsünü bilgisayarınıza kaydedin ve daha sonra yüklemeye başlayın. Astra 1220P için Windows 2000 sürücülerini sisteminize yüklediğinizde HP 3200c tarayıcınızı da Windows 2000 altında sorunsuz bir şekilde kullanabildiğinizi göreceksiniz.

Başka bir marka ve modele ait sürücüler kurmuş olmanıza rağmen sahip olduğunuz tarayıcının tüm özelliklerini kullanabilirsiniz. Ancak yine de Hewlett Packard yeni ve sorunsuz bir güncelleme çıkarttığına orijinal sürücülerin yüklenmesinde fayda vardır.

19

Sabitdisk
Dosya Kurtarma

Kaybolan verileri kurtarma

SORU: Bilgisayarıma taktığım başka bir sabitdiskte partiyon oluşturmaya çalışırken asıl kullandığım sabitdiskimin birinci DOS bölümünü sildim. Ancak yeni DOS bölümü oluştururken farkına vardım ve o an bilgisayarı yeniden kapattım. Diski biçimlendirmemiş olmama

rağmen hiçbir bilgiye ulaşamıyorum.

Hasan ÇOLPAN

CEVAP: Haklısınız hatanız gerçekten çok büyük. Ama üzülmeyin bunun da bir çözümlü var. Çünkü, işletim sistemi, verileri tam olarak silmez. Bunun yerine sadece verileri değiştirir. Dolayısıyla aslında sildiğinizi düşündüğünüz bir çok veriyi kurtarabilirsiniz. Ama üstüne bir kayıt işlemi yapmadığınızı varsayarsak. www.download.com sitesinden bulabileceğiniz EasyRecovery programı ile sorununuzu çözebilirsiniz. Ama bu programın tam olarak çalışabilmesi için orijinal olması gerek. Aksi takdirde sadece kurtulacak dosyaları görebilirsiniz ama kurtarma işlemini yapamazsınız.

20

CD Yazıcı
Yazma Hızı

Yazıcınızın gerçek hızına erişmek

SORU: Yeni aldığım LG 32x CD ReWriter ile Easy CD Creator 5.01 programını kullanarak CD yazıyorum. Ancak kaba bir hesapla normalde yaklaşık olarak 2 DK'da bitmesi gereken işlem toplam 16 dakika sürüyor. Sonuç itibarıyla ne yaparsam yapayım 32x hızında CD yazmayı başaramadım.çözülmedi.

CEVAP: Bu ve benzeri CD yazıcıları yüksek hızda yazdırabilmek söylendiği kadar kolay değil. Nedeni, piyasada bulunan CD'lerin yüksek hızları desteklememesi. Özellikle OEM CD medyaları bu alanda başarısızlar. Buna ek olarak CD yazma programları da önce CD medyayı kontrol ederler ve uygun bir hızla yazmaya başlarlar. 32 hızda 3 ile 4 dakika arasında CD'leri yazarsınız. Ama kontrol işleminin süre de artar. Yaklaşık 2 dakika süreceğini düşünmeniz yanlış. Burada doğru orantı yerine daha çok eğrisel bir artış göz önünde bulundurmanızda fayda var. Yani hızın iki kat artması zamanın da yarıya düşmesi anlamına gelmiyor.

İÇİNDEKİLER

Internet Servisleri:
Online hizmetler

Web'deki Ücretsiz Kaynaklar:
Ücretsiz download ve bilgiler

Verilerin Dayanıklılığı:
Veri taşıyıcıların evrimi

Online Tatil Siteleri:
Rezervasyonu şimdiden yapın

Mailing Listeleri:
Kendi posta listenizi oluşturun

Noktadan Noktaya Ağlar

Sansürsüz Sörf Keyfi

MP3 paylaşımı ile karşımıza çıkan Napster'ın çalışma prensibi, zaferini kutluyor. Artık sansürlenemeyen bir browser mevcut.

■ Hacker grubu "Cult of the Dead Cow" (cDc), uzun süren çalışmalar sonrasında internet sansürünü ortadan kaldıracak olan ilk Peer to Peer Browser "Peek a Booty"yi kullanıma sundu. Sörfçülerin internette sınırsız olarak gezinmek için yapmaları gereken tek şey, istemci (Client) programını indirmek. Hacker'lar böylece totaliter rejimlerde yaşayan sörfçülerin de sansürlenmiş web sayfalarında rahatlıkla gezinmelerini sağlamak istiyorlar.

Browser, web sayfalarını direkt olarak web'den almak yerine çok sayıda bilgisayar üzerinden temin ediyor. Bunun için Peek a Booty, bir dal, yani internetteki bir santral noktası ile bağlantı kuruyor ve şifrelenmiş bir sorgu gönderiyor. Şifreli isteği alan bilgisayar, bunu P2P ağı içerisindeki başka bir bilgisayara gönderiyor ve bundan aldığı bilgileri de sorguyu gönderen browser'a aktarıyor. İçerikler merkezi bir sunucu üzerinde tutulmadıkları için de kaynağın takip edilmesi mümkün olmuyor. Yani söz konusu bilginin sansürlenmesi mümkün değil.

Peek a Booty, sorguların merkezi bir sunucuda düzenlendiği Napster'dan farklı olarak, dosya paylaşım aracı Gnutella gibi bir merkezle bağlantı kurmadan çalışıyor. Sörfçüler, Bearshare veya WinMX istemcilerinde olduğu

gibi, dosyalarını birbirlerini tanımadan değiştirebiliyorlar. Ancak Peer to Peer üzerinden dosya paylaşımının da eksikleri mevcut: Sunucular, müşterilerinin ziyaret ettikleri sayfaların kaydını 80 gün tutmak zorundalar. Örneğin, Almanya'nın önde gelen sunucularından T-Online müşterileri, File Sharing hizmetlerinden faydalandıkları için, kısa bir süre önce ihtar mektupları aldılar.

P2P ağların kolaylıklarından geniş topluluklar da faydalanmak istiyorlar. Amerikan ilaç devlerinden GlaxoSmithKline, iç yazışmalarını bir Peer to Peer istemci üzerinden gerçekleştirmeyi planlıyor. Bunun için gerekli olan tek şey bir istemci ve internet bağlantısı.

P2P ağlarda artık herhangi bir istemciye gerek kalmadan da arama işlemi gerçekleştirmek mümkün. KaZearch arama motoru, Morpheus, KaZaA ve Grokster istemcilerinin temelini teşkil eden Fast Track ağına dosya arayabiliyor. KaZearch istenen sorguyu sadece tek bir santrale değil, ağı içerisindeki tüm bilgisayarlara gönderiyor. Ancak bu yazılım herhangi bir dosya paylaşımına izin vermediği ve ağı çalışmasını etkilediği için, dosya paylaşım sistemini olumsuz yönde etkiliyor. Böylece Peer to Peer kendi başarısını kendisi engelleyebiliyor.

Net Komedi Servisi

Nüfus Sureti, İkametgah!

Halkını, hatta ülkesini zenginleştirmek isteyen yerli yabancı her türlü girişimciyi, bilim adamını, düşünürü bezdirmek konusundaki başarıları dünya ça-

pında taktir toplayan bürokrasi-miz, bir başarıya daha imza atmak üzere. Meclise gelen yeni RTÜK yasası ile, bundan böyle

internette sayfası olan özel veya tüzel kişiler, sayfalarındaki içerik ile ilgili olarak resmi makamları düzenli bir şekilde bilgilendirmek zorunda kalacaklar. Aslında yasa tasarısının ilk halinde yer alan bu uygulama daha sonra tepkiler nedeniyle geri çekilmişti. Ancak yasanın son halinde “sadece yalan haber, iftira, suç” oluşması durumunda basın yasasına dahil edilip cezalandırılacak web sitelerine 10 milyar TL’den başlayan inanılmaz cezalar öngörülürken, yargılanmanın mümkün olabilmesi için de sitenin kayıtlarının resmi makamlar tarafından zapta geçirilmesi gerekecek. Söz konusu kanunun uygulanabilirliğinin neredeyse imkansız olduğunu da hatırlatalım.

Bilgi için: www.tbmm.gov.tr

Korsan Kopyalar

Korsan Avcıları için Servis

Yazılım üreticileri tarafından haklarını korumak için kurulan Business Software Alliance’ın (BSA) bir dilekçe ile “kick-me.to” Redirector’ını arama çabası boşa çıktı. “kick-me.to” gibi redirector yani yönlendirici kullanıcıları, daha rahat hatırlanabilir kick-me.to URL’leri ile pratik olmayan uzun

internet adreslerine yönlendiriyor. Bu arama dilekçesi bir İsveç mahkemesi tarafından ret edildi. Ancak BSA temyize gidecek. BSA, bu araştırma sırasında web yönlendiricisinin korsan kopyaların kullanımını desteklediğini gösteren kanıtlar bulmak istiyor.

Bilgi için: www.kick-me.to

DivX 5.0 artı PC

DivX 5: Hızlı, Küçük, Pahalı

DivX 5’in Golden Master CD’si (Program kodunun bulunduğu ilk CD) ve son model bir PC müzayade evi eBay tarafından 6400 dolardan açık arttırmaya çıkarıldı. Bundan iki gün sonra da resmi versiyon geldi. DivX 5’deki en önemli yenilikler ise AMD işlemci desteğinin iyileştirilmesi ve videoların DivX biçimine daha hızlı dönüştürülebilmesi. DivX5’in standart versiyonu ücretsiz olarak dağıtılırken daha fazla seçeneğe sahip olan Pro versiyonu 30 dolardan satılacak.

Bilgi için: www.divx.com

V6 İnternet Protokolü
2005 Yılıının
Net Protokolü

Yapılan araştırmalara göre 2005 senesinde internet adresleri (IP) çok azalacak. Sadece “Internet Protocol Version 6” (IPv6) sanal dünyadaki yer darlığını engelleyebilir. İnternet adresleri şu anda kullanılan 4 versiyon numaralı protokole göre birbirlerinden nokta ile ayrılan maksimum üç basamaklı, 234.19.1.213 gibi dört sayıdan meydana geliyor. Basit bir hesaplama bu durumda dört milyar internet adresinin kullanılabilir olduğu söylenebilir. Ancak yakın gelecekte yeni jenerasyon cep telefonlarının ve hatta web buzdolaplarının da kendi internet adreslerine sahip olacakları göz önünde bulundurulacak olursa, bu rakam çok düşük. İpv6 ise yaklaşık olarak 2 üzeri 128 tane adres görüntüleyebiliyor. Bu nedenle Avrupa Birliği yeni versiyonunun kullanıma başlanması için bir hareket planı hazırlıyor.

Bilgi için: <http://europa.eu.int>

BAĞLANTI ÜCRETLERİ

superonline superonline.com (212) 310 0000
superonline maxx

1 ay	23 milyon TL
3 ay	59 milyon TL
12 ay	189 milyon TL

sınırsız erişim

1 ay	18.9 milyon TL
3 ay	49.9 milyon TL
12 ay	155 milyon TL

tt net

ttnet.net.tr (212) 444 0145

psn 1 ay	6 milyon TL
3 ay	14 milyon TL
6 ay	24 milyon TL
12 ay	36 milyon TL
isdn-ba 1 ay	6 milyon TL
3 ay	14 milyon TL
6 ay	24 milyon TL
12 ay	36 milyon TL

turknet

turk.net (212) 444 0077

net.optima 1 ay	15 milyon TL
net.ultra 1 ay	24 milyon TL

Veezy

vezy.com (212) 413 1414

mono p. 1 aylık	12 milyon TL
eko p. 3 aylık	30 milyon TL
pro p. 12 aylık	100 milyon TL

e-kolay

e-kolay.com (212) 478 0478

10 saat fistic	4 milyon TL
1 ay sınırsız	12 milyon TL
3 ay sınırsız	29 milyon TL
12 ay sınırsız	75 milyon TL

trnet

tr.net (312) 295 9000

aylık sınırsız	7,5 \$
yıllık sınırsız	75 \$
saatlik bağlantı	0,25 \$

işnet

is.net (312) 289 8060

s. paket 1 ay	14 milyon TL
3 ay	38 milyon TL
6 ay	73 milyon TL
12 ay	140 milyon TL
kontrollü saatlik	400.000 TL

anet

anet.com.tr (212) 336 1919

Sınırsız internet

1 ay	15 milyon TL
3 ay	36 milyon TL
12 ay	119,7 milyon TL

IN & OUT

Kontür Yükleme

Ön ödemeli telefon hattı sahipleri, gazete bayilerine koşturmak yerine internet üzerinden kontür yüklemeye başladılar.

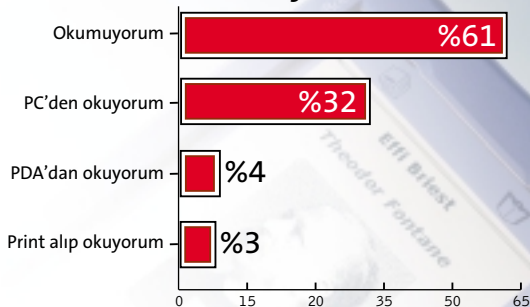
Sansür

Kullanıcıların hangi sitelere girip giremeyeceğinin belirlenebileceğini sananların sansür girişimleri insanların tepkisini çekiyor.

DİJİTAL KİTAP

E-book okuyor musunuz?

Kaynak: www.chip.com.tr

YAYGINLAŞMADI: Tanıtımı için tek tük yarışmalar düzenleniyor olsa da, henüz Türkçe içeriğin yaygın olmayışı nedeniyle kullanıcıların yaklaşık üçte ikisinin e-book okumadığı anlaşıyor.

EN İYİ SİTELER**ELEKTRONİK ALIŞVERİŞ**

İnternet üzerinden alışveriş yapmak isteyenlerin karşılaştığı ilk sorun, nereye gideceklerini bilmemeleridir. İşte size sorunlarla karşılaşmadan alışveriş yapabileceğinizi umduğumuz birkaç yerli site.

► **www.estore.com**

Kitaptan ev eşyasına, bilgisayardan cep telefonuna kadar çok geniş bir yelpazede ürünlere ulaşabileceğiniz, piyasanın altında fiyatlar sunan bir site. Alışveriş yaptıkça üyelerine armağan puanları da kazandıran site, kredi kartı işlemleri için Garanti Bankası ve Finansbank ile işbirliği yapıyor. Satılan ürünleri ise sahiplerine kurye ve kargo şirketleri ile gönderiyor.

► **www.kvk.com.tr**

Pek çok elektronik ürünün bayiliğini ve satışını üstlenen KVK'nın web sitesi aynı zamanda bir online mağaza. Cep telefonları, dizüstü-masaüstü bilgisayar sistemleri, yazıcılar, sarf malzemeleri, telefon hatları, aksesuarlar, elektirik sayaçları gibi pek çok ürünü online satın alabildiğiniz gibi bu alışverişler için kredi kartı kullanmak zorunda değilsiniz. Onbeş ve 30 milyonluk ön ödemeli "online alışveriş kartı" Morkart'lara sahipseniz, KVK'nın sitesinden morkart numaralarınızı girerek ödemelerinizi yapabilirsiniz.

► **www.diginorm.com**

Özellikle dijital fotoğrafçılıkla ilgilenenlerin ilgisini çekecek olan diginorm'da dijital fotoğraf makineleri hakkında aradığınız pek çok bilgiyi bulmanız mümkün olacak. Aynı zamanda ikinci el bir dijital fotoğraf makinesi pazarı da oluşturan sitede, aradığınız modellerin ikinci ellerini bulmak veya makinenizi satılığa çıkarmanız da mümkün olabilir.

Philips Fisio 820**Bluetooth'lu GPRS Telefon**

Fisio 820'nin ekranı 112x112 piksel çözünürlüğe sahip ve 256 renk görüntüleyebiliyor. Bilgisayarınızdaki resimleri, Fisio 820 ile sunulan yazılımlar yardımıyla telefon ekranı için uygun hale getirebilir ve daha sonra Bluetooth üzerinden cep telefonuna

aktarabilirsiniz. Bu sayede cebinizin cebinde bulunan telefonu kullanarak notebook'unuzu internete bağlanabilirsiniz. GPRS bağlantısı ile elde edilebilen maksimum veri aktarım hızı ise veri alırken 53,6 Kbit/s ve gönderirken de 26,8 Kbit/s. Fisio 820

her adres defteri girdisi için beş farklı telefon ve bir e-posta adresini hafızasında saklayabiliyor. Fisio 820 500 euro'dan satılacak.

Bilgi için:

www.philips.com

WEB GÖZCÜ**Microsoft****Casus Media Player**

Windows Media Player, gizli kullanıcı bilgilerini Microsoft'a gönderiyor. Microsoft, söz konusu multimedya aracındaki bir veritabanı sorgusu sayesinde oynatıcı ile çalıştırılan tüm DVD'lerin bir listesine ulaşabiliyor. İnternet bağlantısıyla aslında sadece DVD'lerin isimleri gönderilecek,

ancak Microsoft tüm kullanıcılara bir tanımlama numarası (ID) atıyor. BU ID ve alınan bilgiler bir arada saklanıyorlar. Sonuç olarak bu şekilde toplanan bilgiler bir kullanıcı profili oluşturuyorlar. Yazılım devi bu bilgiler sayesinde pazarlama çalışmaları için yeni bulgulara ulaşabiliyor. Ancak Microsoft bu potansiyelin kullanılmadığını duyurdu. BU eklentinin ne kadar tutulacağını bekleyip görmek lazım.

Bilgi için: www.microsoft.com

Takas Borsası**Cookie Paylaşımı**

Kullanıcı profili ve veri toplananlara karşı Dresden Teknik Üniversitesi yeni bir projeye imza attı. Cookie'ler, Peer to Peer paylaşım araçlarını anımsatan bir teknikle kullanıcılar arasında dağıtılıyorlar. "CookieCooker" olarak adlandırılan araç, kullanıcılara her internet gezintisinde yeni tanımlamalar atıyor. Bu şekilde elde edilen bilgiler tutarsız oluyor ve sadece dijital bilgi çöplüğü oluşturuyorlar.

Bilgi için: <http://cookie.inf.tu-dresden.de>

„Trustworthy Computing“**Microsoft Açıklarını Kapatıyor**

Microsoft programcıları, firmanın "Trustworthy Computing" ifadesi çerçevesinde kendi ürünlerindeki açıkları bulmak için çalışıyorlar. Bu çalışmalar sırasında son olarak iki tanesi İnternet Explorer ve bir tanesi de SQL Server'da olmak üzere üç yeni güvenlik açığı tespit edildi. Tüm bug'ların yamaları Microsoft web sayfasında mevcut. Trustworthy Computing çalışmaları sırasında da daha önce dört tanesi yine İnternet Explorer'da olmak üzere toplam on tane güvenlik açığı bulunmuştu.

Bilgi için: www.microsoft.com

GÜNCEL VİRÜS UYARILARI► **E-posta Spam Bilgileri Siliyor**

W32.Alcarys.B@mm mail kurdu bilgisayarınıza bir spam iletisi ile geliyor. Eğer virüslü eklenti çalıştırılırsa kurt kendisini Windows adres defterindeki tüm girdilere gönderiyor. Üzerlerine yazılan Word ve Excel dosyaları da bu virüsün gazabına uğruyorlar.

Bilgi için: www.symantec.com

► **CoolNow Sohbetçileri Serinletiyor**

CoolNow virüsü, JavaScript yardımıyla bilgisayara ulaşmak için İnternet Explorer'daki bir güvenlik açığını kullanıyor. Kurt, burada MSN Messengers'daki kişilere ulaşıyor ve buradaki kayıtlı tüm adreslere kendisini gönderiyor.

Bilgi için: www.kaspersky.ocm

► **Exchange Sınırları Açıyor**

Microsoft Exchange ve Outlook bulunan firma ağlarında şifreleme aracı etkisiz kalıyor. Çünkü bilgiler şifrelense de şifrelenme de dosya eklentileri istemciden sunucuya her zaman, rahatlıkla okunabilecek açık metin olarak gönderiliyor.

Bilgi için: www.first.org

İÇİNDEKİLER

İndirim Kuponu Servisi
www.superkupon.com

Bilgi Servisi
www.duygorbil.com
Online Haber Servisi:
www.adanzye.com
Yemek Tarifleri Servisi:
www.tastesalike.com

Yeni Internet SERVİSLERİ

Bilgisayar kullanıcıları eskiden günlük yaşamlarında gerçekleştirdikleri birçok işlemi artık internet üzerinden online olarak da yapabiliyorlar. Bunlar arasında en fazla dikkat çeken internet servislerine, bu sayfalarımızdan ulaşabilirsiniz.

■ Alışveriş yapmayı seviyor musunuz? Peki, mağazaların indirim günleri ilginizi çekiyor mu? Bu sorulara yanıtınız evet ise size çok sevindirici bir haberimiz var. Superkupon adlı internet servisi, kullanıcılarına çok geniş bir yelpazedeki ürün ve hizmetler için indirim kuponları sağlıyor. Üstelik bunlardan istediğiniz kadar kul-

lanmanız mümkün. Servisten yararlanmak için tek yapmanız gereken, istediğiniz kuponu seçip yazıcıdan bastırmak ve kesip yanınıza almak. Ayın servisi seçtiğimiz Superkupon'un dışında mutlaka geniş bir online haber servisi olan AdanZye'de bir göz atın.

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

DEĞERLENDİRME

CHIP, servislerin kalitesini 0 ile 10 arasında bir puanlama sistemiyle değerlendiriyor ve burada ki üç kriter olan işlevsellik, ergonomi ve kaynaklar 4:3:3'lük bir ortalama ile toplam değerlendirmeye giriyor.

Kriterlerden işlevsellik, servisin konusundaki görevini ne derece yerine getirebildiği sorusuna cevap veriyor. Burada servise online olarak gerçekten ne kadar ihtiyaç olduğu ve sunulan çözüm kalitesi değerlendiriliyor. Ergonomide ise CHIP, web sayfasında istenene ne kadar çabuk ulaşılabilirliğini ve site yapısının kalitesini değerlendiriyor. Menüler yeterince anlaşılır mı? Alınan servis için hangi ödeme şekilleri sunuluyor ve güvenilir mi? Bilgi istendiğinde ne kadar hızlı cevap alınıyor? gibi sorulara cevap aranıyor. Kaynaklarda ise web servisinin, sayfasında kullanılan web bileşenlerinin kullanıcıların web browser'ları ile uyumluluğuna puan veriliyor. Bu toplam puanlamadan sonra CHIP ayrıca fiyat ve performans değerlerini tavan puan 100 üzerinden değerlendiriyor. Bu değerlendirme servislere verilen paraya deyip deymediğini gösteriyor.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

AYIN SERVİSİ

Online İndirim Kuponu Servisi

www.superkupon.com

CHIP TOP. PUANI

FİYAT/PERFOR.

-

ÜYELİK SİSTEMİ

var

BİLGİ

superkupon@superkupon.com

FİYAT

ÜCRETSİZ

Türkiye'nin ilk elektronik pazarlama ve promosyon hizmetleri sunan internet servisi olan Superkupon.com, neredeyse 2 yıla yakın bir süredir indirim yelpazesini sürekli genişleterek kullanıcıların çeşitli ürün ve hizmetlere daha ucuza sahip olabilmelerini mümkün kılıyor.

Birçok farklı sektördeki önde gelen firmaların indirim ve promosyon içeren kuponlarını yayınlayan site, internet kullanıcılarının bu kuponları ister yazıcıdan bastırarak ister on-line, sanal alışveriş sitelerinde kullanmalarını sağlıyor. Firmaların, internet kullanıcıları arasında yeni tüketici ka-

zanmasını, marka bilinirliği yaratılmasını ve satışların artırılmasını hedefleyen Superkupon'da tüketiciler, her sektörden, geniş yelpazede kuponlara tek bir adresten ücretsiz ulaşarak karlı çıkabilirler. Superkupon.com sitesinin avantajlarından yararlanmak için öncelikle üyelik işlemlerinizi tamamlamanız gerekiyor.

Aslında bu tamamen ücretsiz işlem, superkupon.com sitesinde yayınlanan çekilişlere katılabilmeniz ve hediyelerinizi teslim alabilmeniz için gerekiyor. Tabii ki, her kuponun tek bir ürün veya alışveriş için geçerli olduğunu da unutmamak gerekiyor. Superkupon.com sitesinde yayınlanan tüm kuponlar "para" yerine de geçiyor. Dolayısıyla alışverişlerinizde harcayacağınız paranın bir kısmını kendiniz basmış oluyorsunuz. Ayrıca daha önce de belirttiğimiz gibi Superkupon.com sitesinde sunulan sanal kuponları firma ile işbirliği olan diğer sanal mağazalarda on-line olarak anında kullanabilmeniz de mümkün!

SONUÇ: Yıllardır yurt dışında başarıyla işleyen sistem, Superkupon ile Türkiye'de de başarılı bir şekilde hayat buluyor. Gıdadan giyime, elektronikten turizme kadar geniş bir yelpazede hizmet veren siteyi mutlaka sık kullanılanlarınıza ekleyin.

- ⊕ Çok geniş indirim yelpazesi
- ⊕ Kuponlar sanal olarak da kullanılıyor
- ⊕ Türende en iyi site

Internet Servisleri

Bilgi Servisi**www.duygorbil.com**CHIP TOP. PUANI ☐☐☐☐☐☐

FİYAT/PERFOR. -

ÜYELİK SİSTEMİ var
BİLGİ duygorbil_irtibat@yahoo.com
FİYAT ÜCRETSİZ

Online Haber Servisi**www.adanzye.com**CHIP TOP. PUANI ☐☐☐☐☐☐

FİYAT/PERFOR. -

ÜYELİK SİSTEMİ var
BİLGİ adanzye@membra.com
FİYAT ÜCRETSİZ

Gizli Yemek Tarifleri Servisi**www.tastesalike.com**CHIP TOP. PUANI ☐☐☐☐☐☐

FİYAT/PERFOR. -

ÜYELİK SİSTEMİ var
BİLGİ webmaster@tastesalike.com
FİYAT ÜCRETSİZ

Ülkemizde yaşayıp giderken, yanlış olarak bildiğimiz veya yeterince bilgilendirilmediğimiz bir çok konu, maddi veya manevi kayba neden olabileceği gibi, çok defa vaktimizin de heba olmasına neden olabilir. İşte bu yüzden “Duy Gör Bil” web servisi, kullanıcıların faydalanabilmeleri için, bu türden bilgileri sitede paylaşıyor. Sitede yer alan bilgiler ise yine kullanıcılar tarafından giriliyor ve yayınlanmaya uygun görüldüğü takdirde sitede yerini alıyor. Sitede, bazıları oldukça ilginç ve eğlenceli bu tür bilgilere ulaşmak için de “Bunları biliyor musunuz?” bağlantısına tıklamak yeterli oluyor. Sitedeki tüketici köşesi de ilginç bölümlerden bir diğerini oluşturuyor.

Buradan daha önce başkaları tarafından yaşanmış zor durumları okuyarak bu tür durumlara karşı önlem almanız ya da nasıl davranmanız gerektiğine karar verebiliyorsunuz. Kullanıcıların en çok ihtiyaç duyabileceği bağlantılar ise sağ bölümde yer alıyor. Bu bölümden TC kimlik kartı numaranıza, sürücü ceza puanınıza, online telefon rehberine, internet vergi daireesine, Telekom fatura bilgilerinize, posta kodlarına, Milli Eğitim Bakanlığına, tüketici hakları ve kanunlara, vergi kartı ve pasaport başvurunuzu yapabileceğiniz web sayfalarına ulaşabileceğiniz bağlantıları bulabilirsiniz.

SONUÇ: Henüz çok geniş bir içeriğe sahip değil. Ama gerçekten ilginç bir konseptte sahip. Zamanla içeriği genişleyecektir.

- + İlginç içerik ve forumlar
- + Yararlı bağlantılar
- İçerik çok geniş değil

AdanZye.com, içerdiği konular hakkında ilgili bağlantılar bulunduran bir portal site olmasının yanı sıra, çeşitli bilgileri derleyerek internet kullanıcılarına sunan geniş bir içeriğe de sahip. Türk internet kullanıcılarına, internetteki özellikle nitelikli Türkçe içerikli siteleri ve Türkçe bilgileri sunmaya çalışıyor.

A'dan Z'ye, özellikle günlük gazete haberlerini çeşitli başlıklar altında derleyip sunuyor. Ancak bunun yanı sıra sol tarafta yer alan menüden; alışveriş, otomobil, cep, çevre, eğitim, internet, kültür, sağlık, spor, turizm ve ulaşım gibi birçok farklı konuda bağlantılar da yer alıyor. Sitenin orta bölümünde tüm gazetelerin manşetlerinin yer aldığı bir bölüm bulunuyor. İlgili konuya tıkladığında ise o gazetenin web sayfasına ulaşılıyor.

Bu bölümün hemen üstünde yer alan çeşitli haber kategorileri ile de sadece belirli konulardaki haberlere ulaşılabilir. Sitenin en çarpıcı bölümünü ise Gazete Köşe Yazarları bölümü oluşturuyor. Çok iyi bir veri tabanına sahip bu bölümden, köşe yazarlarının yazdıkları yazılara, e-mail'lerine ve gazetelerinin web sayfası bağlantılarına ulaşılabilir. İstenirse bu tablo istenilen sütuna göre sıralanıp da izlenebilir.

SONUÇ: İster sadece gazetelerde manşetlerde yer alan haberler ilginizi çeksin, ister köşe yazarlarının yazıları; bu site tümünü size tek bir sayfa altından sunabiliyor. Siteye WAP üzerinden de erişilebilir.

- + WAP erişimi mümkün
- + Başarılı köşe yazıları arşivi
- + Çok zengin ve detaylı bağlantılar

Çalışma şartlarının zorlaşması ile çalışanlar hayatlarını kazanabilmek için artık zamanlarının çok daha fazlasını çalışarak geçirmek zorunda kalıyorlar. Bu da sosyal yaşamlarından ve hatta yemek için ayırdıkları zamandan bile kısımlarına neden olabiliyor.

Sonuç olarak ev yemekleri yerine içinde ne olduğu bilinmeyen, çoğu gizli tariflerle üretilen fast food'lara olan ilgi de her geçen gün artıyor. Eğer bu gizli tariflerin neler olduğunu merak ediyorsanız size çok iyi bir haberimiz var. Tastesalike web sitesi size en popüler tariflerin nasıl hazırlandığı konusunda her geçen gün genişleyen bir veri tabanı sunuyor. İster sadece gizli tariflerin içinde ne olduğunu merak ediyor olun, isterseniz çok sevdiğiniz bir fast food restoranının özel sosunu evde yapmak isteyin, bu site ihtiyaçlarınızı karşılıyor. Tariflere ulaşmanız için, mutlaka üye olmanız gerekiyor. Tamamen ücretsiz olan üyelik işlemlerini tamamladığınız takdirde, isterseniz kendiniz de bildiğiniz meşhur bir tarifi siteye ekleyebilirsiniz. Sitede, Arbys, KFC ve Burger King de dahil olmak üzere geniş tarif arşivinin yanı sıra en çok ilgi çeken ve en yeni eklenen tariflere ulaşmanızı sağlayan listeler de mevcut.

SONUÇ: Gizli yemek tarifleri mutlaka herkesin ilgisini çeker. Eğer sizin de böyle bir merakınız varsa, her geçen gün yeni tariflerle zenginleşen bu siteyi mutlaka sık kullanımlarınıza ekleyin.

- + Çok geniş yemek tarifi listesi
- + Güçlü arama motoru
- Tasarımı biraz zayıf

İÇİNDEKİLER**Müzik Değiş Tokuşu:**
KaZaA'nın ideal ayarları

178

Atölye:
Ayrıntılı eDonkey ayarları

180

[Muzik](#) | [Filmler](#) | [Oyunlar](#) | [Bilgi](#) | [PC Ayarları](#) | [Telefon & Web](#) | [Güvenlik](#)

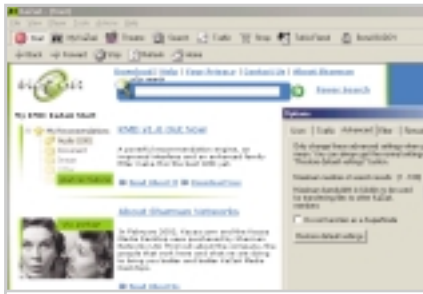
Web'de her şey bedava

Çoğu zaman fiyat kalitenin göstergesidir. Ancak internet üzerinden sayısız yasal ve yasadışı araca ücretsiz olarak sahip olabilirsiniz. Sadece nerede olduğunu bilmeniz yeterli. CHIP sizlere internetin en yeni filmler ve şarkılar dahil olmak üzere ücretsiz imkanlarını gösteriyor.

Yüzüklerin Efendisi gibi popüler bir filmin vizyona girmesinden kısa bir süre sonra, daha yüksek görüntü ve ses kalitesine sahip DVD sürümünü internetten bulmak mümkün olabiliyor. Aynı durum tüm yeni yazılımlar için de geçerli. İnternet, ürünlerin pazarlandığı sanal ticarethanelerden çok, karaborsa film ve şarkıların dağıtıldığı bir kaynak olmaya devam ediyor. Örneğin bir DVD'nin tamamen yasal bonus materyallerine de buradan ulaşabilirsiniz. Ayrıca pop müziğin simgesi Madonna'nın şarkılarını bedava ve yasal olarak indirebileceğinizi biliyor muydunuz? Şimdilerde internet üzerinde reklam amaçlı birçok hizmetin ücretsiz olarak sunulduğunu görebilirsiniz. Örneğin cep telefonu operatörünün reklamlarını içeren ücretsiz SMS servisleri buna küçük bir örnek. İnternet üzerinde bugüne kadar fark etmediğiniz, gerçekten değerli ve ücretsiz hizmetler bulunuyor. Yazıda tanıtılan programları eCHIP'te TOP Freeware bölümünde bulabilirsiniz.

BEDAVA**MÜZİK**

İnternette ücretsiz müzik kaynaklarına ulaşmak profesyonel gezginler için bir yenilik değil. Ancak yaşanan değiş tokuşun profesyonelliği sizi şaşırtabilir. Müzik endüstrisinin internet üzerinden alternatif satış yollarına gerekli önemi vermemesi, Napster yazılımıyla başlayan paylaşımın önünü açtı. Albüm satışları ve konserler bu durumdan büyük yararlar

ENGEL: KaZaA ile arama sonucunda diğer kullanıcıların bilgisayarınızdan indirebileceği dosyaların transferine bir limit koyabilir ve iletişiminizi hızlandırabilirsiniz.

aldılar. Ancak müzik endüstrisi halen derin uykusundan uyanabilmiş sayılmaz. Plak şirketlerinin açtığı savaş, sitelerin ve sunucuların kapanmasına neden olsa da internet kullanıcılarının önüne geçmek şimdiye kadar pek mümkün olmadı. Müzikseverlerin değiş tokuş borsasındaki yeni tercihi KaZaA Media Desktop.

Değiş tokuş için gerekli 1,6 MByte uzunluğundaki istemci yazılımını www.kazaa.com adresinden kısa sürede indirebilirsiniz. KaZaA teorik olarak kurulumun hemen ardından kullanıma hazır hale geliyor. Ancak kuşkusuz internet

bağlantı hızını arttırmak isteyenlerin, birkaç küçük ayarı değiştirmesi gerekiyor (sağdaki kutucuğa bakın).

Yasal müzik:**Madonna ve popüler albümler**

Müzik paylaşımının büyük oranda yasal nedenler ve kanunlarla engellenmesine rağmen www.mp3.com adresinde yasal olarak sabitdiskinizde bulundurabileceğiniz ve başkalarıyla paylaşabileceğiniz parçalar bulunuyor. Ayrıca <http://mp3.box.sk> adresinde pek tanınmamış grupların parçalarını ücretsiz olarak sundukları web sayfalarına bağlantıların bulunduğu ayrıntılı listeye ulaşabilirsiniz. www.sound-online.com adresinde de müzikseverleri bedava MP3'lerden oluşan ayrıntılı bir liste bekliyor.

Buna karşılık tanınmış yıldızlar ve bunların albümlerinden faydalanmak istiyorsanız, www.tunes.com adresine göz atmalısınız. Bu adres altında ulaşacağınız sayfalar ünlü "Rolling Stone" dergisi tarafından sunuluyor ve sitede denemeniz için Madonna'dan Neil Young ve Weezer'a kadar birçok ünlünün kesintisiz orijinal uzunluktaki parçaları bulunuyor. Ek olarak bu sitede yıldızların 300 Kbit/s Bitrate kalitesinde müzik kliplerini de bulabilirsiniz.

CD yazıcı: Web'de ücretsiz CD kayıt yazılımları

CD kayıt fanatikleri için de web'de birçok ücretsiz hizmet sunuluyor. Kolayca dosyalarınızı CD'ye kopyalamanız için Burn Proof teknolojisini destekleyen ve Buffer Underrun mesajlarını engelleyerek CD'lerinizin yanmasını önleyen freeware CDRcord yazılımını internette (www.fokus.gmd.de/research/cc/glone/employees/joerg.schilling/private/cdrecord.html) indirebilirsiniz. (Super) VideoCD'ler için VCD Easy (www.vcdhelp.com/vcdeasy.htm) ve CDRDAO (<http://cdrdao.sourceforge.net>) doğru bir ikili oluşturuyor. www.vcdhelp.com adresinde bulabilece-

www.vcdhelp.com adresinde bulabilece-

MÜZİK DEĞİŞ TOKUŞU**» KaZaA'nın ideal ayarları**

► Eğer 56 Kbps'lik bir modem ile internete bağlıyorsanız Traffic kartı altında "...maximum number of simultaneous downloads here" ayarını 3 ile sınırlayın. Bir ADSL bağlantısında ise 10 ile 15 arası değerler tercih edilebilir.

► Paralel upload sayısı Upstream hızınıza bağlı olarak değişir. Modem ile sanide 64 KBit ve DSL bağlantısına sahip kullanıcılar için ise 128 KBit önerilir.

► Kuşkusuz her iki bağlantı tipinde de aynı anda sadece iki adet dosyanın gönderilmesine izin verilmeli. DSL bağlantısı çevirmeli ağ bağlantısına göre daha yüksek upload band genişliğine sahip olsa da tüm upload kanallarının kullanılması kendi downloadı yavaşlatacaktır. Bu işlem esnasında dosyanın kontrolü için download kanalları da kullanılır.

► Advanced kartı altında maksimum arama sonucunu 90'a çıkarabilir ve Upload band genişliğini saniyede 64 KBit ile sınırlandırabilirsiniz. Aynı zamanda Advanced kartı altında "Do not function as a Supernode" seçeneğini aktif hale getirme şansına da sahipsiniz. Ancak Supernode'lar Fasttrack'ın sıkça kullanılan dosya paylaşım kuralı için oldukça büyük önem taşırlar. Supernode'lar son dağıtıcı olarak, kullanıcılardan gelen arama sorgularını üstlenirler ve normal sunucuların yükünü hafifletirler. Media Desktop prensipte "kendi kendine beslenen bir ağ" olarak tanımlanır ve bu sayede desteklenir. Bu durumda kuşkusuz Supernode'lar, geçtiğimiz yıl Gnutella ağında da gördüğümüz gibi sunucu yüklenmelerini azaltarak performans artışı sağlarlar.

► Filter kartı altındaki seçenekler arama sonucunda potansiyel virüs tehdidi oluşturan dosyalardan korunmayı sağlar. Ek olarak ailenin küçük bireyleri için içerik koruması sağlamak isteyenler Blocklist alanına yasaklamak istedikleri kelimeleri tanımlayabilirler.

ÜCRETSİZ VE ÜNLÜ: "Rolling Stone" dergisi, yıldızların popüler parçalarını ücretsiz olarak indirme imkanı sunuyor.

BEDAVA**FİLMLER**

ğiniz ayrıntılı açıklamalar her türlü görüntü ve ses biçiminin CD'ler üzerine kaydedilmesine yardımcı oluyor.

Satın aldığınız müzik CD'lerini kaydetmek içinse sabitdiskinizde farklı araçların bulunması gerekiyor: Örneğin CDex (www.cdex.n3.net) yazılımı ticari amaçlı ürünler kadar geniş bir fonksiyonellik ve yüksek hız sunuyor. CDex ile müzik dosyalarınızı WAV veya MP3 dosyası olarak sabitdiskinize kaydedebilirsiniz, albüm ve müzik parçası adlarını CDDb veritabanından çağırarak, MPU parça listeleri oluşturabilirsiniz.

Müzik endüstrisi internet üzerinde pazarlama konusuna geç uyanırsa da, aynı durum film endüstrisini derin uykusundan uyandırmaya yetmiyor. Plak şirketlerinden farklı olarak web'de video satışıyla ilgili özellikle de Microsoft firmasının projeleri şimdilik plan aşamasında. Buna rağmen Ancor ile birlikte birçok servis sağlayıcı, eski filmlerin web'den indirilmesine olanak tanıyor. Yeni Hollywood

prodüksiyonları şimdilik sadece karaborsa yayılıyor. Özellikle de eDonkey ağlarında filmler gösterime girdiği günden itibaren VCD veya DivX sürümleri halinde dolaşmaya başlıyor. Aynı filmin DVD sürümü piyasaya sunulduğunda ise o film için değiş tokuş alanlarında yeni bir hayat döngüsü başlıyor. eDonkey'nin yapısı (www.edonkey2000.com) diğer değiş tokuş programlarına göre farklılık gösteriyor. Örneğin istemci sahip olduğu bazı farklı özellikler sayesinde büyük dosya gruplarının değiş tokuşunda kolaylıklar sağlıyor (alttaki kutucuğa bakın). Dosya-

FİLM DEĞİŞ TOKUŞU**» eDonkey ile yüksek performans elde etmenin yolları**

Options tuşuna tıkladığınızda üzerindeki bazı ayarları değiştirerek programın çalışmasını ideal hale getirebileceğiniz bir pencere açılır.

- "Max. Download Speed" in 0 olarak ayarlanması gerekir.
- "Max. Upload Speed" seçeneği internet bağlantınıza göre farklılık gösterir. Çevirmeli ağ bağlantısı için 3, DSL bağlantısı için ise bu değerin 12 KByte/s'ye yükseltilmesi gerekir.
- "Line Speed Down" değerinin kullanıcının gerçek dosya indirme hızını göstermesi gerekir.

"Line Speed Down" seçeneği eDonkey'e daha fazla dosya indirme imkanının bulunup bulunmadığı sorusu karşısında yardımcı olur. Eğer bu değer çok düşük seçilirse istemci daha az değiş tokuş kaynaklarıyla yetinmek zorunda kalır. Eğer bu değer yüksel-

tilirse yazılım ilgili dosyaları daha fazla sayıda kullanıcıya sorar. Bunun sonucunda diğer kullanıcıların daha hızlı dosya indirmesi de engellenir.

Pencerenin hemen altındaki ilginç bir seçenek de "Max. Connections". Bu sayı istemcinin aynı alanda kaç farklı bağlantı yapabileceğini tanımlıyor. Aşağıda sıralananların her biri bir bağlantı olarak kabul ediliyor:

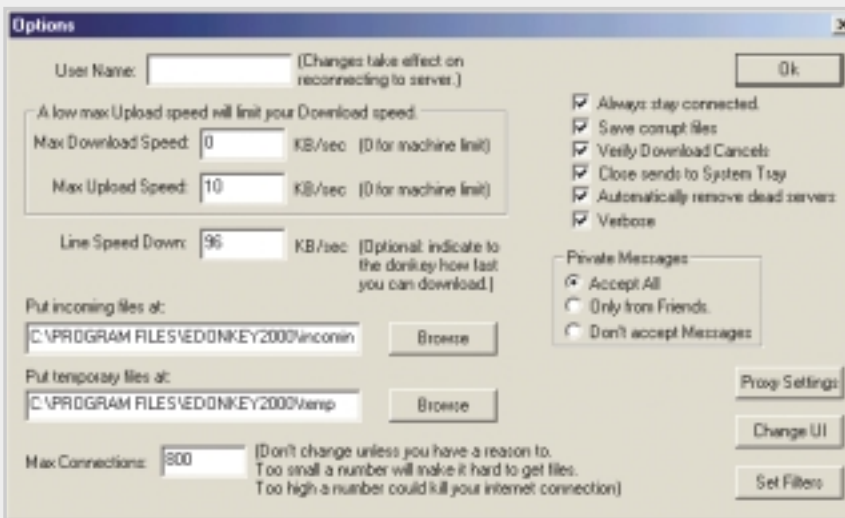
- Sunucu sorgulaması;
- Sunucuya sorgu gönderilmesi;
- Dosya indirmeden önce sıranın kontrol edilmesi (On Queue);
- Kullanıcılardan indirilen dosyalar;
- Diğer kullanıcılara gönderilen dosyalar;
- Diğer kullanıcıların sizden dosya indirmek için sırada beklemesi.

Eğer bir kullanıcı geniş bir sunucu listesine sahip ve çok sayıda dosya indiriyorsa maksimum bağlantı sayısı limitini arttırabilir.

Bu değeri belirlemede farklı etkenler de rol oynar: Kuşkusuz internet bağlantı hızıyla birlikte kullanılan işletim sisteminin de değeri belirlemedeki önemli etkisini unutmamak gerekir. Örneğin dosya indirme işlemi sırasında sistemin çökmesini önlemek için Windows 98/Me kullanıcılarının istemciyi maksimum 250 bağlantı ile sınırlamaları gerekir. Windows'un pahalı sürümleri olan 2000 ve XP sahiplerinin ise bu değeri 500'e arttırıp dosya indirme sürecini hızlandırmaları mümkün. Bunun haricinde bağlantı hızı da önemli bir rol oynuyor. Örneğin çevirmeli ağ kullanıcılarının 200 değerini aşmamaları gerekirken ADSL kullanıcılarının 700 ile 900 arası bir değer tercih etmeleri tavsiye edilir.

Artık çalışmayan sunucuların eDonkey listesinden silinmesi için "Automatically remove dead servers" seçeneğinin de seçilmesi gerekir. Kuşkusuz internetten sürekli olarak sunucu listelerini kontrol etmeniz de gerekebilir. <http://home.cogeco.ca/~omaurice/serverlist/serverlist.html> web sitesinde eDonkey kullanıcıları için en önemli sunucuların listesine yer veriliyor. Bu sayfada Perlscript ile otomatik güncelleme gerçekleştiriliyor ve sayfanın sol altındaki "add all" üzerine tıklayarak en güncel 350 kadar sunucunun eDonkey listenize eklenmesi sağlanıyor.

eDonkey ağının en büyük sorunlarından biri de fake olarak adlandırılan ve dosyanın adını taşımasına rağmen gerçeğiyle alakası olmayan dosyalar. Örneğin uzunca bir beklemeden ve zahmetten sonra 700 MByte uzunluğundaki "Episode2.mpg" dosyasının beklediğiniz dosya olmadığını fark edebilirsiniz. Bu gibi durumlarda fake dosyalara karşı www.filenexus.com ve www.sharereactor.com gibi adreslerdeki listelerden faydalanabilirsiniz.

İNATÇI EŞEK: eDonkey istemcisiyle hızlı bir biçimde dosya indirmek için öncelikle ayarları ideal bir biçimde tamamlamanız gerekir.

lar sabitdiskinize yüklendikten hemen sonra "Chunks" olarak adlandırılan küçük parçalara ayrılarak internet üzerinde tekrar paylaşımına açılıyor. Böylelikle büyük bir dosyanın transferi sırasında birçok farklı kaynaktan yararlanılarak, DSL ve kablo modem kullanıcılarının çok daha yüksek transfer değerlerine ulaşmaları sağlanıyor.

Streaming: Web'de film izlemenin keyfini çıkarın

ADSL ve benzeri hızlı bağlantı yöntemleri sayesinde Streaming içeriği, her geçen gün daha çok önem kazanıyor. Ancak Real Media gibi popüler bir dosya biçiminin Real Networks tarafından diğer çalışanlarla uyumunun sağlanmaması dezavantaj oluşturuyor. Bu durumda Tinra (www.geocities.com/tinra04) programını kullanarak dosyaların AVI biçimine dönüştürülmesini sağlayabilirsiniz. En güncel sürüm olan Tinra 0.05'de araç aynı zamanda DivX gibi codec'ler birlikte de çalışabiliyor.

Aksiyon filmlerini beğenerek izleyenler için www.bmw-films.com adresi altında çok değerli kaynaklar yer alıyor. Otomobil üretici firma burada John Frankenheimer ya da Guy Ritchie gibi ünlü yönetmenlerin elinden çıkmış kısa reklam filmlerini sunuyor.

Streaming içeriğini sadece web'de izleyebilmekten ve sabitdiskinize kaydedememekten şikayetçiyseniz www.lemuria.org/mirrors/asfrecorder/index_ger.html adresine mutlaka bir göz atmalısınız. Bu sayfada kopya korumalı Windows Media dosyalarını web'den sabitdiskinize kaydedebileceğiniz asf-Recorder yazılımı bulu-

edonkey2000 serverlist by maurice last script update: 04.12.2001

powered by theDonkey!-network show list

id	ip	port	name	description	score	size	connected
27012	243.226.188.60-602	5480	qix	qix	2700	410752	0
4702	194.133.23.220-602	5480	MAZTOS	MAZTOS	2700	27000	0
44012	24.106.95.14-5480	5480	amavast	amavast	2700	100000	0
2400	193.122.222.46-1	5480	MAZTOS #1	Amavast - Tunes	2700	27000	0
4670	193.250.114.100-602	5480	Black Canada #1	Black Canada #1 client server (Amavast 100000000)	2700	100000	0
2300	194.87.3.260-602	5480	Amavast	Amavast	2700	100000	0
4600	193.175.106.4-602	5480	Donkey Control Server	Donkey Control Server	2700	100000	0
4600	205.230.143.220-602	5480	in Digitalville #1	in Digitalville #1	2700	170000	0
22100	140.121.27.100-602	5480	qix	qix	2700	100000	0
47000	247.226.14.30-602	5480	amavast	amavast	2700	170000	0
170012	64.204.132.200-602	5480	qix	qix	2700	100000	0

Basit ve Etkili: Maurice'nin sunucu listesi en güncel eDonkey sunucularını bulmanıza yardımcı oluyor.

nuyor. Yazılım, sunucunun bir media player gibi kandırılmasını sağlıyor. Kuşkusuz bu durumda dosyanın oynatılması değil, sabitdiske kaydedilmesi işlemi gerçekleştiriliyor.

Video yazılımları: Kendi videolarınızı düzenleyin

Virtual Dub (www.virtualdub.org) ile kayıtlarınızı yer tasarrufu sağlayan DivX dosya biçimine (www.divx.com) dönüştürebilirsiniz. Eğer kendi video CD'nizi hazırlamak istiyorsanız, VCD'ler ve SVCD'ler yaratabileceğiniz en iyi freeware araçlardan biri olan tmpeg (www.tmpegenc.net/e_main.html) size yardımcı olacaktır.

Yasal Filmler: Flash ile yapılmış sanat eserleri

En yeni Hollywood gösterilerinin haricinde sabitdiskinize siyah beyaz veya çizgi film benzeri videolar da gelebilir. Kuşkusuz bunlar arasında kaçırılmaması gereken ücretsiz ve yasal birçok sanat eseri de yer alıyor.

www.flashforward2002.com web sitesi üzerinde Hollywood işçiliği için hiçbir bütçe kullanılmadan yaratılmış ve Flash dosya biçiminin en son olanaklarına tani olmanızı sağlayacak filmlerin ayrıntılı bir listesini bulabilirsiniz. Tabii ki bu tür animasyonlar hızlı bir internet bağlantısı gerektirir: ADSL bağlantısına sahip kullanıcıların artan iletişim hızı sayesinde hızlı bir biçimde sonuca ulaşmaları mümkün olurken çevirmeli ağ bağlantısı ile modem üzerinden internete bağlanan kullanıcıların can sıkıcı bekleme süresi sırasında bilgisayarlarının yanına bir de kahve makinesi yerleştirmeleri tavsiye olunur.

Eğlence: Katil Fasulye ve Matrix taklitleri

İnternet tarihini anlatan en eski filmlerde kahve makinesi de önemli rol oynar. Artık her ne kadar farklı amaçlarla kullanılsa da streamig videonun ilk kullanım örneği olan kahve makinesini Cambridge Üniversitesi'nde görebilirsiniz. Bu tarihi buluşun ardından webcam olarak bilinen internet kameraları geliştirilmeye başlandı. Geçtiğimiz yıldan beri ünlü Alman dergisi Spiegel'in web sitesinde de bu tarihi ölümsüzleştirmek için görüntülenen Krups kahve makinesini www.spiegel.de/netzwelt/netzkultur/0,1518,174146,00.html adresinden izleyebilirsiniz.

Ayrıca adeta Matrix dünyasından çıkmış sahnelerin yer aldığı Katil Fasulye'nin maceralarına da web'den erişebilirsiniz. "Killer Bean" uzun bir çalışmanın eseri. www.jefflew.com adresinde bulabileceğiniz kısa film, ses ve basit görüntü efektleriyle web gezginlerinin ilgisini çekiyor.

İnternet kullanıcılarının inanılmaz yaratıcılığı yeni kahramanların doğmasına yol açıyor: Bunlardan biri de Lego adamlar. Önceleri çocuklara yönelik ola-

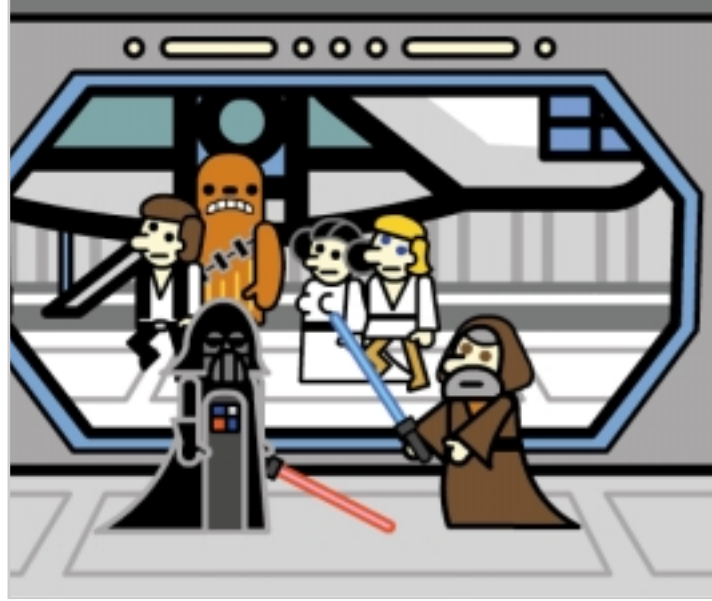
Ücretsiz ve Etkileyici: flashforward2002.com web sitesinde internet gezginlerinin Flash'ın tüm tasarım imkanlarıyla hazırlanmış başarılı projelerine yer veriliyor.

rak piyasaya sürülen bu meşhur oyuncaklar, artık yetişkinlerin karşısına büyümüş kahramanlar olarak çıkıyorlar. www.brickfilms.com web sitesinde her biri en az 20 dakika uzunluğunda 100'ün üzerinde lego filmi bulabilirsiniz. Web'de en popüler konulardan birisi de ünlü sinema filmi Matrix ile alay eden kısa filmler (www.brickshelf.com/gallery/nublu-ez/youretoast2/youretoast.mpg). Web üzerinden ulaşabileceğiniz diğer eğlence filmlerde ise örneğin eşcinsel lego oyuncakları ve çubuklardan oluşan "Star Wars" kahramanları gibi ilginç karakterler de canlandırılıyor.

Film dünyasından esinlenerek hazırlanılan www.pearlharborii.com internet sitesinde de oldukça ilginç görüntüler yer alıyor. Opera 6 Browser yazılımıyla web sitesinde gezinirken her seferinde browser'ın çökmesine neden olsa da Internet Explorer altında "Pearl Harbor II: Pearl-mageddon" adlı bu kısa film Pearl Harbor ve Armageddon karışımı bir konuyu sergiliyor. Ayrıca www.ifilm.com sitesinde de sayısız film barındırılıyor. Burada çok miktarda fragman ve DVD'lerin ekstra materyallerinin yanında "Short Movies" kategorisi altında kısa ve tam sürüm internet filmleri sunuluyor. Aynı şekilde www.fanfilms.com sitesinde de eğlence ve kaliteli kısa filmler mevcut. Bu web sitesinin yapımcıları meşhur "Star Dude" benzeri "Star Wars" klonlarıyla adından bahsettiriyor (www.theforce.net/theater/animation/stardudes/index.shtml).

WEB'DEKİ İNCİLER: Pearl-mageddon bir Hollywood yıldızının komik öyküsünü ekrana getiriyor.

STAR DUDE: "Yıldız Savaşları" kadar klasik bir filmin mutlaka izlenmesi gereken eğlenceci prodüksiyonu.

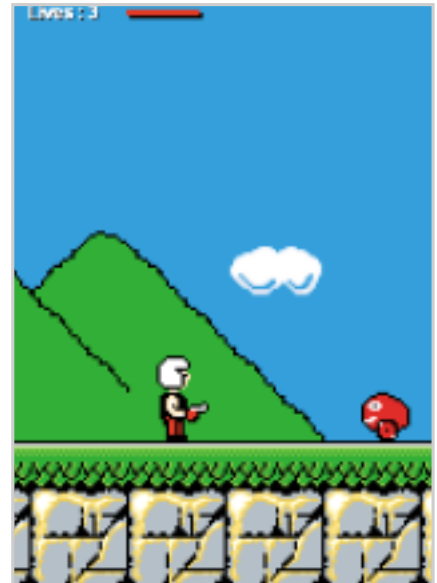
BEDAVA

OYUNLAR

Bir Alman firmasının reklam amaçlı geliştirdiği Moorhuhn kendini ispatladı. Bu sayede ve çok daha büyük eğlenceler sunan ücretsiz oyunlar yayıldıkça PC'lerine korkuyla ve sadece iş amaçlı yaklaşan kullanıcıların çekingenliği de azalıyor. Örneğin yine Almanca içerikli www.gratis-spiele.de adresinde birçok ücretsiz oyun yer alıyor. Bu sitede aksiyondan reklam oyunlarına kadar kategorilere ayrılmış listede zorlu zeka oyunlarından RPG klasiği Betrayal at Krondor veya C64'lerden tanıdığımız Boulder Dash'a kadar birçok oyunu indirebilirsiniz. www.freegames.com adresinde de ücretsiz olarak oyun oynayabileceğiniz bağlantılar bulunuyor. www.freeloader.com web sitesi ise oldukça değerli bir arşivin indirmesine olanak tanıyor. Burada eğlenceci gangster simülasyonu Grand Theft Auto ve klasik macera oyunu Beneath A Steel Sky gibi bir çok ücretsiz oyun yer alıyor. Ayrıca web sitesi üzerinden oynanabilen birkaç Java oyununa ulaşmak da mümkün.

Kuşkusuz Java tabanlı oyunların önemli sayılabilecek merkezlerinden birisi www.freearcade.com sayfaları. Örneğin Tailgunner, Browser pencerenizde vektör grafiklere tanık olmanızı sağlıyor veya SuperKid eski C64 zamanlarını yaşatarak oyun severleri Jump&Run oyunlarının renkli dünyasına geri götürüyor. Java oyunları arayanlar için [\[efungames.com\]\(http://efungames.com\) ve \[www.javagameplay.com\]\(http://www.javagameplay.com\) siteleri de büyük seçim imkanları sunuyor. Özellikle de sonuncusu adeta bir oyun cenneti olarak tanınıyor.](http://www.fre-</p>
</div>
<div data-bbox=)

Emulator olarak bilinen özel programlar daha da eskilere giderek nostalji yaşamınızı sağlıyor. Örneğin www.emu-unlim.com web sitesinde bulabileceğiniz programlar yakın zamana kadar piyasada satılan Arcon Archimedes'den ZX Spectrum'a kadar birçok popüler bilgisayarın PC platformuna taşınmasını sağlıyor. Ayrıca bu sitede her bir oyunu yaklaşık 200 dolara satılan ve halen oyun salonlarında görebileceğiniz NeoGeo konsol makinesinin oyunları da bulunuyor.

NOSTALJİ: Superkid bir zamanların en sevilen Jump&Run tarzını yaşıyor ve Java üzerinde C64'leri canlandırıyor.

BEDAVA**BİLGİ**

Geleneksel bir cumartesi kahvaltısında, çay ve ekmek kadar gazete de vazgeçilmez bir yere sahiptir. Ancak hafta içi iş stresiyle sabahları gazete okumaya vakit bulamayabilirsiniz. Eğer günlük haberler ve bilgiler sizin için bir vazgeçilmez ise, bunların tümüne internet üzerinden üstelik ücretsiz olarak erişebilirsiniz.

Günlük gazetelerin jet hızında özeti: Haberjet

Eğer saatlerce web'de vakit geçirmeden günlük gazetelerin ilk sayfalarına hızlıca bakmak, son dakika haberlerini okumak, tüm ulusal yayınların web sitelerine ve internet gazetelerine hızlıca erişmek istiyorsanız www.haberjet.com sitesini ziyaret etmelisiniz. Bu site üzerinde gazetelerin özetleri dışında, son gelişmeleri de görebilir ve üzerlerine tıklayarak ayrıntılı bir biçimde okuyabilirsiniz.

Haber ve gazete arşivleri: Gazetelerin eski sayfalarına ulaşın

Tüm dünya üzerindeki haber arşivlerine ücretsiz olarak erişim oldukça işinize yarayabilir. Örneğin Cumhuriyet, Sabah, 1Numara, Fotomaç ve Yeniüyüyl gibi yayınların arşivini tutan www.garildi.com.tr adresinin açılış sayfasında anahtar kelimelerle konu taraması yaparak tüm bu yayınlarda 1997-2002 yılları arasında haber araması yapabilirsiniz. Aynı zamanda <http://arsiv.hurriyetim.com.tr> adresinden yine aynı tarihler arasındaki Hürriyet Gazetesi arşivine erişilebilir. Ayrıca yabancı kaynaklı haber ajanslarının

haber özetlerini arşivleyen www.moreover.com ve www.newshub.com gibi sitelerinin açılış sayfalarında en güncel haberleri hızlı bir biçimde okuyabilirsiniz. Çoğu haber sitesi güncel haberlerin e-mail'inize gönderilmesini de destekler. Ancak bu durumda e-mail hesabınızın limiti hızlı bir şekilde tükenebilir. Ayrıca oldukça geniş bir içeriğe sahip www.iyi.net sitesi

cılara iletilmesini sağlar. Böylelikle oldukça geniş bir paylaşım ortamı yaratılır. Bu sayede ister eski okul arkadaşlarınızla mesajlaşabilir isterseniz kendinizi sistem mühendisliği veya Cisco gibi uzmanlık sınavlarına hazırlamanız için gerekli olabilecek dokümanlara erişebilirsiniz. Örneğin meşhur arama makinelerinden biri olan Yahoo www.yahoogroups.com ad-

NE? NASIL?

www.ehow.com sitesinden birçok sorunun adım adım çözümüne hızlı bir biçimde ulaşabilirsiniz.

üzerinden en güncel haberlerle birlikte finans, borsa, hava durumu, lig fikstürü, en son yaşanan depremler ve şiddetleri gibi güncel bilgilere ve yüzlerce kullanıcı arasında bilgi alışverişi yapabileceğiniz birçok konuda foruma erişebilirsiniz. Ek olarak site üzerinden en popüler Türkçe içerikli sitelerin kategorilere ayrılmış listesini bulabilirsiniz.

Gruplar ve Mailing-List'ler: Web'de tartışan ve sohbet eden gruplar

Özel ilgi alanlarınız, hobileriniz, meraklarınız ve hatta ücretsiz eğitimler için özel yaratılmış birçok mailing list'ten, web üzerinde, ücretsiz olarak yararlanabilirsiniz. Mailing list'ler bir e-mail adresine gönderilen e-mail'lerin tüm üye kullanıcı-

resi altında kullanıcılarına bu tür hizmetler veriyor. Sitenin ana sayfasında ilgilendiğiniz konu başlıklarına tıklayarak istediğiniz gruplara kendinizi üye yapabilirsiniz. Ancak eğer e-mail'lerinizi sürekli olarak kontrol edemiyorsanız bu durumda gruba gönderilen e-mail yüzünden mesaj alışverişiniz yavaşlayabilir.

Soru cevap: Sorunlarınızı bir uzmana danışın

Çoğu zaman daha önceden hiç karşılaşmadığınız durumlarla ilgili çözümlere ve önerilere ihtiyaç duyabilirsiniz. Bu durumda kesinlikle bir uzmana danışmanız gerekebilir. Örneğin www.ehow.com sitesi kullanıcılarına yemek tariflerinden sağlığa, bahçe düzenlemeden finans ve bilgisayar konularına kadar birçok konuda yaklaşık 15 bin adet çözüm sunuyor. Örneğin Computer üzerine tıklayarak erişebileceğiniz bilgisayar kategorisi altında bilgisayar donanımları, harici elektronik cihazlar, işletim sistemi temelleri, internet, ağ bağlantıları, uygulamalar ve kullanım alanlarıyla ilgili alt kategorilere yer veriliyor.

Bill Gates de internet gezginlerini bilgilendirecek çözümler sunuyor. Bunun için Microsoft www.encyarta.msn.com sitesi altında online bir ansiklopediye yer veriliyor. CD veya DVD sürümleriyle karşılaştırıldığında, biraz kısıtlı olduğu görülen bu siteyi bilgiye hızlı erişmek isteyenlerin mutlaka ziyaret etmesi önerilir.

GÜNCEL HABER:

www.haberjet.com sitesinde günlük gazetelerin ilk sayfalarına göz atabilir ve haberleri takip edebilirsiniz.

BEDAVA

PC AYARLARI

Bir PC'den daha yüksek performans almak isteyenler için web üzerinde sayısız ve ücretsiz birçok ince ayar önerisi sunuluyor. Örneğin Türkçe içerikli www.darkhardware.com adresinde işlemcilerin ve ekran kartlarının doğru biçimde hızlandırılması için detaylı bir anlatım ve açıklama bulunuyor. Ayrıca sitede komple bir bilgisayar sistemi satın almaya niyetli, ama bilgisayar konusunda da çok fazla deneyimi olmayan kullanıcılara rehber olmayı amaçlayan "Sistem Satın Alma Rehberi" bulunuyor. Bu bölüm bilgisayar reklamlarında sık rastlanan kimi yanıltıcı ifadelerden de bahsediliyor. Yine Türkçe içerikli www.hardwaremania.com sitesinde de overclock ile ilgili ücretsiz öneriler bulabilirsiniz. Ek olarak site üzerinde donanım haberlerine yer veriliyor. Yeni başlayanlar için ayrıntılı açıklamaların yer aldığı www.aceshardware.com adresi de aynı konu üzerine hazırlanmış İngilizce içerik sunuyor.

Eğer benchmark'lar ile ilgileniyorsanız çok yakında Türkçeye de çevrilmesi planlanan www.tomshardware.com web sitesinde bir bilgisayarın oluşturulmasında kullanılan tüm parçalar hakkında ayrıntılı bilgi, atölye bölümleri ve testleri bulabilirsiniz. Donanımlar hakkında kritik ve ayrıntılı tartışmalarla ilgilenenlere ise, www.anandtech.com adresini ziyaret etmeleri tavsiye ediliyor. Hindistan asıllı Anand Lal Shimpi sitesinde test adayları hakkında çoğu zaman sert ve sık sık des-

tansı uzunlukta yorumlarını sunuyor. Anand'ın yorumlarından tam puanla çıkabilen bir donanım hakkında hiç düşünmeden satın alma kararı verebilirsiniz.

İster analiz ister ince ayar konusunda olsun web’de istediğiniz yazılıma hızlı bir biçimde ulaşabilirsiniz. Eğer sisteminizin diğer sistemlerle karşılaştırıldığında hangi sırada yer aldığını görmek istiyorsanız **www.powertweak.com** adresine bir göz atın. Powertweaker PC’nizi analiz ederek kaynaklarınızın kullanımında size yol gösterecektir. Sistem belleğini tam performanslı olarak kullanmak için **www.tweaknow.com/ramidl.html** adresinden indirebileceğiniz Ramidle aracından yardım alabilirsiniz. Ayrıca ATI Radeon ekran kartı sahipleri **<http://radeonweaker.sourceforge.net>** adresinde bulabilecekleri Radeonweaker yardımıyla ek olarak ekran kartı-

BEDAVA

TELEFON VE WEB

Web'de birçok alternatif sunulurken normal telefon görüşmeleri artık pek de ucuz kabul edilemiyor. Örneğin bazı donanımlar ve yazılımlar sayesinde Amerika'yla ücretsiz veya oldukça ekonomik bir biçimde görüşebilirsiniz. Her gün arkadaşlarıyla sohbet etmek isteyen kullanıcılar ise Instant Messenger'lardan yararlanabilirler.

Web'deki telefonunuz:

Tüm dünyayla ücretsiz görüşün

www.freewebcall.com adresi üzerinden iki bilgisayar arasında ücretsiz telefon görüşmesi yapabilmek olanağı sunuluyor. Üstelik “Punctuate Your Point” fonksiyonu sayesinde konuşmanıza ses efektleri uygu-

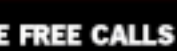
PHONE
FREE.COM
Let freedom ring.

[Home](#)[What is PhoneFree?](#)[Broadband Voice](#)[Help Center](#)

MAKE FREE CALLS OVER THE INTERNET

Free PC-to-PC calls worldwide with video and other enhanced features.

Join the Revolution

IT'S EASY TO GET STARTED:

- 1 Plug in your headset or microphone & speakers
- 2 Install PhoneFree in minutes

[INSTALL PHONEFREE](#)

Evinizi ARAYIN: PhoneFree gibi araçlarla internet üzerinden ücretsiz olarak tüm dünyayı telefon ile arayabilirsiniz.

nın performansını arttırabilirler.

<http://www.hardoverclock.com> sitesinde de PC Tuning hakkında ücretsiz öneriler ve önemli bağlantılar bulunuyor. Sisteminizde bulunan donanımların analiz edilmesini sağlayan olağanüstü ve ücretsiz bir araç olan Sisoft Sandra yazılımını www.sisoftware.demon.co.uk/sandra adresinden indirebilirsiniz.

Tartışma gruplarına ve eğitim bölümlerine de yer verilen www.warp2se-arch.net/index.php web sitesinde sisteminizin ince ayarları için sayısız güncel araca da yer veriliyor. Eğer donanım sürücülerini bulamamaktan şikayetçiyseniz Almanca içerikli www.treiber.de adresine de mutlaka göz atmalısınız. Burada üreticilerine göre sıralanmış bir türde yazıcıdan dizüstü bilgisayarlarına kadar birçok donanımın güncel yazılımlarına yer veriliyor.

layabilir ve bu sayede kelimelerinizde vurgu sağlayabilirsiniz.

Web üzerinden hizmet veren başka bir sunucu ise PhoneFree firmasına ait (www.phonefree.com). Burada kullanılan yazılım size telefon görüşmesi yapabileceğiniz kullanıcıların buddy-list'ini sunuyor. Bunun haricinde bir webcam aracılığıyla görüntülü görüşme imkanı da bulunuyor.

Telefon görüşmesi desteği sağlayan yazılımlar

İnternet üzerinden sunulan birçok kullanışlı yazılım, PC'den PC'ye sesli bağlantı kurulmasını sağlıyor. Daha yüksek ses kalitesi ve kesintisiz görüşme içinse kuşkusuz halen donanım çözümleri tercih ediliyor. Donanım çözümlerinin üstünlüğüne rağmen telefon görüşmeleri için BuddyPhone aracı, ICQ destekli bir internet telefonu yazılımı olarak tercih ediliyor.

ASUS P4B Socket 478
The Best Choice for i845

DarkHardware.com.tr - Forum - Blog - Arama

Sitede Yer Almış Makaleler, Deneyimler, Raporlar ve Diğer

Sitede bu tarafa kadar yer verdiğimiz, birin maceralarına gidip kalan makale, çalışmalar tarih araması göre listelenmiştir.

GAZİPİNA	İçerik	Yarın
ASUS'un Yeni 478 Pinli Kartları	İnceleme	B
Windows ve Ralfin Yaratma	Genel Bilgi	B
Yeni Pentium 4ler ve Socket 478	İnceleme	B
ASUS İngilizce Teknoloji Ürünleri Bilgi	Genel Bilgi	B
Radix Dns Kurulumunda Sorunlar	Haber - Sorun Bilgi	B
ATI Radeon 9550 ve Diğer Yeni Ürünler	İnceleme	B
Aktif Raman Tapircileri ve Yeni Ürünler	Haber - Deneme - Yorum	A
Ağustos 2003 Güvenlik Önlemleri	Tarih Alınan Önlemleri	A
Total Pentium 4 İşlemcileri Kupa	İnceleme	A

DONANIM UZMANI: Darkhardware sitesi donanım meraklıları için Türkçe içerikli geniş bir kaynak oluşturuyor.

Hepsi Bir Arada: Trillian aracıyla aynı anda tüm messenger yazılımlarının sunucularına erişebilirsiniz.

www.nikotel.com adresinden ücretsiz olarak indirebileceğiniz bu aracın sağladığı ses kalitesi internet bağlantı hızına bağlı olarak değişiyor. PC'den telefona görüşme imkanı sağlayan NetYAK (www.net-yak.com), Avirt Voice 4.0 (www.avirt.com), Clickntalk 5.5 (www.comease.com) gibi yazılımları da kendi internet siteleri üzerinden ücretsiz olarak indirebilirsiniz.

Her zaman bedava: Instant Messaging

Web üzerinde metin tabanlı sohbet için Yahoo Messenger (<http://messenger.yahoo.com>), MSN Messenger (<http://messenger.msn.com/tr>) veya oldukça popüler ICQ yazılımları (www.icq.com) kullanılabilir. Ayrıca bir Türk firması olan Sem-Software'a (www.semsoftware.com) ait GeVeZe Lan Messenger ile yerel ağınız üzerinde sohbet edebilirsiniz.

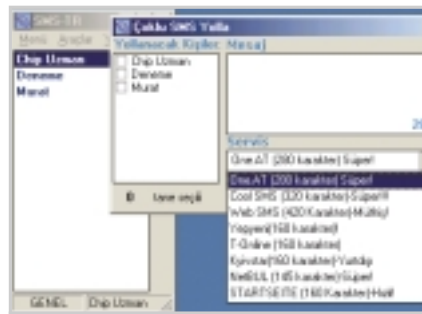
Kuşkusuz ICQ en popüler sohbet aracı olma özelliğini koruyor, ancak örneğin www.odigo.com adresinden indirebileceğiniz Odigo gibi araçlar gelişmiş çok fonksiyonel çözümler getiriyor. Odigo önceki tüm Messenger yazılımlarını destekliyor ve ek olarak video konferans imkanı sunuyor. Messenger Rapman aracı (www.rapmen.com) ise ICQ ve MSN des-

teği ile chat portalları ile internet dünyasına açılmanıza olanak tanıyor.

Trillian da aynı amaç ile geliştirilmiş bir Instant Messenger aracı ve ICQ, MSN, Yahoo ve AOL ile birlikte çalışarak tüm bağlantılarınızı bir buddy list altında topluyor. İstemci yazılımı www.trillian.cc adresinden indirebilirsiniz. Bu program birçok messenger üzerinde kaydı bulunan kullanıcılar için büyük kolaylıklar sağlıyor. Ancak ICQ ve AOL gibi firmalar kendi araçlarının kullanımını etkileyen bu araca karşı önlemler almayı planlıyor.

Ücretsiz SMS: Web servislerinin sayısı hızla azalıyor

Geleceğinden oldukça parlak hizmetlerden birisi de SMS servisleri olarak görülüyor ve internet üzerinde en çok aranan sayfalar arasında bedava SMS servisi hizmeti veren siteler her zaman üst sıralarda yer alıyor. Ancak web'de ücretsiz SMS gönderilmesine olanak tanıyan servisler sürekli olarak farklılıklar gösteriyor ve çoğu zaman Türkiye'deki cep telefonu operatörlerine hizmet vermeyi durduruyorlar. Bunun sebebi olarak ise yüksek maliyetler gösteriliyor. Aria (www.aria.com.tr), Telsim (www.telsim.com.tr) ve Turkcell (www.turkcell.com.tr) cep telefonu operatörlerinin web sitelerinde sınırlı da olsa ücretsiz SMS hizmetinden faydalanmak mümkün oluyor. Bu durumda en popüler sohbet programı olarak kabul edilen ICQ'nun SMS iletimi fonksiyonunda da yararlanabilirsiniz. Tamamen bir Türk programcısı tarafından yazılan SMS TR aracı sürekli olarak kapanan ve takip edilmesi güç ücretsiz SMS sitelerine erişmenizi kolaylaştırıyor. www.esoft-tr.com adresinden indirebileceğiniz program ayrıca gönderilen mesajlarınızın saklanması ve hazır mesaj arşivinizdeki SMS'lerin gönderilmesini sağlıyor.

BEDAVA SMS: SMS-TR ücretsiz SMS servislerinin takip edilerek bir arabirim altında toplanmasını sağlıyor. (www.esoft-tr.com)

BEDAVA

GÜVENLİK

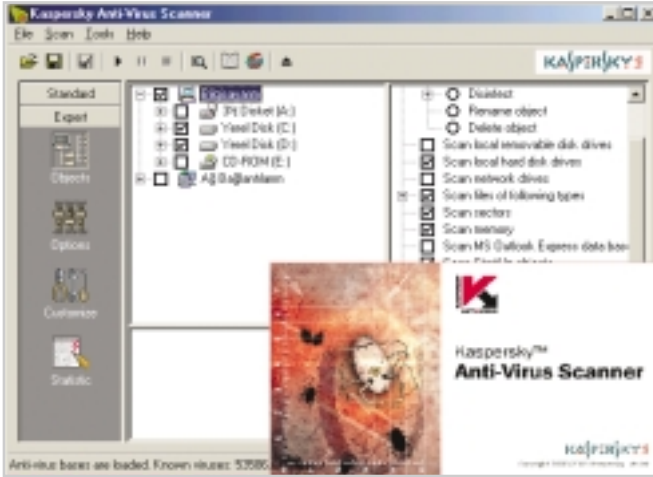
Her geçen gün yeni virüsler dünyanın başına dert olmaya devam ediyor. PC'ler için sağlık sigortası bulunmadığından virüslerden korunmak isteyen kullanıcılar pahalı antivirüs yazılımlarını satın almak zorunda kalıyorlar. Kuşkusuz bu tip koruma yöntemleri içinde web'de ücretsiz alternatifler sunuluyor.

F-Secure firmasının F-Prot yazılımı Norton, Panda ve Kaspersky gibi firmalara alternatif olarak sunulan en ünlü ücretsiz virüs tarayıcısı olarak biliniyor ve www.fsecure.com adresi üzerinden sunuluyor. F-Prot DOS tabanlı bir program olmasına rağmen Windows XP altında da sorunsuz olarak çalışıyor. Ancak bu durumda yazılımın sadece diğer programlar tarafından kullanılmayan veya paylaşılmayan dosyalar üzerinde tarama yapabildiğini göz önünde bulundurmalısınız. Güvenlik açısından F-Prot'u çalıştırmadan önce Görev Yöneticisi (Task Manager) üzerinden tüm çalışan uygulamaları kapatmanız tavsiye edilir. Tarayıcı özellikle de her seferinde posta eklentilerinin taranması sırasında oldukça kullanışlı. Bu dosyaları özel bir klasöre kaydedin ve virüs tarayıcısıyla sadece bu klasörü tarayın. AntiVir programının Personal Edition sürümü www.free-av.de adresinden virüs taraması yapmak isteyen kullanıcılar için ücretsiz olarak sunuluyor. Bu tarayıcı yaklaşık 50 bin virüse karşı koruma sağlıyor ve bu sayı her geçen gün biraz daha artıyor. PC-cillin (www.antivirus.com), Ants (www.avnetwork.de/ants) ve Vcatch (www.vcatch.com) gibi virüs tarama programlarının freeware sürümlerine de web'den ulaşabilirsiniz. Ants yazılımı trojanlara karşı özel bir koruma sağlarken Vcatch internet ile PC arasındaki veri transferini gözetleyerek mevcut tüm mail yazılımları ve browser'lar ile ortak bir biçimde çalışabiliyor.

Ücretsiz Firewall'lar: Saldırılara karşı güvenlik duvarınız

Ücretsiz Firewall yazılımlarının en popülerleri, bir klasik olarak anılan ZoneAlarm aracı bilinir. Bu araca www.zonealarm.com adresinden sahip olabilir ve bilgisayarınıza erişimi ayrıntılı bir biçimde kontrol altına alabilirsiniz. Bu program bilgisayarınızda veri transferi yapıl-

Her Şey Bedava

GÜVENLİK:
eCHIP'te de
bulabileceğiniz
AVP antivirüs
programını
ücretsiz ve
sürekli olarak
internetten
güncelleye-
bilirsiniz.

mak istendiğinde her seferinde sizi uyarır. Bu sayede hangi uygulamaların internet üzerinden ne tür bir iletişim yapacağına karar verebilirsiniz.

Eğer önceden belirli kullanıcılardan sisteminize gelebilecek olan dosyaları engellemek istiyorsanız Outpost (www.ag-nitum.com) iyi bir seçim. Bu firewall üzerinde ActiveX dosyalarının, Java-Applet'lerinin ve VisualBasic Script'leri-

nin kontrol altına alınmasını sağlayan bir içerik süzgeci yer alıyor. Yapılan ayarlar özel olarak farklı programlara kolaylıkla uygulanabiliyor.

Eğer karmaşık ayarlarla uğraşmak istemiyorsanız Tiny Personal Firewall yazılımını tercih edebilirsiniz. Bu araç web'de www.tinysoftware.com adresinde yer alıyor ve yeni başlayanlar için başarılı bir koruma sunuyor. Program üzerinden bi-

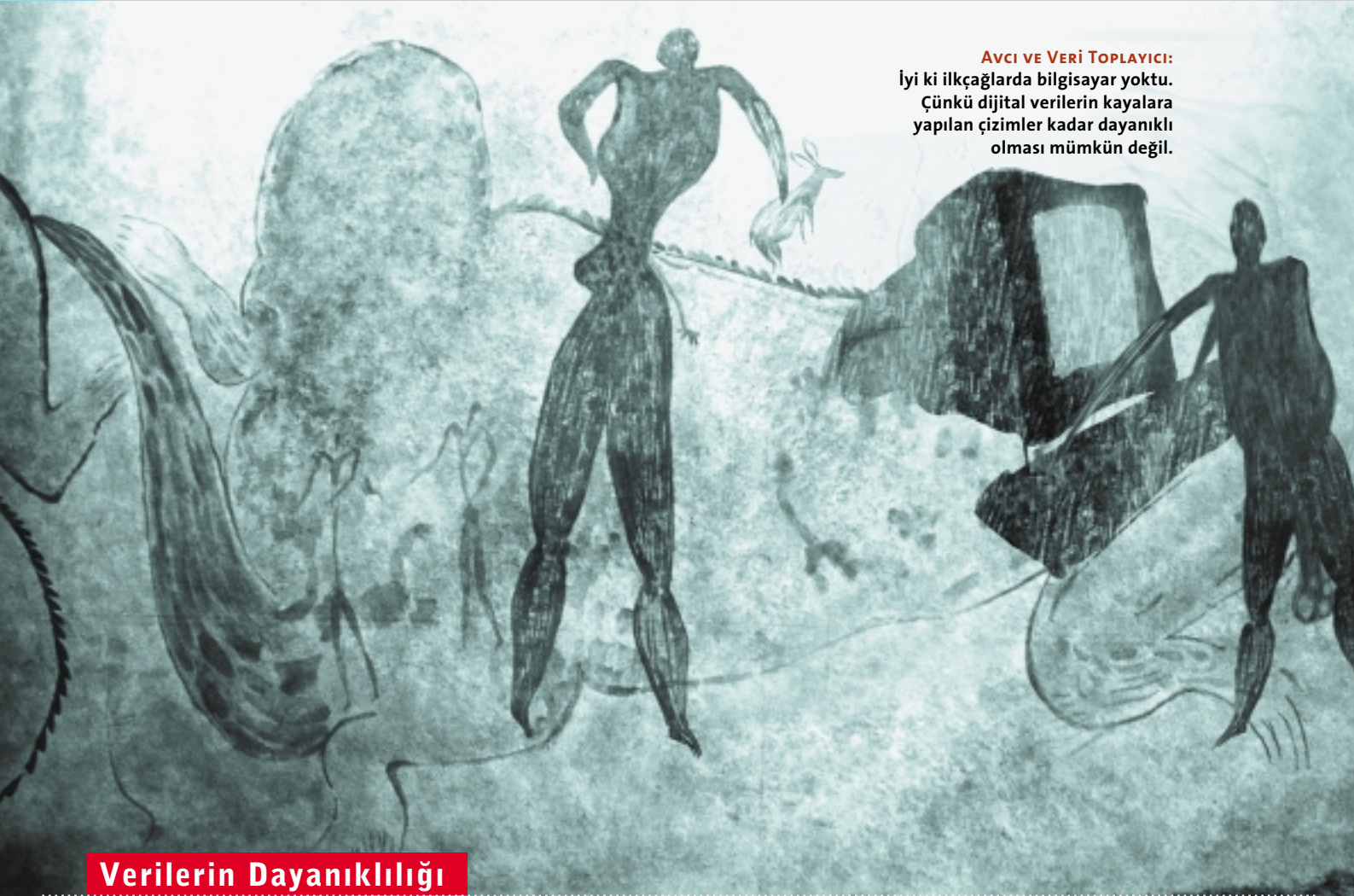
reysel ayarlar da yapılabiliyor ve bu sayede programın ağ port'ları hakkında bilgi edinmesi sağlanıyor.

Şifreleme ve saklama: Web'de güvenlik artık daha önemli

Eğer her gün çok sayıda mail alıp gönderiyorsanız mesajlarınızı meraklı gözlerden korumak için standart çözüm olarak kabul edilen Pretty Good Privacy'den (PGP) yararlanabilirsiniz. Ayrıca bu esnada web tabanlı ya da bilgisayar tarafından oluşturulan bir şifreleme arasında seçim yapmalısınız. Web tabanlı sürümde e-mail'iniz sadece gönderenden alıcıya uzanan yolda şifrelenir ve alıcıya açık bir biçimde iletilir. Diğer yöntemde ise ileti gönderici tarafından şifrelenir ve alıcıya da şifreli bir biçimde ulaştırılır. PGP şifreleme aracının en son sürümünü www.pgpi.org adresinden indirebilirsiniz. Ayrıca <http://mercan.cmpe.boun.edu.tr/~levi/AS97.HTM> adresinde program hakkında ayrıntılı açıklamalara yer veriliyor.

SR - MS / Murat Karslıoğlu, muratk@chip.com.tr

AVCI VE VERİ TOPLAYICI:
İyi ki ilk çağlarda bilgisayar yoktu.
Çünkü dijital verilerin kayalara
yapılan çizimler kadar dayanıklı
olması mümkün değil.

Verilerin Dayanıklılığı

Taş Devri İnternette Üstün

İlk çağlardaki mağara resimleri basit, ama sonsuza dek kalıcı. Bugün bizler çok daha fazla şey biliyoruz, ancak bilgilerimize özensiz davranıyoruz. Dijital çağda önemli veriler bir daha geri gelmemecesine kayboluyor. Bunun sonuçları ölümcül olabilir!

Altmış gün geçiyor ve bilgelik adına hiçbir ilerleme kaydedilmiyor: Bir internet sayfası ortalama olarak her iki ayda bir değişiyor ya da hiçlikte yok oluyor. İnsanlığın bu en büyük ve en modern veri koleksiyonu, kendisinden önceki başka her bir ortamdan daha düşük bir “yarılma müddeti”ne (atom fizikinden bir kavram) sahip. Atalarımız bilgilerine çok daha fazla özenli davranıyorlardı. Taş Devri’nin mağara resimleri 38 bin yıl sonra, erken dönem Homo Sapiens’in bizonlar ve “satir”ler (mitolojiden bir figür) ile uğraştığını gözler önüne seriyor. Kayalara yapılmış bir resim, bin web sayfasından daha fazla şey ifade ediyor: Taş Devri insanı hakkında biraz bilgi edinmek için, meraklı

gözler yeterli. Kullanımı bundan kolay başka bir şey olamaz.

Buna karşılık bizden sonra gelecek olanlar, bugünün birçok verisinden feragat etmek zorunda kalacaklar. Kayalara yapılan çizimlerin tersine, dijital bilgiler bir düğmeye basmak suretiyle silinebiliyor. Fiziksel bakımdan da modern bellek ortamları hızla eskiyor: Bir CD-ROM optimal depolandığında yüz yıl kadar, bir disket on yıl kadar dayanıyor... bir web sitesinde ise durum daha da kötü. Bu veri taşıyıcılar, onları okuyan cihazlarda da olduğu gibi, birkaç yıl içerisinde teknik bakımdan geride kalıyor. Eğer günümüz CD disklerinin zaman gelip de antik süs eşyası olarak değerlendirilmesi istenmiyorsa, daha uzun ömürlü veri taşıyıcılarına ve sis-

Verilerin Dayanıklılığı

temlere ihtiyaç var. Oysa adı ayyuka çıkarılan bilgi toplumu, bu sorunu görmezden geliyor.

Bu işlerle ilgili uzmanlar, doğal olarak, ancak hasar oluştuktan sonra işe koyuluyor. Bu durum, bellek ortamları için ölümcül bir hata! Kağıtta hasarlar oluşur ve önemli ölçüde tamir edilebilirken, manyetik bantlarda, CD'lerde ve disketlerde eskime süreçleri uzun süre göze çarpmıyor. Bantlar bir kere yapışkanlaştığında ya da İspanyol bilimcilerin yakın geçmişte keşfettikleri gibi CD'nin plastik muhafazası bir mantar tarafından kemirildiğinde, artık geriye dönüş olanaksız... İçerikler yok oluyor.

Yani dijitalleşme ile birlikte arşivleme sorununun kendiliğinden çözüleceğine inanmak safıktan başka bir şey değil. Marbach'taki Alman Edebiyat Arşivi demirbaş muhafaza şubesi yöneticisi Roland Kamzulak, örneğin yazarların elyazmalarını disket üzerinde muhafaza etmelerinden hiç de hoşnut değil: "Biz bugünden kalımlarla uğraşmaya başlayana dek, yazarların yapıtlarını oluşturdukları zamanki dosya formatları artık varolmayacak" şeklinde endişesini dile getiriyor.

Tüm bunlara bir başka sorun daha ekleniyor: Dijital verilerin yaşam süresi yalnızca ortamın dayanıklılığına değil, aksine ilgili donanım ve yazılımın dayanıklılığına da bağlı. Tüm veri demirbaşları zamanın güncel sistemlerine kopyalanıncaya kadar, sürücüler, işletim sistemleri, aygıt sürücüler vs. gerçekten dayanmak zorunda. Üretim döngülerini gitgide daha fazla kısaltan Microsoft'un sabırsızlığı göz önüne alındığında, bunun umutsuz bir girişim olduğu ortaya çıkıyor. Bununla karşılaştırıldığında Gutenberg'in İncil'leri da-

ha kalıcı.

Sürekli yeni dosya formatlarına geçişe bir alternatif, yeni bilgisayarları ve sistemleri eskilerini taklit eder duruma getirecek emulatörler olabilir. Ev bilgisayarı kullananlar emulatörleri kendileri için çoktan keşfetmiş durumda ve bunlarla Sinclair ZX81 ya da Commodore 64 gibi klasiklerden oyunları ve müzik dosyalarını güncel bilgisayarlarda çalıştırıyor.

Gelin görün ki, önemli verilere nasıl davranılması gerektiğini, Amerikan Havacılık ve Uzaycılık Dairesi NASA gözler önüne seriyor: NASA gizlice Wernher von Braun'un tek kullanımlık taşıyıcı raketi- nin tüm yapı planlarını ve üretim teçhizatını, yenisinden kullanılabilir Space-Shuttle lehine yok etmiş

bulunuyor. Böylelikle aya son inişten otuz yıl sonra NASA, bu dünyanın en güçlü taşıyıcı raketini yeniden üretmek ve böylece aya başka bir yolculuk düzenlemekten yoksun kalmış durumda.

Aynı şekilde, milyonlarca manyetik bantı katalog oluşturmada karton kutularda paketlemek, depolarda muhafaza etmek, ve orada unutmak, ihmalkarlığı daha az kötü sonuçlara yol açmış değil. Bantlar üzerindeki manyetik katmanların taşıyıcı folyodan ayrılması ya da yer yer şerit üzerine kopyalanması için yeterince zaman geçmiş bulunuyor. NASA yedekleme yapmadığı için, en azından 30 yıllık Amerikan Uzaycılık alanındaki belgeler yok olmuş durumda.

Düşsel çözüm: Dünya arşivi olarak internet

Almanya'da NASA'dan daha dikkatli ve daha ileri görüşlü olduğu sanılıyor: "Birinci derecede önemli kültürel varlıklar" denilen şeyler, belgeler, fotoğraflar ve mikrofilmler halinde fiçilere tikiyor ve Oberried yakınlarında nükleer silahlara karşı dirençli bir gümüş madeninde depolanıyor. Birileri son maden galerisindeki en arkadaki fiçi içinden orijini →

Bir kez daha aya gitmek zor:

NASA, o zamanki taşıyıcı raketle ilgili teknik verileri tahrip ederken bunu kesinlikle göz önüne almamış olsa gerek.

VERİ TAŞIYICILARININ DAYANIKLILIĞI

KERTİK DEĞNEĞİ

En önceki veri taşıyıcılar arasında avcı ve çobanların üzerine bilgiler kerttiği kemik ya da tahtadan ibaret çubuklar bulunuyordu.

en az 38.000 yıl

en az 27.000 Yıl

en az 4.700 Yıl

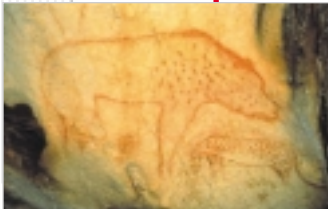
en az 3.800 Yıl

en az 2.300 Yıl

TAŞ LEVHALAR

M.Ö. 18. yüzyıldan taşta kazınmış zaman tanıklıkları günümüze kadar gelmiş bulunuyor...

MAĞARA RESİMLERİ

Orta Avrupa'daki en eski çizimler milattan 36 bin yıl önce yapılmış.

PARŞÖMEN

Üzerleri yazılı hayvan derileri eski Mısır 4. Hanedanlığına kadar (M.Ö. 2700) uzanıyor.

PAPİRÜS

İkibin yıldan eski papirüs yaprakları, antik Mısır'daki yaşamı gözler önüne seriyor.

Verilerin Dayanıklılığı

nal yazılı belgeye ihtiyaç duymadığı sürece, bu yöntem malul görünüyor. Cottbus'ta teknoloji felsefesi profesörü olan Klaus Kornwachs, bu tip eylemlerin anlamını kuşkuyla karşılıyor, çünkü "yorum için yardımcı araçlar olmaksızın, bu tip sıkı sıkıya depolama, devasa bir saçmalık."

ABD'deki Corbis firmasının planı bununla karşılaştırıldığında daha iyi düşünülmüş: Microsoft'un kardeş firması da, yaklaşık 65 milyonluk fotoğraftan ibaret koleksiyonunu Pittsburgh yakınlarında eski bir maden ocağında de-

tenin kodundan bir çıktıyı muhafaza etmiş olan bir arkadaş yardımcı olmuş, öyle ki sayfa yeniden yapılandırılabilmiş. Bugün www'nin başlangıç dönemlerinde nasıl olduğunu ve kendini nasıl geliştirdiğini biliyor olmamızı, Brewster Kahle'nin koleksiyon tutkusuna ve 1996 yılında www.archive.org adresi altında online kullanıma sunduğu "Internet Archive"ine borçluyuz. Geçen süre zarfında, arşiv, 10 milyardan fazla web sitesi ile dünyanın en büyük veritabanı yönünde gelişmiş bulunuyor.

Arşivciler her iki ayda bir kamuya açık interneti tarıyor ve yeni belgeleme malzemesi ekliyor. Örneğin 11 Eylül'deki terör saldırısıyla ilgili özel koleksiyonlar, tarihsel bakımdan tümüyle hakikati içermek iddiasında bulunmadan, Brewster Kahle'nin başvuru yaptığını "bir bin yılın sonunda bir

bütün olarak toplumumuzun aynası haline getiriyor."

Aynı şeyi, arama makinesi Google da, bu yılın başında Deja'nın eski Usenet arşivini sayfasında yeniden açarken amaçlamış değildi. Haber grubu katkılarında ibaret karışık koleksiyon, kullanıcıyı 1981 yılına kadar geri giden nostaljik bir geriye yolculuğa davet ediyor. Görece eski kullanıcılar belki Tim Berners-Lee'nin ilk katkılarını ya da Linus Torvald'in Linux projesinde işbirliği çağrısını hatırlayacaktır.

İnternet tarihçilerinin kafasını yalnızca verilerin çokluğu kurcalamıyor: Sayfalar ve içerikleri birbirleriyle bağlantılı, yabancı içeriğe işaret ediyor ya da sürekli değişiyorlar. Bu dinamizmi hemen hemen hiçbir geleneksel bellek ortamında yansıtmak olanaklı değil. Ufukta online haber magazinleri ya da forumlar gibi, öncelikle hareketli siteler için tatminkar bir çözüm görünmüyor. Telif hakları hakkındaki tartışma ise başlı başına bir sorun. ZEIT gazetesinin On-line eki teknik yöneticisi Peter Buhr, arşivleme sorununu "gelecek beş yılın en büyük zorluğu" olarak görüyor. Buhr bu arada gazetelerde şimdilik yalnızca orta vadeli, azami 15 yıllık bir web →

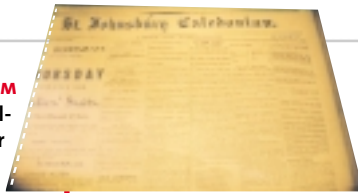
Varillerdeki kültürel varlık

Alman kültürel varlığını yok olup gitmekten, ama aynı zamanda gelecek erişimlerden bir maden ocağı koruyor.

poluyor, ama bu benzersiz zaman tanıklarını basitçe dış etkilere karşı korumak ile yetinilseydi, firmanın sahibinin adı Bill Gates olmazdı herhalde. Corbis bunun yerine internetten resim arşivi olarak yararlanıyor. Ünlü, dili dışarıda Einstein resmi ya da Holocaust resimleri gibi hazineler yitip gitmeye karşı korunuyor. İki milyondan fazla resme www.corbis.com adresinden ulaşılabilir, bu sayı giderek artacak.

Corbis.com gibi projeler, dünya arşivi olarak internet düşünüyü ayakta tutuyor. Ama web'in bir kere yuttuğu her şeyi, kaçınılmaz bir biçimde yeniden tükürmediğini World Wide Web'in mucidi Tim Berners-Lee'nin kendisi saptamak zorunda kalmış: Onun ilk HTML sayfası, kendi buluşunun enginliğinde yitip gitmiş. Bu durumda kendisine bu tarihsel si-

MİKROFİLM
Hiç olmazsa bu analog bellek ortamı, uzun vadeli bir arşivleme için uygun görünüyor.

CD-ROM/DVD
Eskime testleri parıltılı diskler için yüzyıllık bir yaşam süresi ortaya çıkarıyor.

en az 550 Yıl

yaklaşık 500 Yıl

en az 175 Yıl

en az 107 Yıl

yaklaşık 100 Yıl

KALİTELİ YAZI KAĞIDI

19. yüzyıla kadar bu yazı kağıdı, çürümüş ve lapa olacak şekilde ezilmiş paçavralardan oluşuyordu.

FOTOĞRAF

Muhafaza edilmiş en eski fotoğraf, 1827'den kalma. O zamanlar resimler asfalt üzerinde ışıklandırılıyorlardı.

SELÜLOYT FİLM

Almanya'daki ilk filmi 1895'de Stadanowski biraderler çekmişti. Filmin orijinali Federal Film Arşivi'nde bulunuyor.

Verilerin Dayanıklılığı

arşivleme ihtiyacı teşhis edebiliyor. ZEIT şimdilik online içeriğinin backup güvenliği ile yetinirken, yalnızca bir katkının en güncel sürümünü hazır bulundurmakla yetinmiş oluyor.

Veri depolama sorunundaki bu güvensizlik, yalnızca bu haftalık gazeteye mahsus değil. Süddeutsche Zeitung'un harici arşiv hizmeti www.sueddeutsche.de'nin gündelik sunumlarından yalnızca küçük bir kesit içeriyor.

Kitap dağıtıcısı Amazon, bu bağlamdaki tutumu hakkında bilgi bile veremiyor. Açıklık yalnızca yasa tarafından verileri belirli bir zaman için muhafaza etmeye zorunlu kılınan meslek gruplarında hakim. Bunlar arasında kayıtlarını son röntgen çekiminden 30 yıl kadar sonra da sunmak zorunda olan radyologlar bulunuyor.

Karar vermek zor: Veri çöpü mü, kültürel varlık mı?

Üçüncü ve en büyük sorunu, ki tüm arşivleme uzmanları bu konuda hemfikir, ZEIT-Online'dan Peter Buhr dile getiriyor: "Veri depolamada esas zorluk o kadar çok teknikle ilgili değil, aksine yoğun bir seçme ve filtreleme ile karşı karşıya bulunmamızda yatıyor." Bu yüzden bir kredi kartı boyutlarındaki alana 3,4 terabyte sığdıran holografik veri bellekleri şimdiden start almaya hazırlanıyor.

Araştırma laboratuvarlarında, günün birinde bilgilerin suretini otomatikman her seferki güncel dosya formatların-

da oluşturan mekanizmaları harekete geçirecek sistemler tartışılıyor.

Eksik olan, neyin, hangi dizaynda, hangi tarzda ve ne kadar süreyle depolanacağını önceden belirleyen uygulanabilir bir sistem. Ancak bilginin yararının mı, talebin mi yoksa iktisadi bakış açısının mı öncelikli olduğuna kim karar verecek? Bu dosyaların muhafaza edilmesinin ve iletilmesinin bin yıl içinde de anlamlı olacağını kim garanti edebilir?

Teknoloji filozofu Klaus Kornwachs kurumların

"sabit değerleri esas alan ve seçimin bağlantılarını ve nedenlerini birlikte sunan" sıkı bir seçime gitmesini talep ediyor. Ancak, böyle olunca da söz konusu kurumlarda, kimlerin ebedi iddiaya sahip dünya bilgisinin ne olduğuna karar vereceği sorusu yanıtlanmış olmuyor.

Öncelikle şunu unutmamak gerekiyor: Dijital arşivleme yalnızca bilgileri muhafaza etme olanağı sunmuyor, aksine bilgileri rahatlıkla silmeye de izin veriyor. Marbach'taki Alman Edebiyat Arşivi'ni, 540 bin kitabı ve 22 milyon tek sayfalık belgesiyle, yakmak oldukça büyük bir sansasyon yaratabilecekken, elektronik olarak arşivlenmiş verilerde az sayıda göze çarpan işlem ve tıklamalar bu iş için yeterli oluyor.

Aynı fikir 1998'deki Almanya'daki hükümet değişikliğinden kısa bir süre önce başkanlıktaki birinin de aklına gelmiş olsa gerek: FDP (Liberal Parti) politikacısı Burkhard Hirsch çevresinde oluşturulan bir özel araştırma komisyonunun raporuna göre, bilgisayar verilerinin üçte ikisi "bilinçli ve koordineli olarak" silinmiş bulunuyor. Tarihin cilvesine bakın ki, tam da doktora yapmış bir tarihçinin, Helmut Kohl'ün başkanlığındaki bir federal yönetimin verileri silinmiş bulunuyor.

KK / Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.cocm.tr

Kitapların kalıcılığı: Asitsiz kağıt şimdiye kadar tüm dijital bellek ortamlarından daha uzun süre dayanıyor ve oynatma cihazlarına gerek duymuyor.

ASİTLİ KAĞIT

Bu kağıt 30-40 yıl sonra parçalanıyor. Asitsiz kağıt yaklaşık 300 yıl dayanıyor.

yaklaşık 80 Yıl

GAZETE KAĞIDI

Eski kağıt, ahşap malzeme ve doldurma maddelerinden ibaret karışım, gazetelerin 20 yıl içinde tahrip olmasına neden oluyor.

yaklaşık 30 Yıl

yaklaşık 20 Yıl

İNTERNET SAYFASI

Ortalama olarak bir site her 60 ila 70 gün içinde değişiyor ya da topyekun yok oluyor.

yaklaşık 10 Yıl

yaklaşık 60-70 gün

MANYETİK BANTLAR VE DİSKLER

Dış dünyayla ilişkisi kesilecek şekilde sıkı sıkıya kapatılmış sabitdiskler, uzun ömürlü manyetik bellek ortamları.

DİSKET

Yeniden yazılabilir bu ortam, verilerini on yıl, daha sık kullanıldığında beş yıl içinde kaybediyor.

Online Tatil Rehberi

Tatil İçin Sörf Yapın!

Bir turizm şirketinden diğerine koşturmak gazete sayfaları arasında küçük ilanlar içinde en uygun tatil seçeneğini kovalamak eskide kaldı. Artık tatilinizi bilgisayar başından planlayabilirsiniz.

Artık mayıs ayı içindeyiz. Yani kapıdan baktıran mart ve yağmur ayı nisan çoktan geride kaldı. Bundan sonra ısınan hava ile birlikte çalışmak da iyice zorlaşacak. Dolayısıyla tüm yılın yorgunluğunu atmak için uzun zamandır beklediğiniz tatil için planlar yapmanın zamanı artık geldi. Tatil yapmak ne kadar güzel olsa da, onu planlamak her zaman en zor ve uzun süreli araştırmalar gerektiren sıkıcı bir iş olmuştur. Bunun için önce istediğiniz tatil şeklini belirlemek, daha sonra da elinize bir kalem alıp gazeteden uygun kalitede , tercih ettiğiniz bölgede bir tatil köyü, otel ya da pansiyon gibi bir konaklama yeri belirlemeniz gerekir. Tabii ki bunu yaparken ayırdığınız bütçenizi aşmamaya da dikkat etmeniz gerekir.

Gazetedeki onlarca ilan arasında dolaşırken ve tüm bu kriterlere dikkat etmek zorundayken istediğiniz doğru bir tatili seçebilmek de zorlaşabilir. Dolayısıyla bu se-

ne bir değişiklik yapın ve klasik tatil planlama şeklinizle birlikte gazete, broşür ya da katalogları da bir kenara bırakıp bilgisayarınızın başına oturun ve tatilinizi online olarak planlayın. Üstelik bu şekilde bir turizm şirketinden diğerine dolaşmadan, ağız sıkı laf yapan görevlilerin sizi yanlış yönlendirmesine maruz kalmadan ve tam anlamı ile özelliklerini bilmeden tatil yerini seçmek zorunda da kalmadan tatilinizi planlayabilirsiniz.

Sakin ve serin doğanın kucağı mı? yoksa sıcak kumlar ve deniz mi?

Eğer kafanızda çevreden duyduğunuz ya da daha önce gittiğiniz ve memnun kaldığınız bir tatil beldesi varsa seçim yapmak sizin için daha kolaydır. Ancak farklı yerler keşfetmek ya da daha önce hiç yapmadığınız türden bir tatil özlemi kuruyorsanız, bunun için planlamaya bir tatil şekli belirleyip devam etmeniz daha iyi olacaktır. Ye-

şillikler içinde serin çam kokularının içinde sakın bir tatilin ya da sıcak kumların serin denizlerle kucaklaştığı bir yerin özlemini çekiyor olabilirsiniz. Belki de tatil sizin için dinlenmek değil eğlenmek anlamına da geliyor olabilir. İşte tüm bunlara karar vermek için internet üzerinde yer alan www.tatildergisi.com adresini ziyaret edebilirsiniz.

Tatil Dergisi: Burada mavi tur, kaplıcalar ve kış turizmi üzerine çok detaylı bilgilere ulaşabilirsiniz. Ayrıca İstanbul içi tüm seyahat acentelerinin telefonları da yine bu sitede yer alıyor. Sitenin ana bölümünü oluşturan İller ve Turizm bölümü ise tüm illerimiz ve gezilecek yerleri hakkında çok geniş bilgiler sunabiliyor. Bunun için sadece herhangi bir il üzerine tıklamak yeterli oluyor. İlk açılan ana sayfa üzerinde yer alan bölgelere ayrılmış harita üzerinden ise konaklama için tatil, köyleri, otel ve pansiyonların, tüm detaylı bilgileri ile telefon ve

adreslerine ulaşmanız da mümkün oluyor. Bu sitenin dışında aşağıdaki benzeri hizmet veren diğer sitelerden de yararlanabilirsiniz.

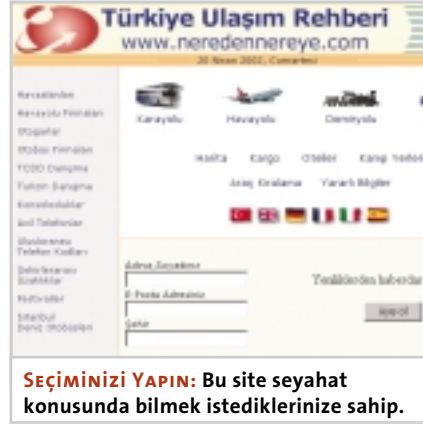
www.gezi.com.tr
www.gezikolik.com
exploreturkey.com
www.gizlicennetler.com
www.turizm.net
www.gezgin.com
www.dunyaturum.com
www.seyahatname.com.tr

Ulaşım için en doğru olanı seçin: toprak, su ya da hava!

Her ne tür tatil seçmiş olursanız olun, mutlaka oraya nasıl ulaşacağınız da verilmesi gereken kararlar içinde yer alacaktır. Eğer bir turizm şirketi ile anlaşacaksanız bu durumda ulaşımınızı da onlar sağlayacaktır. Bu bir bakıma ekonomik de olabilir. Çünkü çoğu şirket yapacağınız 1 haftadan daha uzun tatiller için ulaşım ücreti almayacaktır.

Karayolları Genel Müdürlüğü: Ancak bu seçenekte gidiş ve dönüş tarihleri açısından tur şirketine bağlı kalacağınız gibi gittiğiniz yerde çeşitli tarihi ve turistik yerleri görmek için de oldukça yüklü bir ek seyahat harcaması yapmanız gerekebilir. Dolayısıyla otomobilin ve uzun yol tecrübeniz varsa kendi arabanız ile tatile çıkmak da

bir seçim olarak belirlenebilir. Bu durumda gittiğiniz yerde özgürce dolaşmanız da mümkün olur. Yol bilgisi konusunda ise eğer zayıfsanız yine de endişelenmenize gerek yok. Karayolları Genel Müdürlüğü'nün www.kgm.gov.tr sitesini ziyaret ede-

SEÇİMİNİZİ YAPIN: Bu site seyahat konusunda bilmek istediklerinize sahip.

rek kendinize daha önceden bir yol haritası çıkartabilirsiniz.

Türkiye Ulaşım Rehberi: Eğer hem bir tur ile anlaşmadınız hem de kendi arabanız ile gitmeyi düşünmüyorsanız bu durumda da bir toplu taşıma seçeneği seçmek durumunda kalacaksınız demektir. Trenin rahatlığı, uçağın hızı, deniz yollarının zevki ya da otobüsün konforu arasında bir seçim yapmakta zorlanıyorsanız ve nereye nasıl daha rahat gideceğinizi düşünüyorsanız bu

durumda da www.neredennereye.com adresindeki Türkiye Ulaşım Rehberi sitesini ziyaret edebilirsiniz. Bu siteden tüm ulaşım şekillerinde tüm şirket adlarına ve telefon numaralarına ulaşabilir ve istediğiniz güzergahlarda sefer yapıp yapmadıklarını öğrenebilirsiniz.

Koltuğunuzdan bile kalkmadan otel rezervasyonunuzu yaptırın

Tabii ki daha önce de belirttiğimiz gibi ulaşım ile ilgili yapacağınız ayarlamalar sadece ulaşımı kendiniz çözeceğiniz durumlarda gerekli olacaktır. Aksi durumda zaten gideceğiniz büyük tatil köyleri ve lüks oteller size bu hizmeti sağlayacaklardır. Bu aşamada artık tatilinizi yurtiçinde mi yoksa yurt dışında mı geçirmek istediğinize karar vermeniz gerekir.

Otel Rehberim: Tercihinizi yurt içi turizminden yana kullanmanız durumunda otel rezervasyonunuzu online olarak yapabilmemiz için güvenilir ve geniş bilgi içeriği kriterlerini de göz önüne aldığınızda www.tatilborsasi.com ve www.otelrehberim.com'u rahatlıkla kullanabilirsiniz. Zaten diğer benzeri siteler de neredeyse 3 aşığı 5 yukarı benzer bir mantıkla hizmet verirler. Bu yüzden şimdi www.otelrehberim.com üzerinde yapacağımız örnek online rezervasyon işlemi diğer siteler üze-

Sadece İnternet Değil!

İnternete sadece ba lanmay n, nterneti ya ay n. www.turk.net portal ile interaktif d nyan n par as olun! Bu evirdi iniz, İnternet hayat n z n yeni bir sayfas olsun.

Sizlere Turk Nokta Net dünyasını sunuyoruz. Turk Nokta Net dünyası, Türkiye'nin en iyi kategorize edilmiş bilgilerinin bulunduğu, bu bil-

gilere telefonların SMS ve WAP özellikleriyle, özellikle de avuç içi bilgisayarlarla her yerden ulaşabildiğiniz bir yapıya sahip. Tüm bunların dışında Turk Nokta Net, hiç durmadan düzenli bir biçimde değişiyor, yenileniyor.

Derginiz CHIP, bu renkli dünyanın kapılarını sizler için aralayarak en azından içeride neler olduğunu görmeyi istiyor. Derginizin bu sayfasındaki bilgilerle bir ay boyunca ücretsiz olarak bu kat-

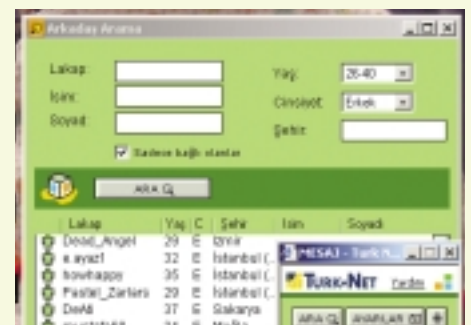
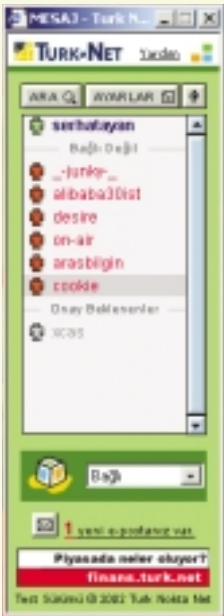
ma değerli hizmetlerden faydalanabileceksiniz. Bu hizmetlerin yanında Turk Nokta Net'in internet erişimini de denemek isterseniz tek yapacağınız şey kredi kartı bilgilerinizi bize bildirmek. Bu sayede bir ay içinde deneme amaçlı kullanabileceğiniz 30 saat internet erişimine kavuşmuş oluyorsunuz..

Deneme aboneliğini nasıl kullanacaksınız?

Bu sayfada size vermiş olduğumuz güvenlik numarası, www.turk.net deneme aboneliğinizi başlatmanın en kolay yoludur. Eğer bir internet bağlantınız varsa bu numarayı www.turk.net/netweb adresindeki kutucuğa yazarsanız aboneliğiniz birkaç saniye içinde başlamış olacaktır. Turk Nokta Net Net.WEB aboneliği ile yukarıda saydığımız tüm katma değerli hizmetlere ulaşabilir ve bunlardan faydalanabilirsiniz. Bu hizmetlerin hepsi size bir ay süreyle sınırsız olarak sunulmaktadır. Eğer bir internet bağlantınız yoksa veya Turk Nokta Net'i denemek istiyorsanız yapacağınız

tek şey bu güvenlik numarasını verirken yanınızda kredi kartınızı bilgilerinizi de bildirmeniz. Bu durumda 30 saat ücretsiz İnternet bağlantısına kavuşacaksınız ve kredi kartınızdan bir ay ya da 30 saat internet bağlantınız bitinceye kadar hiçbir ücret alımı yapılmayacak.

Dilerseniz deneme aboneliğinizi 212 337 77 77 numaralı çağrı merkezimizden de başlatabilirsiniz. Bir ayın sonunda eğer kullanımınızı sona erdirmek istediğinizi belirtmezseniz aboneliğiniz net.WEB planından 4 milyon TL çekilerek devam ettirilecektir.

Ücretsiz Posta Grubu Hizmeti: Yahoo Groups

Online Tartışma Siteleri

Sanal bir tartışma ve yardımlaşma platformu oluşturan posta grupları ile eski arkadaşlarınızı tekrar bir araya toplayabilir, benzer düşüncelerdeki insanları yakınlaştırebilir veya çeşitli sorunlara çözümler arayabilirsiniz.

Lise öğrencilerinin üzerinde uzlaştıkları tek konu, belki de hayatlarının sonuna kadar birbirlerinden ayrılmayacaklarıdır. Ancak mezun olduktan sonra üniversite, iş derken herkes kendi yolunu çizer ve bir şekilde aradaki bağlantı kaybolur. Ancak günümüz teknolojisi ile bu bağlantıyı sanal da olsa yeniden kurmak mümkündür. Herkese açık olan posta grupları sayesinde eski arkadaşlar tek bir çatı altında toplanabilirler.

Posta grupları etkili bir şekilde kullanıldığında öğrencilerden, iş verenlere kadar çok geniş bir yelpazeye dahil kullanıcıların isteklerini karşılayacak ve hatta hayatlarını kolaylaştıracaktır. Örneğin önceki seneki sınav soruları, ders notları grup adresine gönderilerek tüm üyelerin bu bilgilerden faydalanması sağlanabilir veya toplantı saatleri ve görevler tüm çalışanlara tek bir e-posta ile gönderilebilir.

Dünyadaki en büyük portallardan biri olan Yahoo, ücretsiz e-posta hizmetinin haricinde bir de ücretsiz posta grubu hiz-

meti sunuyor. Bir Yahoo ID ve bir e-posta adresine sahip olan herkes istediği başlık altında ve istediği içeriğe sahip gruplar hazırlayabilir. Grup oluşturulması ve yönetilmesi esnasında Yahoo'nun kendi hazırladığı ara yüz kullanıldığı için HTML veya özel başka bilgilere gerek yoktur. CHIP, bu yazı içerisinde tasarım aşamasından başlayarak grupların nasıl oluşturulacağı, kullanıcı ve grup yönetimi hakkında bilmeniz gerekenleri gösteriyor.

İlk adım: Grup tasarımında dikkat edilmesi gerekenler

İlk olarak posta grubu oluşturmak istediğiniz alanda başka bir tartışma listesi olup olmadığını kontrol etmelisiniz. Çünkü halihazırda binlerce kurulu tartışma listesi vardır ve aynı amaçla daha önceden kurulmuş bir listenin benzerini veya aynısı hazırlamak da pek anlamlı olmayacaktır. Bunun için ister Yahoo Grup dizinini kontrol edebilir ister bu dizin içerisinde istediğiniz konuyu aratabilirsiniz. Grup oluşturma-

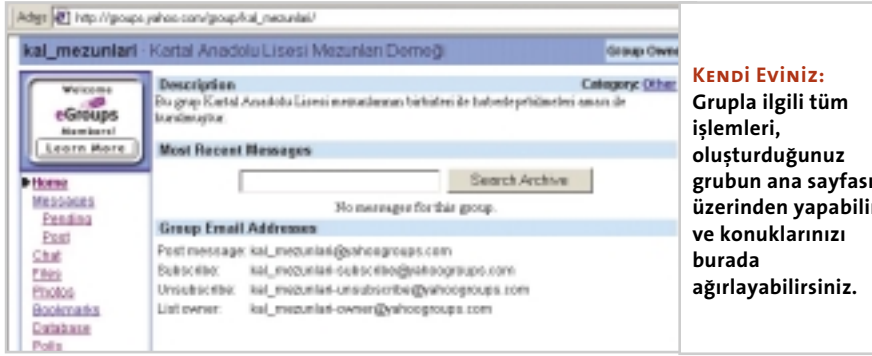
mak istediğiniz alana karar verdikten sonra grubun amacına uygun olarak kısa ve açıklayıcı bir isim bulmalısınız.

Artık bir konuda grup oluşturmaya karar verdiyseniz ve bu sorumluluğu alabileceğinizi düşünüyorsanız www.yahoo.groups.com adresindeki "Start a new group" bağlantısına tıklayarak, grup oluşturma yönünde ilk adımınızı atabilirsiniz. Ancak online olarak gerçekleşen bu işlem sırasında vakit kaybetmemek için bazı kararları önceden vermenizde fayda vardır.

Grubu oluştururken göz önünde bulundurulması gereken diğer bir nokta ise grubun üyelerini belirlemektir. İsterseniz kendi adres defterinizdeki kişileri Yahoo Groups'a aktarabilir veya isteyen her kullanıcının sizden davet beklemeden kayıt olmasına izin verebilirsiniz.

İpucu: Kullanıcıların kendilerinin kayıt olmasına izin verilen açık abonelik sistemindeki herhangi bir gruba dahil olmak için yapmanız gereken tek şey "grupismi-subscribe@yahoogroups.com" biçiminde-

Posta Grupları

ki bir adrese boş bir e-posta göndermektir. Buradaki grup ismi yerine dahil olmak istediğiniz grubun ismin, örneğin "kal_mezunlari" yazmalısınız. Kayıt işlemini tamamlamak için yapmanız gereken en son işlem ise size gelen onay mesajını geri göndermektir.

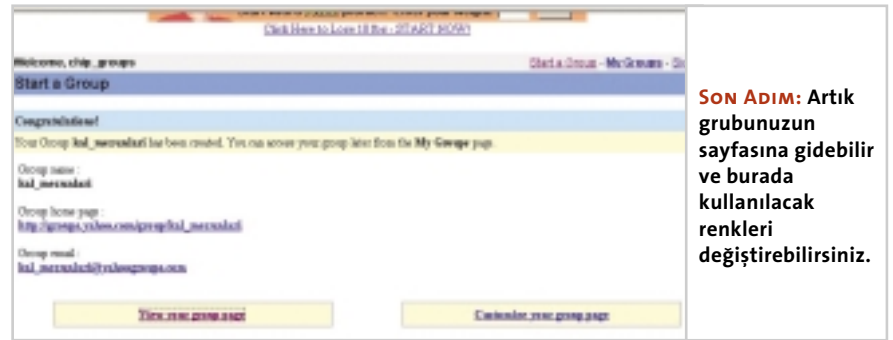
Söz konusu kararlardan en önemlisi, tartışma listesinde moderator yani yöneticinin bulunup, bulunmayacağıdır. Yöneticinin görevi, tüm mesajları gruba gönderilmeden önce incelemek ve uygun olmayanların üyelere gönderilmesini engellemektir. Aslında bu soruya verilecek cevap tamamen listeye ayırmayı planladığınız zamanla ilgilidir. Düzenleyicisi olmayan liste tamamen aboneleri tarafından tanımlanır. Eğer sizin tartışma listeniz çok belirli bir konuya sahipse gruba gelip, giden mesajları takip etme gereği duymayabilirsiniz.

İkinci adım: Posta grubunu oluşturma

Artık grupla ilgili kararları kafanızda topladığınız göre "Start a new group" bağlantısına tıklayarak yeni bir grup oluşturmaya başlayabilirsiniz. Grup oluşturma ilk aşamasında dört adımdan oluşan bir sihirbaz sizi karşılayacaktır. Bu sihirbazın ilk adımında grubunuzu oluşturmak istediğiniz kategori seçmelisiniz. Bunun için istediğiniz kategori bağlantısına, buradaki örnekte *School&Education* kategorisini kullanacağız, tıklayarak bir sonraki pencereye geçebilirsiniz. Birinci işlemin devamı niteliği taşıyan bu pencereden ise biraz önce seçilen kategoriye ait bir alt kısım seçmelisiniz. Yaptığınız kategori seçimlerinin doğruluğunu onaylamak için bir sonraki pencerede bulunan "Place my group in..." bağlantısına tıklayın.

Sihirbazın ikinci adımında ise oluşturduğunuz bu grup için grup sayfasında ve arama sonuçlarında ekrana gelecek bir isim yazmalısınız. Daha sonra tek bir e-posta adresi üzerinden tüm üyelere mesaj göndermek için, grup ismi ile uyumlu bir

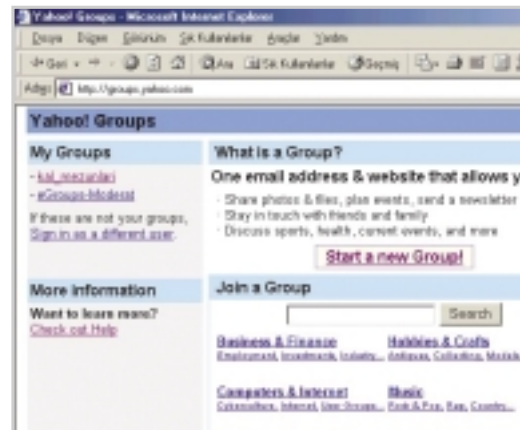
e-posta adresi girmelisiniz. Söz konusu e-posta adresinin daha önceden hazırlanmış olmasına gerek yoktur. Yahoo buraya gireceğiniz e-posta hesabını otomatik olarak oluşturacaktır. Daha sonra yine aynı pencere üzerindeki "Describe your group" ku-

tusuna, grup sayfanızın en üstünde ekrana gelecek olan kısa bir açıklama girin. Daha sonra grup üyelerinin mesajlarını etkilemeyecek de olsa grupta kullanılacak dili seçmelisiniz.

Grup ve kullanıcı seçenekleri, üye yönetimi ve kullanıcı hakları

Grubun temellerinin atıldığı ikinci adımdaki "Select directory listing type" başlığı

altındaki "Listed" seçeneğini işaretleyerek hazırladığınız grubun tüm Yahoo grup üyeleri tarafından görünmesini veya *Unlisted* seçeneğini kullanarak bu grubun dizin içerisinde yer almamasını sağlayabilirsiniz. Daha önce de bahsettiğimiz gibi grubun en önemli özelliklerinden biri üye yönetimidir. "Select membership type" başlığı altındaki Open (Açık), Restricted (Kontrollü) ve Closed (Kapalı) üyelik seçeneklerinden birini kullanabilirsiniz. Açık üyelik sisteminde isteyen herkes grubunuza üye olabilirken, kontrollü sistemde kişilerin üye olabilmeleri için sizin onayınız istenmektedir. Kapalı sisteminde ise sadece sizin davet ettiğiniz kişiler grubunuza üye olabilir ve bu seçimi ileride değiştirme imkânına sahip değilsiniz. Burada bulunan

bir alt seçenek ise kullanıcıların kendi e-posta adreslerini gizleme imkânı tanımaktadır ki bu kullanıcılar gruba e-posta ile mesaj gönderemezler. Son olarak grupta, daha önce değindiğimiz düzeltme olup olmayacağını belirleyebilirsiniz. Bunun için Unmoderated, Moderated veya Newsletters seçeneklerinden birini işaretleyebilirsiniz. Şayet Newsletters seçeneğini seçerseniz, gruba sadece siz mesaj gönderebilirsiniz. Yani diğer üyeler sadece okuyucu olarak katılabilirler.

Sihirbazın üçüncü adımında Yahoo profilinizi ve daha önce girdiğiniz e-postalardan birini seçtikten sonra grup oluşturma sürecinin son adımına geçmek üzere *Continue* düğmesine tıklamalısınız. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerinden, gruba katılmasını istediğiniz maksimum 50 tane e-posta girebilir ve gruba yeni, üye olanlar için bir hoş geldin mesajı hazırlayabilirsiniz. Maksimum 300 karakterden oluşabilen bu mesaj grubun içeriğini ve amacını yeni kullanıcılara açıklayarak nitelikte olmalıdır. Grup oluş-

turma sürecinde yazılan tüm mesajları ve ayarları ileride istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz.

DİKKAT! Oluşturulan grup bir süre Yahoo tarafından takip edilecek, gereksiz veya hatalı bulunursa sistemden silinecektir.

Grup ana sayfası ve gelişmiş kullanıcı yönetimi

Grup oluşturulduktan sonra grup ana sayfası ekrana gelecektir. Buradan Yahoo Groups'un sunduğu tüm fonksiyonlara ulaşılabilir, grup ayarlarını ve kullanıcı özelliklerinizin tümünü değiştirebilirsiniz.

Sesli ve yazılı sohbet, online dosya ve fotoğraf saklama, veritabanı, sık kullanılanlar listesi, takvim Yahoo'nun gruplar için sunduğu hizmetler arasında sayılabilir. Kullanıcılar, online chat aracını kullanarak birbirleri ile sesli veya yazılı olarak sohbet edebilirler. Bunun haricinde Yahoo her gruba, sahip olduğu dosyaları saklayabilmesi için 20 MByte'lık bir alan atıyor. Böylece kullanıcıların dosyaları online paylaşarak gereksiz trafik oluşması engelleniyor. Düzeltmenin kontrolü altında olmak kaydı ile her kullanıcı bu sayfaya istediği gibi dosya yükleyebilir veya alt klasörler oluşturabilir. Ancak moderatör isterse kullanıcıların bu servislere erişmesini engelleyebilir.

Birbirinden oldukça uzakta yaşayan arkadaşların online bir fotoğraf albümü oluşturulmalarına imkan tanıyan Photos ise, Files kısmı ile benzer özelliklere sahip. Buradaki bir diğer kullanışlı fonksiyon ise grup toplantılarının online olarak planlanmasına ve böylece ortak kararlar alınmasına imkan tanıyan Calendar, yani takvimdir. Grubun sunduğu en önemli fonksiyonlardan biri ise Poll, yani oylamadır. Bu sayede hazırlayacağınız sorular ile kullanıcıların belirli konulardaki düşüncelerini alabilir ve istatistikler tutabilirsiniz.

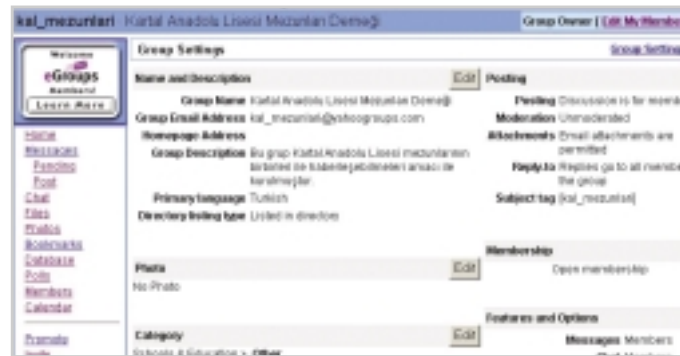
Grup yöneticileri diğer kullanıcıların davranışlarından sorumludurlar ve kişilerin haklarını istedikleri gibi sınırlayabilirler. Örneğin Members penceresinden grup üyelerini inceleyebilir, kullanıcıları silebilir ve gruba bir daha üye olmalarını engelleyebilirler. Invites penceresini kullanarak istediğiniz kişilerin gruba üye olmalarını sağlayabilirsiniz.

Group Settings penceresini kullanarak da grubu oluştururken yaptığınız tüm ayarları kontrol edebilir ve memnun kalmadıklarınızı istediğiniz zaman değiştirebilirsiniz.

Kişisel bilgilerin yönetimi ve posta seçenekleri

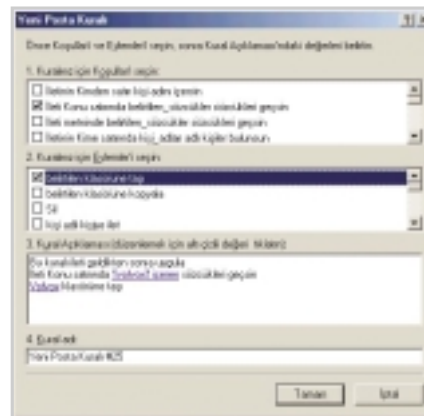
Grup penceresinin sağ üst tarafında bulunan *Edit My Membership* bağlantısına tıklayarak kişisel bilgilerinizi güncelleyebilir ve ayarlarınızı değiştirebilirsiniz. Buradan Yahoo profilinizi ve grup içerisinde kullanılacak e-posta adresinizi değiştirebilir veya yeni adresler ekleyebilirsiniz.

Ancak buradaki en önemli nokta e-posta kutunuzun gereksiz yere işgal edilmesini engelleyecek olan Message Delivery, Message Format ve E-mail Notification ayarlarıdır.

GRUP AYARLARI: Grup isminden ana sayfa renklerine kadar tüm değişiklikleri Group Settings penceresini kullanarak istediğiniz gibi gerçekleştirebilirsiniz.

rıdır. *Message Delivery* altındaki seçenekleri kullanarak tüm mesajların ayrı ayrı, aynı gün içerisinde gönderilen mesajların size tek bir ileti içerisinde, sadece yönetici tarafından hazırlanan özel notların gönderilmesini veya hiçbir şekilde e-posta gönderilmemesini sağlayabilirsiniz. *Message Format* başlığı altındaki seçenekler ise size gönderilen tüm mesajların HTML biçimine döndürülmesini veya olduğu gibi bırakılmasını sağlayabilir. Son olarak da *E-mail Notification* seçenekleri ile de gruptan ayrılan veya gruba yeni giren kişileri veya onay bekleyen mesaj/üyelik olup olmadı-

KURAL SİHİRBAZI: Gruplardan gelen iletilerin kurallar yardımıyla özel klasörler içerisine otomatik olarak taşınması sağlanabilir.

ğını bildiren mesajların hesabınıza gönderilmesini sağlayabilirsiniz.

İletiler için Outlook Express ve Outlook 2000 istemci ayarları

Şayet çok aktif bir gruba üyeyseniz ve erişim adresi olarak da POP3 sunucusu kullanan e-posta hesabınızı verdiyseniz gelen kutunuz oldukça karışacak demektir. Ancak Outlook Express veya Outlook kullanıyorsanız, istemci gelen iletilerin kuralları yardımıyla otomatik olarak ayıklandıktan sonra özel bir klasör içerisine taşınmasını

sağlayabilirsiniz. Outlook Express: İlk olarak söz konusu gruptan gelen iletilerin saklanacağı bir klasör oluşturmalısınız. Bunun için yerel klasörler altına farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve açılan nesne menüsündeki *Yeni Klasör* komutunu çalıştırdıktan sonra klasör için uygun bir isim verin. Daha sonra *Araçlar/İleti Kuralları/posta* komutunu çalıştırın. Bir kural oluşturmak için *Yeni* düğmesine tıklayın ve birinci adımda koşul olarak "İletin kimden satırı kişi adını içersin" seçeneğini işaretleyin. İkinci adımda "Belirtilen klasörüne taşı" eylemini seçin ve son olarak üçüncü adımda da gönderen kişiyi (Grup ismi) ve iletinin taşınacağı klasörü seçin.

Outlook 2000: İlk olarak Outlook Express'dekine benzer bir şekilde yeni bir klasör oluşturun ve daha sonra yeni bir kural oluşturmak için *Araçlar/Kural Sihirbazı* komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki *Yeni* düğmesine tıklayın ve takip eden penceredeki listede bulunan listeden "Bilinden gelen yeni iletileri taşı" türünü işaretleyin. Kural açıklaması kısmını kullanarak kimden gelen iletilerin nereye taşınacağını belirtin ve daha sonra *İleri* düğmesine tıklayın. Ekrana gelen direktifleri takip edin ve daha sonra kural için bir isim oluşturduktan sonra *Son* düğmesine tıklayarak kuralı tamamlayın.

Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

Peter Glotz'un Gelecek Senaryosu

Dijital Kapital

Gitgide artan dijitalleşme çağında, özgür ve çatışmasız bir toplum söz konusu olamaz. Aksine yeni kültür çatışmaları olacak ve toplumumuzu bölecekler.

2000 yılında yeni ekonominin iflasından sonra, hayallerinden arınmış finans yöneticileri ve gelecek araştırmacıları her şeyin aşağı yukarı aynı kalacağını ilan ediyor.

Ben tersini iddia ediyorum: Çünkü zamanında Gutenberg'in bulduğu hareketli harflerde olduğu gibi, bir "medya dönüşümü" içine giriyoruz. Bu dönüşümün etkilerini ancak 2009 yılından itibaren hissedeceğiz.

O zaman geldiğinde, emektar endüstri kapitalizminin yerini "dijital kapitalizm" almış olacak ve zamanı dört temel eğilim belirleyecek: Maddecilikten kopma, merkezîyetçilikten kopma, küreselleşme ve özellikle hızlanma... Bu iletişim devriminin bir simgesi, birinci sınıf bir mobilleşme aracı olan cep telefonu. Yeni cihazlar ve teknikler "endüstrileşmiş" toplum-

larda kendini kabul ettirmeye başlayan göçebe yaşam stilini desteklemeyi sürdürecektir. Bu göçebe tip içinde programcılar ve web tasarımcıları bulunuyor: Biri göç ettiğinde, bu yüzden daha az para kazanır hale gelmeyecek, çünkü yalnızca başka bir yerde olmak üzere aynı işi yapıyor olacaktır.

Dijitalleşmeyle birlikte mekan kavramı değişiyor

Peki elektronikleşme, dijitalleşme, ağlaşma nasıl bir etkide bulunuyor? Telematik mantığı noktadan çok noktaya yapısından noktadan noktaya yapısına gelmesine neden oluyor ve böylelikle daha fazla özgürlük, ama daha fazla risk de getiriyor. Böylelikle gerçi "yeni bir insan" oluşuyor, ama yer (mekan) hissi, zaman duygusu, tinsel mevcudiyet, sabır, yerleşme ye-

teneği ve hareketlilik değişiyor. Ancak yüzde 100 herkesin yeni medyaları kabul etmeyeceği içindir ki, sonuçta kültür çatışmaları doğacak. Bana göre, yeni iletişim ilişkileri insanın gerçekliğini gözlemcilerin bugün inandığından daha güçlü bir biçimde değiştirecek, ancak çoğunluğun 90'lı yıllarda iddia ettiği kadar hızlı değil.

Şimdi tabii piyasa ekonomisinin yeni işleyiş biçiminin "dijital kapitalizm" olarak adlandırılıp adlandırılmayacağı konusunda tartışabiliriz. Bu ilk bakışta bir polemik izlenimi uyandırıyor. Ama kapitalin serbest ekonomide belirleyici bir rol oynadığını itiraf etmenin artık zamanı gelmedi mi? Bugün paranın oluşan "telematik" toplumda ilişkiler yumağını en azından endüstri toplumunda olduğu gibi belirlediğini hala kabul etmeyen biri olabilir mi?

BENİM
VİZYONUM

“Yeni alt tabakaların militarizmi”nde, Peter Glotz, 15 Haziran 2001’de Göteborg’daki Avrupa Birliği zirvesindeki ayaklanmalara değiniyor.

rece daha iyi yaşayan bir çoğunluk bloğu oluşacak. Sistemin rafinesi de şu: Çatışmaya yatkın gruplar 2/3’lük bloğa dahil olacak, sadece çatışma dolu gruplar dışarıda kalacaklar. Böylece devrim yapabilecek bir “sınıf” olmayacak.

Alttaki ve üçüncü üçlükteki sınıfta ise önemli ölçüde bilime dayalı bir topluma ayak uyduramayanlar yoğunlaşacak. Varyolan işsizlere, “daha mantıklı” yaşayabilmek için materyal etkilere açık yüklü gruplar eklenecek. Bunların ideolojisine “yavaşlama (hızlanmanın, ivmenin tersi anlamında)” deniliyor. İvmenin ve yavaşlamanın arasındaki kültür çatışmasının en azından önümüzdeki 20 yıl boyunca devam edeceğini düşünüyorum.

Dijital kapitalistler modernleşme karşıtlarına karşı

Bu ne mi demek? Çatışmaya yatkın gruplar bilinçli olarak alttaki üçte birlik dilime düşüyorlar ve burada modernleşme mağluplarına teslim oluyorlar. Bu çatışma gerçi Marksizm gibi kapalı bir ideolojinin oluşumuna neden olmuyor, ancak dramatik bir sonuç doğuracağı ortada. Antirasyonel kültür kritiğinin yeni bir dalgası yükselecek, “ruhların katılaşması”nın” karşısına yeni aile değerleri ve bir doz yeni dindarlık konulacak. Milyonlar ruhun ve vücudun özel bakıma ihtiyaç duyacağı veya kıyametin yakında kopacağı, yeni parçacık hızlandırıcıları gibi yüksek teknolojilerin hiçbir anlamının olmayacağı gibi söylemlerle dejenere edilecek.

Günümüzde bu değer sistemleri arasında kavga iyice körüklenmiş durumda. 2/3’lük bloğun ideolojisi halen üçte birlik bloğun ideolojisi karşısında üstün görünüyor. Dijital kapitalizmin büyük toplumlarında bu durum böyle kalacak gibi görünüyor. Ancak yeni alt tabakanın militarizme kaydığına dair ilk belirtiler geliyor: Dünya Ticaret Örgütü’ne veya Davos’taki Dünya Ekonomik Forum’una karşı küreselleşme karşıtlarının protestoları, “ekonomi terörü”ne veya dünya çapında “markalaşmaya” karşıydı.

Dijital kapitalizmin sonu ve antikapitalist 1/3’lük sınıf

MIT’te (Massachusetts of Technology) psikologluk yapan Sherri Turkle, neden günde 14 saat online olarak borsayı takip eden bir borsacının üstün görülüp de, siber uzayda aynı süreyi geçirip bedavaya

İnsanlık tarihinin en ilginç yüzyılının başındayız. Pekii ama yarının dünyası nasıl olacak?

CHIP size her ay bilişim çağının öncü düşünürlerini vizyonları ve ütopyaları ile tanıtıyor.

PROF. PETER GLOTZ (62)

AKTİVİTELERİ

St. Gallen Üniversitesi’nde İletişim bilimleri profesörü

26 yıllık politik aktivite,

Berlin Bilim ve Eğitim senatörü, eski SPD başkanı

KİTAP YAZARI:

Hızlandırılmış Toplum (1999),

Analogdan Dijitale (2001)

bilgisayar oyunu programlayan birinin horlanıp bağımlı olarak görüldüğünü soruyor. Ortalıkta paçavralar uçuşuyor ve bugün yaşadıklarımız sadece bir başlangıç. Sonuç ne olacak? Bu politik sınıfın tepkisine bağlı. İyi politikalar yapıp, üçüncü, antikapitalist üçte birlik sınıfı sisteme dahil etmek (“Inclusion”) için çabalayabilir ve yaşam stillerine karşı toleranslı olurlar ya da neoliberalizmin bizlere gösterdiği gibi, Kaliforniyalı kapitalizm modelleri uygulamaya konulur. Bu durumda daha sert, belki kanlı çatışmalar ortaya çıkabilir. Ancak kesin olan bir şey var: “Tarihin sonu” (Francis Fukuyama), liberalizmin “kesin zaferi” veya çatışmasız bir toplum söz konusu olamaz. Politik sınıflar alıcılarını çalıştırmalıdır, tabii eğer halen bunlara sahiplerse.

Peter Glotz

Çeviren: Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

KÜNYE

Yayın Koordinatörü (Sorumlu): Gökhan Sungurtekin
sgokhun@chip.com.tr

Genel Yayın Yönetmeni: Ufuk Yamankılıçoğlu
uyaman@chip.com.tr

Yazı İşleri Müdürü: Mahmut Karslıoğlu
mkars@chip.com.tr

Yazı İşleri:
Sevda Kılıç, chipyaz@chip.com.tr
Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr
Yavuz Şahin, yavuz@chip.com.tr

Haber Merkezi: Cem Şancı
cemsanci@chip.com.tr

CHIP Test Merkezi:
Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr
Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr

CHIP CD: Korcan Meydan, korcan@chip.com.tr

CHIP Online: Halil Selanik, webmaster@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar: Murat Karslıoğlu, Ozan Ali Dönmez,
Garo Antikacıoğlu, Sena Kürşün, Chian Baykal, (PH) Peter
Hummer, (FK) Fabian von Keudell, (TF) Thorsten Franke,
(TB) Thomas Baur, (KK) Kim Kranz, (SR) Stefan Reinke, (MS)
Markus Schmidt, Peter Glotz, (AB) Andrea Bauer

Görsel Yönetmen: Gökhan Koç, gokhank@chip.com.tr

Grafik Asistanı: Dilek Kircan

Genel Müdür: Hermann W. Paul

Genel Müdür Yardımcısı: Beste Özerdem

Finans Müdürü: Aylin Aldemir

Halkla İlişkiler Müdürü: Özlem Cenker

Pazarlama Sorumlusu: Ayten Çar

Abone Bölümü Satış Müdürü: Asu Bozyayla

Abone Servisi:

Ayten Akgüre
Ebru Cinek

Dağıtım Müdürü: Cem Cenker

Dağıtım Asistanı: Mehmet Çil

Üretim Koordinatörü: Turgay Tekatan

VOGEL Medya Yayıncılık A.Ş. Adına Sahibi:
Gökhan Sungurtekin

VOGEL MEDYA YAYIMCILIK REKLAM GRUBU

Satış Müdürü: Gülcan Bayraktar
gulcanb@vogel.com.tr

Pazarlama Müdürü: Güler Okumuş
oguler@vogel.com.tr

Reklam Müdürü: Nürhan Bağcı Eyiip
bnurhan@vogel.com.tr

Market Sorumlusu: Yeliz Koyun
kyeliz@vogel.com.tr

Reklam Trafikeri: Aynur Kına
aynur@vogel.com.tr

Renk Ayrımı-Film Çıkış ve Baskı

ASIR Matbaacılık Ltd. Şti. Tel: (212) 283 84 38

Dağıtım: BİRYAY A.Ş.

VOGEL Medya Yayıncılık A.Ş.:

Piyalepaşa Bulvarı Zincirlikuyu Cad. Ün İş Merkezi 231/3

Kasimpaşa/İstanbul

Telefon: (212) 297 17 24 (pbx)

Faks: (212) 297 17 33

Abone Faks: (212) 238 73 43

Yazı İşleri Faks: (212) 238 73 26

Web Adresi: http://www.chip.com.tr

REKLAM İNDEKSİ

VOGEL MEDYA YAYIMCILIK A.Ş.'NİN DİĞER YAYINLARI

► LEVEL

Türkiye'nin bir numaralı oyun dergisi
www.level.com.tr

LEVEL

► IT BUSINESS WEEKLY

IT profesyonellerinin güvenilir rehberi
www.itb.com.tr

IT-BUSINESS

► HERKES İÇİN BİLGİSAYAR

Yeni başlayanlar için bilgisayar ve
internet rehberi

BİLGİS@YAR

► www.internetimiz.com

Bilgisayar, kitap, sinema, müzik, haber...

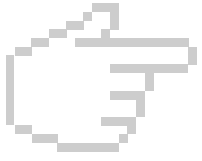
DÜNYA'DA CHIP

► CHIP'in yayınlandığı diğer ülkeler:

Endonezya	Hindistan	İtalya	Almanya	Çek. Cum.	Çin
Romanya	Rusya	Singapur	Macaristan	Malezya	Polonya
Tayland			Slovakya Cumhuriyeti	Ukrayna	Yunanistan

Merkezi Almanya'da bulunan ve Almanya'nın en çok satılan aylık bilgisayar dergisi olan CHIP, Türkiye ile birlikte 17 ülkede yayınlanmaktadır.

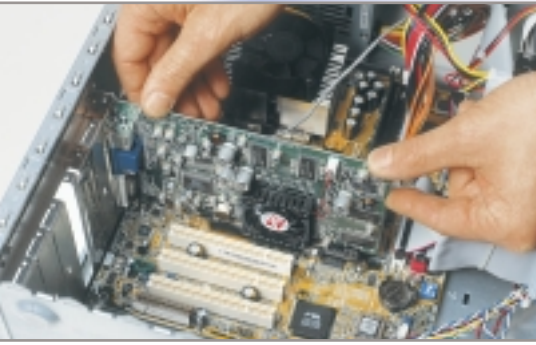
CHIP'TE GELECEK AY

HAZİRAN 2002

Pratik

Donanım Problemlerine Son

Bilgisayarınız kilitlenip kaldığında ne yapmanız gerektiğini bilemezsiniz. CHIP, acil durumlarda kullanılmak üzere ilkyardım çantanızı hazırlıyor ve ses kartı, sabitdisk, ekran kartı ve anakart problemlerinin çözümü için reçeteler sunuyor.

İpuçları

Upgrade Rehberi

Terfi rehberimizin birinci bölümünde upgrade öncesi sistemi hazırlamayı, ekran kartı ve bellek montajında dikkat edilmesi gerekenleri ve adım adım montajın nasıl yapılacağını açıklıyoruz. Siz de kendi sisteminizi kendinizin terfi ettirmesinin gururunu yaşayın.

Donanım

Test: CD Yazıcılar

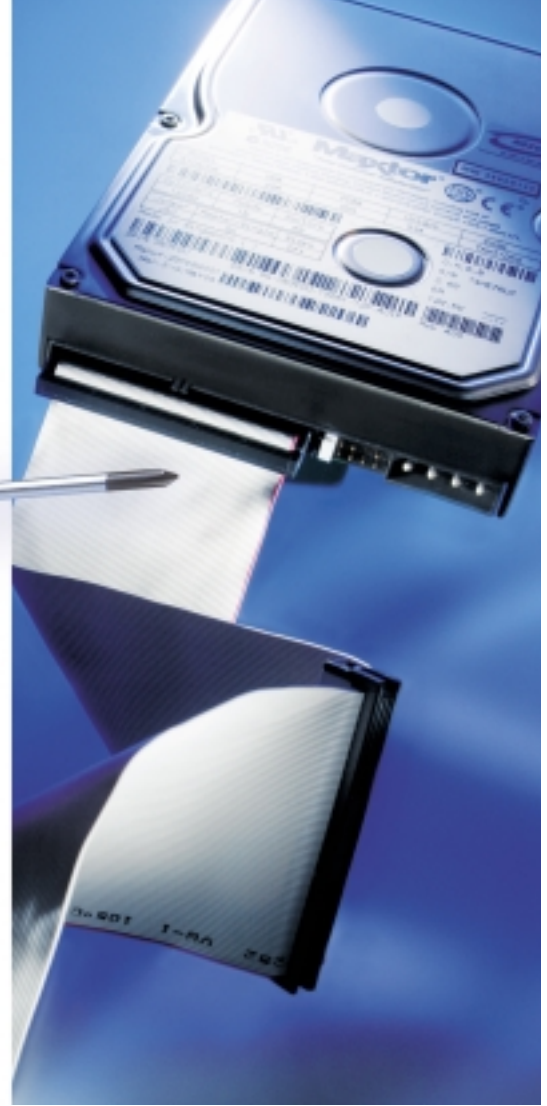
Giderek artan CD kopyalama ve veri kaydetme ihtiyaçlarına cevap vermeyi amaçlayan piyasadaki en yeni ve en hızlı CD yazıcıların karşılaştırmalı testi ve CD kopyalamak için ipuçları.

Yazılım Testi

Kendi DVD'ni Kendin Yap

Sadece Authoring yazılımlarıyla DVD'nin nimetlerinden tam olarak faydalanabilirsiniz. Kişisel DVD'nizi menü ve dizin yapılarıyla birlikte DVD'ye yazmak için en kullanışlı yazılımları test ediyoruz.

DİĞERLERİ

- ▶ **Grafik Plug-in'leri**
Süper efektler için ücretsiz eklentiler
- ▶ **Webcam ile Gözetleme**
Evinizi otomatik olarak sürekli gözetleyin
- ▶ **Araştırma Laboratuvarlarından**
Geleceğin teknolojileri
- ▶ **En İyi E-mail İpuçları**
Trick'ler ve spam'e karşı önlemler

! Yazılarda güncel gelişmelerden kaynaklanan değişiklikler yapılabilir